Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

សំយុត្តនិកាយោ

សគាថាវគ្គោ

១។ ទេវតាសំយុត្តំ

១។ នឡវគ្គោ

១។ ឱឃតរណសុត្តំ

១។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “‘កថំ នុ ត្វំ, មារិស, ឱឃមតរី’តិ? ‘អប្បតិដ្ឋំ ខ្វាហំ, អាវុសោ, អនាយូហំ ឱឃមតរិ’ន្តិ។ ‘យថា កថំ បន ត្វំ, មារិស, អប្បតិដ្ឋំ អនាយូហំ ឱឃមតរី’តិ? ‘យទាស្វាហំ, អាវុសោ, សន្តិដ្ឋាមិ តទាស្សុ សំសីទាមិ; យទាស្វាហំ, អាវុសោ, អាយូហាមិ តទាស្សុ និព្ពុយ្ហាមិ [និវុយ្ហាមិ (ស្យា។ កំ។ ក។)]។ ឯវំ ខ្វាហំ, អាវុសោ, អប្បតិដ្ឋំ អនាយូហំ ឱឃមតរិ’”ន្តិ។

“ចិរស្សំ វត បស្សាមិ, ព្រាហ្មណំ បរិនិព្ពុតំ;

អប្បតិដ្ឋំ អនាយូហំ, តិណ្ណំ លោកេ វិសត្តិក”ន្តិ។ –

ឥទមវោច សា ទេវតា។ សមនុញ្ញោ សត្ថា អហោសិ។ អថ ខោ សា ទេវតា – “សមនុញ្ញោ មេ សត្ថា”តិ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

២។ និមោក្ខសុត្តំ

២។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“ជានាសិ នោ ត្វំ, មារិស, សត្តានំ និមោក្ខំ បមោក្ខំ វិវេក”ន្តិ?

“ជានាមិ ខ្វាហំ, អាវុសោ, សត្តានំ និមោក្ខំ បមោក្ខំ វិវេក”ន្តិ។

“យថា កថំ បន ត្វំ, មារិស, ជានាសិ សត្តានំ និមោក្ខំ បមោក្ខំ វិវេក”ន្តិ?

“នន្ទីភវបរិក្ខយា [នន្ទិភវបរិក្ខយា (ស្យា។ កំ។)], សញ្ញាវិញ្ញាណសង្ខយា, វេទនានំ និរោធា ឧបសមា – ឯវំ ខ្វាហំ, អាវុសោ, ជានាមិ សត្តានំ និមោក្ខំ បមោក្ខំ វិវេក”ន្តិ។

៣។ ឧបនីយសុត្តំ

៣។ សាវត្ថិនិទានំ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឧបនីយតិ ជីវិតមប្បមាយុ,

ជរូបនីតស្ស ន សន្តិ តាណា;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ,

បុញ្ញានិ កយិរាថ សុខាវហានី”តិ។

“ឧបនីយតិ ជីវិតមប្បមាយុ,

ជរូបនីតស្ស ន សន្តិ តាណា;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ,

ᩃᩮᩣᨠᩣᨾᩥᩈᩴ ᨷᨩᩉᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨷᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪄᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪄᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩃᩣ ᨲᩁᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ,

ᩅᨿᩮᩣᨣᩩᨱᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᨽᨿᩴ ᨾᩁᨱᩮ ᨷᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ,

ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨿᩥᩁᩣᨳ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩃᩣ ᨲᩁᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ,

ᩅᨿᩮᩣᨣᩩᨱᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᨽᨿᩴ ᨾᩁᨱᩮ ᨷᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ,

ᩃᩮᩣᨠᩣᨾᩥᩈᩴ ᨷᨩᩉᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨷᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪅᪨ ᨠᨲᩥᨨᩥᨶ᩠ᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪅᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᨲᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮ ᨠᨲᩥ ᨩᩉᩮ, ᨠᨲᩥ ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨽᩣᩅᨿᩮ;

ᨠᨲᩥ ᩈᩘᨣᩤᨲᩥᨣᩰ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ, ᩒᨥᨲᩥᨱ᩠ᨱᩰᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ.

“ᨷᨬ᩠ᨧ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨩᩉᩮ, ᨷᨬ᩠ᨧ ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨽᩣᩅᨿᩮ;

ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩘᨣᩤᨲᩥᨣᩰ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ, ᩒᨥᨲᩥᨱ᩠ᨱᩰᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ.

᪖. ᨩᩣᨣᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪖. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩤᨶᩴ. ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩤ ᨡᩰ ᩈᩤ ᨴᩮᩅᨲᩤ ᨽᨣᩅᨲᩰ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᨲᩥ ᨩᩣᨣᩁᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩤ, ᨠᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨩᩣᨣᩁᩤ;

ᨠᨲᩥᩉᩥ [ᨠᨲᩦᩉᩥ (ᩈᩦ.)] ᩁᨩᨾᩣᨴᩮᨲᩥ, ᨠᨲᩥᩉᩥ [ᨠᨲᩦᩉᩥ (ᩈᩦ.)] ᨷᩁᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦ”ᨲᩥ.

“ᨷᨬ᩠ᨧ ᨩᩣᨣᩁᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩤ, ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨩᩣᨣᩁᩤ;

ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ [ᨷᨬ᩠ᨧᩦᩉᩥ (ᩈᩦ.)] ᩁᨩᨾᩣᨴᩮᨲᩥ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ [ᨷᨬ᩠ᨧᩦᩉᩥ (ᩈᩦ.)] ᨷᩁᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦ”ᨲᩥ.

᪗. ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪗. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩤᨶᩴ . ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩤ ᨡᩰ ᩈᩤ ᨴᩮᩅᨲᩤ ᨽᨣᩅᨲᩰ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨿᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩤ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴᩥᨲᩤ, ᨷᩁᩅᩤᨴᩮᩈᩩ ᨶᩦᨿᩁᩮ [ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩁᩮ (ᨠ.)];

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩤ ᨲᩮ ᨶᨸ᩠ᨸᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩣᩃᩰ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

“ᨿᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩤ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴᩥᨲᩤ, ᨷᩁᩅᩤᨴᩮᩈᩩ ᨶ ᨶᩦᨿᩁᩮ;

ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩤ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨬ᩠ᨬᩤ, ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᩈᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

᪅. ᩈᩩᩈᨾ᩠ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪅. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ. ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨿᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᩈᨾ᩠ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣ, ᨸᩁᩅᩣᨴᩮᩈᩩ ᨶᩦᨿᩁᩮ;

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

“ᨿᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣ, ᨸᩁᩅᩣᨴᩮᩈᩩ ᨶ ᨶᩦᨿᩁᩮ;

ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨬ᩠ᨬᩣ, ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᩈᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

᪆. ᨾᩣᨶᨠᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪆. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ. ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨶ ᨾᩣᨶᨠᩣᨾᩔ ᨴᨾᩮᩣ ᩍᨵᨲ᩠ᨳᩥ,

ᨶ ᨾᩮᩣᨶᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩔ;

ᩑᨠᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᩉᩁᩴ ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ,

ᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨵᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᨲᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

“ᨾᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ,

ᩈᩩᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ເອໂກ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣໍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ,

ສ ມຈ຺ຈຸເຘຍ຺ຍສ຺ສ ຕເຣຍ຺ຍ ປາຣ"ນ຺ຕິ.

໑໐. ອຣຎ຺ຎສຸຕ຺ຕໍ

໑໐. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເອກມນ຺ຕໍ ຐິຕາ ໂຂ ສາ ເທວຕາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

"ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣນ຺ຕານໍ, ສນ຺ຕານໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິນໍ;

ເອກຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊມານານໍ, ເກນ ວຓ຺ໂຓ ປສີທຕີ"ຕິ.

"ອຕີຕໍ ນານຸໂສຈນ຺ຕິ, ນປ຺ປຊປ຺ປນ຺ຕິ ນາຄຕໍ;

ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນນ ຍາເປນ຺ຕິ, ເຕນ ວຓ຺ໂຓ ປສີທຕິ".

"ອນາຄຕປ຺ປຊປ຺ປາຍ, ອຕີຕສ຺ສານຸໂສຈນາ;

ເອເຕນ ພາລາ ສຸສ຺ສນ຺ຕິ, ນໂຬວ ຫຣິໂຕ ລຸໂຕ"ຕິ.

ນຬວຄ຺ໂຄ ປຐໂມ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ໂອຆໍ ນິໂມກ຺ໂຂ ອຸປເນຍ຺ຍໍ, ອຈ຺ເຈນ຺ຕິ ກຕິຉິນ຺ທິ ຈ;

ຊາຄຣໍ ອປ຺ປຏິວິທິຕາ, ສຸສມ຺ມຸຏ຺ຐາ ມານກາມິໂນ;

ອຣຎ຺ເຎ ທສໂມ ວຸຕ຺ໂຕ, ວຄ຺ໂຄ ເຕນ ປວຸຈ຺ຈຕິ.

២។ នន្ទនវគ្គោ

១។ នន្ទនសុត្តំ

១១។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញតរា តាវតិំសកាយិកា ទេវតា នន្ទនេ វនេ អច្ឆរាសង្ឃបរិវុតា ទិព្ពេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារិយមានា [បរិចារិយមានា (ស្យា។ កំ។ ក។)] តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ន តេ សុខំ បជានន្តិ, យេ ន បស្សន្តិ នន្ទនំ;

អាវាសំ នរទេវានំ, តិទសានំ យសស្សិន”ន្តិ។

“ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, អញ្ញតរា ទេវតា តំ ទេវតំ គាថាយ បច្ចភាសិ –

“ន ត្វំ ពាលេ បជានាសិ, យថា អរហតំ វចោ;

អនិច្ចា សព្ពសង្ខារា [សព្ពេ សង្ខារា (សី។ ស្យា។ កំ។)], ឧប្បាទវយធម្មិនោ;

ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ, តេសំ វូបសមោ សុខោ”តិ។

២។ នន្ទតិសុត្តំ

១២។ សាវត្ថិនិទានំ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“នន្ទតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា,

គោមា [គោមិកោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] គោហិ តថេវ នន្ទតិ;

ឧបធីហិ នរស្ស នន្ទនា,

ន ហិ សោ នន្ទតិ យោ និរុបធី”តិ.

“សោចតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា,

គោមា គោហិ តថេវ សោចតិ;

ឧបធីហិ នរស្ស សោចនា,

ន ហិ សោ សោចតិ យោ និរុបធី”តិ.

២. នត្ថិបុត្តសមសុត្តំ

១២. សាវត្ថិនិទានំ. ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“នត្ថិ បុត្តសមំ បេមំ, នត្ថិ គោសមិតំ ធនំ;

នត្ថិ សូរិយសមា [សុរិយសមា (សី. ស្យា. កំ. បី.)] អាភា, សមុទ្ទបរមា សរា”តិ.

“នត្ថិ អត្តសមំ បេមំ, នត្ថិ ធញ្ញសមំ ធនំ;

នត្ថិ បញ្ញាសមា អាភា, វុដ្ឋិ វេ បរមា សរា”តិ.

៣. ខត្តិយសុត្តំ

១៣. “ខត្តិយោ ទ្វិបទំ សេដ្ឋោ, ពលីពទ្ទោ [ពលិវទ្ទោ (សី. បី.), ពលីពទ្ទោ (ស្យា. កំ. ក.)] ចតុប្បទំ

កោមារី សេដ្ឋា ភរិយានំ, យោ ច បុត្តាន បុព្ពជោ”តិ។

“សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទំ សេដ្ឋោ, អាជានីយោ ចតុប្បទំ;

សុស្សូសា សេដ្ឋា ភរិយានំ, យោ ច បុត្តានមស្សវោ”តិ។

៥។ សណមានសុត្តំ

១៥។ “ឋិតេ មជ្ឈន្ហិកេ [មជ្ឈន្តិកេ (សព្ពត្ថ)] កាលេ, សន្និសីវេសុ បក្ខិសុ។

សណតេវ ព្រហារញ្ញំ [មហារញ្ញំ (ក។ សី។ ស្យា។ កំ។ ក។)], តំ ភយំ បដិភាតិ ម”ន្តិ។

“ឋិតេ មជ្ឈន្ហិកេ កាលេ, សន្និសីវេសុ បក្ខិសុ;

សណតេវ ព្រហារញ្ញំ, សា រតិ បដិភាតិ ម”ន្តិ។

៦។ និទ្ទាតន្ទីសុត្តំ

១៦។ “និទ្ទា តន្ទី វិជម្ភិតា [តន្ទិ វិជម្ភិកា (សី។ បី។)], អរតី ភត្តសម្មទោ។

ឯតេន នប្បកាសតិ, អរិយមគ្គោ ឥធ បាណិន”ន្តិ។

“និទ្ទំ តន្ទិំ វិជម្ភិតំ, អរតិំ ភត្តសម្មទំ;

វីរិយេន [វិរិយេន (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] នំ បណាមេត្វា, អរិយមគ្គោ វិសុជ្ឈតី”តិ។

៧។ ទុក្ករសុត្តំ

១៧។ “ទុក្ករំ ទុត្តិតិក្ខញ្ច, អព្យត្តេន ច សាមញ្ញំ។

ពហូហិ តត្ថ សម្ពាធា, យត្ថ ពាលោ វិសីទតី”តិ។

“កតិហំ ចរេយ្យ សាមញ្ញំ, ចិត្តំ ចេ ន និវារយេ;

បទេ បទេ វិសីទេយ្យ, សង្កប្បានំ វសានុគោ”តិ។

“កុម្មោវ អង្គានិ សកេ កបាលេ,

សមោទហំ ភិក្ខុ មនោវិតក្កេ;

អនិស្សិតោ អញ្ញមហេឋយានោ,

បរិនិព្ពុតោ នូបវទេយ្យ កញ្ចី”តិ។

៨។ ហិរីសុត្តំ

១៨។ “ហិរីនិសេធោ បុរិសោ, កោចិ លោកស្មិ វិជ្ជតិ។

យោ និន្ទំ អបពោធតិ [អបពោធេតិ (ស្យា។ កំ។ ក។)], អស្សោ ភទ្រោ កសាមិវា”តិ។

“ហិរីនិសេធា តនុយា, យេ ចរន្តិ សទា សតា;

អន្តំ ទុក្ខស្ស បប្បុយ្យ, ចរន្តិ វិសមេ សម”ន្តិ។

៩។ កុដិកាសុត្តំ

១៩។

“កច្ចិ តេ កុដិកា នត្ថិ, កច្ចិ នត្ថិ កុលាវកា;

កច្ចិ សន្តានកា នត្ថិ, កច្ចិ មុត្តោសិ ពន្ធនា”តិ។

“តគ្ឃ មេ កុដិកា នត្ថិ, តគ្ឃ នត្ថិ កុលាវកា;

តគ្ឃ សន្តានកា នត្ថិ, តគ្ឃ មុត្តោម្ហិ ពន្ធនា”តិ។

“កិន្តាហំ កុដិកំ ព្រូមិ, កិំ តេ ព្រូមិ កុលាវកំ;

កិំ តេ សន្តានកំ ព្រូមិ, កិន្តាហំ ព្រូមិ ពន្ធន”ន្តិ។

“មាតរំ កុដិកំ ព្រូសិ, ភរិយំ ព្រូសិ កុលាវកំ;

បុត្តេ សន្តានកេ ព្រូសិ, តណ្ហំ មេ ព្រូសិ ពន្ធន”ន្តិ។

“សាហុ តេ កុដិកា នត្ថិ, សាហុ នត្ថិ កុលាវកា;

សាហុ សន្តានកា នត្ថិ, សាហុ មុត្តោសិ ពន្ធនា”តិ។

១០. សមិទ្ធិសុត្តំ

២០. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ តបោទារាមេ។ អថ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន តបោទា តេនុបសង្កមិ គត្តានិ បរិសិញ្ចិតុំ។ តបោទេ គត្តានិ បរិសិញ្ចិត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ឯកចីវរោ អដ្ឋាសិ គត្តានិ បុព្ពាបយមានោ។ អថ ខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ តបោទំ ឱភាសេត្វា យេន អាយស្មា សមិទ្ធិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា វេហាសំ ឋិតា អាយស្មន្តំ សមិទ្ធិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“អភុត្វា ភិក្ខសិ ភិក្ខុ, ន ហិ ភុត្វាន ភិក្ខសិ;

ຠຸຕ຺ວານ ຠິກ຺ຂຸ ຠິກ຺ຂສ຺ສຸ, ມາ ຕໍ ກາໂລ ອຸປຈ຺ຈຄາ"ຕິ.

"ກາລໍ ໂວຫໍ ນ ຊານາມິ, ຉນ຺ໂນ ກາໂລ ນ ທິສ຺ສຕິ;

ຕສ຺ມາ ອຠຸຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາມິ, ມາ ມໍ ກາໂລ ອຸປຈ຺ຈຄາ"ຕິ.

ອຖ ໂຂ ສາ ເທວຕາ ປຖວິຍໍ [ປຐວິຍໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ປຕິຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ສມິທ຺ຘິໍ ເອຕທໂວຈ – "ທຫໂຣ ຕ຺ວໍ, ຠິກ຺ຂຸ, ປພ຺ພຊິໂຕ ສຸສຸ ກາຬເກໂສ, ຠທ຺ເຣນ ໂຍພ຺ພເນນ ສມນ຺ນາຄໂຕ, ປຐເມນ ວຍສາ, ອນິກ຺ກີຬິຕາວີ ກາເມສຸ. ຠຸຎ຺ຊ, ຠິກ຺ຂຸ, ມານຸສເກ ກາເມ; ມາ ສນ຺ທິຏ຺ຐິກໍ ຫິຕ຺ວາ ກາລິກໍ ອນຸຘາວີ"ຕິ.

"ນ ຂ຺ວາຫໍ, ອາວຸໂສ, ສນ຺ທິຏ຺ຐິກໍ ຫິຕ຺ວາ ກາລິກໍ ອນຸຘາວາມິ. ກາລິກຎ຺ຈ ຂ຺ວາຫໍ, ອາວຸໂສ, ຫິຕ຺ວາ ສນ຺ທິຏ຺ຐິກໍ ອນຸຘາວາມິ. ກາລິກາ ຫິ, ອາວຸໂສ, ກາມາ ວຸຕ຺ຕາ ຠຄວຕາ ພຫຸທຸກ຺ຂາ ພຫຸປາຍາສາ; ອາທີນໂວ ເອຕ຺ຖ ຠິຍ຺ໂຍ. ສນ຺ທິຏ຺ຐິໂກ ອຍໍ ຘມ຺ໂມ ອກາລິໂກ ເອຫິປສ຺ສິໂກ ໂອປເນຍ຺ຍິໂກ ປຈ຺ຈຕ຺ຕໍ ເວທິຕພ຺ໂພ ວິຎ຺ຎູຫີ"ຕິ.

"ກຖຎ຺ຈ, ຠິກ຺ຂຸ, ກາລິກາ ກາມາ ວຸຕ຺ຕາ ຠຄວຕາ ພຫຸທຸກ຺ຂາ ພຫຸປາຍາສາ, ອາທີນໂວ ເອຕ຺ຖ ຠິຍ຺ໂຍ? ກຖໍ ສນ຺ທິຏ຺ຐິໂກ ອຍໍ ຘມ຺ໂມ ອກາລິໂກ ເອຫິປສ຺ສິໂກ ໂອປເນຍ຺ຍິໂກ ປຈ຺ຈຕ຺ຕໍ ເວທິຕພ຺ໂພ ວິຎ຺ຎູຫີ"ຕິ?

"ອຫໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ນໂວ ອຈິຣປພ຺ພຊິໂຕ ອຘຸນາຄໂຕ ອິມໍ ຘມ຺ມວິນຍໍ. ນ ຕາຫໍ [ນ ຂ຺ວາຫໍ (ສີ. ປີ.)] ສກ຺ໂກມິ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອາຈິກ຺ຂິຕຸໍ. ອຍໍ ໂສ ຠຄວາ ອຣຫໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ຕໂປທາຣາເມ. ຕໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ຉ. ຍຖາ ເຕ ຠຄວາ ພ຺ຍາກໂຣຕິ ຕຖາ ນໍ ຘາເຣຍ຺ຍາສີ"ຕິ.

"ນ ໂຂ, ຠິກ຺ຂຸ, ສຸກໂຣ ໂສ ຠຄວາ ອມ຺ເຫຫິ ອຸປສງ຺ກມິຕຸໍ, ອຎ຺ຎາຫິ ມເຫສກ຺ຂາຫິ ເທວຕາຫິ ປຣິວຸໂຕ. ສເຈ ໂຂ ຕ຺ວໍ, ຠິກ຺ຂຸ, ຕໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍາສິ, ມຍມ຺ປິ ອາຄເຈ຺ເຉຍ຺ຍາມ ຘມ຺ມສ຺ສວນາຍາ"ຕິ. "ເອວມາວຸໂສ"ຕິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ສມິທ຺ຘິ ຕສ຺ສາ ເທວຕາຍ ປຏິສ຺ສຸຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ສມິທ຺ຘິ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ –

"ອິຘາຫໍ , ຠນ຺ເຕ, ຣຕ຺ຕິຍາ ປຈ຺ຈູສສມຍໍ ປຈ຺ຈຸຏ຺ຐາຍ ເຍນ ຕໂປທາ ເຕນຸປສງ຺ກມິໍ ຄຕ຺ຕານິ ປຣິສິຎ຺ຈິຕຸໍ. ຕໂປເທ ຄຕ຺ຕານິ ປຣິສິຎ຺ຈິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ເອກຈີວໂຣ ອຏ຺ຐາສິໍ ຄຕ຺ຕານິ ປຸພ຺ພາປຍມາໂນ. ອຖ ໂຂ, ຠນ຺ເຕ, ອຎ຺ຎຕຣາ ເທວຕາ ອຠິກ຺ກນ຺ຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຠິກ຺ກນ຺ຕວຓ຺ຓາ

ᨠᩮᩅᩃᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᨲᨷᩮᩣᨴᩴ ᩒᨽᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶᩣᩉᩴ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩉᩣᩈᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨷᩩᨾᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩈᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨶ ᩉᩥ ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩈᩥ;

ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩔᩩ, ᨾᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩏᨷᨧ᩠ᨧᨣᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨷᨧ᩠ᨧᨽᩣᩈᩥᩴ –

“ᨠᩣᩃᩴ ᩅᩮᩣᩉᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ᨾᩣ ᨾᩴ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩏᨷᨧ᩠ᨧᨣᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᨳᩅᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – ‘ᨴᩉᩁᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩈᩩᩈᩩ ᨠᩣᩊᨠᩮᩈᩮᩣ, ᨽᨴᩕᩮᨶ ᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨷᨮᨾᩮᨶ ᩅᨿᩈᩣ, ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩦᩊᩥᨲᩣᩅᩦ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩮ ᨠᩣᨾᩮ; ᨾᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨵᩣᩅᩦ’”ᨲᩥ᪨

“ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩴ – ‘ᨶ ᨡ᩠ᩅᩣᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨵᩣᩅᩣᨾᩥ; ᨠᩣᩃᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨡ᩠ᩅᩣᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨵᩣᩅᩣᨾᩥ᪨ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣ ᩉᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨠᩣᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨻᩉᩩᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩉᩩᨷᩣᨿᩣᩈᩣ; ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ ᩑᩉᩥᨷᩔᩥᨠᩮᩣ ᩒᨷᨶᩮᨿ᩠ᨿᩥᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᩉᩦ’”ᨲᩥ᪨

“ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨾᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – ‘ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨠᩣᩃᩥᨠᩣ ᨠᩣᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨻᩉᩩᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩉᩩᨷᩣᨿᩣᩈᩣ; ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ? ᨠᨳᩴ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ ᩑᩉᩥᨷᩔᩥᨠᩮᩣ ᩒᨷᨶᩮᨿ᩠ᨿᩥᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᩉᩦ’ᨲᩥ? ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ , ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩴ – ‘ᩋᩉᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨶᩅᩮᩣ ᩋᨧᩥᩁᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩋᨵᩩᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩴ, ᨶ ᨲᩣᩉᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩁᩉᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨲᨷᩮᩣᨴᩣᩁᩣᨾᩮ᪨ ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨ᪨ ᨿᨳᩣ ᨲᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ’”ᨲᩥ᪨

“ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨾᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – ‘ᨶ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩩᨠᩁᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨡᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᨾᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿᩣ’ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩔᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨧᨶᩴ, ᩍᨵᩮᩅ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ”ᨲᩥ᪨

ឯវំ វុត្តេ, សា ទេវតា អាយស្មន្តំ សមិទ្ធិំ ឯតទវោច – “បុច្ឆ, ភិក្ខុ, បុច្ឆ, ភិក្ខុ, យមហំ អនុប្បត្តា”តិ។

អថ ខោ ភគវា តំ ទេវតំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“អក្ខេយ្យសញ្ញិនោ សត្តា, អក្ខេយ្យស្មិំ បតិដ្ឋិតា;

អក្ខេយ្យំ អបរិញ្ញាយ, យោគមាយន្តិ មច្ចុនោ។

“អក្ខេយ្យញ្ច បរិញ្ញាយ, អក្ខាតារំ ន មញ្ញតិ;

តញ្ហិ តស្ស ន ហោតីតិ, យេន នំ វជ្ជា ន តស្ស អត្ថិ;

សចេ វិជានាសិ វទេហិ យក្ខា”តិ [យក្ខាតិ (បី។ ក។)]។

“ន ខ្វាហំ, ភន្តេ, ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ។ សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា តថា ភាសតុ យថាហំ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ ជានេយ្យ”ន្តិ។

“សមោ វិសេសី ឧទ វា [អថ វា (សី។ បី។)] និហីនោ,

យោ មញ្ញតី សោ វិវទេថ [សោបិ វិវទេថ (ក។)] តេន;

តីសុ វិធាសុ អវិកម្បមានោ,

សមោ វិសេសីតិ ន តស្ស ហោតិ;

សចេ វិជានាសិ វទេហិ យក្ខា”តិ។

“ឥមស្សាបិ ខ្វាហំ, ភន្តេ, ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ន វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ។ សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា តថា ភាសតុ យថាហំ

ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ ជានេយ្យ”ន្តិ។

“បហាសិ សង្ខំ ន វិមានមជ្ឈគា, អច្ឆេច្ឆិ [អច្ឆេជ្ជិ (ស្យា॰ កំ॰ ក॰)] តណ្ហំ ឥធ នាមរូបេ;

តំ ឆិន្នគន្ថំ អនីឃំ និរាសំ, បរិយេសមានា នាជ្ឈគមុំ;

ទេវា មនុស្សា ឥធ វា ហុរំ វា, សគ្គេសុ វា សព្ពនិវេសនេសុ;

សចេ វិជានាសិ វទេហិ យក្ខា”តិ។

“ឥមស្ស ខ្វាហំ, ភន្តេ, ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ –

“បាបំ ន កយិរា វចសា មនសា,

កាយេន វា កិញ្ចន សព្ពលោកេ;

កាមេ បហាយ សតិមា សម្បជានោ,

ទុក្ខំ ន សេវេថ អនត្ថសំហិត”ន្តិ។

នន្ទនវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

នន្ទនា នន្ទតិ ចេវ, នត្ថិបុត្តសមេន ច;

ខត្តិយោ សណមានោ ច, និទ្ទាតន្ទី ច ទុក្ករំ;

ហិរី កុដិកា នវមោ, ទសមោ វុត្តោ សមិទ្ធិនាតិ។

៣. សត្តិវគ្គោ

១. សត្តិសុត្តំ

២១. សាវត្ថិនិទានំ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ, ឌយ្ហមានោវ [ឌយ្ហមានេវ (សដ្ឋាត្ថ)] មត្ថកេ;

កាមរាគប្បហានាយ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ។

“សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ, ឌយ្ហមានោវ មត្ថកេ;

សក្កាយទិដ្ឋិប្បហានាយ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ។

២. ផុសតិសុត្តំ

២២។

“នាផុសន្តំ ផុសតិ ច, ផុសន្តញ្ច តតោ ផុសេ;

តស្មា ផុសន្តំ ផុសតិ, អប្បទុដ្ឋបទោសិន”ន្តិ។

“យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ,

សុទ្ធស្ស បោសស្ស អនង្គណស្ស;

តមេវ ពាលំ បច្ចេតិ បាបំ,

ສຸຂຸໂມ ຣໂຊ ປຏິວາຕໍວ ຂິຕ຺ໂຕ”ຕິ.

໓. ຊຏາສຸຕ຺ຕໍ

໒໓.

“ອນ຺ໂຕ ຊຏາ ບຫິ ຊຏາ, ຊຏາຍ ຊຏິຕາ ປຊາ;

ຕໍ ຕໍ ໂຄຕມ ປຸຈ຺ຉາມິ, ໂກ ອິມໍ ວິຊຏເຍ ຊຏ”ນ຺ຕິ.

“ສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ນໂຣ ສປຎ຺ໂຎ, ຈິຕ຺ຕໍ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ຠາວຍໍ;

ອາຕາປີ ນິປໂກ ຠິກ຺ຂຸ, ໂສ ອິມໍ ວິຊຏເຍ ຊຏໍ.

“ເຍສໍ ຣາໂຄ ຈ ໂທໂສ ຈ, ອວິຊ຺ຊາ ຈ ວິຣາຊິຕາ;

ຂີຓາສວາ ອຣຫນ຺ໂຕ, ເຕສໍ ວິຊຏິຕາ ຊຏາ.

“ຍຕ຺ຖ ນາມຎ຺ຈ ຣູປຎ຺ຈ, ອເສສໍ ອຸປຣຸຊ຺ຌຕິ;

ປຏິຄໍ ຣູປສຎ຺ຎາ ຈ, ເອຕ຺ເຖສາ ຉິຊ຺ຊເຕ [ວິຊເຏ (ກ.)] ຊຏາ”ຕິ.

໔. ມໂນນິວາຣຓສຸຕ຺ຕໍ

໒໔. “ຍໂຕ ຍໂຕ ມໂນ ນິວາຣເຍ,

ນ ທຸກ຺ຂເມຕິ ນໍ ຕໂຕ ຕໂຕ;

ສ ສព຺ພໂຕ ມໂນ ນິວາຣເຍ,

ស សព្ពតោ ទុក្ខា បមុច្ចតិ”។

“ន សព្ពតោ មនោ និវារយេ,

ន មនោ សំយតត្តមាគតំ;

យតោ យតោ ច បាបកំ,

តតោ តតោ មនោ និវារយេ”តិ។

៥។ អរហន្តសុត្តំ

២៥។

“យោ ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ កតាវី,

ខីណាសវោ អន្តិមទេហធារី;

អហំ វទាមីតិបិ សោ វទេយ្យ,

មមំ វទន្តីតិបិ សោ វទេយ្យា”តិ។

“យោ ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ កតាវី,

ខីណាសវោ អន្តិមទេហធារី;

អហំ វទាមីតិបិ សោ វទេយ្យ,

មមំ វទន្តីតិបិ សោ វទេយ្យ;

លោកេ សមញ្ញំ កុសលោ វិទិត្វា,

វោហារមត្តេន សោ [ស (?)] វោហរេយ្យា”តិ៍

“យោ ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ កតាវី,

ខីណាសវោ អន្តិមទេហធារី;

មានំ នុ ខោ សោ ឧបគម្ម ភិក្ខុ,

អហំ វទាមីតិបិ សោ វទេយ្យ;

មមំ វទន្តីតិបិ សោ វទេយ្យា”តិ៍

“បហីនមានស្ស ន សន្តិ គន្ថា,

វិធូបិតា មានគន្ថស្ស សព្វេ;

ស វីតិវត្តោ មញ្ញតំ [មានតំ (សី៍), មញ្ញីតំ (?)] សុមេធោ,

អហំ វទាមីតិបិ សោ វទេយ្យ៍

“មមំ វទន្តីតិបិ សោ វទេយ្យ;

លោកេ សមញ្ញំ កុសលោ វិទិត្វា;

វោហារមត្តេន សោ វោហរេយ្យា”តិ៍

៦. បជ្ជោតសុត្តំ

២៦.

“កតិ លោកស្មិំ បជ្ជោតា, យេហិ លោកោ បកាសតិ [បភាសតិ (ក. សី.)];

ភគវន្តំ [ភវន្តំ (ក.)] បុដ្ឋុមាគម្ម, កថំ ជានេមុ តំ មយំ”ន្តិ.

“ចត្តារោ លោកេ បជ្ជោតា, បញ្ចមេត្ថ ន វិជ្ជតិ;

ទិវា តបតិ អាទិច្ចោ, រត្តិមាភាតិ ចន្ទិមា.

“អថ អគ្គិ ទិវារត្តិំ, តហំ តហំ បកាសតិ;

សម្ពុទ្ធោ តបតំ សេដ្ឋោ, ឯសា អាភា អនុត្តរា”តិ.

៧. សរសុត្តំ

២៧.

“កុតោ សរា និវត្តន្តិ, កត្ថ វដ្ដំ ន វត្តតិ;

កត្ថ នាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតី”តិ.

“យត្ថ អាបោ ច បថវី, តេជោ វាយោ ន គាធតិ;

អតោ សរា និវត្តន្តិ, ឯត្ថ វដ្ដំ ន វត្តតិ;

ឯត្ថ នាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតី”តិ។

៨. មហទ្ធនសុត្តំ

២៨.

“មហទ្ធនា មហាភោគា, រដ្ឋវន្តោបិ ខត្តិយា;

អញ្ញមញ្ញាភិគិជ្ឈន្តិ, កាមេសុ អនលង្កតា។

“តេសុ ឧស្សុក្កជាតេសុ, ភវសោតានុសារិសុ;

កេធ តណ្ហំ[កោធតណ្ហំ(ស្យា. កំ.), គេធតណ្ហំ(ក.)] បជហិំសុ [បចាហិំសុ (ស្យា. កំ. ក.)], កេ លោកស្មិំ អនុស្សុកា”តិ។

“ហិត្វា អគារំ បព្ពជិតា, ហិត្វា បុត្តំ បសុំ បិយំ;

ហិត្វា រាគញ្ច ទោសញ្ច, អវិជ្ជញ្ច វិរាជិយ;

ខីណាសវា អរហន្តោ, តេ លោកស្មិំ អនុស្សុកា”តិ។

៩. ចតុចក្កសុត្តំ

២៩.

“ចតុចក្កំ នវទ្វារំ, បុណ្ណំ លោភេន សំយុតំ;

បង្កជាតំ មហាវីរ, កថំ យាត្រា ភវិស្សតី”តិ។

“ឆេត្វា នទ្ធិំ វរត្តញ្ច, ឥច្ឆា លោភញ្ច បាបកំ;

ສມູລໍ ຕຓ຺ຫມພ຺ພຸຍ຺ຫ ເອວໍ ຍາຕ຺ຣາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ.

໑໐. ເອຓິຊງ຺ຄສຸຕ຺ຕໍ

໓໐.

“ເອຓິຊງ຺ຄໍ ກິສໍ ວີຣໍ, ອປ຺ປາຫາຣໍ ອໂລລຸປໍ;

ສີຫໍ ເອກຈຣໍ ນາຄໍ, ກາເມສຸ ອນເປກ຺ຂິນໍ;

ອຸປສງ຺ກມ຺ມ ປຸຈ຺ຉາມ, ກຖໍ ທຸກ຺ຂາ ປມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ.

“ປຎ຺ຈ ກາມຄຸຓາ ໂລເກ, ມໂນຉຏ຺ຐາ ປເວທິຕາ;

ເອຕ຺ຖ ຉນ຺ທໍ ວິຣາເຊຕ຺ວາ, ເອວໍ ທຸກ຺ຂາ ປມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ.

ສຕ຺ຕິວຄ຺ໂຄ ຕຕິໂຍ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ສຕ຺ຕິຍາ ຜຸສຕິ ເຈວ, ຊຏາ ມໂນນິວາຣຓາ;

ອຣຫນ຺ເຕນ ປຊ຺ໂຊໂຕ, ສຣາ ມຫທ຺ຘເນນ ຈ;

ຈຕຸຈກ຺ເກນ ນວມໍ, ເອຓິຊງ຺ເຄນ ເຕ ທສາຕິ.

໓. ສຕຸລ຺ລປກາຍິກວຄ຺ໂຄ

១. សព្ភិសុត្តំ

៣១. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. អថ ខោ សម្ពហុលា សតុល្លបកាយិកា ទេវតាយោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ. ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ [ក្រុព្ពេថ (ក.)] សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ”តិ.

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, បញ្ញា លព្ភតិ [បញ្ញំ លភតិ (ស្យា. កំ.)] នាញ្ញតោ”តិ.

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សោកមជ្ឈេ ន សោចតី”តិ.

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, ញាតិមជ្ឈេ វិរោចតី”តិ.

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សត្តា គច្ឆន្តិ សុគ្គតិ”ន្តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សត្តា តិដ្ឋន្តិ សាតត”ន្តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កស្ស នុ ខោ, ភគវា, សុភាសិត”ន្តិ? សព្ពាសំ វោ សុភាសិតំ បរិយាយេន, អបិ ច មមបិ សុណាថ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តា ទេវតាយោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយិំសូតិ។

១. មច្ឆរិសុត្តំ

១១. ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ សម្ពហុលា សតុល្លបកាយិកា ទេវតាយោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“មច្ឆេរា ច បមាទា ច, ឯវំ ទានំ ន ទីយតិ [ទិយ្យតិ (ក។)];

បុញ្ញំ អាកង្ខមានេន, ទេយ្យំ ហោតិ វិជានតា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“យស្សេវ ភីតោ ន ទទាតិ មច្ឆរី, តទេវាទទតោ ភយំ;

ជិឃច្ឆា ច បិបាសា ច, យស្ស ភាយតិ មច្ឆរី;

តមេវ ពាលំ ផុសតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច។

“តស្មា វិនេយ្យ មច្ឆេរំ, ទជ្ជា ទានំ មលាភិភូ;

បុញ្ញានិ បរលោកស្មិំ, បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិន”ន្តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“តេ មតេសុ ន មីយន្តិ, បន្ថានំវ សហព្ពជំ;

អប្បស្មិំ យេ បវេច្ឆន្តិ, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ។

“អប្បស្មេកេ បវេច្ឆន្តិ, ពហុនេកេ ន ទិច្ឆរេ;

អប្បស្មា ទក្ខិណា ទិន្នា, សហស្សេន សមំ មិតា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ទុទ្ទទំ ទទមានានំ, ទុក្ករំ កម្ម កុព្ពតំ;

អសន្តោ នានុកុព្ពន្តិ, សតំ ធម្មោ ទុរន្វយោ [ទុរន្នយោ (សី។)]។

“តស្មា សតញ្ច អសតំ [អសតញ្ច (សី៍ ស្យា៍ កំ៍)], នានា ហោតិ ឥតោ គតិ;

អសន្តោ និរយំ យន្តិ, សន្តោ សគ្គបរាយនា”តិ៍

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឯតទវោច – “កស្ស នុ ខោ, ភគវា, សុភាសិត”ន្តិ?

“សព្ពាសំ វោ សុភាសិតំ បរិយាយេន; អបិ ច មមបិ សុណាថ –

“ធម្មំ ចរេ យោបិ សមុញ្ឆកំ ចរេ,

ទារញ្ច បោសំ ទទមប្បកស្មិំ;

សតំ សហស្សានំ សហស្សយាគិនំ,

កលម្បិ នាគ្ឃន្តិ តថាវិធស្ស តេ”តិ៍

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កេនេស យញ្ញោ វិបុលោ មហគ្គតោ,

សមេន ទិន្នស្ស ន អគ្ឃមេតិ;

កថំ [ឥទំ បទំ កត្ថចិ សីហឡអបោត្ថកេ នត្ថិ] សតំ សហស្សានំ សហស្សយាគិនំ,

កលម្បិ នាគ្ឃន្តិ តថាវិធស្ស តេ”តិ៍

“ទទន្តិ ហេកេ វិសមេ និវិដ្ឋា,

ឆេត្វា វធិត្វា អថ សោចយិត្វា;

សា ទក្ខិណា អស្សុមុខា សទណ្ឌា,

សមេន ទិន្នស្ស ន អគ្ឃមេតិ។

"ឯវំ សតំ សហស្សានំ សហស្សយាគិនំ;

កលម្បិ នាគ្ឃន្តិ តថាវិធស្ស តេ"តិ។

៣. សាធុសុត្តំ

៣៣. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ សម្ពហុលា សតុល្លបកាយិកា ទេវតាយោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

"សាធុ ខោ, មារិស, ទានំ;

មច្ឆេរា ច បមាទា ច, ឯវំ ទានំ ន ទីយតិ;

បុញ្ញំ អាកង្ខមានេន, ទេយ្យំ ហោតិ វិជានតា"តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

"សាធុ ខោ, មារិស, ទានំ;

អបិ ច អប្បកស្មិម្បិ សាហុ ទានំ"។

"អប្បស្មេកេ បវេច្ឆន្តិ, ពហុនេកេ ន ឥច្ឆរេ;

អប្បស្មា ទក្ខិណា ទិន្នា, សហស្សេន សមំ មិតា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សាធុ ខោ, មារិស, ទានំ; អប្បកស្មិម្បិ សាហុ ទានំ;

អបិ ច សទ្ធាយបិ សាហុ ទានំ”។

“ទានញ្ច យុទ្ធញ្ច សមានមាហុ,

អប្បាបិ សន្តា ពហុកេ ជិនន្តិ;

អប្បម្បិ ចេ សទ្ទហានោ ទទាតិ,

តេនេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សាធុ ខោ, មារិស, ទានំ; អប្បកស្មិម្បិ សាហុ ទានំ;

សទ្ធាយបិ សាហុ ទានំ; អបិ ច ធម្មលទ្ធស្សាបិ សាហុ ទានំ”។

“យោ ធម្មលទ្ធស្ស ទទាតិ ទានំ,

ឧដ្ឋានវីរិយាធិគតស្ស ជន្តុ;

អតិក្កម្ម សោ វេតរណិំ យមស្ស,

ទិព្ពានិ ឋានានិ ឧបេតិ មច្ចោ”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សាធុ ខោ, មារិស, ទានំ; អប្បកស្មិម្បិ សាធុ ទានំ;

សទ្ធាយបិ សាធុ ទានំ; ធម្មលទ្ធស្សាបិ សាធុ ទានំ;

អបិ ច វិចេយ្យ ទានម្បិ សាធុ ទានំ”។

“វិចេយ្យ ទានំ សុគតប្បសត្ថំ,

យេ ទក្ខិណេយ្យា ឥធ ជីវលោកេ;

ឯតេសុ ទិន្នានិ មហប្ផលានិ,

ពីជានិ វុត្តានិ យថា សុខេត្តេ”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សាធុ ខោ, មារិស, ទានំ; អប្បកស្មិម្បិ សាធុ ទានំ;

សទ្ធាយបិ សាធុ ទានំ; ធម្មលទ្ធស្សាបិ សាធុ ទានំ;

វិចេយ្យ ទានម្បិ សាធុ ទានំ; អបិ ច បាណេសុបិ សាធុ សំយមោ”។

“យោ បាណភូតានិ [បាណភូតេសុ (សី។ បី។)] អហេឋយំ ចរំ,

បរូបវាទា ន ករោន្តិ បាបំ;

ភីរុំ បសំសន្តិ ន ហិ តត្ថ សូរំ,

ភយា ហិ សន្តោ ន ករោន្តិ បាប”ន្តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កស្ស នុ ខោ, ភគវា, សុភាសិត”ន្តិ?

“សព្ពាសំ វោ សុភាសិតំ បរិយាយេន, អបិ ច មមបិ សុណាថ –

“សទ្ធា ហិ ទានំ ពហុធា បសត្ថំ,

ទានា ច ខោ ធម្មបទំវ សេយ្យោ;

បុព្ពេ ច ហិ បុព្ពតរេ ច សន្តោ,

និព្ពានមេវជ្ឈគមុំ សបញ្ញា”តិ។

៤។ នសន្តិសុត្តំ

៣៤។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ សម្ពហុលា សតុល្លបកាយិកា ទេវតាយោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ន សន្តិ កាមា មនុជេសុ និច្ចា,

សន្តីធ កមនីយានិ យេសុ [កាមេសុ (ក។)] ពទ្ធោ;

យេសុ បមត្តោ អបុនាគមនំ,

អនាគន្តា បុរិសោ មច្ចុធេយ្យា”តិ។

“ឆន្ទជំ អឃំ ឆន្ទជំ ទុក្ខំ;

ឆន្ទវិនយា អឃវិនយោ;

អឃវិនយា ទុក្ខវិនយោ”តិ។

“ន តេ កាមា យានិ ចិត្រានិ លោកេ,

សង្កប្បរាគោ បុរិសស្ស កាមោ;

តិដ្ឋន្តិ ចិត្រានិ តថេវ លោកេ,

អថេត្ថ ធីរា វិនយន្តិ ឆន្ទំ។

“កោធំ ជហេ វិប្បជហេយ្យ មានំ,

សំយោជនំ សព្វមតិក្កមេយ្យ;

តំ នាមរូបស្មិមសជ្ជមានំ,

អកិញ្ចនំ នានុបតន្តិ ទុក្ខា។

“បហាសិ សង្ខំ ន វិមានមជ្ឈគា [ន ច មានមជ្ឈគា (ក។ សី។), ន វិមានមាគា (ស្យា។ កំ។)],

អច្ឆេច្ឆិ តណ្ហំ ឥធ នាមរូបេ;

តំ ឆិន្នគន្ថំ អនីឃំ និរាសំ,

បរិយេសមានា នាជ្ឈគមុំ;

ទេវា មនុស្សា ឥធ វា ហុរំ វា,

សគ្គេសុ វា សព្វនិវេសនេសូ”តិ.

“តំ ចេ ហិ នាទ្ទក្ខុំ តថាវិមុត្តំ (ឥច្ចាយស្មា មោឃរាជា),

ទេវា មនុស្សា ឥធ វា ហុរំ វា;

នរុត្តមំ អត្ថចរំ នរានំ,

យេ តំ នមស្សន្តិ បសំសិយា តេ”តិ.

“បសំសិយា តេបិ ភវន្តិ ភិក្ខូ (មោឃរាជាតិ ភគវា),

យេ តំ នមស្សន្តិ តថាវិមុត្តំ;

អញ្ញាយ ធម្មំ វិចិកិច្ឆំ បហាយ,

សង្គាតិគា តេបិ ភវន្តិ ភិក្ខូ”តិ.

៥. ឧជ្ឈានសញ្ញិសុត្តំ

៣៥. ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. អថ ខោ សម្ពហុលា ឧជ្ឈានសញ្ញិកា ទេវតាយោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា វេហាសំ អដ្ឋំសុ. វេហាសំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“អញ្ញថា សន្តមត្តានំ, អញ្ញថា យោ បវេទយេ;

និកច្ច កិតវស្សេវ, ភុត្តំ ថេយ្យេន តស្ស តំ.

“យញ្ហិ កយិរា តញ្ហិ វទេ, យំ ន កយិរា ន តំ វទេ;

អករោន្តំ ភាសមានំ, បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា”តិ.

“ន យិទំ ភាសិតមត្តេន, ឯកន្តសវនេន វា;

អនុក្កមិតវេ សក្កា, យាយំ បដិបទា ទឡ្ហា;

យាយ ធីរា បមុច្ចន្តិ, ឈាយិនោ មារពន្ធនា.

“ន វេ ធីរា បកុព្ពន្តិ, វិទិត្វា លោកបរិយាយំ;

អញ្ញាយ និព្ពុតា ធីរា, តិណ្ណា លោកេ វិសត្តិក”ន្តិ.

អថ ខោ តា ទេវតាយោ បថវិយំ បតិដ្ឋហិត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “អច្ចយោ នោ, ភន្តេ, អច្ចគមា យថាពាលេ យថាមូឡ្ហេ យថាអកុសលេ [យថាពាលា យថាមូឡ្ហា យថាអកុសលា (សព្ពត្ថ)], យា មយំ ភគវន្តំ អាសាទេតព្ពំ អមញ្ញិម្ហា. តាសំ នោ, ភន្តេ, ភគវា អច្ចយំ អច្ចយតោ បដិគ្គណ្ហាតុ អាយតិំ សំវរាយា”តិ. អថ ខោ ភគវា សិតំ បាត្វាកាសិ. អថ ខោ តា ទេវតាយោ ភិយ្យោសោមត្តាយ ឧជ្ឈាយន្តិយោ វេហាសំ អព្ភុគ្គញ្ឆុំ. ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“អច្ចយំ ទេសយន្តីនំ, យោ ចេ ន បដិគណ្ហតិ;

កោបន្តរោ ទោសគរុ, ស វេរំ បដិមុញ្ចតី”តិ.

“អច្ចយោ ចេ ន វិជ្ជេថ, នោចិធាបគតំ [នោចិធ អបហតំ (ស្យា. កំ.), នោចិធាបគតំ (?)] សិយា;

វេរានិ ន ច សម្មេយ្យុំ, កេនីធ [វេរានិ ច សម្មេយ្យុំ, តេនីធ (សី.)] កុសលោ សិយា”តិ.

“កស្សច្ចយា ន វិជ្ជន្តិ, កស្ស នត្ថិ អបាគតំ;

កោ ន សម្មោហមាបាទិ, កោ ច ធីរោ [កោវ ធីរោ (ស្យា. កំ.)] សទា សតោ”តិ.

“តថាគតស្ស ពុទ្ធស្ស, សព្ពភូតានុកម្បិនោ;

តស្សច្ចយា ន វិជ្ជន្តិ, តស្ស នត្ថិ អបាគតំ;

សោ ន សម្មោហមាបាទិ, សោវ [សោច (ស្យា. កំ.)] ធីរោ សទា សតោ”តិ.

“អច្ចយំ ទេសយន្តីនំ, យោ ចេ ន បដិគណ្ហតិ;

កោបន្តរោ ទោសគរុ, ស វេរំ បដិមុញ្ចតិ;

តំ វេរំ នាភិនន្ទាមិ, បដិគ្គណ្ហាមិ វោច្ចយ”ន្តិ.

៩. សទ្ធាសុត្តំ

១៩. ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. អថ ខោ សម្ពហុលា សតុល្លបកាយិកា ទេវតាយោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ. ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សទ្ធា ទុតិយា បុរិសស្ស ហោតិ,

នោ ចេ អស្សទ្ធិយំ អវតិដ្ឋតិ;

យសោ ច កិត្តី ច តត្វស្ស ហោតិ,

សគ្គញ្ច សោ គច្ឆតិ សរីរំ វិហាយា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“កោធំ ជហេ វិប្បជហេយ្យ មានំ,

សំយោជនំ សព្ពមតិក្កមេយ្យ;

តំ នាមរូបស្មិមសជ្ជមានំ,

អកិញ្ចនំ នានុបតន្តិ ទុក្ខា”តិ។

“បមាទមនុយុញ្ជន្តិ, ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា;

អប្បមាទញ្ច មេធាវី, ធនំ សេដ្ឋំ វ រក្ខតិ។

“មា បមាទមនុយុញ្ជេថ, មា កាមរតិ សន្ថវំ;

អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ, បប្បោតិ បរមំ សុខ”ន្តិ។

៧។ សមយសុត្តំ

៣៧។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ មហាវនេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សព្ពេហេវ អរហន្តេហិ; ទសហិ ច លោកធាតូហិ ទេវតា យេភុយ្យេន សន្និបតិតា ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ អថ ខោ ចតុន្នំ សុទ្ធាវាសកាយិកានំ ទេវតានំ ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ មហាវនេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សព្ពេហេវ អរហន្តេហិ; ទសហិ ច លោកធាតូហិ ទេវតា យេភុយ្យេន សន្និបតិតា ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ យំនូន មយម្បិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមេយ្យាម; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ សន្តិកេ បច្ចេកំ គាថំ [បច្ចេកគាថំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ភាសេយ្យាមា”តិ។

អថ ខោ តា ទេវតា – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ; ឯវមេវ – សុទ្ធាវាសេសុ ទេវេសុ អន្តរហិតា ភគវតោ បុរតោ បាតុរហេសុំ។ អថ ខោ តា ទេវតា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“មហាសមយោ បវនស្មិំ, ទេវកាយា សមាគតា;

អាគតម្ហ ឥមំ ធម្មសមយំ, ទក្ខិតាយេ អបរាជិតសង្ឃ”ន្តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“តត្រ ភិក្ខវោ សមាទហំសុ, ចិត្តមត្តនោ ឧជុកំ អកំសុ [ឧជុកមកំសុ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)];

សារថីវ នេត្តានិ គហេត្វា, ឥន្ទ្រិយានិ រក្ខន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឆេត្វា ខីលំ ឆេត្វា បលិឃំ, ឥន្ទខីលំ ឱហច្ច មនេជា;

តេ ចរន្តិ សុទ្ធា វិមលា, ចក្ខុមតា សុទន្តា សុសុនាគា”តិ។

អថ ខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“យេ កេចិ ពុទ្ធំ សរណំ គតាសេ, ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិំ;

បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តី”តិ។

៨។ សកលិកសុត្តំ

៣៨។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ មទ្ទកុច្ឆិស្មិំ មិគទាយេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតោ បាទោ

สกลิกาย [สกฺกลิกาย (ก.)] ขโต โหติ. ภุสา สุทํ ภควโต เวทนา วตฺตนฺติ สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา [ติปฺปา (สี. สฺยา. กํ. ปี.)] ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา; ตา สุทํ ภควา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน. อถ โข ภควา จตุคฺคุณํ สงฺฆาฏึ ปญฺญเปตฺวา ทกฺขิเณน ปสฺเสน สีหเสยฺยํ กปฺเปติ ปาเท ปาทํ อจฺจาธาย สโต สมฺปชาโน.

อถ โข สตฺตสตา สตุลฺลปกายิกา เทวตาโย อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ มทฺทกุจฺฉึ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐํสุ. เอกมนฺตํ ฐิตา โข เอกา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “นาโค วต, โภ, สมโณ โคตโม; นาควตา จ สมุปฺปนฺนา สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน”ติ.

อถ โข อปรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “สีโห วต, โภ, สมโณ โคตโม; สีหวตา จ สมุปฺปนฺนา สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน”ติ.

อถ โข อปรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “อาชานีโย วต, โภ, สมโณ โคตโม; อาชานียวตา จ สมุปฺปนฺนา สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน”ติ.

อถ โข อปรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “นิสโภ วต, โภ, สมโณ โคตโม; นิสภวตา จ สมุปฺปนฺนา สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน”ติ.

อถ โข อปรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “โธรยฺโห วต, โภ, สมโณ โคตโม; โธรยฺหวตา จ สมุปฺปนฺนา สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน”ติ.

อถ โข อปรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “ทนฺโต วต, โภ, สมโณ โคตโม; ทนฺตวตา จ สมุปฺปนฺนา สารีริกา เวทนา ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา อสาตา อมนาปา สโต สมฺปชาโน อธิวาเสติ อวิหญฺญมาโน”ติ.

อถ โข อปรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ – “ปสฺส สมาธึ สุภาวิตํ จิตฺตญฺจ สุวิมุตฺตํ, น จาภินตํ น จาปนตํ น จ สสงฺขารนิคฺคยฺหวาริตคตํ [สสงฺขารนิคฺคยฺหวาริตวตํ (สี. สฺยา. กํ. ปี.), สสงฺขารนิคฺคยฺหวาริตาวตํ (ก.)]. โย เอวรูปํ ปุริสนาคํ ปุริสสีหํ ปุริสาชานียํ ปุริสนิสภํ ปุริสโธรยฺหํปุริสทนฺตํ อติกฺกมิตพฺพํ มญฺเญยฺย กิมญฺญตฺร อทสฺสนา”ติ.

“ปญฺจเวทา สตํ สมํ, ตปสฺสี พฺราหฺมณา จรํ;

ចិត្តញ្ច នេសំ ន សម្មា វិមុត្តំ, ហីនត្ថរូបា ន បារង្គមា តេ។

“តណ្ហាធិបន្នា វតសីលពទ្ធា, លូខំ តបំ វស្សសតំ ចរន្តា;

ចិត្តញ្ច នេសំ ន សម្មា វិមុត្តំ, ហីនត្ថរូបា ន បារង្គមា តេ។

“ន មានកាមស្ស ទមោ ឥធត្ថិ, ន មោនមត្ថិ អសមាហិតស្ស;

ឯកោ អរញ្ញេ វិហរំ បមត្តោ, ន មច្ចុធេយ្យស្ស តរេយ្យ បារ”ន្តិ។

“មានំ បហាយ សុសមាហិតត្តោ, សុចេតសោ សព្ពធិ វិប្បមុត្តោ;

ឯកោ អរញ្ញេ វិហរំ អប្បមត្តោ, ស មច្ចុធេយ្យស្ស តរេយ្យ បារ”ន្តិ។

៩. បឋមបជ្ជុន្នធីតុសុត្តំ

៣៩. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ អថ ខោ កោកនទា បជ្ជុន្នស្ស ធីតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ មហាវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា កោកនទា បជ្ជុន្នស្ស ធីតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“វេសាលិយំ វនេ វិហរន្តំ, អគ្គំ សត្តស្ស សម្ពុទ្ធំ;

កោកនទាហមស្មិ អភិវន្ទេ, កោកនទា បជ្ជុន្នស្ស ធីតា។

“សុតមេវ បុរេ អាសិ, ធម្មោ ចក្ខុមតានុពុទ្ធោ;

សាហំ ទានិ សក្ខិ ជានាមិ, មុនិនោ ទេសយតោ សុគតស្ស។

“យេ កេចិ អរិយំ ធម្មំ, វិគរហន្តា ចរន្តិ ទុម្មេធា;

ឧបេន្តិ រោរុវំ ឃោរំ, ចិររត្តំ ទុក្ខំ អនុភវន្តិ.

“យេ ច ខោ អរិយេ ធម្មេ, ខន្តិយា ឧបសមេន ឧបេតា;

បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយ បរិបូរេស្សន្តី”តិ.

១០. ទុតិយបជ្ជុន្នធីតុសុត្តំ

៤០. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ. អថ ខោ ចូឡកោកនទា [ចុល្លកោកនទា (សី. ស្យា. ពី.)] បជ្ជុន្នស្ស ធីតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ មហាវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ. ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ចូឡកោកនទា បជ្ជុន្នស្ស ធីតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ឥធាគមា វិជ្ជុបភាសវណ្ណា, កោកនទា បជ្ជុន្នស្ស ធីតា;

ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច នមស្សមានា, គាថាចិមា អត្ថវតី អភាសិ.

“ពហុនាបិ ខោ តំ វិភជេយ្យំ, បរិយាយេន តាទិសោ ធម្មោ;

សំខិត្តមត្ថំ [សង្ខិត្តមត្ថំ (ក.)] លបយិស្សាមិ, យាវតា មេ មនសា បរិយត្តំ.

“បាបំ ន កយិរា វចសា មនសា,

កាយេន វា កិញ្ចន សព្ពលោកេ;

កាមេ បហាយ សតិមា សម្បជានោ,

ទុក្ខា ន សេវេថ អនត្ថសំហិតន្តិ។

សតុល្លបកាយិកវគ្គោ ចតុត្ថោ។

តស្សុទ្ទានំ –

សព្ភិមច្ឆរិនា សាធុ, ន សន្តុជ្ឈានសញ្ញិនោ;

សទ្ធា សមយោ សកលិកំ, ឧភោ បជ្ជុន្នធីតរោតិ។

៥. អាទិត្តវគ្គោ

១. អាទិត្តសុត្តំ

៤១. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“អាទិត្តស្មិំ អគារស្មិំ, យំ នីហរតិ ភាជនំ;

តំ តស្ស ហោតិ អត្ថាយ, នោ ច យំ តត្ថ ឌយ្ហតិ។

“ឯវំ អាទិត្តកោ លោកោ, ជរាយ មរណេន ច;

នីហរេថេវ ទានេន, ទិន្នំ ហោតិ សុនីហតំ។

“ទិន្នំ សុខផលំ ហោតិ, នាទិន្នំ ហោតិ តំ តថា;

ចោរា ហរន្តិ រាជានោ, អគ្គិ ឌហតិ នស្សតិ។

“អថ អន្តេន ជហតិ, សរីរំ សបរិគ្គហំ;

ឯតទញ្ញាយ មេធាវី, ភុញ្ជេថ ច ទទេថ ច;

ទត្វា ច ភុត្វា ច យថានុភាវំ;

អនិន្ទិតោ សគ្គមុបេតិ ឋាន”ន្តិ.

២. កិំទទសុត្តំ

៤២.

“កិំទទោ ពលទោ ហោតិ, កិំទទោ ហោតិ វណ្ណទោ;

កិំទទោ សុខទោ ហោតិ, កិំទទោ ហោតិ ចក្ខុទោ;

កោ ច សព្ពទទោ ហោតិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ.

“អន្នទោ ពលទោ ហោតិ, វត្ថទោ ហោតិ វណ្ណទោ;

យានទោ សុខទោ ហោតិ, ទីបទោ ហោតិ ចក្ខុទោ.

“សោ ច សព្ពទទោ ហោតិ, យោ ទទាតិ ឧបស្សយំ;

អមតំ ទទោ ច សោ ហោតិ, យោ ធម្មមនុសាសតី”តិ.

៣. អន្នសុត្តំ

៤៣.

“អន្នមេវាភិនន្ទន្តិ, ឧភយេ ទេវមានុសា;

អថ កោ នាម សោ យក្ខោ, យំ អន្នំ នាភិនន្ទតី”តិ។

“យេ នំ ទទន្តិ សទ្ធាយ, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

តមេវ អន្នំ ភជតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច។

“តស្មា វិនេយ្យ មច្ឆេរំ, ទជ្ជា ទានំ មលាភិភូ;

បុញ្ញានិ បរលោកស្មិំ, បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិន”ន្តិ។

៤. ឯកមូលសុត្តំ

៤៤.

“ឯកមូលំ ទ្វិរាវដ្ដំ, តិមលំ បញ្ចបត្ថរំ;

សមុទ្ទំ ទ្វាទសាវដ្ដំ, បាតាលំ អតរី ឥសី”តិ។

៥. អនោមសុត្តំ

៤៥.

“អនោមនាមំ និបុណត្ថទស្សឹ, បញ្ញាទទំ កាមាលយេ អសត្តំ;

តំ បស្សថ សព្ពវិទុំ សុមេធំ, អរិយេ បថេ កមមានំ មហេសិន”ន្តិ។

៩។ អច្ឆរាសុត្តំ

៤៩។

“អច្ឆរាគណសង្ឃុដ្ឋំ, បិសាចគណសេវិតំ;

វនន្តំ មោហនំ នាម, កថំ យាត្រា ភវិស្សតី”តិ។

“ឧជុកោ នាម សោ មគ្គោ, អភយា នាម សា ទិសា;

រថោ អកូជនោ នាម, ធម្មចក្កេហិ សំយុតោ។

“ហិរី តស្ស អបាលម្ពោ, សត្យស្ស បរិវារណំ;

ធម្មាហំ សារថិំ ព្រូមិ, សម្មាទិដ្ឋិបុរេជវំ។

“យស្ស ឯតាទិសំ យានំ, ឥត្ថិយា បុរិសស្ស វា;

ស វេ ឯតេន យានេន, និព្ពានស្សេវ សន្តិកេ”តិ។

១០។ វនរោបសុត្តំ

៤១០។

“កេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ;

ធម្មដ្ឋា សីលសម្បន្នា, កេ ជនា សគ្គគាមិនោ”តិ។

“អារាមរោបា វនរោបា, យេ ជនា សេតុការកា;

បបញ្ច ឧទបានញ្ច, យេ ទេន្តិ ឧបស្សយំ។

“តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ;

ធម្មដ្ឋា សីលសម្បន្នា, តេ ជនា សគ្គគាមិនោ”តិ។

៨. ជេតវនសុត្តំ

៤៨.

“ឥទញ្ហិ តំ ជេតវនំ, ឥសិសង្ឃនិសេវិតំ;

អាវុត្ថំ [អាវុដ្ឋំ (ក.)] ធម្មរាជេន, បីតិសញ្ជននំ មម។

“កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច, សីលំ ជីវិតមុត្តមំ;

ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ, ន គោត្តេន ធនេន វា។

“តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ;

យោនិសោ វិចិនេ ធម្មំ, ឯវំ តត្ថ វិសុជ្ឈតិ។

“សារិបុត្តោវ បញ្ញាយ, សីលេន ឧបសមេន ច;

យោបិ បារង្គតោ ភិក្ខុ, ឯតាវបរមោ សិយា”តិ។

៩. មច្ឆរិសុត្តំ

᪃᪈.

“ᨿᩮ ᨧ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨠᨴᩁᩥᨿᩣ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨠᩣ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨠᩁᩣ ᨶᩁᩣ.

“ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩮᩣ ᨧ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ;

ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩩᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ, ᨠᨳᩴ ᨩᩣᨶᩮᨾᩩ ᨲᩴ ᨾᨿᩴ”ᨲᩥ.

“ᨿᩮ ᨧ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨠᨴᩁᩥᨿᩣ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨠᩣ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨠᩁᩣ ᨶᩁᩣ.

“ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᩴ, ᨿᨾᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᩁᩮ;

ᩈᨧᩮ ᩑᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩮ ᨩᩣᨿᩁᩮ ᨠᩩᩃᩮ.

“ᨧᩮᩣᩊᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩁᨲᩦ ᨡᩥᨯ᩠ᨯᩣ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ;

ᨸᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩦᩈᩁᩮ [ᩋᩣᩈᩥᩴᩈᩁᩮ (ᩈᩦ. ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨸᩦ.)] ᨻᩣᩃᩣ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ;

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩮ [ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨸᩦ.)] ᨧ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥ”ᨲᩥ.

“ᩍᨲᩥ ᩉᩮᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨾ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ ᨣᩮᩣᨲᨾ;

ᨿᩮ ᨧ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᨴᨬ᩠ᨬᩪ ᩅᩦᨲᨾᨧ᩠ᨨᩁᩣ.

“ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧ, ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᨧ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᨣᩣᩁᩅᩣ;

ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩮᩣ ᨧ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ;

ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩩᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ, ᨠᨳᩴ ᨩᩣᨶᩮᨾᩩ ᨲᩴ ᨾᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨿᩮ ᨵ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᨴᨬ᩠ᨬᩪ ᩅᩦᨲᨾᨧ᩠ᨨᩁᩣ;

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧ, ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᨧ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᨣᩣᩁᩅᩣ;

ᩑᨲᩮ ᩈᨣ᩠ᨣᩣ [ᩈᨣ᩠ᨣᩮ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)] ᨸᨠᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᩁᩮ᪨

“ᩈᨧᩮ ᩑᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨯ᩠ᨰᩮ ᩋᩣᨩᩣᨿᩁᩮ ᨠᩩᩃᩮ;

ᨧᩮᩣᩊᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩁᨲᩦ ᨡᩥᨯ᩠ᨯᩣ, ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨

“ᨸᩁᩈᨾ᩠ᨽᨲᩮᩈᩩ ᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ, ᩅᩈᩅᨲ᩠ᨲᩦᩅ ᨾᩮᩣᨴᩁᩮ;

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩮ ᨧ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪑᪐᪨ ᨥᨭᩦᨠᩣᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪕᪐᪨

“ᩋᩅᩥᩉᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣᩈᩮ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ;

ᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩣ, ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨠᩮ ᨧ ᨲᩮ ᩋᨲᩁᩩᩴ ᨸᨦ᩠ᨠᩴ [ᩈᨦ᩠ᨠᩴ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)], ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨵᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩈᩩᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ;

កេ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, ទិព្ពយោគំ ឧបច្ចគុ”ន្តិ។

“ឧបកោ បលគណ្ឌោ ច, បុក្កុសាតិ ច តេ តយោ;

ភទ្ទិយោ ខណ្ឌទេវោ ច, ពាហុរគ្គិ ច សិង្គិយោ [ពាហុទន្តី ច បិង្គិយោ (សី។)];

តេ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, ទិព្ពយោគំ ឧបច្ចគុ”ន្តិ។

“កុសលី ភាសសី តេសំ, មារបាសប្បហាយិនំ;

កស្ស តេ ធម្មមញ្ញាយ, អច្ឆិទុំ ភវពន្ធន”ន្តិ។

“ន អញ្ញត្រ ភគវតា, នាញ្ញត្រ តវ សាសនា;

យស្ស តេ ធម្មមញ្ញាយ, អច្ឆិទុំ ភវពន្ធនំ។

“យត្ថ នាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ;

តំ តេ ធម្មំ ឥធញ្ញាយ, អច្ឆិទុំ ភវពន្ធន”ន្តិ។

“គម្ភីរំ ភាសសី វាចំ, ទុព្ពិជានំ សុទុព្ពុធំ;

កស្ស ត្វំ ធម្មមញ្ញាយ, វាចំ ភាសសិ ឦទិស”ន្តិ។

“កុម្ភការោ បុរេ អាសិំ, វេកឡិង្គេ [វេហលិង្គេ (សី។), វេភឡិង្គេ (ស្យា។ កំ។)] ឃដីករោ;

មាតាបេត្តិភរោ អាសិំ, កស្សបស្ស ឧបាសកោ។

“វិរតោ មេថុនា ធម្មា, ព្រហ្មចារី និរាមិសោ;

អហុវា តេ សគាមេយ្យោ, អហុវា តេ បុរេ សខា។

“សោហមេតេ បជានាមិ, វិមុត្តេ សត្ត ភិក្ខវោ;

រាគទោសបរិក្ខីណេ, តិណ្ណេ លោកេ វិសត្តិក”ន្តិ។

“ឯវមេតំ តទា អាសិ, យថា ភាសសិ ភគ្គវ;

កុម្ភការោ បុរេ អាសិ, វេកឡិង្គេ ឃដីការោ;

មាតាបេត្តិភរោ អាសិ, កស្សបស្ស ឧបាសកោ។

“វិរតោ មេថុនា ធម្មា, ព្រហ្មចារី និរាមិសោ;

អហុវា មេ សគាមេយ្យោ, អហុវា មេ បុរេ សខា”តិ។

“ឯវមេតំ បុរាណានំ, សហាយានំ អហុ សង្គមោ;

ឧភិន្នំ ភាវិតត្តានំ, សរីរន្តិមធារិន”ន្តិ។

អាទិត្តវគ្គោ បញ្ចមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អាទិត្តំ កិំទទំ អន្នំ, ឯកមូលអនោមិយំ;

អច្ឆរាវនរោបជេតំ, មច្ឆេរ ឃដិការេនាតិ។

៤. ជរាវគ្គោ

១. ជរាសុត្តំ

៥១.

“កិំសុ យាវ ជរា សាធុ, កិំសុ សាធុ បតិដ្ឋិតំ;

កិំសុ នរានំ រតនំ, កិំសុ ចោរេហិ ទូហរ”ន្តិ.

“សីលំ យាវ ជរា សាធុ, សទ្ធា សាធុ បតិដ្ឋិតា;

បញ្ញា នរានំ រតនំ, បុញ្ញំ ចោរេហិ ទូហរ”ន្តិ.

២. អជរសាសុត្តំ

៥២.

“កិំសុ អជរសា សាធុ, កិំសុ សាធុ អធិដ្ឋិតំ;

កិំសុ នរានំ រតនំ, កិំសុ ចោរេហ្យហារិយ”ន្តិ.

“សីលំ អជរសា សាធុ, សទ្ធា សាធុ អធិដ្ឋិតា;

បញ្ញា នរានំ រតនំ, បុញ្ញំ ចោរេហ្យហារិយ”ន្តិ.

៣. មិត្តសុត្តំ

៥៣។

“កិំសុ បវសតោ [បថវតោ (បី។ ក។)] មិត្តំ, កិំសុ មិត្តំ សកេ ឃរេ;

កិំ មិត្តំ អត្ថជាតស្ស, កិំ មិត្តំ សម្បរាយិក”ន្តិ។

“សត្ថោ បវសតោ មិត្តំ, មាតា មិត្តំ សកេ ឃរេ;

សហាយោ អត្ថជាតស្ស, ហោតិ មិត្តំ បុនប្បុនំ;

សយំកតានិ បុញ្ញានិ, តំ មិត្តំ សម្បរាយិក”ន្តិ។

៤។ វត្ថុសុត្តំ

៥៤។

“កិំសុ វត្ថុ មនុស្សានំ, កិំសូធ បរមោ សខា;

កិំសុ ភូតា ឧបជីវន្តិ, យេ បាណា បថវិស្សិតា”តិ [បថវិ សិតាតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។

“បុត្តា វត្ថុ មនុស្សានំ, ភរិយា ច [ភរិយាច (សី។), ភរិយា (ស្យា។ កំ។)] បរមោ សខា;

វុដ្ឋិំ ភូតា ឧបជីវន្តិ, យេ បាណា បថវិស្សិតា”តិ។

៥។ បឋមជនសុត្តំ

៥៥។

“កិំសុ ជនេតិ បុរិសំ, កិំសុ តស្ស វិធាវតិ;

ກິໍສຸ ສໍສາຣມາປາທິ, ກິໍສຸ ຕສ຺ສ ມຫພ຺ພຍ”ນ຺ຕິ.

“ຕຓ຺ຫາ ຊເນຕິ ປຸຣິສໍ, ຈິຕ຺ຕມສ຺ສ ວິທາວຕິ;

ສເຕ຺ຕາ ສໍສາຣມາປາທິ, ທຸກ຺ຂມສ຺ສ ມຫພ຺ພຍ”ນ຺ຕິ.

໙. ທຸຕິຍຊນສຸຕ຺ຕໍ

໓໙.

“ກິໍສຸ ຊເນຕິ ປຸຣິສໍ, ກິໍສຸ ຕສ຺ສ ວິທາວຕິ;

ກິໍສຸ ສໍສາຣມາປາທິ, ກິສ຺ມາ ນ ປຣິມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ.

“ຕຓ຺ຫາ ຊເນຕິ ປຸຣິສໍ, ຈິຕ຺ຕມສ຺ສ ວິທາວຕິ;

ສເຕ຺ຕາ ສໍສາຣມາປາທິ, ທຸກ຺ຂາ ນ ປຣິມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ.

໑໐. ຕຕິຍຊນສຸຕ຺ຕໍ

໔໐.

“ກິໍສຸ ຊເນຕິ ປຸຣິສໍ, ກິໍສຸ ຕສ຺ສ ວິທາວຕິ;

ກິໍສຸ ສໍສາຣມາປາທິ, ກິໍສຸ ຕສ຺ສ ປຣາຍນ”ນ຺ຕິ.

“ຕຓ຺ຫາ ຊເນຕິ ປຸຣິສໍ, ຈິຕ຺ຕມສ຺ສ ວິທາວຕິ;

សត្តោ សំសារមាបាទិ, កម្មំ តស្ស បរាយន”ន្តិ។

៨. ឧប្បថសុត្តំ

៧៨.

“កិំសុ ឧប្បថោ អក្ខាតោ, កិំសុ រត្តិន្ទិវក្ខយោ;

កិំ មលំ ព្រហ្មចរិយស្ស, កិំ សិនានមនោទក”ន្តិ។

“រាគោ ឧប្បថោ អក្ខាតោ, វយោ រត្តិន្ទិវក្ខយោ;

ឥត្ថី មលំ ព្រហ្មចរិយស្ស, ឯត្ថាយំ សជ្ជតេ បជា;

តបោ ច ព្រហ្មចរិយញ្ច, តំ សិនានមនោទក”ន្តិ។

៩. ទុតិយសុត្តំ

៧៩.

“កិំសុ ទុតិយា [ទុតិយំ (ស្យា. កំ. បី.)] បុរិសស្ស ហោតិ, កិំសុ ចេនំ បសាសតិ;

កិស្ស ចាភិរតោ មច្ចោ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

“សទ្ធា ទុតិយា បុរិសស្ស ហោតិ, បញ្ញា ចេនំ បសាសតិ;

និព្ពានាភិរតោ មច្ចោ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

១០. កវិសុត្តំ

៦០.

“កឹសុ និទានំ គាថានំ, កឹសុ តាសំ វិយញ្ជនំ;

កឹសុ សន្និស្សិតា គាថា, កឹសុ គាថានមាសយោ”តិ.

“ឆន្ទោ និទានំ គាថានំ, អក្ខរា តាសំ វិយញ្ជនំ;

នាមសន្និស្សិតា គាថា, កវិ គាថានមាសយោ”តិ.

ជរាវគ្គោ ឆដ្ឋោ.

តស្សុទ្ទានំ –

ជរា អជរសា មិត្តំ, វត្ថុ តីណិ ជនាតិ ច;

ឧប្បថោ ច ទុតិយោ ច, កវិនា បូរិតោ វគ្គោតិ.

៧. អទ្ធវគ្គោ

១. នាមសុត្តំ

៦១.

“កឹសុ សព្វំ អទ្ធភវិ [អន្វភវិ (សី.)], កិស្មា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ;

កិស្សស្សុ ឯកធម្មស្ស, សព្វេវ វសមន្វគូ”តិ [វសមទ្ធគូ (ក.)].

“នាមំ សព្ពំ អទ្ធភវិ, នាមា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ;

នាមស្ស ឯកធម្មស្ស, សព្ពេវ វសមន្វគូ”តិ។

២។ ចិត្តសុត្តំ

៦២។

“កេនស្សុ នីយតិ លោកោ, កេនស្សុ បរិកស្សតិ;

កិស្សស្សុ ឯកធម្មស្ស, សព្ពេវ វសមន្វគូ”តិ។

“ចិត្តេន នីយតិ លោកោ, ចិត្តេន បរិកស្សតិ;

ចិត្តស្ស ឯកធម្មស្ស, សព្ពេវ វសមន្វគូ”តិ។

៣។ តណ្ហាសុត្តំ

៦៣។

“កេនស្សុ នីយតិ លោកោ, កេនស្សុ បរិកស្សតិ;

កិស្សស្សុ ឯកធម្មស្ស, សព្ពេវ វសមន្វគូ”តិ។

“តណ្ហាយ នីយតិ លោកោ, តណ្ហាយ បរិកស្សតិ;

តណ្ហាយ ឯកធម្មស្ស, សព្ពេវ វសមន្វគូ”តិ។

៤។ សំយោជនសុត្តំ

᪉᪃᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨲᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩴ;

ᨠᩥᩔᩔᩩ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᨶᨶ᩠ᨴᩦᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ [ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)] ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩴ;

ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪄᪨ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪉᪄᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨲᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩴ;

ᨠᩥᩔᩔᩩ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨶᨶ᩠ᨴᩦᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩴ;

ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪅᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪉᪅᪨

“ᨠᩮᨶᩔᩩᨻ᩠ᨽᩣᩉᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨠᩮᨶᩔᩩ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ;

កេន សល្លេន ឱតិណ្ណោ, កិស្ស ធូបាយិតោ សទា”តិ.

“មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ, ជរាយ បរិវារិតោ;

តណ្ហាសល្លេន ឱតិណ្ណោ, ឥច្ឆាធូបាយិតោ សទា”តិ.

៧. ឧឌ្ឌិតសុត្តំ

៦៧.

“កេនស្សុ ឧឌ្ឌិតោ លោកោ, កេនស្សុ បរិវារិតោ;

កេនស្សុ បិហិតោ លោកោ, កិស្មិំ លោកោ បតិដ្ឋិតោ”តិ.

“តណ្ហាយ ឧឌ្ឌិតោ លោកោ, ជរាយ បរិវារិតោ;

មច្ចុនា បិហិតោ លោកោ, ទុក្ខេ លោកោ បតិដ្ឋិតោ”តិ.

៨. បិហិតសុត្តំ

៦៨.

“កេនស្សុ បិហិតោ លោកោ, កិស្មិំ លោកោ បតិដ្ឋិតោ;

កេនស្សុ ឧឌ្ឌិតោ លោកោ, កេនស្សុ បរិវារិតោ”តិ.

“មច្ចុនា បិហិតោ លោកោ, ទុក្ខេ លោកោ បតិដ្ឋិតោ;

តណ្ហាយ ឧឌ្ឌិតោ លោកោ, ជរាយ បរិវារិតោ”តិ.

៩. តណ្ហាសុត្តំ

៦៩.

“កេនស្សុ ពជ្ឈតី លោកោ, កិស្ស វិនយាយ មុច្ចតិ;

កិស្សស្សុ វិប្បហានេន, សព្ពំ ឆិន្ទតិ ពន្ធន”ន្តិ.

“តណ្ហាយ ពជ្ឈតី លោកោ, តណ្ហាវិនយាយ មុច្ចតិ;

តណ្ហាយ វិប្បហានេន, សព្ពំ ឆិន្ទតិ ពន្ធន”ន្តិ.

១០. លោកសុត្តំ

៧០.

“កិស្មិំ លោកោ សមុប្បន្នោ, កិស្មិំ កុព្ពតិ សន្ថវំ;

កិស្ស លោកោ ឧបាទាយ, កិស្មិំ លោកោ វិហញ្ញតី”តិ.

“ឆសុ លោកោ សមុប្បន្នោ, ឆសុ កុព្ពតិ សន្ថវំ;

ឆន្នមេវ ឧបាទាយ, ឆសុ លោកោ វិហញ្ញតី”តិ.

អទ្ធវគ្គោ [អត្ថវគ្គោ (សី.)] បឋមោ.

តស្សុទ្ទានំ –

ນາມໍ ຈິຕ຺ຕຎ຺ຈ ຕຓ຺ຫາ ຈ, ສໍໂຍຊນຎ຺ຈ ພນ຺ຘນາ;

ອຕ຺ຕາຫໂຕຑ຺ຑິໂຕ ປິຫິໂຕ, ອິຈ຺ຉາ ໂລເກນ ເຕ ທສາຕິ.

໘. ເຉຕ຺ວາວຄ຺ໂຄ

໑. ເຉຕ຺ວາສຸຕ຺ຕໍ

໗໑. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເອກມນ຺ຕໍ ຐິຕາ ໂຂ ສາ ເທວຕາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“ກິໍສຸ ເຉຕ຺ວາ [ຆຕ຺ວາ (ສີ.), ຌຕ຺ວາ (ສ຺ຍາ. ກໍ.) ເອວມຸປຣິປິ] ສຸຂໍ ເສຕິ, ກິໍສຸ ເຉຕ຺ວາ ນ ໂສຈຕິ;

ກິສ຺ສສ຺ສຸ ເອກຘມ຺ມສ຺ສ, ວຘໍ ໂຣເຈສິ ໂຄຕມາ”ຕິ.

“ໂກຘໍ ເຉຕ຺ວາ ສຸຂໍ ເສຕິ, ໂກຘໍ ເຉຕ຺ວາ ນ ໂສຈຕິ;

ໂກຘສ຺ສ ວິສມູລສ຺ສ, ມຘຸຣຄ຺ຄສ຺ສ ເທວເຕ;

ວຘໍ ອຣິຍາ ປສໍສນ຺ຕິ, ຕຎ຺ຫິເຉຕ຺ວາ ນ ໂສຈຕີ”ຕິ.

໒. ຣຖສຸຕ຺ຕໍ

໗໒.

“ກິໍສຸ ຣຖສ຺ສ ປຎ຺ຎາຓໍ, ກິໍສຸ ປຎ຺ຎາຓມຄ຺ຄິໂນ;

ກິໍສຸ ຣຏ຺ຐສ຺ສ ປຎ຺ຎາຓໍ, ກິໍສຸ ປຎ຺ຎາຓມິຕ຺ຖິຍາ”ຕິ.

“ຘໂຊ ຣຖສ຺ສ ປຎ຺ຎາຓໍ, ຘູໂມ ປຎ຺ຎາຓມຄ຺ຄິໂນ;

ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

᪂᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪇᪂᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩪᨵ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩣᩅᩉᨲᩥ;

ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩉᩅᩮ ᩈᩣᨴᩩᨲᩁᩴ [ᩈᩣᨵᩩᨲᩁᩴ (ᨠ᪨)] ᩁᩈᩣᨶᩴ, ᨠᨳᩴᨩᩦᩅᩥᩴ [ᨠᩥᩴᩈᩩᨩᩦᩅᩥᩴ (ᨠ᪨)] ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᩣᩉᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩈᨴ᩠ᨵᩦᨵ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩣᩅᩉᨲᩥ;

ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩅᩮ ᩈᩣᨴᩩᨲᩁᩴ ᩁᩈᩣᨶᩴ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨩᩦᩅᩥᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᩣᩉᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪃᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪇᪃᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᨲᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨶᩥᨷᨲᨲᩴ ᩅᩁᩴ;

ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨷᩅᨩᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨷᩅᨴᨲᩴ ᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨻᩦᨩᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᨲᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩥᨷᨲᨲᩴ ᩅᩁᩣ;

ᨣᩣᩅᩮᩣ ᨷᩅᨩᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩅᨴᨲᩴ ᩅᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

“ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᨲᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨶᩥᨷᨲᨲᩴ ᩅᩁᩣ;

សង្ឃោ បវជមានានំ, ពុទ្ធោ បវទតំ វរោ”តិ.

៥. ភីតាសុត្តំ

៧៥.

“កិំសូធ ភីតា ជនតា អនេកា,

មគ្គោ ចនេកាយតនប្បវុត្តោ;

បុច្ឆាមិ តំ គោតម ភូរិបញ្ញ,

កិស្មិំ ឋិតោ បរលោកំ ន ភាយេ”តិ.

“វាចំ មនញ្ច បណិធាយ សម្មា,

កាយេន បាបានិ អកុព្ពមានោ;

ពហ្វន្នបានំ ឃរមាវសន្តោ,

សទ្ធោ មុទូ សំវិភាគី វទញ្ញូ;

ឯតេសុ ធម្មេសុ ឋិតោ ចតូសុ,

ធម្មេ ឋិតោ បរលោកំ ន ភាយេ”តិ.

៦. នជីរតិសុត្តំ

៧៦.

“កិំ ជីរតិ កិំ ន ជីរតិ, កិំសុ ឧប្បថោតិ វុច្ចតិ;

កិំសុ ធម្មានំ បរិបន្ថោ, កិំសុ រត្តិន្ទិវក្ខយោ;

កិំ មលំ ព្រហ្មចរិយស្ស, កិំ សិនានមនោទកំ។

“កតិ លោកស្មិំ ឆិទ្ទានិ, យត្ថ វិត្តំ [ចិត្តំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ន តិដ្ឋតិ;

ភគវន្តំ បុដ្ឋុមាគម្ម, កថំ ជានេមុ តំ មយ”ន្តិ។

“រូបំ ជីរតិ មច្ចានំ, នាមគោត្តំ ន ជីរតិ;

រាគោ ឧប្បថោតិ វុច្ចតិ។

“លោភោ ធម្មានំ បរិបន្ថោ, វយោ រត្តិន្ទិវក្ខយោ;

ឥត្ថី មលំ ព្រហ្មចរិយស្ស, ឯត្ថាយំ សជ្ជតេ បជា;

តបោ ច ព្រហ្មចរិយញ្ច, តំ សិនានមនោទកំ។

“ឆ លោកស្មិំ ឆិទ្ទានិ, យត្ថ វិត្តំ ន តិដ្ឋតិ;

អាលស្យញ្ច [អាលស្សញ្ច (សី។ បី។)] បមាទោ ច, អនុដ្ឋានំ អសំយមោ;

និទ្ទា តន្ទី [តន្តិ (សី។)] ច តេ ឆិទ្ទេ, សព្ពសោ តំ វិវជ្ជយេ”តិ។

៧។ ឥស្សរិយសុត្តំ

៧៧។

“កិំសុ ឥស្សរិយំ លោកេ, កិំសុ ភណ្ឌានមុត្តមំ;

កិំសុ សត្ថមលំ លោកេ, កិំសុ លោកស្មិមព្ពុទំ។

“កិំសុ ហរន្តំ វារេន្តិ, ហរន្តា បន កោ បិយោ;

កិំសុ បុនប្បុនាយន្តំ, អភិនន្ទន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។

“វសោ ឥស្សរិយំ លោកេ, ឥត្ថី ភណ្ឌានមុត្តមំ;

កោធោ សត្ថមលំ លោកេ, ចោរា លោកស្មិមព្ពុទា។

“ចោរំ ហរន្តំ វារេន្តិ, ហរន្តា សមណោ បិយោ;

សមណំ បុនប្បុនាយន្តំ, អភិនន្ទន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។

៨. កាមសុត្តំ

៧៨។

“កិមត្ថកាមោ ន ទទេ, កិំ មច្ចោ ន បរិច្ចជេ;

កិំសុ មុញ្ចេយ្យ កល្យាណំ, បាបិកំ ន ច មោចយេ”តិ។

“អត្តានំ ន ទទេ បោសោ, អត្តានំ ន បរិច្ចជេ;

វាចំ មុញ្ចេយ្យ កល្យាណំ, បាបិកញ្ច ន មោចយេ”តិ។

៩។ បាថេយ្យសុត្តំ

៧៩។

“កិំសុ ពន្ធតិ បាថេយ្យំ, កិំសុ ភោគានមាសយោ;

កិំសុ នរំ បរិកស្សតិ, កិំសុ លោកស្មិ ទុជ្ជហំ;

កិស្មិំ ពទ្ធា បុថូ សត្តា, បាសេន សកុណី យថា”តិ។

“សទ្ធា ពន្ធតិ បាថេយ្យំ, សិរី ភោគានមាសយោ;

ឥច្ឆា នរំ បរិកស្សតិ, ឥច្ឆា លោកស្មិ ទុជ្ជហា;

ឥច្ឆាពទ្ធា បុថូ សត្តា, បាសេន សកុណី យថា”តិ។

១០។ បជ្ជោតសុត្តំ

៨០។

“កិំសុ លោកស្មិ បជ្ជោតោ, កិំសុ លោកស្មិ ជាគរោ;

កិំសុ កម្មេ សជីវានំ, កិមស្ស ឥរិយាបថោ។

“កិំសុ អលសំ អនលសញ្ច [កិំ អាលស្សានាលស្សញ្ច (ក។)], មាតា បុត្តំវ បោសតិ;

កិំ ភូតា ឧបជីវន្តិ, យេ បាណា បថវិស្សិតា”តិ។

“ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᩣ, ᩈᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨣᩁᩮᩣ;

ᨣᩣᩅᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨩᩦᩅᩣᨶᩴ, ᩈᩦᨲᩔ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᩣ᪨

“ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩃᩈᩴ ᩋᨶᩃᩈᨬ᩠ᨧ, ᨾᩣᨲᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴᩅ ᨸᩮᩣᩈᨲᩥ;

ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨽᩪᨲᩣ ᩏᨸᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮ ᨸᩣᨱᩣ ᨸᨳᩅᩥᩔᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

᪁᪁᪨ ᩋᩁᨱᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ᨸᩢ᪁᪨

“ᨠᩮᩈᩪᨵ ᩋᩁᨱᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨠᩮᩈᩴ ᩅᩩᩈᩥᨲᩴ ᨶ ᨶᩔᨲᩥ;

ᨠᩮᨵ ᩍᨧ᩠ᨨᩴ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩮᩈᩴ ᨽᩮᩣᨩᩥᩔᩥᨿᩴ ᩈᨴᩣ᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩩ ᨾᩣᨲᩣ ᨸᩥᨲᩣ ᨽᩣᨲᩣ, ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ;

ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩍᨵ ᨩᩣᨲᩥᩉᩦᨶᩴ, ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᩈᨾᨱᩦᨵ ᩋᩁᨱᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᩈᨾᨱᩣᨶᩴ ᩅᩩᩈᩥᨲᩴ ᨶ ᨶᩔᨲᩥ;

ᩈᨾᨱᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩴ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾᨱᩣᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᩥᩔᩥᨿᩴ ᩈᨴᩣ᪨

“ᩈᨾᨱᩴ ᨾᩣᨲᩣ ᨸᩥᨲᩣ ᨽᩣᨲᩣ, ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ;

ᩈᨾᨱᩦᨵ ᨩᩣᨲᩥᩉᩦᨶᩴ, ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᩣ᪨

តស្សុទ្ទានំ –

ល្វោ រឆ្ញា ចិត្តញ្ញា, ចុទ្ធិ កីតា តឌីរតិ;

ក្ពស្សទំ កាយំ បរិឆេឃ្យំ, បឆ្នារេតា អវរោណភ ចាតិំ

ឆេចតាសំឃុត្តំ សយត្តំ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. ទេវបុត្តសំយុត្តំ

១. បឋមវគ្គោ

១. បឋមកស្សបសុត្តំ

៨២. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. អថ ខោ កស្សបោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ កស្សបោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ភិក្ខុំ ភគវា បកាសេសិ, នោ ច ភិក្ខុនោ អនុសាសន”ន្តិ. “តេន ហិ កស្សប, តញ្ញេវេត្ថ បដិភាតូ”តិ.

“សុភាសិតស្ស សិក្ខេថ, សមណុបាសនស្ស ច;

ឯកាសនស្ស ច រហោ, ចិត្តវូបសមស្ស ចា”តិ.

ឥទមវោច កស្សបោ ទេវបុត្តោ; សមនុញ្ញោ សត្ថា អហោសិ. អថ ខោ កស្សបោ ទេវបុត្តោ “សមនុញ្ញោ មេ សត្ថា”តិ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ.

២. ទុតិយកស្សបសុត្តំ

៨៣. សាវត្ថិនិទានំ. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ កស្សបោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ភិក្ខុ សិយា ឈាយី វិមុត្តចិត្តោ,

អាកង្ខេ ចេ ហទយស្សានុបត្តិំ;

លោកស្ស ញត្វា ឧទយព្ពយញ្ច,

សុចេតសោ អនិស្សិតោ តទានិសំសោ”តិ។

៣. មាឃសុត្តំ

៨៤. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ មាឃោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ មាឃោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កិំសុ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កិំសុ ឆេត្វា ន សោចតិ;

កិស្សស្សុ ឯកធម្មស្ស, វធំ រោចេសិ គោតមា”តិ។

“កោធំ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កោធំ ឆេត្វា ន សោចតិ;

កោធស្ស វិសមូលស្ស, មធុរគ្គស្ស វត្រភូ;

វធំ អរិយា បសំសន្តិ, តញ្ហិ ឆេត្វា ន សោចតី”តិ។

៤. មាគធសុត្តំ

៨៥. សាវត្ថិនិទានំ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ មាគធោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កតិ លោកស្មិំ បជ្ជោតា, យេហិ លោកោ បកាសតិ;

ភគវន្តំ បុដ្ឋុមាគម្ម, កថំ ជានេមុ តំ មយ”ន្តិ។

“ចត្តារោ លោកេ បជ្ជោតា, បញ្ចមេត្ថ ន វិជ្ជតិ;

ទិវា តបតិ អាទិច្ចោ, រត្តិមាភាតិ ចន្ទិមា។

“អថ អគ្គិ ទិវារត្តិំ, តត្ថ តត្ថ បកាសតិ;

សម្ពុទ្ធោ តបតំ សេដ្ឋោ, ឯសា អាភា អនុត្តរា”តិ។

៥។ ទាមលិសុត្តំ

៨៦។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ទាមលិ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ទាមលិ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ករណីយមេតំ ព្រាហ្មណេន, បធានំ អកិលាសុនា;

កាមានំ វិប្បហានេន, ន តេនាសីសតេ ភវ”ន្តិ។

“នត្ថិ កិច្ចំ ព្រាហ្មណស្ស (ទាមលីតិ ភគវា),

កតកិច្ចោ ហិ ព្រាហ្មណោ។

“យាវ ន គាធំ លភតិ នទីសុ,

អាយូហតិ សព្ពគត្តេភិ ជន្តុ;

គាធញ្ច លទ្ធាន ថលេ ឋិតោ យោ,

នាយូហតី បារគតោ ហិ សោធ [សោតិ (សី។ បី។ ក។), ហោតិ (ស្យា។ កំ។), សោ (?)]។

“ឯសូបមា ទាមលិ ព្រាហ្មណស្ស,

ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩔ ᨶᩥᨷᨠᩔ ᨫᩣᨿᩥᨶᩮᩣ;

ᨷᨷ᩠ᨷᩩᨿ᩠ᨿ ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩴ,

ᨶᩣᨿᩪᩉᨲᩦ ᨷᩣᩁᨣᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ [ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)]᪨

᪆᪨ ᨠᩣᨾᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ᨷᩃᩥ᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨾᨴᩮᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨽᨣᩅᩣ, ᩈᩩᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᩅᩣᨷᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ (ᨠᩣᨾᨴᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ),

ᩈᩮᨡᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩣ;

ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩩᨷᩮᨲᩔ,

ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩴ ᩅᩣᨷᩥ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ (ᨠᩣᨾᨴᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ),

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩪᨷᩈᨾᩮ ᩁᨲᩣ;

ᨿᩮᩈᩴ ᨴᩥᩅᩣ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ,

ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩁᨲᩮᩣ ᨾᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᩔᨾᩣᨴᩉᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᩔᨾᩣᨴᩉᩴ ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨾᩣᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ (ᨠᩣᨾᨴᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ),

ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩪᨸᩈᨾᩮ ᩁᨲᩣ;

ᨲᩮ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨩᩣᩃᩴ,

ᩋᩁᩥᨿᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᨴᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨾᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩅᩥᩈᨾᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨾᩮ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᨧᩣᨸᩥ, ᩋᩁᩥᨿᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᨴ;

ᩋᨶᩁᩥᨿᩣ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ, ᨸᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩴᩈᩥᩁᩣ;

ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨾᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᩈᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

᪇᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩃᨧᨱ᩠ᨯᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪈᪈᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩃᨧᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᩅᨲ ᩒᨠᩣᩈᩴ, ᩋᩅᩥᨶ᩠ᨴᩥ ᨽᩪᩁᩥᨾᩮᨵᩈᩮᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨫᩣᨶᨾᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥ[ᨫᩣᨶᨾᨻᩩᨵᩣ (ᨠ᪨ ᩈᩦ᪨), ᨫᩣᨶᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨸᨭᩥᩃᩦᨶᨶᩥᩈᨽᩮᩣ ᨾᩩᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᨧᩣᨸᩥ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩃᨧᨱ᩠ᨯᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ),

ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

យេ សតិំ បច្ចលត្ថំសុ,

សម្មា តេ សុសមាហិតា”តិ។

៨។ តាយនសុត្តំ

៨៩។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ តាយនោ ទេវបុត្តោ បុរាណតិត្ថករោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ តាយនោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ឆិន្ទ សោតំ បរក្កម្ម, កាមេ បនុទ ព្រាហ្មណ;

នប្បហាយ មុនិ កាមេ, នេកត្តមុបបជ្ជតិ។

“កយិរា ចេ កយិរាថេនំ, ទឡ្ហមេនំ បរក្កមេ;

សិថិលោ ហិ បរិព្ពាជោ, ភិយ្យោ អាកិរតេ រជំ។

“អកតំ ទុក្កដំ [ទុក្កតំ (សី។ បី។)] សេយ្យោ, បច្ឆា តបតិ ទុក្កដំ;

កតញ្ច សុកតំ សេយ្យោ, យំ កត្វា នានុតប្បតិ។

“កុសោ យថា ទុគ្គហិតោ, ហត្ថមេវានុកន្តតិ;

សាមញ្ញំ ទុប្បរាមដ្ឋំ, និរយាយុបកឌ្ឍតិ។

“យំ កិញ្ចិ សិថិលំ កម្មំ, សំកិលិដ្ឋញ្ច យំ វតំ;

សង្កស្សរំ ព្រហ្មចរិយំ, ន តំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ។

ឥទមវោច តាយនោ ទេវបុត្តោ; ឥទំ វត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

អថ ខោ ភគវា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ឥមំ, ភិក្ខវេ, រត្តិំ តាយនោ នាម ទេវបុត្តោ បុរាណតិត្ថករោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ, ភិក្ខវេ, តាយនោ ទេវបុត្តោ មម សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ឆិន្ទ សោតំ បរក្កម្ម, កាមេ បនុទ ព្រាហ្មណ;

នប្បហាយ មុនី កាមេ, នេកត្តមុបបជ្ជតិ។

“កយិរា ចេ កយិរាថេនំ, ទឡ្ហមេនំ បរក្កមេ;

សិថិលោ ហិ បរិព្ពាជោ, ភិយ្យោ អាកិរតេ រជំ។

“អកតំ ទុក្កដំ សេយ្យោ, បច្ឆា តបតិ ទុក្កដំ;

កតញ្ច សុកតំ សេយ្យោ, យំ កត្វា នានុតប្បតិ។

“កុសោ យថា ទុគ្គហិតោ, ហត្ថមេវានុកន្តតិ;

សាមញ្ញំ ទុប្បរាមដ្ឋំ, និរយាយុបកឌ្ឍតិ។

“យំ កិញ្ចិ សិថិលំ កម្មំ, សំកិលិដ្ឋញ្ច យំ វតំ;

សង្កស្សរំ ព្រហ្មចរិយំ, ន តំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ។

“ឥទមវោច, ភិក្ខវេ, តាយនោ ទេវបុត្តោ, ឥទំ វត្វា មំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។ ឧគ្គណ្ហាថ, ភិក្ខវេ, តាយនគាថា; បរិយាបុណាថ, ភិក្ខវេ, តាយនគាថា; ធារេថ, ភិក្ខវេ, តាយនគាថា។ អត្ថសំហិតា, ភិក្ខវេ, តាយនគាថា

អាទិព្រហ្មចរិយិកា”តិ។

៩។ ចន្ទិមសុត្តំ

៩០។ សាវត្ថិនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន ចន្ទិមា ទេវបុត្តោ រាហុនា អសុរិន្ទេន គហិតោ ហោតិ។ អថ ខោ ចន្ទិមា ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ អនុស្សរមានោ តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“នមោ តេ ពុទ្ធ វីរត្ថុ, វិប្បមុត្តោសិ សព្ពធិ;

សម្ពាធបដិបន្នោស្មិ, តស្ស មេ សរណំ ភវា”តិ។

អថ ខោ ភគវា ចន្ទិមំ ទេវបុត្តំ អារព្ភ រាហុំ អសុរិន្ទំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តថាគតំ អរហន្តំ, ចន្ទិមា សរណំ គតោ;

រាហុ ចន្ទំ បមុញ្ចស្សុ, ពុទ្ធា លោកានុកម្បកា”តិ។

អថ ខោ រាហុ អសុរិន្ទោ ចន្ទិមំ ទេវបុត្តំ មុញ្ចិត្វា តរមានរូបោ យេន វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា សំវិគ្គោ លោមហដ្ឋជាតោ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតំ ខោ រាហុំ អសុរិន្ទំ វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កិំ នុ សន្តរមានោវ, រាហុ ចន្ទំ បមុញ្ចសិ;

សំវិគ្គរូបោ អាគម្ម, កិំ នុ ភីតោវ តិដ្ឋសី”តិ។

“សត្តធា មេ ផលេ មុទ្ធា, ជីវន្តោ ន សុខំ លភេ;

ពុទ្ធគាថាភិគីតោម្ហិ, នោ ចេ មុញ្ចេយ្យ ចន្ទិម”ន្តិ។

១០។ សូរិយសុត្តំ

᪙᪐᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩᨶᩣ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᩅᩦᩁᨲ᩠ᨳᩩ, ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ;

ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᨲᩔ ᨾᩮ ᩈᩁᨱᩴ ᨽᩅᩤ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ ᩈᩩᩁᩥᨿᩴ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩁᩣᩉᩩᩴ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩴ, ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ;

ᩁᩣᩉᩩ ᩈᩩᩁᩥᨿᩴ [ᩈᩪᩁᩥᨿᩴ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᨷᨾᩩᨬ᩠ᨧᩔᩩ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩣ᪨

“ᨿᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᨲᨾᩈᩥ ᨷᨽᨦ᩠ᨠᩁᩮᩣ,

ᩅᩮᩁᩮᩣᨧᨶᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩦ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨩᩮᩣ;

ᨾᩣ ᩁᩣᩉᩩ ᨣᩥᩃᩦ ᨧᩁᨾᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ,

ᨷᨩᩴ ᨾᨾᩴ ᩁᩣᩉᩩ ᨷᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩩᩁᩥᨿᩴ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩁᨾᩣᨶᩁᩪᨷᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩃᩮᩣᨾᩉᨭ᩠ᨮᨩᩣᨲᩮᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩴ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩᩴ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᨾᩣᨶᩮᩣᩅ, ᩁᩣᩉᩩ ᩈᩩᩁᩥᨿᩴ ᨷᨾᩩᨬ᩠ᨧᩈᩥ;

ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩁᩪᨷᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨽᩦᨲᩮᩣᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

“សត្តធា មេ ផលេ មុទ្ធា, ជីវន្តោ ន សុខំ លភេ;

ពុទ្ធគាថាភិគីតោម្ហិ, នោ ចេ មុញ្ចេយ្យ សូរិយ”ន្តិ។

បឋមោ វគ្គោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ទ្វេ កស្សបា ច មាឃោ ច, មាគធោ ទាមលិ កាមទោ;

បញ្ចាលចណ្ឌោ តាយនោ, ចន្ទិមសុរិយេន តេ ទសាតិ។

២. អនាថបិណ្ឌិកវគ្គោ

១. ចន្ទិមសសុត្តំ

៩១. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ចន្ទិមសោ [ចន្ទិមាសោ (ក.)] ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ចន្ទិមសោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“តេ ហិ សោត្ថិំ គមិស្សន្តិ, កច្ឆេ វាមកសេ មគា;

ឈានានិ ឧបសម្បជ្ជ, ឯកោទិ និបកា សតា”តិ។

“តេ ហិ បារំ គមិស្សន្តិ, ឆេត្វា ជាលំវ អម្ពុជោ;

ឈានានិ ឧបសម្បជ្ជ, អប្បមត្តា រណញ្ជហា”តិ។

២. វេណ្ឌុសុត្តំ

៨៣. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ វេណ្ឌុ [វេណ្ហុ(សី.)] ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សុខិតាវ តេ [សុខិតា វត តេ (សី. ស្យា. កំ.)] មនុជា, សុគតំ បយិរុបាសិយ;

យុញ្ជា [យុញ្ជ (សី.), យុញ្ជា (ស្យា. កំ. បី.)] គោតមសាសនេ, អប្បមត្តា អនុសិក្ខរេ”តិ.

“យេ មេ បវុត្តេ សិដ្ឋិបទេ [សត្ថិបទេ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] (វេណ្ឌូតិ ភគវា),

អនុសិក្ខន្តិ ឈាយិនោ;

កាលេ តេ អប្បមជ្ជន្តា,

ន មច្ចុវសគា សិយុ”ន្តិ.

៣. ទីឃលដ្ឋិសុត្តំ

៨៤. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ. អថ ខោ ទីឃលដ្ឋិ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ វេឡុវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ទីឃលដ្ឋិ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ភិក្ខុ សិយា ឈាយី វិមុត្តចិត្តោ,

អាកង្ខេ ចេ ហទយស្សានុបត្តិំ;

លោកស្ស ញត្វា ឧទយព្ពយញ្ច,

សុចេតសោ អនិស្សិតោ តទានិសំសោ”តិ.

᪓᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪙᪕᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᨶᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾ ᨽᩪᩁᩥᨸᨬ᩠ᨬ,

ᩋᨶᩣᩅᨭᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩴ;

ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ,

ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥᨧ᩠ᨧ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ,

ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩪᨩᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᨿᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ,

ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨫᩣᨶᩁᨲᩮᩣ ᩈᨲᩦᨾᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᩮᩣᨠᩣ ᩅᩥᨣᨲᩣ ᨸᩉᩦᨶᩣ,

ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩥᨾᨴᩮᩉᨵᩣᩁᩦ᪨

“ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ,

ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥᨧ᩠ᨧ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ,

តាទិសំ ទេវតា នមស្សន្តី”តិ.

៥. ចន្ទនសុត្តំ

៩៦. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កថំសុ [កោសុធ (សី.)] តរតិ ឱឃំ, រត្តិន្ទិវមតន្ទិតោ;

អប្បតិដ្ឋេ អនាលម្ពេ, កោ គម្ភីរេ ន សីទតី”តិ.

“សព្ពទា សីលសម្បន្នោ, បញ្ញវា សុសមាហិតោ;

អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, ឱឃំ តរតិ ទុត្តរំ.

“វិរតោ កាមសញ្ញាយ, រូបសំយោជនាតិគោ;

នន្ទីរាគបរិក្ខីណោ, សោ គម្ភីរេ ន សីទតី”តិ.

៦. វាសុទត្តសុត្តំ

៩៧. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ វាសុទត្តោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ, ឌយ្ហមានោវ [ឌយ្ហមានេវ (សព្ពត្ថ)] មត្ថកេ;

កាមរាគប្បហានាយ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ.

“សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ, ឌយ្ហមានោវ មត្ថកេ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ, ᩈᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ”ᨲᩥ᪨

᪑᪗᪨ ᩈᩩᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪙᪘᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨲ᩠ᩁᩈ᩠ᨲᨾᩥᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᨾᩥᨴᩴ [ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᩥᨴᩴ (ᨿᨳᩣᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ)] ᨾᨶᩮᩣ;

ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᩈᩩ [ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ (ᨻᩉᩪᩈᩩ)], ᩋᨳᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲᩮᩈᩩ ᨧ;

ᩈᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᩁᩈ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᩣ ᨲᨸᩈᩣ [ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᨲᨸᩈᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨)], ᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩣ;

ᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᩈᨻ᩠ᨻᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩣ, ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᩔᩣᨾᩥ ᨸᩣᨱᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ…ᨸᩮ… ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

᪑᪘᪨ ᨠᨠᩩᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪙᪙᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᨠᩮᨲᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨩᨶᩅᨶᩮ ᨾᩥᨣᨴᩣᨿᩮ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨠᨠᩩᨵᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨠᩮᩅᩃᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᩋᨬ᩠ᨩᨶᩅᨶᩴ ᩒᨽᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨠᨠᩩᨵᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨶᨶ᩠ᨴᩈᩥ, ᩈᨾᨱᩣ”ᨲᩥ? “ᨠᩥᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ, ᩌᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᩈᨾᨱ, ᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨠᩥᩴ ᨩᩦᨿᩥᨲ᩠ᨳ, ᩌᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᩈᨾᨱ, ᨶᩮᩅ ᨶᨶ᩠ᨴᩈᩥ ᨶ ᨧ [ᨶᩮᩅ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)] ᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩑᩅᨾᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨶᨥᩮᩣ [ᩋᨶᩥᨥᩮᩣ (ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ)] ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨶᨶ᩠ᨴᩦ [ᨶᨶ᩠ᨴᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)] ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨲᩴ ᩑᨠᨾᩣᩈᩦᨶᩴ, ᩋᩁᨲᩦ ᨶᩣᨽᩥᨠᩦᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

“អភឈោ ចេ អហំ ឃល្ល, អឆោ ភត្ថិ ភ ចិជ្ជតិ;

អឆោ យំ ឲកយាសិតំ, អរតិ ភាកិកិរតិ”តិ៝

“កចំ ត្វំ អភឈោ កិក្ខុ, កចំ ភត្ថិ ភ ចិជ្ជតិ;

កចំ តំ ឲកយាសិតំ, អរតិ ភាកិកិរតិ”តិ៝

“អឈញាតស្ស ចេ ភត្ថិ, ភត្ថិញាតស្ស ចេ អឈំ;

អភត្ថិ អភឈោ កិក្ខុ, ឲចំ ជាភាហិ អាចុយោ”តិ៝

“ចិរស្សំ ចត បស្សាមិ, ព្រាហ្វណំ បរិតិព្ពតំ;

អភត្ថិ អភឈំ កិក្ខុំ, តិណ្ណំ លោកេ ចិសត្តិក”ត្តិ៝

៨៝ ក្តរសុត្តំ

១០០៝ រាជកហតិជាតំ ៝ ឲកយត្តំ ជិតោ ពោ ក្តុរោ ចេចបុត្តោ កកចតោ សត្តិកោ ព្ទុយំ កាចំ អភាសិ –

“ក្លុបតិឃតិ ឌិចិតយប្បយាឃុ,

ជក្វូបតិតស្ស ភ សត្តិ តាឃា;

ឲតំ ករំ យរលោ បេក្ខយាភា,

បុញ្ញាតិ កឃិរាឆ ស្សចាចហាតិ”តិ៝

“ក្លុបតិឃតិ ឌិចិតយប្បយាឃុ,

ជរូបនីតស្ស ន សន្តិ តាណា;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ,

លោកាមិសំ បជហេ សន្តិបេក្ខោ”តិ។

១០។ អនាថបិណ្ឌិកសុត្តំ

១០៨។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ឥទញ្ហិ តំ ជេតវនំ, ឥសិសង្ឃនិសេវិតំ;

អាវុត្ថំ ធម្មរាជេន, បីតិសញ្ជននំ មម។

“កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច, សីលំ ជីវិតមុត្តមំ;

ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ, ន គោត្តេន ធនេន វា។

“តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ;

យោនិសោ វិចិនេ ធម្មំ, ឯវំ តត្ថ វិសុជ្ឈតិ។

“សារិបុត្តោវ បញ្ញាយ, សីលេន ឧបសមេន ច;

យោបិ បារង្គតោ ភិក្ខុ, ឯតាវបរមោ សិយា”តិ។

ឥទមវោច អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ។ ឥទំ វត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

អថ ខោ ភគវា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ឥមំ, ភិក្ខវេ, រត្តិំ អញ្ញតរោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ទេវបុត្តោ មម សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ឥទញ្ហិ តំ ជេតវនំ, ឥសិសង្ឃនិសេវិតំ;

អាវុត្ថំ ធម្មរាជេន, បីតិសញ្ជននំ មម។

“កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច, សីលំ ជីវិតមុត្តមំ;

ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ, ន គោត្តេន ធនេន វា។

“តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ;

យោនិសោ វិចិនេ ធម្មំ, ឯវំ តត្ថ វិសុជ្ឈតិ។

“សារិបុត្តោវ បញ្ញាយ, សីលេន ឧបសមេន ច;

យោបិ បារង្គតោ ភិក្ខុ, ឯតាវបរមោ សិយា”តិ។

“ឥទមវោច, ភិក្ខវេ, សោ ទេវបុត្តោ។ ឥទំ វត្វា មំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សោ ហិ នូន, ភន្តេ, អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ ភវិស្សតិ។ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាយស្មន្តេ សារិបុត្តេ អភិប្បសន្នោ អហោសី”តិ។ “សាធុ សាធុ, អានន្ទ, យាវតកំ ខោ, អានន្ទ, តក្កាយ បត្តព្ពំ អនុប្បត្តំ តំ តយា។ អនាថបិណ្ឌិកោ ហិ សោ, អានន្ទ, ទេវបុត្តោ”តិ។

អនាថបិណ្ឌិកវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ចន្ទិមសោ [ចន្ទិមាសោ (បី។ ក។)] ច វេណ្ឌុ [វេណ្ហុ (សី។ ក។)] ច, ទីឃលដ្ឋិ ច នន្ទនោ;

ចន្ទនោ វាសុទត្តោ ច, សុព្រហ្មា កកុធេន ច;

ឧត្តរោ នវមោ វុត្តោ, ទសមោ អនាថបិណ្ឌិកោតិ។

៣។ នានាតិត្ថិយវគ្គោ

១។ សិវសុត្តំ

១០៣។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ សិវោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សិវោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, បញ្ញា លព្ភតិ នាញ្ញតោ។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សោកមជ្ឈេ ន សោចតិ។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, ញាតិមជ្ឈេ វិរោចតិ។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សត្តា គច្ឆន្តិ សុគ្គតិំ។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សត្តា តិដ្ឋន្តិ សាតត”ន្តិ។

អថ ខោ ភគវា សិវំ ទេវបុត្តំ គាថាយ បច្ចភាសិ –

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

២. ខេមសុត្តំ

១០២. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ខេមោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា, អមិត្តេនេវ អត្តនា;

ករោន្តា បាបកំ កម្មំ, យំ ហោតិ កដុកប្ផលំ។

“ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ, យំ កត្វា អនុតប្បតិ;

យស្ស អស្សុមុខោ រោទំ, វិបាកំ បដិសេវតិ។

“តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ, យំ កត្វា នានុតប្បតិ;

ຍສ຺ສ ປຕີໂຕ ສຸມໂນ, ວິປາກໍ ປຏິເສວຕີ.

“ປຏິກເຈ຺ຈວ [ປຏິຄເຈ຺ຈວ (ສີ.)] ຕໍ ກຍິຣາ, ຍໍ ຊຎ຺ຎາ ຫິຕມຕ຺ຕໂນ;

ນ ສາກຏິກຈິນ຺ຕາຍ, ມນ຺ຕາ ຘີໂຣ ປຣກ຺ກເມ.

“ຍຖາ ສາກຏິໂກ ມຏ຺ຐໍ [ປນ຺ຖໍ (ສີ.), ສມໍ (ສ຺ຍາ. ກໍ.)], ສມໍ ຫິຕ຺ວາ ມຫາປຖໍ;

ວິສມໍ ມຄ຺ຄມາຣຸຍ຺ຫ, ອກ຺ຂຈ຺ຉິນ຺ໂນວ ຌາຍຕິ.

“ເອວໍ ຘມ຺ມາ ອປກ຺ກມ຺ມ, ອຘມ຺ມມນຸວຕ຺ຕິຍ;

ມນ຺ໂທ ມຈ຺ຈຸມຸຂໍ ປຕ຺ໂຕ, ອກ຺ຂຈ຺ຉິນ຺ໂນວ ຌາຍຕີ”ຕິ.

໑໐. ເສຣີສຸຕ຺ຕໍ

໑໐໓. ເອກມນ຺ຕໍ ຐິໂຕ ໂຂ ເສຣີ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

“ອນ຺ນເມວາຠິນນ຺ທນ຺ຕິ, ອຸຠເຍ ເທວມານຸສາ;

ອຖ ໂກ ນາມ ໂສ ຍກ຺ໂຂ, ຍໍ ອນ຺ນໍ ນາຠິນນ຺ທຕີ”ຕິ.

“ເຍ ນໍ ທທນ຺ຕິ ສທ຺ຘາຍ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາ;

ຕເມວ ອນ຺ນໍ ຠຊຕິ, ອສ຺ມິໍ ໂລເກ ປຣມ຺ຫິ ຈ.

“ຕສ຺ມາ ວິເນຍ຺ຍ ມຈ຺ເຉຣໍ, ທຊ຺ຊາ ທານໍ ມລາຠິຠູ;

បុញ្ញានិ បរលោកស្មិំ, បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិន”ន្តិ។

“អច្ឆរិយំ , ភន្តេ, អព្ភុតំ, ភន្តេ! យាវសុភាសិតមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា –

“យេ នំ ទទន្តិ សទ្ធាយ, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

តមេវ អន្នំ ភជតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច។

“តស្មា វិនេយ្យ មច្ឆេរំ, ទជ្ជា ទានំ មលាភិភូ;

បុញ្ញានិ បរលោកស្មិំ, បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិន”ន្តិ។

“ភូតបុព្ពាហំ, ភន្តេ, សីរី [សេរី (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] នាម រាជា អហោសិំ ទាយកោ ទានបតិ ទានស្ស វណ្ណវាទី។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ចតូសុ ទ្វារេសុ ទានំ ទីយិត្ថ សមណ-ព្រាហ្មណ-កបណទ្ធិក-វនិព្ពកយាចកានំ។ អថ ខោ មំ, ភន្តេ, ឥត្ថាគារា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច [ឥត្ថាគារា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ (ក។)] – ‘ទេវស្ស ខោ [ទេវស្សេវ ខោ (ក។ សី។)] ទានំ ទីយតិ; អម្ហាកំ ទានំ ន ទីយតិ។ សាធុ មយម្បិ ទេវំ និស្សាយ ទានានិ ទទេយ្យាម, បុញ្ញានិ ករេយ្យាមា’តិ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ឯតទហោសិ – ‘អហំ ខោស្មិ ទាយកោ ទានបតិ ទានស្ស វណ្ណវាទី។ ទានំ ទស្សាមាតិ វទន្តេ កិន្តិ វទេយ្យ’ន្តិ? សោ ខ្វាហំ, ភន្តេ, បឋមំ ទ្វារំ ឥត្ថាគារស្ស អទាសិំ។ តត្ថ ឥត្ថាគារស្ស ទានំ ទីយិត្ថ; មម ទានំ បដិក្កមិ។

“អថ ខោ មំ, ភន្តេ, ខត្តិយា អនុយុត្តា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – ‘ទេវស្ស ខោ ទានំ ទីយតិ; ឥត្ថាគារស្ស ទានំ ទីយតិ; អម្ហាកំ ទានំ ន ទីយតិ។ សាធុ មយម្បិ ទេវំ និស្សាយ ទានានិ ទទេយ្យាម, បុញ្ញានិ ករេយ្យាមា’តិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ឯតទហោសិ – ‘អហំ ខោស្មិ ទាយកោ ទានបតិ ទានស្ស វណ្ណវាទី។ ទានំ ទស្សាមាតិ វទន្តេ កិន្តិ វទេយ្យ’ន្តិ ? សោ ខ្វាហំ, ភន្តេ, ទុតិយំ ទ្វារំ ខត្តិយានំ អនុយុត្តានំ អទាសិំ។ តត្ថ ខត្តិយានំ អនុយុត្តានំ ទានំ ទីយិត្ថ, មម ទានំ បដិក្កមិ។

“អថ ខោ មំ, ភន្តេ, ពលកាយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – ‘ទេវស្ស ខោ ទានំ ទីយតិ; ឥត្ថាគារស្ស ទានំ ទីយតិ; ខត្តិយានំ អនុយុត្តានំ ទានំ ទីយតិ; អម្ហាកំ ទានំ ន ទីយតិ។ សាធុ មយម្បិ ទេវំ និស្សាយ ទានានិ ទទេយ្យាម, បុញ្ញានិ ករេយ្យាមា’តិ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ឯតទហោសិ – ‘អហំ ខោស្មិ ទាយកោ ទានបតិ ទានស្ស វណ្ណវាទី។ ទានំ ទស្សាមាតិ វទន្តេ កិន្តិ វទេយ្យ’ន្តិ? សោ ខ្វាហំ ភន្តេ, តតិយំ ទ្វារំ ពលកាយស្ស អទាសិំ។ តត្ថ ពលកាយស្ស ទានំ ទីយិត្ថ, មម ទានំ បដិក្កមិ។

“អថ ខោ យំ, ភន្តេ, ព្រាហ្មណគហបតិកា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – ‘ទេវស្ស ខោ ទានំ ទីយតិ; ឥត្ថាគារស្ស ទានំ ទីយតិ; ខត្តិយានំ អនុយុត្តានំ ទានំ ទីយតិ; ពលកាយស្ស ទានំ ទីយតិ; អម្ហាកំ ទានំ ន ទីយតិ។ សាធុ មយម្បិ ទេវំ និស្សាយ ទានានិ ទទេយ្យាម, បុញ្ញានិ ករេយ្យាមា’តិ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ឯតទហោសិ – ‘អហំ ខោ អស្មិ ទាយកោ ទានបតិ ទានស្ស វណ្ណវាទី។ ទានំ ទស្សាមាតិ វទន្តេ កិន្តិ វទេយ្យ’ន្តិ? សោ ខ្វាហំ, ភន្តេ, ចតុត្ថំ ទ្វារំ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ អទាសិំ។ តត្ថ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ ទានំ ទីយិត្ថ, មម ទានំ បដិក្កមិ។

“អថ ខោ មំ, ភន្តេ, បុរិសា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – ‘ន ខោ ទានិ ទេវស្ស កោចិ ទានំ ទីយតី’តិ។ ឯវំ វុត្តាហំ, ភន្តេ, តេ បុរិសេ ឯតទវោចំ – ‘តេន ហិ, ភណេ, យោ ពាហិរេសុ ជនបទេសុ អាយោ សញ្ជាយតិ តតោ ឧបឌ្ឍំ អន្តេបុរេ បវេសេថ, ឧបឌ្ឍំ តត្ថេវ ទានំ ទេថ សមណ-ព្រាហ្មណ-កបណទ្ធិក-វនិព្វក-យាចកាន’ន្តិ។ សោ ខ្វាហំ, ភន្តេ, ឯវំ ទីឃរត្តំ កតានំ បុញ្ញានំ ឯវំ ទីឃរត្តំ កតានំ កុសលានំ បរិយន្តំ នាធិគច្ឆាមិ – ឯត្តកំ បុញ្ញន្តិ វា ឯត្តកោ បុញ្ញវិបាកោតិ វា ឯត្តកំ សគ្គេ ឋាតព្វន្តិ វាតិ។ អច្ឆរិយំ, ភន្តេ, អព្ភុតំ, ភន្តេ! យាវសុភាសិតមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា –

“យេ តំ ទទន្តិ សទ្ធាយ, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

តមេវ អន្នំ ភជតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច។

“តស្មា វិនេយ្យ មច្ឆេរំ, ទជ្ជា ទានំ មលាភិភូ;

បុញ្ញានិ បរលោកស្មិំ, បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិន”ន្តិ។

៤. ឃដីការសុត្តំ

១០៥. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ឃដីការោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“អវិហំ ឧបបន្នាសេ, វិមុត្តា សត្ត ភិក្ខវោ;

រាគទោសបរិក្ខីណា, តិណ្ណា លោកេ វិសត្តិក”ន្តិ។

“កេ ច តេ អតរុំ បង្កំ, មច្ចុធេយ្យំ សុទុត្តរំ;

កេ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, ទិព្ពយោគំ ឧបច្ចគុ”ន្តិ។

“ឧបកោ បលគណ្ឌោ [ផលគណ្ឌោ (ក។)] ច, បុក្កុសាតិ ច តេ តយោ;

ភទ្ទិយោ ខណ្ឌទេវោ ច, បាហុរគ្គិ ច សង្គិយោ [បាហុទន្តិ ច បិង្គិយោ (សី។ ស្យា។)];

តេ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, ទិព្ពយោគំ ឧបច្ចគុ”ន្តិ។

“កុសលី ភាសសី តេសំ, មារបាសប្បហាយិនំ;

កស្ស តេ ធម្មមញ្ញាយ, អច្ឆិទុំ ភវពន្ធន”ន្តិ។

“ន អញ្ញត្រ ភគវតា, នាញ្ញត្រ តវ សាសនា;

យស្ស តេ ធម្មមញ្ញាយ, អច្ឆិទុំ ភវពន្ធនំ។

“យត្ថ នាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ;

តំ តេ ធម្មំ ឥធញ្ញាយ, អច្ឆិទុំ ភវពន្ធន”ន្តិ។

“គម្ភីរំ ភាសសី វាចំ, ទុព្ពិជានំ សុទុព្ពុធំ;

កស្ស ត្វំ ធម្មមញ្ញាយ, វាចំ ភាសសិ ឦទិស”ន្តិ។

“កុម្ភការោ បុរេ អាសិំ, វេកឡិង្គេ ឃដីករោ;

មាតាបេត្តិភរោ អាសិំ, កស្សបស្ស ឧបាសកោ។

“វិរតោ មេថុនា ធម្មា, ព្រហ្មចារី និរាមិសោ;

អហុវា តេ សគាមេយ្យោ, អហុវា តេ បុរេ សខា។

“សោហមេតេ បជានាមិ, វិមុត្តេ សត្ត ភិក្ខវោ;

រាគទោសបរិក្ខីណេ, តិណ្ណេ លោកេ វិសត្តិក”ន្តិ។

“ឯវមេតំ តទា អាសិ, យថា ភាសសិ ភគ្គវ;

កុម្ភការោ បុរេ អាសិ, វេកឡិង្គេ ឃដីករោ។

“មាតាបេត្តិភរោ អាសិ, កស្សបស្ស ឧបាសកោ;

វិរតោ មេថុនា ធម្មា, ព្រហ្មចារី និរាមិសោ;

អហុវា មេ សគាមេយ្យោ, អហុវា មេ បុរេ សខា”តិ។

“ឯវមេតំ បុរាណានំ, សហាយានំ អហុ សង្គមោ;

ឧភិន្នំ ភាវិតត្តានំ, សរីរន្តិមធារិន”ន្តិ។

៥។ ជន្តុសុត្តំ

១០៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ភិក្ខូ, កោសលេសុ វិហរន្តិ ហិមវន្តបស្សេ អរញ្ញកុដិកាយ ឧទ្ធតា ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា បាកតិន្ទ្រិយា។

អថ ខោ ជន្តុ ទេវបុត្តោ តទហុបោសថេ បន្នរសេ យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“សុខជីវិនោ បុរេ អាសុំ, ភិក្ខូ គោតមសាវកា;

អនិច្ឆា បិណ្ឌមេសនា [បិណ្ឌមេសានា (?)], អនិច្ឆា សយនាសនំ;

លោកេ អនិច្ចតំ ញត្វា, ទុក្ខស្សន្តំ អកំសុ តេ។

“សុបោសំ កត្វា អត្តានំ, គាមេ គាមណិកា វិយ;

ភុត្វា ភុត្វា និបជ្ជន្តិ, បរាគារេសុ មុច្ឆិតា។

“សង្ឃស្ស អញ្ជលិំ កត្វា, ឥធេកច្ចេ វទាមហំ [វន្ទាមហំ (ក។)];

អបវិទ្ធា អនាថា តេ, យថា បេតា តថេវ តេ [តថេវ ច (សី។)]។

“យេ ខោ បមត្តា វិហរន្តិ, តេ មេ សន្ធាយ ភាសិតំ;

យេ អប្បមត្តា វិហរន្តិ, នមោ តេសំ ករោមហ”ន្តិ។

៩។ រោហិតស្សសុត្តំ

១០៧។ សាវត្ថិនិទានំ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ រោហិតស្សោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “យត្ថ នុ ខោ, ភន្តេ, ន ជាយតិ ន ជីយតិ ន មីយតិ [ន ជីយ្យតិ ន មីយ្យតិ (ស្យា។ កំ។ ក។)] ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ, សក្កា នុ ខោ សោ, ភន្តេ, គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតុំ វា ទដ្ឋុំ វា បាបុណិតុំ វា”តិ? “យត្ថ ខោ, អាវុសោ, ន ជាយតិ ន ជីយតិ ន មីយតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ, នាហំ តំ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមី”តិ។

“អច្ឆរិយំ, ភន្តេ, អព្ភុតំ, ភន្តេ! យាវសុភាសិតមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា – ‘យត្ថ ខោ, អាវុសោ, ន ជាយតិ ន ជីយតិ ន មីយតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ, នាហំ តំ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមី’តិ។

“ភូតបុព្ពាហំ, ភន្តេ, រោហិតស្សោ នាម ឥសិ អហោសិំ ភោជបុត្តោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្គមោ។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯវរូបោ ជវោ អហោសិ; សេយ្យថាបិ នាម ទឡ្ហធម្មា [ទឡ្ហធម្មោ (សព្ពត្ថ) ដីកា ច មោគ្គល្លានព្យាករណំ ច ឱលោកេតព្ពំ] ធនុគ្គហោ សុសិក្ខិតោ កតហត្ថោ

កតហត្ថោ កតូបាសនោ លហុកេន អសនេន អប្បកសិរេន តិរិយំ តាលច្ឆាយំ អតិបាតេយ្យ។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯវរូបោ បទវីតិហារោ អហោសិ; សេយ្យថាបិ នាម បុរត្ថិមា សមុទ្ទា បច្ឆិមោ សមុទ្ទោ។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯវរូបំ ឥច្ឆាគតំ ឧប្បជ្ជិ – ‘អហំ គមនេន លោកស្ស អន្តំ បាបុណិស្សាមី’តិ។ សោ ខ្វាហំ, ភន្តេ, ឯវរូបេន ជវេន សមន្នាគតោ ឯវរូបេន ច បទវីតិហារេន អញ្ញត្រេវ អសិត-បីត-ខាយិត-សាយិតា អញ្ញត្រ ឧច្ចារ-បស្សាវកម្មា អញ្ញត្រ និទ្ទាកិលមថបដិវិនោទនា វស្សសតាយុកោ វស្សសតជីវី វស្សសតំ គន្ត្វា អប្បត្វាវ លោកស្ស អន្តំ អន្តរាវ កាលង្កតោ។

“អច្ឆរិយំ, ភន្តេ, អព្ភុតំ, ភន្តេ! យាវសុភាសិតមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា – ‘យត្ថ ខោ, អាវុសោ, ន ជាយតិ ន ជីយតិ ន មីយតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ, នាហំ តំ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមី’”តិ។

“ន ខោ បនាហំ, អាវុសោ, អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយំ វទាមិ។ អបិ ច ខ្វាហំ, អាវុសោ, ឥមស្មិំយេវ ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ សសញ្ញិម្ហិ សមនកេ លោកញ្ច បញ្ញបេមិ លោកសមុទយញ្ច លោកនិរោធញ្ច លោកនិរោធគាមិនិញ្ច បដិបទន្តិ។

“គមនេន ន បត្តព្ពោ, លោកស្សន្តោ កុទាចនំ;

ន ច អប្បត្វា លោកន្តំ, ទុក្ខា អត្ថិ បមោចនំ។

“តស្មា ហវេ លោកវិទូ សុមេធោ,

លោកន្តគូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ;

លោកស្ស អន្តំ សមិតាវិ ញត្វា,

នាសីសតិ លោកមិមំ បរញ្ចា”តិ។

៧។ នន្ទសុត្តំ

១០៥។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ នន្ទោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“អច្ចេន្តិ កាលា តរយន្តិ រត្តិយោ,

វយោគុណា អនុបុព្វំ ជហន្តិ;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ,

បុញ្ញានិ កយិរាថ សុខាវហានី”តិ។

“អច្ចេន្តិ កាលា តរយន្តិ រត្តិយោ,

វយោគុណា អនុបុព្វំ ជហន្តិ;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ,

លោកាមិសំ បជហេ សន្តិបេក្ខោ”តិ។

៨។ នន្ទិវិសាលសុត្តំ

១០៨។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ នន្ទិវិសាលោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ចតុចក្កំ នវទ្វារំ, បុណ្ណំ លោភេន សំយុតំ;

បង្កជាតំ មហាវីរ, កថំ យាត្រា ភវិស្សតី”តិ។

“ឆេត្វា នទ្ធិំ វរត្តញ្ច, ឥច្ឆា លោភញ្ច បាបកំ;

សមូលំ តណ្ហមព្ពុយ្ហ, ឯវំ យាត្រា ភវិស្សតី”តិ។

៩។ សុសិមសុត្តំ

១១០. សាវត្ថិនិទានំ. អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ. ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច – “តុយ្ហម្បិ នោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ រុច្ចតី”តិ?

“កស្ស ហិ នាម, ភន្តេ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស អាយស្មា សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យ? បណ្ឌិតោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. មហាបញ្ញោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. បុថុបញ្ញោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. ហាសបញ្ញោ [ហាសុបញ្ញោ (សី.)], ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. ជវនបញ្ញោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. តិក្ខបញ្ញោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. និព្ពេធិកបញ្ញោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. អប្បិច្ឆោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. សន្តុដ្ឋោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. បវិវិត្តោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. អសំសដ្ឋោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. អារទ្ធវីរិយោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. វត្តា, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. វចនក្ខមោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. ចោទកោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. បាបគរហី, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. កស្ស ហិ នាម, ភន្តេ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស អាយស្មា សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យា”តិ?

“ឯវមេតំ, អានន្ទ, ឯវមេតំ, អានន្ទ! កស្ស ហិ នាម, អានន្ទ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យ? បណ្ឌិតោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. មហាបញ្ញោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. បុថុបញ្ញោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. ហាសបញ្ញោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. ជវនបញ្ញោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. តិក្ខបញ្ញោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. និព្ពេធិកបញ្ញោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. អប្បិច្ឆោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. សន្តុដ្ឋោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. បវិវិត្តោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. អសំសដ្ឋោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. អារទ្ធវីរិយោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. វត្តា, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. វចនក្ខមោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. ចោទកោ, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. បាបគរហី, អានន្ទ, សារិបុត្តោ. កស្ស ហិ នាម, អានន្ទ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យា”តិ?

អថ ខោ សុសិមោ [សុសីមោ (សី.)] ទេវបុត្តោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស វណ្ណេ ភញ្ញមានេ មហតិយា ទេវបុត្តបរិសាយ បរិវុតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ. ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សុសិមោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“ឯវមេតំ, ភគវា, ឯវមេតំ, សុគត. កស្ស ហិ នាម, ភន្តេ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស អាយស្មា សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យ? បណ្ឌិតោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. មហាបញ្ញោ, ភន្តេ, បុថុបញ្ញោ, ភន្តេ, ហាសបញ្ញោ, ភន្តេ, ជវនបញ្ញោ, ភន្តេ, តិក្ខបញ្ញោ, ភន្តេ, និព្ពេធិកបញ្ញោ, ភន្តេ, អប្បិច្ឆោ, ភន្តេ, សន្តុដ្ឋោ, ភន្តេ, បវិវិត្តោ, ភន្តេ, អសំសដ្ឋោ, ភន្តេ, អារទ្ធវីរិយោ, ភន្តេ, វត្តា, ភន្តេ, វចនក្ខមោ, ភន្តេ, ចោទកោ, ភន្តេ, បាបគរហី, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ. កស្ស ហិ នាម, ភន្តេ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស អាយស្មា សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យ?

“អហម្បិ ហិ, ភន្តេ, យញ្ញទេវ ទេវបុត្តបរិសំ ឧបសង្កមិំ, ឯតទេវ ពហុលំ សទ្ទំ សុណាមិ – ‘បណ្ឌិតោ អាយស្មា សារិបុត្តោ; មហាបញ្ញោ

អាយស្មា, បុថុបញ្ញោ អាយស្មា, ហាសបញ្ញោ អាយស្មា, ជវនបញ្ញោ អាយស្មា, តិក្ខបញ្ញោ អាយស្មា, និព្ពេធិកបញ្ញោ អាយស្មា, អប្បិច្ឆោ អាយស្មា, សន្តុដ្ឋោ អាយស្មា, បវិវិត្តោ អាយស្មា, អសំសដ្ឋោ អាយស្មា, អារទ្ធវីរិយោ អាយស្មា, វត្តា អាយស្មា, វចនក្ខមោ អាយស្មា, ចោទកោ អាយស្មា, បាបគរហី អាយស្មា សារិបុត្តោ’តិ. កស្ស ហិ នាម, ភន្តេ, អពាលស្ស អទុដ្ឋស្ស អមូឡ្ហស្ស អវិបល្លត្ថចិត្តស្ស អាយស្មា សារិបុត្តោ ន រុច្ចេយ្យា”តិ?

អថ ខោ សុសិមស្ស ទេវបុត្តស្ស ទេវបុត្តបរិសា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ឧច្ចាវចា វណ្ណនិភា ឧបទំសេតិ.

“សេយ្យថាបិ នាម មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោ ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតិ ច; ឯវមេវំ សុសិមស្ស ទេវបុត្តស្ស ទេវបុត្តបរិសា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ឧច្ចាវចា វណ្ណនិភា ឧបទំសេតិ.

“សេយ្យថាបិ នាម និក្ខំ ជម្ពោនទំ ទក្ខកម្មារបុត្តឧក្កាមុខសុកុសលសម្បហដ្ឋំ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តំ ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតិ ច; ឯវមេវំ សុសិមស្ស ទេវបុត្តស្ស ទេវបុត្តបរិសា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ឧច្ចាវចា វណ្ណនិភា ឧបទំសេតិ.

“សេយ្យថាបិ នាម សរទសមយេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ រត្តិយា បច្ចូសសមយំ ឱសធិតារកា ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតិ ច; ឯវមេវំ សុសិមស្ស ទេវបុត្តស្ស ទេវបុត្តបរិសា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ឧច្ចាវចា វណ្ណនិភា ឧបទំសេតិ.

“សេយ្យថាបិ នាម សរទសមយេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អាទិច្ចោ នភំ អព្ភុស្សក្កមានោ [អព្ភុស្សុក្កមានោ (សី. ស្យា. កំ. បី.), អព្ភុក្កមមានោ (ទី. និ. ១.១៥៧)] សព្ពំ អាកាសគតំ តមគតំ អភិវិហច្ច ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតិ ច; ឯវមេវំ សុសិមស្ស ទេវបុត្តស្ស ទេវបុត្តបរិសា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ឧច្ចាវចា វណ្ណនិភា ឧបទំសេតិ.

អថ ខោ សុសិមោ ទេវបុត្តោ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ អារព្ភ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“បណ្ឌិតោតិ សមញ្ញាតោ, សារិបុត្តោ អកោធនោ;

អប្បិច្ឆោ សោរតោ ទន្តោ, សត្ថុវណ្ណាភតោ ឥសី”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ អារព្ភ សុសិមំ ទេវបុត្តំ គាថាយ បច្ចភាសិ –

“បណ្ឌិតោតិ សមញ្ញាតោ, សារិបុត្តោ អកោធនោ;

អប្បិច្ឆោ សោរតោ ទន្តោ, កាលំ កង្ខតិ សុទន្តោ” [កាលំ កង្ខតិ ភតកោ សុទន្តោ (សី។), កាលំ កង្ខតិ ភាវិតោ សុទន្តោ (ស្យា។ កំ។), កាលំ កង្ខតិ ភតិកោ សុទន្តោ (បី។)] តិ។

១០។ នានាតិត្ថិយសាវកសុត្តំ

១១១។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ អថ ខោ សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយសាវកា ទេវបុត្តា អសមោ ច សហលិ [សហលី (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ច នីកោ [នីង្កោ (សី។ បី។), និកោ (ស្យា។ កំ។)] ច អាកោដកោ ច វេគព្ភរិ ច [វេដម្ពរី ច (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] មាណវគាមិយោ ច អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ វេឡុវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ អសមោ ទេវបុត្តោ បូរណំ កស្សបំ អារព្ភ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឥធ ឆិន្ទិតមារិតេ, ហតជានីសុ កស្សបោ;

ន បាបំ សមនុបស្សតិ, បុញ្ញំ វា បន អត្តនោ;

ស វេ វិស្សាសមាចិក្ខិ, សត្ថា អរហតិ មាននន្តិ”។

អថ ខោ សហលិ ទេវបុត្តោ មក្ខលិំ គោសាលំ អារព្ភ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“តបោជិគុច្ឆាយ សុសំវុតត្តោ,

វាចំ បហាយ កលហំ ជនេន;

សមោសវជ្ជា វិរតោ សច្ចវាទី,

ន ហិ នូន តាទិសំ ករោតិ [ន ហ នូន តាទី បករោតិ (សី។ ស្យា។ កំ។)] បាប”ន្តិ។

អថ ខោ នីកោ ទេវបុត្តោ និគណ្ឋំ នាដបុត្តំ [នាតបុត្តំ (សី។)] អារព្ភ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ជេគុច្ឆី និបកោ ភិក្ខុ, ចាតុយាមសុសំវុតោ;

ទិដ្ឋំ សុតញ្ច អាចិក្ខំ, ន ហិ នូន កិព្ពិសី សិយា”តិ។

អថ ខោ អាកោដកោ ទេវបុត្តោ នានាតិត្ថិយេ អារព្ភ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“បក្កុធកោ កាតិយានោ និគណ្ឋោ,

យេ ចាបិមេ មក្ខលិបូរណាសេ;

គណស្ស សត្ថារោ សាមញ្ញប្បត្តា,

ន ហិ នូន តេ សប្បុរិសេហិ ទូរេ”តិ។

អថ ខោ វេតម្ពរី ទេវបុត្តោ អាកោដកំ ទេវបុត្តំ គាថាយ បច្ចភាសិ –

“សហាចរិតេន [សហារវេនាបិ (ក។ សី។), សការវេនាបិ (បី។)] ឆវោ សិគាលោ [សិង្គាលោ (ក។)],

ន កោត្ថុកោ សីហសមោ កទាចិ;

នគ្គោ មុសាវាទី គណស្ស សត្ថា,

សង្កស្សរាចារោ ន សតំ សរិក្ខោ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា វេគព្ភរិំ ទេវបុត្តំ អន្វាវិសិត្វា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“តបោជិគុច្ឆាយ អាយុត្តា, បាលយំ បវិវេកិយំ;

រូបេ ច យេ និវិដ្ឋាសេ, ទេវលោកាភិនន្ទិនោ;

តេ វេ សម្មានុសាសន្តិ, បរលោកាយ មាតិយា”តិ។

អថ ខោ ភគវា, ‘មារោ អយំ បាបិមា’ ឥតិ វិទិត្វា, មារំ បាបិមន្តំ គាថាយ បច្ចភាសិ –

“យេ កេចិ រូបា ឥធ វា ហុរំ វា,

យេ ចន្តលិក្ខស្មិំ បភាសវណ្ណា;

សព្វេវ តេ តេ នមុចិប្បសត្ថា,

អាមិសំវ មច្ឆានំ វធាយ ខិត្តា”តិ។

អថ ខោ មាណវគាមិយោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“វិបុលោ រាជគហីយានំ, គិរិសេដ្ឋោ បវុច្ចតិ;

សេតោ ហិមវតំ សេដ្ឋោ, អាទិច្ចោ អឃគាមិនំ។

“សមុទ្ទោ ឧទធិនំ សេដ្ឋោ, នក្ខត្តានញ្ច ចន្ទិមា [នក្ខត្តានំវ ចន្ទិមា (ក។)];

សទេវកស្ស លោកស្ស, ពុទ្ធោ អគ្គោ បវុច្ចតី”តិ។

ភាភាតិត្ថិឃចេក្កា តតិឃោ៉

តឃ្សុទ្គាតំ –

សិចោ លេយោ ច សេរិ ច, ឈជិ ឌត្តុ ច ទោហិតោ;

ភេត្ថា ភត្ថិចិឃាលៀ ច, ឃុសិយោ ភាភាតិត្ថិឃេភ តេ ចឃាតិ៉

ឆេចបុត្តសំឃុត្តំ សយត្តំ៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣។ កោសលសំយុត្តំ

១។ បឋមវគ្គោ

១។ ទហរសុត្តំ

១១២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ភវម្បិ នោ គោតមោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ បដិជានាតី”តិ? “យញ្ហិ តំ, មហារាជ, សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ‘អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោ’តិ, មមេវ [មមំ (សព្ពត្ថ)] តំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ។ អហញ្ហិ, មហារាជ, អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោ”តិ។

“យេបិ តេ, ភោ គោតម, សមណព្រាហ្មណា សង្ឃិនោ គណិនោ គណាចរិយា ញាតា យសស្សិនោ តិត្ថករា សាធុសម្មតា ពហុជនស្ស, សេយ្យថិទំ – បូរណោ កស្សបោ, មក្ខលិ គោសាលោ, និគណ្ឋោ នាដបុត្តោ, សញ្ចយោ ពេលដ្ឋបុត្តោ, បកុធោ កច្ចាយនោ, អជិតោ កេសកម្ពលោ; តេបិ មយា ‘អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ បដិជានាថា’តិ បុដ្ឋា សមានា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ន បដិជានន្តិ។ កិំ បន ភវំ គោតមោ ទហរោ ចេវ ជាតិយា នវោ ច បព្ពជ្ជាយា”តិ?

“ចត្តារោ ខោ មេ, មហារាជ, ទហរាតិ ន ឧញ្ញាតព្ពា, ទហរាតិ ន បរិភោតព្ពា។ កតមេ ចត្តារោ? ខត្តិយោ ខោ, មហារាជ, ទហរោតិ ន ឧញ្ញាតព្ពោ, ទហរោតិ ន បរិភោតព្ពោ។ ឧរគោ ខោ, មហារាជ, ទហរោតិ ន ឧញ្ញាតព្ពោ, ទហរោតិ ន បរិភោតព្ពោ។ អគ្គិ ខោ, មហារាជ, ទហរោតិ ន ឧញ្ញាតព្ពោ, ទហរោតិ ន បរិភោតព្ពោ។ ភិក្ខុ ខោ, មហារាជ, ទហរោតិ ន ឧញ្ញាតព្ពោ, ទហរោតិ ន បរិភោតព្ពោ។ ឥមេ ខោ, មហារាជ, ចត្តារោ ទហរាតិ ន ឧញ្ញាតព្ពា, ទហរាតិ ន បរិភោតព្ពា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

“ខត្តិយំ ជាតិសម្បន្នំ, អភិជាតំ យសស្សិនំ;

ទហរោតិ នាវជានេយ្យ, ន នំ បរិភវេ នរោ។

“ឋានញ្ហិ សោ មនុជិន្ទោ, រជ្ជំ លទ្ធាន ខត្តិយោ;

សោ កុទ្ធោ រាជទណ្ឌេន, តស្មិំ បក្កមតេ ភុសំ;

តស្មា តំ បរិវជ្ជេយ្យ, រក្ខំ ជីវិតមត្តនោ.

“គាមេ វា យទិ វា រញ្ញេ, យត្ថ បស្សេ ភុជង្គមំ;

ទហរោតិ នាវជានេយ្យ, ន នំ បរិភវេ នរោ.

“ឧច្ចាវចេហិ វណ្ណេហិ, ឧរគោ ចរតិ តេជសី [តេជសា (សី. ក.), តេជសិ (បី. ក.)];

សោ អាសជ្ជ ឌំសេ ពាលំ, នរំ នារិញ្ច ឯកទា;

តស្មា តំ បរិវជ្ជេយ្យ, រក្ខំ ជីវិតមត្តនោ.

“បហូតភក្ខំ ជាលិនំ, បាវកំ កណ្ហវត្តនិំ;

ទហរោតិ នាវជានេយ្យ, ន នំ បរិភវេ នរោ.

“លទ្ធា ហិ សោ ឧបាទានំ, មហា ហុត្វាន បាវកោ;

សោ អាសជ្ជ ឌហេ [ទហេ] ពាលំ, នរំ នារិញ្ច ឯកទា;

តស្មា តំ បរិវជ្ជេយ្យ, រក្ខំ ជីវិតមត្តនោ.

“វនំ យទគ្គិ ឌហតិ [ទហតិ (ក.)], បាវកោ កណ្ហវត្តនី;

ជាយន្តិ តត្ថ បារោហា, អហោរត្តានមច្ចយេ.

“ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨯᩉᨲᩥ ᨲᩮᨩᩈᩣ;

ᨶ ᨲᩔ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩈᩅᩮᩣ, ᨴᩣᨿᩣᨴᩣ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᩁᩮ ᨵᨶᩴ;

ᩋᨶᨷᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᨴᩣᨿᩣᨴᩣ, ᨲᩣᩃᩣᩅᨲ᩠ᨳᩪ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨷᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨷᩔᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ;

ᨽᩩᨩᨦ᩠ᨣᨾᩴ ᨷᩣᩅᨠᨬ᩠ᨧ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨿᩈᩔᩥᨶᩴ;

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᩈᨾᩣᨧᩁᩮ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ! ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ [ᨶᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ (?)] ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ , ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ , ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᨲᩮᩃᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩴ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ – ‘ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦ’ᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩈᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᨬ᩠ᨧ᪨ ᩏᨷᩣᩈᨠᩴ ᨾᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩ ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᩣᨱᩩᨷᩮᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪒᪨ ᨷᩩᩁᩥᩈᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪑᪒᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨠᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿᩣ”ᨲᩥ?

“ᨲᨿᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿ᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᨲᨿᩮᩣ? ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿ᪨ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿ᪨ ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿ ᪨ ᩍᨾᩮ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᨿᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ…ᨷᩮ…

“លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច, បុរិសំ បាបចេតសំ;

ហិំសន្តិ អត្តសម្ភូតា, តចសារំវ សម្ផល”ន្តិ [សម្ផលន្តិ (ស្យា. កំ.)].

៣. ជរាមរណសុត្តំ

១០៤. សាវត្ថិនិទានំ . ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អត្ថិ នុ ខោ, ភន្តេ, ជាតស្ស អញ្ញត្រ ជរាមរណា”តិ? “នត្ថិ ខោ, មហារាជ, ជាតស្ស អញ្ញត្រ ជរាមរណា. យេបិ តេ, មហារាជ, ខត្តិយមហាសាលា អឌ្ឍា មហទ្ធនា មហាភោគា បហូតជាតរូបរជតា បហូតវិត្តូបករណា បហូតធនធញ្ញា, តេសម្បិ ជាតានំ នត្ថិ អញ្ញត្រ ជរាមរណា. យេបិ តេ, មហារាជ, ព្រាហ្មណមហាសាលា…បេ… គហបតិមហាសាលា អឌ្ឍា មហទ្ធនា មហាភោគា បហូតជាតរូបរជតា បហូតវិត្តូបករណា បហូតធនធញ្ញា, តេសម្បិ ជាតានំ នត្ថិ អញ្ញត្រ ជរាមរណា. យេបិ តេ, មហារាជ, ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសំយោជនា សម្មទញ្ញាវិមុត្តា, តេសំ បាយំ កាយោ ភេទនធម្មោ និក្ខេបនធម្មោ”តិ. ឥទមវោច…បេ…

“ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា,

អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ;

សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ,

សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តី”តិ.

៤. បិយសុត្តំ

១០៥. សាវត្ថិនិទានំ . ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធ មយ្ហំ, ភន្តេ, រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – ‘កេសំ នុ ខោ បិយោ អត្តា, កេសំ អប្បិយោ អត្តា’តិ? តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯតទហោសិ – ‘យេ ច ខោ កេចិ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ; តេសំ អប្បិយោ អត្តា’. កិញ្ចាបិ តេ ឯវំ វទេយ្យុំ – ‘បិយោ នោ អត្តា’តិ, អថ ខោ តេសំ អប្បិយោ អត្តា. តំ កិស្ស ហេតុ? យញ្ហិអប្បិយោ អប្បិយស្ស

ករេយ្យ, តំ តេ អត្តនាវ អត្តនោ ករោន្តិ; តស្មា តេសំ អប្បិយោ អត្តា។ យេ ច ខោ កេចិ កាយេន សុចរិតំ ចរន្តិ, វាចាយ សុចរិតំ ចរន្តិ, មនសា សុចរិតំ ចរន្តិ; តេសំ បិយោ អត្តា។ កិញ្ចាបិ តេ ឯវំ វទេយ្យុំ – ‘អប្បិយោ នោ អត្តា’តិ; អថ ខោ តេសំ បិយោ អត្តា។ តំ កិស្ស ហេតុ? យញ្ហិ បិយោ បិយស្ស ករេយ្យ, តំ តេ អត្តនាវ អត្តនោ ករោន្តិ; តស្មា តេសំ បិយោ អត្តា”តិ។

“ឯវមេតំ, មហារាជ, ឯវមេតំ, មហារាជ! យេ ហិ កេចិ, មហារាជ, កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ; តេសំ អប្បិយោ អត្តា។ កិញ្ចាបិ តេ ឯវំ វទេយ្យុំ – ‘បិយោ នោ អត្តា’តិ, អថ ខោ តេសំ អប្បិយោ អត្តា។ តំ កិស្ស ហេតុ? យញ្ហិ, មហារាជ, អប្បិយោ អប្បិយស្ស ករេយ្យ, តំ តេ អត្តនាវ អត្តនោ ករោន្តិ; តស្មា តេសំ អប្បិយោ អត្តា។ យេ ច ខោ កេចិ, មហារាជ , កាយេន សុចរិតំ ចរន្តិ, វាចាយ សុចរិតំ ចរន្តិ, មនសា សុចរិតំ ចរន្តិ; តេសំ បិយោ អត្តា។ កិញ្ចាបិ តេ ឯវំ វទេយ្យុំ – ‘អប្បិយោ នោ អត្តា’តិ; អថ ខោ តេសំ បិយោ អត្តា។ តំ កិស្ស ហេតុ? យញ្ហិមហារាជ, បិយោ បិយស្ស ករេយ្យ, តំ តេ អត្តនាវ អត្តនោ ករោន្តិ; តស្មា តេសំ បិយោ អត្តា”តិ។ ឯតទវោច…បេ…

“អត្តានញ្ចេ បិយំ ជញ្ញា, ន នំ បាបេន សំយុជេ;

ន ហិ តំ សុលភំ ហោតិ, សុខំ ទុក្កដការិនា។

“អន្តកេនាធិបន្នស្ស, ជហតោ មានុសំ ភវំ;

កិញ្ហិ តស្ស សកំ ហោតិ, កិញ្ច អាទាយ គច្ឆតិ;

កិញ្ចស្ស អនុគំ ហោតិ, ឆាយាវ អនបាយិនី [អនុបាយិនី (ស្យា។ កំ។ ក។)]។

“ឧភោ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច, យំ មច្ចោ កុរុតេ ឥធ;

តញ្ហិ តស្ស សកំ ហោតិ, តញ្ច [តំវ (?)] អាទាយ គច្ឆតិ;

តញ្ចស្ស [តំវស្ស (?)] អនុគំ ហោតិ, ឆាយាវ អនបាយិនី។

“តស្មា ករេយ្យ កល្យាណំ, និចយំ សម្បរាយិកំ;

ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨱᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

᪕. ᩋᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪑᪙. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ. ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩍᨵ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩈ᩠ᩈ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩈ᩠ᩈ ᩑᩅᩴ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ – ‘ᨠᩮᩈᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩮᩈᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ’ᨲᩥ? ᨲᩈ᩠ᩈ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᨿᩮ ᨡᩮᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ; ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩈ᩠ᩈᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᩁᨳᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ; ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨲᩩ? ᨻᩣᩉᩥᩁᩣ ᩉᩮᩈᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶᩮᩈᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ; ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨿᩮ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨶᩈᩣ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ; ᨲᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨶᩮᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᩋᩈ᩠ᩈᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᩁᨳᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ , ᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ; ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨲᩩ? ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩉᩮᩈᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶᩮᩈᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣ; ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ’”ᨲᩥ.

“ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ! ᨿᩮ ᩉᩥ ᨠᩮᨧᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ...ᨸᩮ... ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨲᩩ? ᨻᩣᩉᩥᩁᩣ ᩉᩮᩈᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩁᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶᩮᩈᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ; ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨿᩮ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨠᩮᨧᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨶᩈᩣ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ; ᨲᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨶᩮᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᩋᩈ᩠ᩈᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᩁᨳᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ; ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨲᩩ? ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩉᩮᩈᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩁᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶᩮᩈᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣ; ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ. ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ...ᨸᩮ...

“ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᨵᩩ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ;

ᨾᨶᩈᩣ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᨵᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᩦ, ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ.

᪖. ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪒᪐. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ. ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩍᨵ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩈ᩠ᩈ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩈ᩠ᩈ ᩑᩅᩴ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ – ‘ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩣ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᨽᩮᩣᨣᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ,

ᨶ ᨧ ᨷᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨣᩮᨵᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩮᩅ ᨻᩉᩩᨲᩁᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᨽᩮᩣᨣᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᨷᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ , ᨧ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨧ ᨣᩮᨵᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ"’ᨲᩥ᪨

“ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ! ᩋᨷ᩠ᨷᨠᩣ ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨿᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᨽᩮᩣᨣᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨷᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨣᩮᨵᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩮᩅ ᨻᩉᩩᨲᩁᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨿᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᩏᩊᩣᩁᩮ ᨽᩮᩣᨣᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᨷᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨧ ᨣᩮᨵᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ…ᨷᩮ…

“ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨾᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ, ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ;

ᩋᨲᩥᩈᩣᩁᩴ ᨶ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩥᨣᩣ ᨠᩪᨭᩴᩅ ᩒᨯ᩠ᨯᩥᨲᩴ;

ᨷᨧ᩠ᨨᩣᩈᩴ ᨠᨭᩩᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ ᩉᩥᩔ ᨷᩣᨷᨠᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪇᪨ ᩋᨯ᩠ᨯᨠᩁᨱᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪑᪒᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩍᨵᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨯ᩠ᨯᨠᩁᨱᩮ [ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩁᨱᩮ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨷᩔᩣᨾᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩮᨷᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩮᨷᩥ ᨣᩉᨷᨲᩥᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩮᨷᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᩮ ᨾᩉᨴ᩠ᨵᨶᩮ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᩮ ᨷᩉᩪᨲᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᩮ ᨷᩉᩪᨲᩅᩥᨲ᩠ᨲᩪᨷᨠᩁᨱᩮ ᨷᩉᩪᨲᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᩣᨾᩉᩮᨲᩩ ᨠᩣᨾᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨠᩣᨾᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮ᪨ ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᩋᩃᩴ ᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᩋᨯ᩠ᨯᨠᩁᨱᩮᨶ, ᨽᨴ᩠ᩁᨾᩩᨡᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᩋᨯ᩠ᨯᨠᩁᨱᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᨲᩦ’”ᨲᩥ᪨

“(ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ!) [( ) ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ] ᨿᩮᨷᩥ ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩣ ᨣᩉᨷᨲᩥᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᨾᩉᨴ᩠ᨵᨶᩣ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᩣ ᨷᩉᩪᨲᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᩣ ᨷᩉᩪᨲᩅᩥᨲ᩠ᨲᩪᨷᨠᩁᨱᩣ ᨷᩉᩪᨲᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩣᨾᩉᩮᨲᩩ ᨠᩣᨾᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨠᩣᨾᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ; ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ…ᨷᩮ…

“ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨾᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ, ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ;

ᩋᨲᩥᩈᩣᩁᩴ ᨶ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨧ᩠ᨨᩣ ᨡᩥᨷ᩠ᨷᩴᩅ ᩒᨯ᩠ᨯᩥᨲᩴ;

ᨷᨧ᩠ᨨᩣᩈᩴ ᨠᨭᩩᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ ᩉᩥᩔ ᨷᩣᨷᨠᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

໘. ມລ຺ລິກາສຸຕ຺ຕ

໑໑໙. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ມລ຺ລິກາຍ ເທວິຍາ ສທ຺ທິໍ ອຸປຣິປາສາທວຣຄໂຕ ໂຫຕິ. ອຖ ໂຂ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ມລ຺ລິກໍ ເທວິໍ ເອຕທໂວຈ – “ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເຕ, ມລ຺ລິເກ, ໂກຈິ ອຎ຺ໂຎ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ”ຕິ? “ນຕ຺ຖິ ໂຂ ເມ, ມຫາຣາຊ, ໂກຈິ ອຎ຺ໂຎ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ. ຕຸຍ຺ຫໍ ປນ, ມຫາຣາຊ, ອຕ຺ຖຎ຺ໂຎ ໂກຈິ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ”ຕິ? “ມຍ຺ຫມ຺ປິ ໂຂ, ມລ຺ລິເກ, ນຕ຺ຖຎ຺ໂຎ ໂກຈິ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ປາສາທາ ໂອໂຣຫິຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຂ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – “ອິຘາຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ມລ຺ລິກາຍ ເທວິຍາ ສທ຺ທິໍ ອຸປຣິປາສາທວຣຄໂຕ ມລ຺ລິກໍ ເທວິໍ ເອຕທໂວຈໍ – ‘ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເຕ, ມລ຺ລິເກ, ໂກຈິ ອຎ຺ໂຎ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ’ຕິ? ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ, ຠນ຺ເຕ, ມລ຺ລິກາ ເທວີ ມໍ ເອຕທໂວຈ – ‘ນຕ຺ຖິ ໂຂ ເມ, ມຫາຣາຊ, ໂກຈິ ອຎ຺ໂຎ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ. ຕຸຍ຺ຫໍ ປນ, ມຫາຣາຊ, ອຕ຺ຖຎ຺ໂຎ ໂກຈິ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ’ຕິ? ເອວໍ ວຸຕ຺ຕາຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ມລ຺ລິກໍ ເທວິໍ ເອຕທໂວຈໍ – ‘ມຍ຺ຫມ຺ປິ ໂຂ, ມລ຺ລິເກ, ນຕ຺ຖຎ຺ໂຎ ໂກຈິ ອຕ຺ຕນາ ປິຍຕໂຣ’”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ເອຕມຕ຺ຖໍ ວິທິຕ຺ວາ ຕາຍໍ ເວລາຍໍ ອິມໍ ຄາຖໍ ອຠາສິ –

“ສພ຺ພາ ທິສາ ອນຸປຣິຄມ຺ມ ເຈຕສາ,

ເນວຊ຺ຌຄາ ປິຍຕຣມຕ຺ຕນາ ກ຺ວຈິ;

ເອວໍ ປິໂຍ ປຸຖຸ ອຕ຺ຕາ ປເຣສໍ,

ຕສ຺ມາ ນ ຫິໍເສ ປຣມຕ຺ຕກາໂມ”ຕິ.

໙. ຍຎ຺ຎສຸຕ຺ຕ

໑໒໐. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຣຎ຺ໂຎ ປເສນທິສ຺ສ ໂກສລສ຺ສ ມຫາຍຎ຺ໂຎ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິໂຕ ໂຫຕິ, ປຎ຺ຈ ຈ ອຸສຠສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ວຈ຺ຉຕຣສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ວຈ຺ຉຕຣິສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ອຊສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ອຸຣພ຺ຠສຕານິ ຖູຓູປນີຕານິ ໂຫນ຺ຕິ ຍຎ຺ຎຕ຺ຖາຍ. ເຍປິສ຺ສ ເຕ ໂຫນ຺ຕິ ທາສາຕິ ວາ ເປສ຺ສາຕິ ວາ ກມ຺ມກຣາຕິ ວາ, ເຕປິ ທຓ຺ຑຕຊ຺ຊິຕາ ຠຍຕຊ຺ຊິຕາ ອສ຺ສຸມຸຂາ ຣຸທມານາ ປຣິກມ຺ມານິ ກໂຣນ຺ຕິ.

អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “ឥធ, ភន្តេ, រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស មហាយញ្ញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ, បញ្ច ច ឧសភសតានិ បញ្ច ច វច្ឆតរសតានិ បញ្ច ច វច្ឆតរិសតានិ បញ្ច ច អជសតានិ បញ្ច ច ឧរព្ភសតានិ ថូណូបនីតានិ ហោន្តិ យញ្ញត្ថាយ។ យេបិស្ស តេ ហោន្តិ ទាសាតិ វា បេស្សាតិ វា កម្មករាតិ វា, តេបិ ទណ្ឌតជ្ជិតា ភយតជ្ជិតា អស្សុមុខា រុទមានា បរិកម្មានិ ករោន្តី”តិ។

អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“អស្សមេធំ បុរិសមេធំ, សម្មាបាសំ វាជបេយ្យំ និរគ្គឡំ;

មហាយញ្ញា មហារម្ភា [វាជបេយ្យំ និរគ្គឡំ មហារម្ភា (ក។)], ន តេ ហោន្តិ មហប្ផលា។

“អជេឡកា ច គាវោ ច, វិវិធា យត្ថ ហញ្ញរេ;

ន តំ សម្មគ្គតា យញ្ញំ, ឧបយន្តិ មហេសិនោ។

“យេ ច យញ្ញា និរារម្ភា, យជន្តិ អនុកុលំ សទា;

អជេឡកា ច គាវោ ច, វិវិធា នេត្ថ ហញ្ញរេ;

ឯតំ សម្មគ្គតា យញ្ញំ, ឧបយន្តិ មហេសិនោ។

“ឯតំ យជេថ មេធាវី, ឯសោ យញ្ញោ មហប្ផលោ;

ឯតញ្ហិ យជមានស្ស, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ;

យញ្ញោ ច វិបុលោ ហោតិ, បសីទន្តិ ច ទេវតា”តិ។

១០. ពន្ធនសុត្តំ

១២១. តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញា បសេនទិនា កោសលេន មហាជនកាយោ ពន្ធាបិតោ ហោតិ, អប្បេកច្ចេ រជ្ជូហិ អប្បេកច្ចេ អន្ទូហិ អប្បេកច្ចេ សង្ខលិកាហិ.

អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ. សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ. ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – "ឥធ, ភន្តេ, រញ្ញា បសេនទិនា កោសលេន មហាជនកាយោ ពន្ធាបិតោ, អប្បេកច្ចេ រជ្ជូហិ អប្បេកច្ចេ អន្ទូហិ អប្បេកច្ចេ សង្ខលិកាហី"តិ.

អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

"ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា,

យទាយសំ ទារុជំ បព្ពជញ្ច;

សារត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ,

បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា.

"ឯតំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា,

ឱហារិនំ សិថិលំ ទុប្បមុញ្ចំ;

ឯតម្បិ ឆេត្វាន បរិព្ពជន្តិ,

អនបេក្ខិនោ កាមសុខំ បហាយា"តិ.

បឋមោ វគ្គោ.

តស្សុទ្ទានំ –

ទហរោ បុរិសោ ជរា, បិយំ អត្តានរក្ខិតោ;

អប្បកា អឌ្ឌករណំ, មល្លិកា យញ្ញពន្ធនន្តិ។

២។ ទុតិយវគ្គោ

១។ សត្តជដិលសុត្តំ

១២២។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ ពហិទ្វារកោដ្ឋកេ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។

តេន ខោ បន សមយេន សត្ត ច ជដិលា សត្ត ច និគណ្ឋា សត្ត ច អចេលកា សត្ត ច ឯកសាដកា សត្ត ច បរិព្ពាជកា បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមា ខារិវិវិធមាទាយ [ខារិវិធំ អាទាយ (បី.) ទី. និ. ១.១៥០ បស្សិតព្ពំ] ភគវតោ អវិទូរេ អតិក្កមន្តិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទក្ខិណជាណុមណ្ឌលំ បថវិយំ និហន្ត្វា យេន តេ សត្ត ច ជដិលា សត្ត ច និគណ្ឋា សត្ត ច អចេលកា សត្ត ច ឯកសាដកា សត្ត ច បរិព្ពាជកា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា តិក្ខត្តុំ នាមំ សាវេសិ – “រាជាហំ, ភន្តេ, បសេនទិ កោសលោ...បេ... រាជាហំ, ភន្តេ, បសេនទិ កោសលោ”តិ។

អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អចិរបក្កន្តេសុ តេសុ សត្តសុ ច ជដិលេសុ សត្តសុ ច និគណ្ឋេសុ សត្តសុ ច អចេលកេសុ សត្តសុ ច ឯកសាដកេសុ សត្តសុ ច បរិព្ពាជកេសុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “យេ តេ, ភន្តេ, លោកេ អរហន្តោ វា អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នា ឯតេ តេសំ អញ្ញតរា”តិ។

“ទុជ្ជានំ ខោ ឯតំ, មហារាជ, តយា គិហិនា កាមភោគិនា បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តេន កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តេន មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារយន្តេន ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តេន – ‘ឥមេ វា អរហន្តោ, ឥមេ វា អរហត្តមគ្គំ សមាបន្នា’”តិ។

“សំវាសេន ខោ, មហារាជ, សីលំ វេទិតព្ពំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេន។ សំវោហារេន ខោ, មហារាជ, សោចេយ្យំ វេទិតព្ពំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេន។ អាបទាសុ ខោ, មហារាជ, ថាមោ វេទិតព្ពោ សោ ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេន។ សាកច្ឆាយ , ខោ, មហារាជ, បញ្ញា វេទិតព្ពា សា ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេនា”តិ។

“អច្ឆរិយំ , ភន្តេ, អព្ភុតំ ភន្តេ! យាវ សុភាសិតមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា – ‘ទុជ្ជានំ ខោ ឯតំ, មហារាជ, តយា គិហិនា កាមភោគិនា បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តេន កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តេន មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារយន្តេន ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តេន – ឥមេ វា អរហន្តោ, ឥមេ វា អរហត្តមគ្គំ សមាបន្នា’តិ។ សំវាសេន ខោ, មហារាជ, សីលំ វេទិតព្ពំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេន។ សំវោហារេន ខោ មហារាជ , សោចេយ្យំ វេទិតព្ពំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេន។ អាបទាសុ ខោ, មហារាជ, ថាមោ វេទិតព្ពោ សោ ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេន។ សាកច្ឆាយ ខោ, មហារាជ, បញ្ញា វេទិតព្ពា សា ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា, ន ឥត្តរំ; មនសិករោតា, នោ អមនសិករោតា; បញ្ញវតា, នោ ទុប្បញ្ញេនា”តិ។

“ឯតេ, ភន្តេ, មម បុរិសា ចរា ឱចរកា ជនបទំ ឱចរិត្វា អាគច្ឆន្តិ។ តេហិ បឋមំ ឱចិណ្ណំ អហំ បច្ឆា ឱសាបយិស្សាមិ [ឱយាយិស្សាមិ (សី។), ឱហយិស្សាមិ (ស្យា។ កំ។)]។ ឥទានិ តេ, ភន្តេ, តំ រជោជល្លំ បវាហេត្វា សុន្ហាតា សុវិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សូ ឱទាតវត្ថា [ឱទាតវត្ថវសនា (សី។)] បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារេស្សន្តី”តិ។

អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ន វណ្ណរូបេន នរោ សុជានោ,

ន វិស្សសេ ឥត្តរទស្សនេន;

សុសញ្ញតានញ្ហិ វិយញ្ជនេន,

អសញ្ញតា លោកមិមំ ចរន្តិ។

“ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩮᩣᩅ,

ᩃᩮᩣᩉᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᩮᩣᩅ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨨᨶ᩠ᨶᩣ;

ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ [ᩑᨠᩮ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨨᨶ᩠ᨶᩣ,

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᩉᩥ ᩈᩮᩣᨽᨾᩣᨶᩣ”ᨲᩥ᪨

᪒᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩁᩣᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪒᪓᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥᨸᨾᩩᨡᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᨿᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᨿᨾᨶ᩠ᨲᩁᩣᨠᨳᩣ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ – “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ? ᨲᨲ᩠ᩁᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮ [ᨲᨲ᩠ᩁᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩁᩪᨸᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩁᩈᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩩᩴ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᩣᨿᩣᨾ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ, ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩔᩣᨾ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨭᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾ᪨ ᨿᨳᩣ ᨶᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩥᩔᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ [ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨)]᪨ “ᩑᩅᩴ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ”ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥᩔ ᨠᩮᩣᩈᩃᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩔᩮᩣᩈᩩᩴ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥᨸᨾᩩᨡᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩍᨵ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᨿᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᨿᨾᨶ᩠ᨲᩁᩣᨠᨳᩣ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ – ‘ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ? ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – ‘ᩁᩪᨸᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – ‘ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – ‘ᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – ‘ᩁᩈᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – ‘ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ?

“ᨾᨶᩣᨸᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨡ᩠ᩅᩣᩉᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩈᩩ ᩋᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩣᨾᩥ᪨ ᨲᩮ ᨧ [ᨲᩮ ᩅ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨), ᨿᩮ ᨧ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)], ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩁᩪᨸᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᨾᨶᩣᨸᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨧ [ᨲᩮ ᩅ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᩁᩪᨸᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᩋᨾᨶᩣᨸᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᨿᩮᩣ ᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨸᨱᩦᨲᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩔ ᩁᩪᨸᩣ ᨸᩁᨾᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩔ ᩁᩪᨸᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“តេច , យហារាឌ, សទ្ទា ឲកច្ចុស្ស យតាបិ ហោន្តិ, តេច សទ្ទា ឲកច្ចុស្ស អយតាបិ ហោន្តិ៑ ឈេហិ ច ឈោ សទ្ទេហិ អត្តយតោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កបេ្យា, សោ តេហិ សទ្ទេហិ អញ្ញា សទ្ទំ វ្គត្តរិតទេ ចា បណីតតទេ ចា ត បតេ្តតិ៑ តេ តស្ស សទ្ទា បរយា ហោន្តិ៑ តេ តស្ស សទ្ទា អត្តុត្តរា ហោន្តិ៑

“តេច, យហារាឌ, កន្ទា ឲកច្ចុស្ស យតាបិ ហោន្តិ, តេច កន្ទា ឲកច្ចុស្ស អយតាបិ ហោន្តិ៑ ឈេហិ ច ឈោ កន្ទេហិ អត្តយតោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កបេ្យា, សោ តេហិ កន្ទេហិ អញ្ញា កន្ទំ វ្គត្តរិតទេ ចា បណីតតទេ ចា ត បតេ្តតិ៑ តេ តស្ស កន្ទា បរយា ហោន្តិ៑ តេ តស្ស កន្ទា អត្តុត្តរា ហោន្តិ៑

“តេច, យហារាឌ, រសា ឲកច្ចុស្ស យតាបិ ហោន្តិ, តេច រសា ឲកច្ចុស្ស អយតាបិ ហោន្តិ៑ ឈេហិ ច ឈោ រសេហិ អត្តយតោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កបេ្យា, សោ តេហិ រសេហិ អញ្ញា រសំ វ្គត្តរិតទេ ចា បណីតតទេ ចា ត បតេ្តតិ៑ តេ តស្ស រសា បរយា ហោន្តិ៑ តេ តស្ស រសា អត្តុត្តរា ហោន្តិ៑

“តេច, យហារាឌ, ចោដ្ឋព្ពា ឲកច្ចុស្ស យតាបិ ហោន្តិ, តេច ចោដ្ឋព្ពា ឲកច្ចុស្ស អយតាបិ ហោន្តិ៑ ឈេហិ ច ឈោ ចោដ្ឋព្ពេហិ អត្តយតោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កបេ្យា, សោ តេហិ ចោដ្ឋព្ពេហិ អញ្ញា ចោដ្ឋព្ពំ វ្គត្តរិតទេ ចា បណីតតទេ ចា ត បតេ្តតិ៑ តេ តស្ស ចោដ្ឋព្ពា បរយា ហោន្តិ៑ តេ តស្ស ចោដ្ឋព្ពា អត្តុត្តរា ហោន្តី”តិ៑

តេត ឃោ បត សយឈេត ចត្តតក្កលិកោ វ្គបិសកោ តស្ស បរិសាឃំ គិសិន្នោ ហោតិ៑ អឆ ឃោ ចត្តតក្កលិកោ វ្គបិសកោ វ្គដ្ឋាឃាសតា ឲកំសំ វ្គត្តរាសង្គំ ករិត្វា ឈេត ភកចា តេតញ្ជលិ បណាមេត្វា ភកចត្តំ ឲតគេចាច – “បដិភាតិ យំ ភកចា, បដិភាតិ យំ ស្កតា”តិ៑ “បដិភាតុ តំ ចត្តតក្កលិកា”តិ ភកចា អចោច៑

អឆ ឃោ ចត្តតក្កលិកោ វ្គបិសកោ ភកចតោ សយុខា តគត្តុបិឃ កាចាឃ អភិត្វុចិ –

“បក្ខុំ ឃចា កោកតគំ ស្កក្ត្វិ,

បិតោ សិឃា ចុល្លយចីតាក្ត្វិ;

អង្គីរសំ បស្ស ចិរោចយាតំ,

តបន្តមាទិច្ចមិវន្តលិក្ខេ”តិ។

អថ ខោ តេ បញ្ច រាជានោ ចន្ទនង្គលិកំ ឧបាសកំ បញ្ចហិ ឧត្តរាសង្គេហិ អច្ឆាទេសុំ។ អថ ខោ ចន្ទនង្គលិកោ ឧបាសកោ តេហិ បញ្ចហិ ឧត្តរាសង្គេហិ ភគវន្តំ អច្ឆាទេសីតិ។

៣. ទោណបាកសុត្តំ

១២៤. សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ ទោណបាកកុរំ [ទោណបាកសុទំ (សី.), ទោណបាកំ សុទំ (បី.)] ភុញ្ជតិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភុត្តាវី មហស្សាសី យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។

អថ ខោ ភគវា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ភុត្តាវិំ មហស្សាសិំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“មនុជស្ស សទា សតីមតោ,

មត្តំ ជានតោ លទ្ធភោជនេ;

តនុកស្ស [តនុ តស្ស (សី. បី.)] ភវន្តិ វេទនា,

សណិកំ ជីរតិ អាយុបាលយ”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន សុទស្សនោ មាណវោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បិដ្ឋិតោ ឋិតោ ហោតិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ សុទស្សនំ មាណវំ អាមន្តេសិ – “ឯហិ ត្វំ, តាត សុទស្សន, ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ បរិយាបុណិត្វា មម ភត្តាភិហារេ (ភត្តាភិហារេ) [( ) សី. ស្យា. កំ. បី. បោត្ថកេសុ នត្ថិ] ភាស។ អហញ្ច តេ ទេវសិកំ កហាបណសតំ (កហាបណសតំ) [( ) សី. ស្យា. កំ. បោត្ថកេសុ នត្ថិ] និច្ចំ ភិក្ខំ បវត្តយិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ ទេវា”តិ ខោ សុទស្សនោ មាណវោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ បរិយាបុណិត្វា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ភត្តាភិហារេ សុទំ ភាសតិ –

“មនុជស្ស សទា សតីមតោ,

យត្ថិ ឌាតទោ លទ្ធទភាឌទេ;

ពត្យកឃ្ស កចត្តិ ទចឥតា,

ឃលិក់ ឌីទពិ អាឃ្យបិលឃ”ត្តិ៍

អឆ ខោ ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ អត្យប្យទន្ទត តាឮត្ថទកាឥតបទយពាឃ [តាឮត្ថទកាឥតយត្តាឃ (ក៍)] ឃណ្ឌាឃិ៍ អឆ ខោ ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ អបទេត ឃយឥឃត ឃ្យឃល្លិលិពាកទត្វា បិលិតា កត្វាតិ អត្យយន្ទទត្វា ពាឃំ ទចលិឃំ ឌ្ឋយំ វ្គទាត់ វ្គទាតេឃិ – “វ្គកឥឃត ចព យំ ឥឃា ភកចា អឥត្វត អត្យកយ្យិ – ឌិដ្ឋឆម្មិកាត ទចច អឥត្វត ឃម្បទាឃិកាត ចា”ពិ៍

៣៍ បឆមឃក្កាមឃ្យត្តំ

១២៦៍ ឃាចត្តិតិតាត់៍ អឆ ខោ ទាឌា យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ចត្យទក្តិតិ៍ ឥឃត់ ឃត្តយ្ហិត្វា ទាឌាត់ បឥសតឌិ៍ ឥការសល់ អព្ភ្យយ្យាឃិ ឥឃត កាឃិ៍ អឥស្សាឃិ ខោ ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ – “ទាឌា កិទ យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ចត្យទក្តិតិ៍ ឥឃត់ ឃត្តយ្ហិត្វា យយំ អព្ភ្យយ្យាឥពា ឥឃត កាឃី”ពិ៍ អឆ ខោ ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ ចត្យទក្តិតិ៍ ឥឃត់ ឃត្តយ្ហិត្វា ទាឌាត់ យាកឆំ អឌាពឃត្តុំ ទចឥតហិប្យត្តំ បច្ចុយ្យាឃិ ឥឃត កាឃិ៍ អឆ ខោ ទាឌា ច យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ទាឌា ច បឥសតឌិ ឥការសលោ ឃក្កាឥមស្ញ៍ ពស្មិំ ខោ បត ឃក្កាឥម ទាឌា យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ទាឌាត់ បឥសតឌិ៍ ឥការសល់ បទាឥឌឃិ៍ បទាឌិទពា ច ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ ឃកឥមច [ឃក្កាមា (ក៍)] ទាឌឆាតិ៍ ឃាចត្តិំ បច្ចុយ្យាឃិ [បិឃាឃិ (ឃី៍ បី៍)]៍

អឆ ខោ ឃម្ពហុលា ភិក្ខូ ប្យព្វណ្ហឃមយំ តិចាឥឃត្វា បត្តចីចទមាឥាឃ ឃាចត្តិំ បិណ្ឌាឃ បចិឃិំឃ្យ៍ ឃាចត្តិឃំ បិណ្ឌាឃ ចទិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាពបដិក្កត្តា ឥឃត ភកចា ឥពត្យបឃង្កមិំឃ្យ; វ្គបឃង្កមិត្វា ភកចត្តំ អភិចាឥឌត្វា ឯកមត្តំ តិឃីឌិំឃ្យ៍ ឯកមត្តំ តិឃិត្នា ខោ ឥព ភិក្ខូ ភកចត្តំ ឯពឥឌឥចាចំុ –

“ឥធ, ភឥត្ត, ទាឌា យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ចត្យទក្តិតិ៍ ឥឃត់ ឃត្តយ្ហិត្វា ទាឌាត់ បឥសតឌិ៍ ឥការសល់ អព្ភ្យយ្យាឃិ ឥឃត កាឃិ៍ អឥស្សាឃិ ខោ, ភឥត្ត, ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ – ‘ទាឌា កិទ យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ចត្យទក្តិតិ៍ ឥឃត់ ឃត្តយ្ហិត្វា យយំ អព្ភ្យយ្យាឥពា ឥឃត កាឃី’ពិ៍ អឆ ខោ, ភឥត្ត, ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ ចត្យទក្តិតិ៍ ឥឃត់ ឃត្តយ្ហិត្វា ទាឌាត់ យាកឆំ អឌាពឃត្តុំ ទចឥតហិប្យត្តំ បច្ចុយ្យាឃិ ឥឃត កាឃិ៍ អឆ ខោ, ភឥត្ត, ទាឌា ច យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ទាឌា ច បឥសតឌិ ឥការសលោ ឃក្កាឥមស្ញ៍ ពស្មិំ ខោ បត, ភឥត្ត, ឃក្កាឥម ទាឌា យាកឥឆា អឌាពឃត្ត្យ ទចឥតហិប្យទត្វា ទាឌាត់ បឥសតឌិ៍ ឥការសល់ បទាឥឌឃិ៍ បទាឌិទពា ច, ភឥត្ត, ទាឌា បឥសតឌិ ឥការសលោ ឃកឥមច ទាឌឆាតិ៍ ឃាចត្តិំ បច្ចុយ្យាឃី”ពិ៍

“ᩁᩣᨩᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩣᨣᨵᩮᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩤᨷᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩤᨷᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨷᩤᨷᩈᨾ᩠ᨷᩅᨦ᩠ᨠᩮᩣ; ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩈᨾ᩠ᨷᩅᨦ᩠ᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ [ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨬ᩠ᨧ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨), ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)], ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ , ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩮᨲᩥ ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ…ᨷᩮ…

“ᨩᨿᩴ ᩅᩮᩁᩴ ᨷᩈᩅᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩮᨲᩥ ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ;

ᩏᨷᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩮᨲᩥ, ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᨿᨷᩁᩣᨩᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪕᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪁᪂᪆᪨ [ᨠᨲ᩠ᨳ “ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᩮᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᨿ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨾᩣᨣᨵᩴ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨸᩥ ᨹᩮᨲ ᨠᨧᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩉᩥ “ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦᨲᩥ ᨷᩁᩣᨩᨿᩮ ᨠᩁᩉᨷ᩠ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ…ᨷᩮ… ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨩᨿᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨽᩥᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ] ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩣᨣᨵᩮᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᩮᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᨿ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥᩴ ᨠᩮᩣᩈᩃᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᩔᩮᩣᩈᩥ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ – “ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩣᨣᨵᩮᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᩮᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᨿ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᨾᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᩮᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᨿ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨾᩣᨣᨵᩴ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᨾᩣᨣᨵᩮᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨾᩣᨣᨵᩴ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩣᨩᩮᩈᩥ, ᨩᩦᩅᨣ᩠ᨣᩣᩉᨬ᩠ᨧ ᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥᩔ ᨠᩮᩣᩈᩃᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨡᩮᩣ ᨾ᩠ᨿᩣᨿᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩣᨣᨵᩮᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨴᩩᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᩋᨳ ᨧ ᨷᨶ ᨾᩮ ᨽᩣᨣᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᩣᨣᨵᩔ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᨶᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩔᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩁᨳᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩴ ᩒᩔᨩᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ [ᩒᩔᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)]᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩈᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᩣᨣᨵᩔ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᨶᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩔᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩁᨳᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩤᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩴ ᩒᩔᨩᩥ [ᩒᩔᨩ᩠ᨩᩥ (ᩈᩦ᪨), ᩒᩔᨩ᩠ᨩᩦ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)]᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᩉᩈᨾᨿᩴ ᨶᩥᩅᩤᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨾᩤᨴᩤᨿ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩤᨿ ᨷᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩤᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩤ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩤᨴᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ

ភគវតោ ឯតទវោច –

“ឥធ , ភន្តេ, រាជា មាគធោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ ចតុរង្គិនិំ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ អព្ភុយ្យាសិ យេន កាសិ។ អស្សោសិ ខោ, ភន្តេ, រាជា បសេនទិ កោសលោ – ‘រាជា កិរ មាគធោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ ចតុរង្គិនិំ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា មមំ អព្ភុយ្យាតោ យេន កាសី’តិ។ អថ ខោ, ភន្តេ, រាជា បសេនទិ កោសលោ ចតុរង្គិនិំ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា រាជានំ មាគធំ អជាតសត្តុំ វេទេហិបុត្តំ បច្ចុយ្យាសិ យេន កាសិ។ អថ ខោ, ភន្តេ, រាជា ច មាគធោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ រាជា ច បសេនទិ កោសលោ សង្គាមេសុំ។ តស្មិំ ខោ បន, ភន្តេ, សង្គាមេ រាជា បសេនទិ កោសលោ រាជានំ មាគធំ អជាតសត្តុំ វេទេហិបុត្តំ បរាជេសិ, ជីវគ្គាហញ្ច នំ អគ្គហេសិ។ អថ ខោ, ភន្តេ, រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ឯតទហោសិ – ‘កិញ្ចាបិ ខោ ម្យាយំ រាជា មាគធោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ អទុព្ភន្តស្ស ទុព្ភតិ, អថ ច បន មេ ភាគិនេយ្យោ ហោតិ។ យំនូនាហំ រញ្ញោ មាគធស្ស អជាតសត្តុនោ វេទេហិបុត្តស្ស សព្ពំ ហត្ថិកាយំ បរិយាទិយិត្វា សព្ពំ អស្សកាយំ សព្ពំ រថកាយំ សព្ពំ បត្តិកាយំ បរិយាទិយិត្វា ជីវន្តមេវ នំ ឱសជ្ជេយ្យ’”ន្តិ។

“អថ ខោ, ភន្តេ, រាជា បសេនទិ កោសលោ រញ្ញោ មាគធស្ស អជាតសត្តុនោ វេទេហិបុត្តស្ស សព្ពំ ហត្ថិកាយំ បរិយាទិយិត្វា សព្ពំ អស្សកាយំ បរិយាទិយិត្វា សព្ពំ រថកាយំ បរិយាទិយិត្វា សព្ពំ បត្តិកាយំ បរិយាទិយិត្វា ជីវន្តមេវ នំ ឱសជ្ជី”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“វិលុម្បតេវ បុរិសោ, យាវស្ស ឧបកប្បតិ;

យទា ចញ្ញេ វិលុម្បន្តិ, សោ វិលុត្តោ វិលុប្បតិ [វិលុម្បតិ (សី។ បី។ ក។)]។

“ឋានញ្ហិ មញ្ញតិ ពាលោ, យាវ បាបំ ន បច្ចតិ;

យទា ច បច្ចតិ បាបំ, អថ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ។

“ហន្តា លភតិ [លភតិ ហន្តា (សី។ ស្យា។ កំ។)] ហន្តារំ, ជេតារំ លភតេ ជយំ;

អក្កោសកោ ច អក្កោសំ, រោសេតារញ្ច រោសកោ;

អថ កម្មវិវដ្ដេន, សោ វិលុត្តោ វិលុប្បតី”តិ។

៩។ មល្លិកាសុត្តំ

១២៦។ សាវត្ថិនិទានំ ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ បុរិសោ យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ឧបកណ្ណកេ អារោចេសិ – “មល្លិកា, ទេវ, ទេវី ធីតរំ វិជាតា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, រាជា បសេនទិ កោសលោ អនត្តមនោ អហោសិ។

អថ ខោ ភគវា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ អនត្តមនតំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ឥត្ថីបិ ហិ ឯកច្ចិយា, សេយ្យា បោស ជនាធិប;

មេធាវិនី សីលវតី, សស្សុទេវា បតិព្ពតា។

“តស្សា យោ ជាយតិ បោសោ, សូរោ ហោតិ ទិសម្បតិ;

តាទិសា សុភគិយា [សុភរិយាបុត្តោ (ក។)] បុត្តោ, រជ្ជម្បិ អនុសាសតី”តិ។

១០។ អប្បមាទសុត្តំ

១២៧។ សាវត្ថិនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អត្ថិ នុ ខោ, ភន្តេ, ឯកោ ធម្មោ យោ ឧភោ អត្ថេ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ – ទិដ្ឋធម្មិកញ្ចេវ អត្ថំ សម្បរាយិកញ្ចា”តិ?

“អត្ថិ ខោ, មហារាជ, ឯកោ ធម្មោ យោ ឧភោ អត្ថេ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ – ទិដ្ឋធម្មិកញ្ចេវ អត្ថំ សម្បរាយិកញ្ចា”តិ។

“កតមោ បន, ភន្តេ, ឯកោ ធម្មោ, យោ ឧភោ អត្ថេ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ – ទិដ្ឋធម្មិកញ្ចេវ អត្ថំ សម្បរាយិកញ្ចា”តិ?

“អប្បមាទោ ខោ, មហារាជ, ឯកោ ធម្មោ, យោ ឧភោ អត្ថេ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ – ទិដ្ឋធម្មិកញ្ចេវ អត្ថំ សម្បរាយិកញ្ចាតិ។ សេយ្យថាបិ, មហារាជ, យានិ កានិចិ ជង្គលានំ [ជង្គមានំ (សី។ បី។)] បាណានំ បទជាតានិ, សព្ពានិ តានិ ហត្ថិបទេ សមោធានំ គច្ឆន្តិ, ហត្ថិបទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ – យទិទំ មហន្តត្តេន; ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, អប្បមាទោ ឯកោ ធម្មោ, យោ ឧភោ អត្ថេ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ – ទិដ្ឋធម្មិកញ្ចេវ អត្ថំ សម្បរាយិកញ្ចា”តិ។ ឥទមវោច…បេ…

“អាយុំ អរោគិយំ វណ្ណំ, សគ្គំ ឧច្ចាកុលីនតំ;

រតិយោ បត្ថយន្តេន, ឧឡារា អបរាបរា។

“អប្បមាទំ បសំសន្តិ, បុញ្ញកិរិយាសុ បណ្ឌិតា;

អប្បមត្តោ ឧភោ អត្ថេ, អធិគណ្ហាតិ បណ្ឌិតោ។

“ទិដ្ឋេ ធម្មេ ច យោ អត្ថោ, យោ ចត្ថោ សម្បរាយិកោ;

អត្ថាភិសមយា ធីរោ, បណ្ឌិតោតិ បវុច្ចតី”តិ។

៨។ កល្យាណមិត្តសុត្តំ

១២៩។ សាវត្ថិនិទានំ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធ មយ្ហំ, ភន្តេ, រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – ‘ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ, សោ ច ខោ កល្យាណមិត្តស្ស កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវង្កស្ស, នោ បាបមិត្តស្ស នោ បាបសហាយស្ស នោ បាបសម្បវង្កស្សា’”តិ។

“ឯវមេតំ, មហារាជ, ឯវមេតំ, មហារាជ! ស្វាក្ខាតោ , មហារាជ, មយា ធម្មោ។ សោ ច ខោ កល្យាណមិត្តស្ស កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវង្កស្ស, នោ បាបមិត្តស្ស នោ បាបសហាយស្ស នោ បាបសម្បវង្កស្សាតិ។

“ឯកមិទាហំ, មហារាជ, សមយំ សក្កេសុ វិហរាមិ នគរកំ នាម សក្យានំ និគមោ។ អថ ខោ, មហារាជ, អានន្ទោ ភិក្ខុ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ, មហារាជ, អានន្ទោ ភិក្ខុ មំ ឯតទវោច – ‘ឧបឌ្ឍមិទំ, ភន្តេ, ព្រហ្មចរិយស្ស – យទិទំ កល្យាណមិត្តតា កល្យាណសហាយតា កល្យាណសម្បវង្កតា’”តិ។

“ឯវំ វុត្តាហំ, មហារាជ, អានន្ទំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចំ – ‘មា ហេវំ, អានន្ទ, មា ហេវំ, អានន្ទ! សកលមេវ ហិទំ, អានន្ទ, ព្រហ្មចរិយំ – យទិទំ កល្យាណមិត្តតា កល្យាណសហាយតា កល្យាណសម្បវង្កតា។ កល្យាណមិត្តស្សេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ បាដិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវង្កស្ស អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវេស្សតិ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ពហុលីករិស្សតិ’”។

“កថញ្ច, អានន្ទ, ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវេតិ, អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ពហុលីករោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ, សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ... បេ... សម្មាវាចំ ភាវេតិ...បេ... សម្មាកម្មន្តំ ភាវេតិ...បេ... សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ...បេ... សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ...បេ... សម្មាសតិំ ភាវេតិ...បេ... សម្មាសមាធិំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវេតិ, អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ពហុលីករោតិ។ តទមិនាបេតំ, អានន្ទ, បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា សកលមិទំ ព្រហ្មចរិយំ – យទិទំ កល្យាណមិត្តតា កល្យាណសហាយតា កល្យាណសម្បវង្កតា”តិ។

“មមញ្ហិ, អានន្ទ, កល្យាណមិត្តំ អាគម្ម ជាតិធម្មា សត្តា ជាតិយា បរិមុច្ចន្តិ, ជរាធម្មា សត្តា ជរាយ បរិមុច្ចន្តិ, ព្យាធិធម្មា សត្តា ព្យាធិតោ បរិមុច្ចន្តិ, មរណធម្មា សត្តា មរណេន បរិមុច្ចន្តិ, សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មា សត្តា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ។ ឥមិនា ខោ ឯតំ, អានន្ទ, បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា សកលមិទំ ព្រហ្មចរិយំ – យទិទំ កល្យាណមិត្តតា កល្យាណសហាយតា កល្យាណសម្បវង្កតា”តិ។

“តស្មាតិហ តេ, មហារាជ, ឯវំ សិក្ខិតព្វំ – ‘កល្យាណមិត្តោ ភវិស្សាមិ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ’តិ។ ឯវញ្ហិ តេ , មហារាជ, សិក្ខិតព្វំ។

“កល្យាណមិត្តស្ស តេ, មហារាជ, កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវង្កស្ស អយំ ឯកោ ធម្មោ ឧបនិស្សាយ វិហាតព្វោ – អប្បមាទោ កុសលេសុ ធម្មេសុ។

“អប្បមត្តស្ស តេ, មហារាជ, វិហរតោ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ, ឥត្ថាគារស្ស អនុយន្តស្ស ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘រាជា ខោ អប្បមត្តោ វិហរតិ, អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ។ ហន្ទ, មយម្បិ អប្បមត្តា វិហរាម, អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយា’”តិ។

“អប្បមត្តស្ស តេ, មហារាជ, វិហរតោ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ, ខត្តិយានម្បិ អនុយន្តានំ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘រាជា ខោ អប្បមត្តោ វិហរតិ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ។ ហន្ទ, មយម្បិ អប្បមត្តា វិហរាម, អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយា’”តិ។

“អប្បមត្តស្ស តេ, មហារាជ, វិហរតោ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ, ពលកាយស្សបិ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘រាជា ខោ អប្បមត្តោ វិហរតិ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ។ ហន្ទ, មយម្បិ អប្បមត្តា វិហរាម, អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយា’”តិ។

“អប្បមត្តស្ស តេ, មហារាជ, វិហរតោ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ, នេគមជានបទស្សបិ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘រាជា ខោ អប្បមត្តោ វិហរតិ,

អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ។ ហន្ទ, មយម្បិ អប្បមត្តា វិហរាម, អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយា’’’តិ?

‘‘អប្បមត្តស្ស តេ, មហារាជ, វិហរតោ អប្បមាទំ ឧបនិស្សាយ, អត្តាបិ គុត្តោ រក្ខិតោ ភវិស្សតិ – ឥត្ថាគារម្បិ គុត្តំ រក្ខិតំ ភវិស្សតិ, កោសកោដ្ឋាគារម្បិ គុត្តំ រក្ខិតំ ភវិស្សតី’’តិ។ ឥទមវោច…បេ…

‘‘ភោគេ បត្ថយមានេន, ឧឡារេ អបរាបរេ;

អប្បមាទំ បសំសន្តិ, បុញ្ញកិរិយាសុ បណ្ឌិតា។

‘‘អប្បមត្តោ ឧភោ អត្ថេ, អធិគណ្ហាតិ បណ្ឌិតោ;

ទិដ្ឋេ ធម្មេ ច យោ អត្ថោ, យោ ចត្ថោ សម្បរាយិកោ;

អត្ថាភិសមយា ធីរោ, បណ្ឌិតោតិ បវុច្ចតី’’តិ។

៩. បឋមអបុត្តកសុត្តំ

១៣០. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទិវា ទិវស្ស យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ភគវា ឯតទវោច – ‘‘ហន្ទ, កុតោ នុ ត្វំ, មហារាជ, អាគច្ឆសិ ទិវា ទិវស្សា’’តិ?

‘‘ឥធ, ភន្តេ, សាវត្ថិយំ សេដ្ឋិ គហបតិ កាលង្កតោ។ តមហំ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ រាជន្តេបុរំ អតិហរិត្វា អាគច្ឆាមិ។ អសីតិ, ភន្តេ, សតសហស្សានិ ហិរញ្ញស្សេវ, កោ បន វាទោ រូបិយស្ស ! តស្ស ខោ បន, ភន្តេ, សេដ្ឋិស្ស គហបតិស្ស ឯវរូបោ ភត្តភោគោ អហោសិ – កណាជកំ ភុញ្ជតិ ពិលង្គទុតិយំ។ ឯវរូបោ វត្ថភោគោ អហោសិ – សាណំ ធារេតិ តិបក្ខវសនំ។ ឯវរូបោ យានភោគោ អហោសិ – ជជ្ជររថកេន យាតិ បណ្ណឆត្តកេន ធារិយមានេនា’’តិ។

‘‘ឯវមេតំ, មហារាជ, ឯវមេតំ, មហារាជ! អសប្បុរិសោ ខោ, មហារាជ, ឧឡារេ ភោគេ លភិត្វា នេវត្តានំ សុខេតិ បីណេតិ, ន មាតាបិតរោ សុខេតិ បីណេតិ, ន បុត្តទារំ សុខេតិ បីណេតិ, ន ទាសកម្មករបោរិសេ សុខេតិ បីណេតិ, ន មិត្តាមច្ចេ សុខេតិ បីណេតិ, ន សមណព្រាហ្មណេសុ ឧទ្ធគ្គិកំ ទក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ សោវគ្គិកំ សុខវិបាកំ សគ្គសំវត្តនិកំ។ តស្ស តេ ភោគេ ឯវំ សម្មា អបរិភុញ្ជិយមានេ

[អបរិភុញ្ជិយមានេ (សព្ពត្ថ)] រាជានោ វា ហរន្តិ ចោរា វា ហរន្តិ អគ្គិ វា ឌហតិ ឧទកំ វា វហតិ អប្បិយា វា ទាយាទា ហរន្តិ។ ឯវំស តេ [ឯវំ សន្តេ (សី។ បី។)], មហារាជ, ភោគា សម្មា អបរិភុញ្ជិយមានា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, នោ បរិភោគំ។

“សេយ្យថាបិ, មហារាជ, អមនុស្សដ្ឋានេ បោក្ខរណី អច្ឆោទកា សីតោទកា សាតោទកា សេតោទកា សុបតិត្ថា រមណីយា។ តំ ជនោ នេវ ហរេយ្យ ន បិវេយ្យ ន នហាយេយ្យ ន យថាបច្ចយំ វា ករេយ្យ។ ឯវញ្ហិ តំ, មហារាជ, ឧទកំ សម្មា អបរិភុញ្ជិយមានំ [អបរិភុញ្ជិយមានំ (ស្យា។ កំ។)] បរិក្ខយំ គច្ឆេយ្យ , នោ បរិភោគំ។ ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, អសប្បុរិសោ ឧឡារេ ភោគេ លភិត្វា នេវត្តានំ សុខេតិ បីណេតិ, ន មាតាបិតរោ សុខេតិ បីណេតិ, ន បុត្តទារំ សុខេតិ បីណេតិ, ន ទាសកម្មករបោរិសេ សុខេតិ បីណេតិ, ន មិត្តាមច្ចេ សុខេតិ បីណេតិ, ន សមណព្រាហ្មណេសុ ឧទ្ធគ្គិកំ ទក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ សោវគ្គិកំ សុខវិបាកំ សគ្គសំវត្តនិកំ។ តស្ស តេ ភោគេ ឯវំ សម្មា អបរិភុញ្ជិយមានេ រាជានោ វា ហរន្តិ ចោរា វា ហរន្តិ អគ្គិ វា ឌហតិ ឧទកំ វា វហតិ អប្បិយា វា ទាយាទា ហរន្តិ។ ឯវំស តេ [ឯវំ សន្តេ (សី។ បី។)], មហារាជ, ភោគា សម្មា អបរិភុញ្ជិយមានា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, នោ បរិភោគំ។

“សប្បុរិសោ ច ខោ, មហារាជ, ឧឡារេ ភោគេ លភិត្វា អត្តានំ សុខេតិ បីណេតិ, មាតាបិតរោ សុខេតិ បីណេតិ, បុត្តទារំ សុខេតិ បីណេតិ, ទាសកម្មករបោរិសេ សុខេតិ បីណេតិ, មិត្តាមច្ចេ សុខេតិ បីណេតិ, សមណព្រាហ្មណេសុ ឧទ្ធគ្គិកំ ទក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ សោវគ្គិកំ សុខវិបាកំ សគ្គសំវត្តនិកំ។ តស្ស តេ ភោគេ ឯវំ សម្មា បរិភុញ្ជិយមានេ នេវ រាជានោ ហរន្តិ , ន ចោរា ហរន្តិ, ន អគ្គិ ឌហតិ, ន ឧទកំ វហតិ, ន អប្បិយា ទាយាទា ហរន្តិ។ ឯវំស តេ, មហារាជ, ភោគា សម្មា បរិភុញ្ជិយមានា បរិភោគំ គច្ឆន្តិ, នោ បរិក្ខយំ។

“សេយ្យថាបិ, មហារាជ, គាមស្ស វា និគមស្ស វា អវិទូរេ បោក្ខរណី អច្ឆោទកា សីតោទកា សាតោទកា សេតោទកា សុបតិត្ថា រមណីយា។ តញ្ច ឧទកំ ជនោ ហរេយ្យបិ បិវេយ្យបិ នហាយេយ្យបិ យថាបច្ចយម្បិ ករេយ្យ។ ឯវញ្ហិ តំ, មហារាជ, ឧទកំ សម្មា បរិភុញ្ជិយមានំ បរិភោគំ គច្ឆេយ្យ, នោ បរិក្ខយំ។ ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, សប្បុរិសោ ឧឡារេ ភោគេ លភិត្វា អត្តានំ សុខេតិ បីណេតិ, មាតាបិតរោ សុខេតិ បីណេតិ, បុត្តទារំ សុខេតិ បីណេតិ, ទាសកម្មករបោរិសេ សុខេតិ បីណេតិ, មិត្តាមច្ចេ សុខេតិ បីណេតិ, សមណព្រាហ្មណេសុ ឧទ្ធគ្គិកំ ទក្ខិណំ បតិដ្ឋាបេតិ សោវគ្គិកំ សុខវិបាកំ សគ្គសំវត្តនិកំ។ តស្ស តេ ភោគេ ឯវំ សម្មា បរិភុញ្ជិយមានេ នេវ រាជានោ ហរន្តិ, ន ចោរា ហរន្តិ, ន អគ្គិ ឌហតិ, ន ឧទកំ វហតិ, ន អប្បិយា ទាយាទា ហរន្តិ។ ឯវំស តេ, មហារាជ, ភោគា សម្មា បរិភុញ្ជិយមានា បរិភោគំ គច្ឆន្តិ, នោ បរិក្ខយ”ន្តិ។

“អមនុស្សដ្ឋានេ ឧទកំវ សីតំ,

តទបេយ្យមានំ បរិសោសមេតិ;

ឯវំ ធនំ កាបុរិសោ លភិត្វា,

នេវត្តនា ភុញ្ជតិ នោ ទទាតិ។

ធីរោ ច វិញ្ញូ អធិគម្ម ភោគេ,

សោ ភុញ្ជតិ កិច្ចករោ ច ហោតិ;

សោ ញាតិសង្ឃំ និសភោ ភរិត្វា,

អនិន្ទិតោ សគ្គមុបេតិ ឋាន"ន្តិ។

១០។ ទុតិយអបុត្តកសុត្តំ

១៣១។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទិវា ទិវស្ស យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ភគវា ឯតទវោច – "ហន្ទ, កុតោ នុ ត្វំ, មហារាជ, អាគច្ឆសិ ទិវា ទិវស្សា"តិ?

"ឥធ, ភន្តេ, សាវត្ថិយំ សេដ្ឋិ គហបតិ កាលង្កតោ។ តមហំ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ រាជន្តេបុរំ អតិហរិត្វា អាគច្ឆាមិ។ សតំ, ភន្តេ, សតសហស្សានិ ហិរញ្ញស្សេវ, កោ បន វាទោ រូបិយស្ស! តស្ស ខោ បន, ភន្តេ, សេដ្ឋិស្ស គហបតិស្ស ឯវរូបោ ភត្តភោគោ អហោសិ – កណាជកំ ភុញ្ជតិ ពិលង្គទុតិយំ។ ឯវរូបោ វត្ថភោគោ អហោសិ – សាណំ ធារេតិ តិបក្ខវសនំ។ ឯវរូបោ យានភោគោ អហោសិ – ជជ្ជររថកេន យាតិ បណ្ណឆត្តកេន ធារិយមានេនា"តិ។

"ឯវមេតំ, មហារាជ, ឯវមេតំ, មហារាជ! ភូតបុព្ពំ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ គហបតិ តគ្គរសិខិំ នាម បច្ចេកសម្ពុទ្ធំ បិណ្ឌបាតេន បដិបាទេសិ។ 'ទេថ សមណស្ស បិណ្ឌ'ន្តិ វត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ ទត្វា ច បន បច្ឆា វិប្បដិសារី អហោសិ – 'វរមេតំ បិណ្ឌបាតំ ទាសា វា កម្មករា វា ភុញ្ជេយ្យុ'ន្តិ។ ភាតុ ច បន ឯកបុត្តកំ សាបតេយ្យស្ស ការណា ជីវិតា វោរោបេសិ។

"យំ ខោ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ គហបតិ តគ្គរសិខិំ បច្ចេកសម្ពុទ្ធំ បិណ្ឌបាតេន បដិបាទេសិ, តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន សត្តក្ខត្តុំ សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិ។ តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេន ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា សត្តក្ខត្តុំ សេដ្ឋិត្តំ ការេសិ។ យំ ខោ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ គហបតិ ទត្វា បច្ឆា វិប្បដិសារី អហោសិ – 'វរមេតំ បិណ្ឌបាតំ ទាសា វា កម្មករា វា ភុញ្ជេយ្យុ'ន្តិ, តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន នាស្សុឡារាយ ភត្តភោគាយ ចិត្តំ នមតិ, នាស្សុឡារាយ វត្ថភោគាយ ចិត្តំ នមតិ, នាស្សុឡារាយ យានភោគាយ ចិត្តំ នមតិ,

នាស្សុឡារានំ បញ្ចន្នំ កាមគុណានំ ភោគាយ ចិត្តំ នមតិ។ យំ ខោ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ គហបតិ ភាតុ ច បន ឯកបុត្តកំ សាបតេយ្យស្ស ការណា ជីវិតា វោរោបេសិ, តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន ពហូនិ វស្សានិ ពហូនិ វស្សសតានិ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្ថ។ តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេន ឥទំ សត្តមំ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ រាជកោសំ បវេសេតិ។ តស្ស ខោ, មហារាជ, សេដ្ឋិស្ស គហបតិស្ស បុរាណញ្ច បុញ្ញំ បរិក្ខីណំ, នវញ្ច បុញ្ញំ អនុបចិតំ។ អជ្ជ បន, មហារាជ, សេដ្ឋិ គហបតិ មហារោរុវេ និរយេ បច្ចតី"តិ។ "ឯវំ, ភន្តេ, សេដ្ឋិ គហបតិ មហារោរុវំ និរយំ ឧបបន្នោ"តិ។ "ឯវំ, មហារាជ, សេដ្ឋិ គហបតិ មហារោរុវំ និរយំ ឧបបន្នោ"តិ។ ឥទមវោច...បេ...។

"ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ, បរិគ្គហំ ចាបិ យទត្ថិ កិញ្ចិ;

ទាសា កម្មករា បេស្សា, យេ ចស្ស អនុជីវិនោ។

"សព្ពំ នាទាយ គន្តព្ពំ, សព្ពំ និក្ខិប្បគាមិនំ [និក្ខិបគាមិនំ (ស្យា. កំ. ក.)];

យញ្ច ករោតិ កាយេន, វាចាយ ឧទ ចេតសា។

"តញ្ហិ តស្ស សកំ ហោតិ, តញ្ច អាទាយ គច្ឆតិ;

តញ្ចស្ស អនុគំ ហោតិ, ឆាយាវ អនបាយិនី។

"តស្មា ករេយ្យ កល្យាណំ, និចយំ សម្បរាយិកំ;

បុញ្ញានិ បរលោកស្មិំ, បតិដ្ឋា ហោន្តិ បាណិន"ន្តិ។

ទុតិយោ វគ្គោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ជដិលា បញ្ច រាជានោ, ទោណបាកកុរេន ច;

សង្គាមេន ទ្វេ វុត្តានិ, មល្លិកា [ធីតរា (ពហូសុ)] ទ្វេ អប្បមាទេន ច;

អបុត្តកេន ទ្វេ វុត្តា, វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ។

៣. តតិយវគ្គោ

១. បុគ្គលសុត្តំ

១៣៣. សាវត្ថិនិទានំ ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ភគវា ឯតទវោច – “ចត្តារោមេ, មហារាជ, បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ ចត្តារោ? តមោតមបរាយណោ, តមោជោតិបរាយណោ, ជោតិតមបរាយណោ, ជោតិជោតិបរាយណោ”។

“កថញ្ច, មហារាជ បុគ្គលោ តមោតមបរាយណោ ហោតិ? ឥធ, មហារាជ, ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នីចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ, ចណ្ឌាលកុលេ វា វេនកុលេ [វេណកុលេ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វា នេសាទកុលេ វា រថការកុលេ វា បុក្កុសកុលេ វា ទលិទ្ទេ អប្បន្នបានភោជនេ កសិរវុត្តិកេ , យត្ថ កសិរេន ឃាសច្ឆាទោ លព្ភតិ។ សោ ច ហោតិ ទុព្ពណ្ណោ ទុទ្ទសិកោ ឱកោដិមកោ ពវ្ហាពាធោ [ពហ្វាពាធោ (ក។)] កាណោ វា កុណី វា ខញ្ជោ វា បក្ខហតោ វា, ន លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរតិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។

“សេយ្យថាបិ, មហារាជ , បុរិសោ អន្ធការា វា អន្ធការំ គច្ឆេយ្យ, តមា វា តមំ គច្ឆេយ្យ, លោហិតមលា វា លោហិតមលំ គច្ឆេយ្យ។ តថូបមាហំ, មហារាជ, ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ។ ឯវំ ខោ, មហារាជ, បុគ្គលោ តមោតមបរាយណោ ហោតិ។

“កថញ្ច, មហារាជ, បុគ្គលោ តមោជោតិបរាយណោ ហោតិ? ឥធ, មហារាជ, ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នីចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ, ចណ្ឌាលកុលេ វា វេនកុលេ វា នេសាទកុលេ វា រថការកុលេ វា បុក្កុសកុលេ វា ទលិទ្ទេ អប្បន្នបានភោជនេ កសិរវុត្តិកេ, យត្ថ កសិរេន ឃាសច្ឆាទោ លព្ភតិ។ សោ ច ខោ ហោតិ ទុព្ពណ្ណោ ទុទ្ទសិកោ ឱកោដិមកោ ពវ្ហាពាធោ, កាណោ វា កុណី វា ខញ្ជោ វា បក្ខហតោ វា, ន លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ, វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ, មនសា សុចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។

“សេយ្យថាបិ, មហារាជ, បុរិសោ បថវិយា វា បល្លង្កំ អារោហេយ្យ, បល្លង្កា វា អស្សបិដ្ឋិំ អារោហេយ្យ, អស្សបិដ្ឋិយា វា ហត្ថិក្ខន្ធំ អារោហេយ្យ, ហត្ថិក្ខន្ធា វា បាសាទំ អារោហេយ្យ។ តថូបមាហំ, មហារាជ, ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ។ ឯវំ ខោ, មហារាជ, បុគ្គលោ តមោជោតិបរាយណោ ហោតិ។

“កថញ្ច, មហារាជ, បុគ្គលោ ជោតិតមបរាយណោ ហោតិ? ឥធ , មហារាជ, ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ឧច្ចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ, ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ វា គហបតិមហាសាលកុលេ វា, អឌ្ឍេ មហទ្ធនេ មហាភោគេ បហូតជាតរូបរជតេ បហូតវិត្តូបករណេ បហូតធនធញ្ញេ។ សោ ច ហោតិ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ, បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ, លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរតិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។

“សេយ្យថាបិ, មហារាជ, បុរិសោ បាសាទា វា ហត្ថិក្ខន្ធំ ឱរោហេយ្យ, ហត្ថិក្ខន្ធា វា អស្សបិដ្ឋិំ ឱរោហេយ្យ, អស្សបិដ្ឋិយា វា បល្លង្កំ ឱរោហេយ្យ, បល្លង្កា វា បថវិំ ឱរោហេយ្យ, បថវិយា វា អន្ធការំ បវិសេយ្យ។ តថូបមាហំ, មហារាជ, ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ។ ឯវំ ខោ, មហារាជ, បុគ្គលោ ជោតិតមបរាយណោ ហោតិ។

“កថញ្ច, មហារាជ, បុគ្គលោ ជោតិជោតិបរាយណោ ហោតិ? ឥធ, មហារាជ, ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ឧច្ចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ, ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ វា គហបតិមហាសាលកុលេ វា, អឌ្ឍេ មហទ្ធនេ មហាភោគេ បហូតជាតរូបរជតេ បហូតវិត្តូបករណេ បហូតធនធញ្ញេ។ សោ ច ហោតិ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ, បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ , លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ, វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ, មនសា សុចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។

“សេយ្យថាបិ, មហារាជ, បុរិសោ បល្លង្កា វា បល្លង្កំ សង្កមេយ្យ, អស្សបិដ្ឋិយា វា អស្សបិដ្ឋិំ សង្កមេយ្យ, ហត្ថិក្ខន្ធា វា ហត្ថិក្ខន្ធំ សង្កមេយ្យ, បាសាទា វា បាសាទំ សង្កមេយ្យ។ តថូបមាហំ, មហារាជ, ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ។ ឯវំ ខោ, មហារាជ, បុគ្គលោ ជោតិជោតិបរាយណោ ហោតិ។ ឥមេ ខោ, មហារាជ, ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិ”ន្តិ។ ឥទមវោច...បេ...

“ទលិទ្ទោ បុរិសោ រាជ, អស្សទ្ធោ ហោតិ មច្ឆរី;

កទរិយោ បាបសង្កប្បោ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ អនាទរោ។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ វាបិ, អញ្ញេ វាបិ វនិព្ពកេ;

អក្កោសតិ បរិភាសតិ, ថទ្ធោ ហោតិ រោសកោ។

“ទទមានំ និវារេតិ, យាចមានាន ភោជនំ;

តាទិសោ បុរិសោ រាជ, មីយមានោ ជនាធិប;

ឧបេតិ និរយំ ឃោរំ, តមោតមបរាយនោ។

“ទលិទ្ទោ បុរិសោ រាជ, សទ្ធោ ហោតិ អមច្ឆរី;

ទទាតិ សេដ្ឋសង្កប្បោ, អព្យគ្គមនសោ នរោ។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ វាបិ, អញ្ញេ វាបិ វនិព្ពកេ;

ឧដ្ឋាយ អភិវាទេតិ, សមចរិយាយ និមន្តតិ។

“ទទមានំ ន វារេតិ [ន និវារេតិ (សី.)], យាចមានាន ភោជនំ;

តាទិសោ បុរិសោ រាជ, មីយមានោ ជនាធិប;

ឧបេតិ តិទិវំ ឋានំ, តមោជោតិបរាយនោ។

“អឌ្ឍោ ចេ [អឌ្ឍោ ចេ (បី. ក.)] បុរិសោ រាជ, អស្សទ្ធោ ហោតិ មច្ឆរី;

កទរិយោ បាបសង្កប្បោ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ អនាទរោ។

“ສມເຓ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ວາປິ, ອເຎ຺ຎ ວາປິ ວນິພ຺ພເກ;

ອໂກ຺ກສຕິ ປຣິຠາສຕິ, ນຕ຺ຖິໂກ ໂຫຕິ ໂຣສໂກ.

“ທທມານໍ ນິວາເຣຕິ, ຍາຈມານານ ໂຠຊນໍ;

ຕາທິໂສ ປຸຣິໂສ ຣາຊ, ມີຍມາໂນ ຊນາຘິປ;

ອຸເປຕິ ນິຣຍໍ ໂຆຣໍ, ຕໂມຕມປຣາຍໂນ.

“ອໂຑ຺ຒ ເຈ ປຸຣິໂສ ຣາຊ, ສໂທ຺ຘ ໂຫຕິ ອມຈ຺ຉຣີ;

ທທາຕິ ເສຏ຺ຐສງ຺ກໂປ຺ປ, ອພ຺ຍຄ຺ຄມນໂສ ນໂຣ.

“ສມເຓ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ວາປິ, ອເຎ຺ຎ ວາປິ ວນິພ຺ພເກ;

ອຸຏ຺ຐາຍ ອຠິວາເທຕິ, ສມຈຣິຍາຍ ສິກ຺ຂຕິ.

“ທທມານໍ ນ ວາເຣຕິ, ຍາຈມານານ ໂຠຊນໍ;

ຕາທິໂສ ປຸຣິໂສ ຣາຊ, ມີຍມາໂນ ຊນາຘິປ;

ອຸເປຕິ ຕິທິວໍ ຐານໍ, ໂຊຕິໂຊຕິປຣາຍໂນ”ຕິ.

໒. ອຍ຺ຍິກາສຸຕ຺ຕໍ

໑໒໒. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ນໍ ໂຂ ຣາຊານໍ ປເສນທິໍ ໂກສລໍ ຠຄວາ ເອຕທໂວຈ – “ຫນ຺ທ, ກຸໂຕ ນຸ ຕ຺ວໍ, ມຫາຣາຊ, ອາຄຈ຺ຉສິ ທິວາທິວສ຺ສາ”ຕິ?

“ອຍ຺ຍິກາ ເມ, ຠເນ຺ຕ, ກາລງ຺ກຕາ ຊິຓ຺ຓາ ວຸຑ຺ຒາ ມຫລ຺ລິກາ ອທ຺ຘ຺ຄຕາ ວເຍາອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ ວີສວສ຺ສສຕິກາ ຊາຕິຍາ. ອຍ຺ຍິກາ ເຂາ ປນ ເມ, ຠເນ຺ຕ, ປິຍາ ເຫາຕິ ມນາປາ. ຫຕ຺ຖິຣຕເນນ ເຈປາຫໍ, ຠເນ຺ຕ, ລເຠຍ຺ຍໍ ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ, ຫຕ຺ຖິຣຕນມ຺ປາຫໍ ທເທຍ຺ຍໍ – ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ. ອສ຺ສຣຕເນນ ເຈປາຫໍ, ຠເນ຺ຕ, ລເຠຍ຺ຍໍ ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ, ອສ຺ສຣຕນມ຺ປາຫໍ ທເທຍ຺ຍໍ – ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ. ຄາມວເຣນ ເຈປາຫໍ ຠເນ຺ຕ, ລເຠຍ຺ຍໍ ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ, ຄາມວຣມ຺ປາຫໍ ທເທຍ຺ຍໍ – ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ. ຊນປທປເທເສນ [ຊນປເທນ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ເຈປາຫໍ, ຠເນ຺ຕ, ລເຠຍ຺ຍໍ ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ, ຊນປທປເທສມ຺ປາຫໍ ທເທຍ຺ຍໍ – ‘ມາ ເມ ອຍ຺ຍິກາ ກາລມກາສີ’ຕິ. ‘ສເພ຺ພ ສຕ຺ຕາ, ມຫາຣາຊ, ມຣຓຘມ຺ມາ ມຣຓປຣິເຍາສານາ ມຣຓໍ ອນຕີຕາ’ຕິ. ‘ອຈ຺ຉຣິຍໍ, ຠເນ຺ຕ, ອພ຺ຠຸຕໍ, ຠເນ຺ຕ! ຍາວສຸຠາສິຕມິທໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວຕາ – ສເພ຺ພ ສຕ຺ຕາ ມຣຓຘມ຺ມາ ມຣຓປຣິເຍາສານາ ມຣຓໍ ອນຕີຕາ’”ຕິ.

“ເອວມເຕໍ, ມຫາຣາຊ, ເອວມເຕໍ, ມຫາຣາຊ! ສເພ຺ພ ສຕ຺ຕາ ມຣຓຘມ຺ມາ ມຣຓປຣິເຍາສານາ ມຣຓໍ ອນຕີຕາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ມຫາຣາຊ, ຍານິ ການິຈິ ກຸມ຺ຠກາຣຠາຊນານິ ອາມການິ ເຈວ ປກ຺ການິ ຈ ສພ຺ພານິ ຕານິ ເຠທນຘມ຺ມານິ ເຠທນປຣິເຍາສານານິ ເຠທນໍ ອນຕີຕານິ; ເອວເມວ ເຂາ, ມຫາຣາຊ, ສເພ຺ພ ສຕ຺ຕາ ມຣຓຘມ຺ມາ ມຣຓປຣິເຍາສານາ ມຣຓໍ ອນຕີຕາ”ຕິ. ອິທມເວາຈ...ເປ...

“ສເພ຺ພ ສຕ຺ຕາ ມຣິສ຺ສນ຺ຕິ, ມຣຓນ຺ຕຎ຺ຫິ ຊີວິຕໍ;

ຍຖາກມ຺ມໍ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ປຸຎ຺ຎປາປຜລູປຄາ;

ນິຣຍໍ ປາປກມ຺ມນ຺ຕາ, ປຸຎ຺ຎກມ຺ມາ ຈ ສຸຄ຺ຄຕິໍ.

“ຕສ຺ມາ ກເຣຍ຺ຍ ກລ຺ຍາຓໍ, ນິຈຍໍ ສມ຺ປຣາຍິກໍ;

ປຸຎ຺ຎານິ ປຣເລາກສ຺ມິໍ, ປຕິຏ຺ຐາ ເຫານ຺ຕິ ປາຓິນ”ນ຺ຕິ.

໓. ເລາກສຸຕ຺ຕໍ

໑໓໓. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິເນ຺ນາ ເຂາ ຣາຊາ ປເສນທິ ເກາສເລາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທເວາຈ – “ກຕິ ນຸ ເຂາ, ຠເນ຺ຕ, ເລາກສ຺ສ ຘມ຺ມາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ອຜາສຸວິຫາຣາຍາ”ຕິ? “ຕເຍາ ເຂາ, ມຫາຣາຊ, ເລາກສ຺ສ ຘມ຺ມາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ອຜາສຸວິຫາຣາຍ. ກຕເມ ຕເຍາ? ເລາເຠາ ເຂາ, ມຫາຣາຊ, ເລາກສ຺ສ ຘເມ຺ມາ, ອຸປ຺ປຊ຺ຊມາເນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ອຜາສຸວິຫາຣາຍ. ເທາເສາ ເຂາ, ມຫາຣາຊ, ເລາກສ຺ສ ຘເມ຺ມາ, ອຸປ຺ປຊ຺ຊມາເນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ອຜາສຸວິຫາຣາຍ. ເມາເຫາ

ເທວ, ມຫາຣາຊ, ໂລກສ຺ສ ຘມ຺ມາ, ອຸປ຺ປຊ຺ຊມາໂນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ອຜາສຸວິຫາຣາຍ. ອິເມ ໂຂ ເທວ, ມຫາຣາຊ, ຕໂຍ ໂລກສ຺ສ ຘມ຺ມາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ອຜາສຸວິຫາຣາຍາ”ຕິ. ອິທມໂວຈ...ເປ...

“ໂລໂຠ ໂທໂສ ຈ ໂມໂຫ ຈ, ປຸຣິສໍ ປາປເຈຕສໍ;

ຫິໍສນ຺ຕິ ອຕ຺ຕສມ຺ພູຕາ, ຕຈສາຣໍວ ສມ຺ຜລ”ນ຺ຕິ.

໓. ອິສ຺ສຕ຺ຕສຸຕ຺ຕໍ

໑໓໕. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຂ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – “ກຕ຺ຖ ນຸ ໂຂ, ຠນ຺ເຕ, ທານໍ ທາຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ? “ຍຕ຺ຖ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ຈິຕ຺ຕໍ ປສີທຕີ”ຕິ. “ກຕ຺ຖ ປນ, ຠນ຺ເຕ, ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລ”ນ຺ຕິ? “ອຎ຺ຎໍ ໂຂ ເອຕໍ, ມຫາຣາຊ, ກຕ຺ຖ ທານໍ ທາຕພ຺ພໍ, ອຎ຺ຎໍ ປເນຕໍ ກຕ຺ຖ ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລນ຺ຕິ? ສີລວເຕ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລໍ, ໂນ ຕຖາ ທຸສ຺ສີເລ. ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ຕເມເວຕ຺ຖ ປຕິປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ. ຍຖາ ເຕ ຂເມຍ຺ຍ, ຕຖາ ນໍ ພ຺ຍາກເຣຍ຺ຍາສິ. ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎສິ, ມຫາຣາຊ, ອິທ ຕ຺ຍາສ຺ສ ຍຸທ຺ທໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕໍ ສງ຺ຄາໂມ ສມຸປພ຺ຍູຬ຺ໂຫ [ສມຸປພ຺ພູຬ຺ໂຫ (ສີ.), ສມຸປພ຺ຍູຬ຺ໂຫ (ປີ.)]. ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ຂຕ຺ຕິຍກຸມາໂຣ ອສິກ຺ຂິໂຕ ອກຕຫຕ຺ໂຖ ອກຕໂຍໂຄ ອກຕູປາສໂນ ຠີຣຸ ຉມ຺ພີ ອຸຕ຺ຣາສີ ປລາຍີ. ຠເຣຍ຺ຍາສິ ຕໍ ປຸຣິສໍ, ອຕ຺ໂຖ ຈ ເຕ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ? “ນາຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ຠເຣຍ຺ຍໍ ຕໍ ປຸຣິສໍ, ນ ຈ ເມ ອຕ຺ໂຖ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ. “ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸມາໂຣ ອສິກ຺ຂິໂຕ...ເປ... ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ເວສ຺ສກຸມາໂຣ ອສິກ຺ຂິໂຕ...ເປ... ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ສຸທ຺ທກຸມາໂຣ ອສິກ຺ຂິໂຕ...ເປ... ນ ຈ ເມ ອຕ຺ໂຖ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ.

“ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎສິ, ມຫາຣາຊ, ອິທ ຕ຺ຍາສ຺ສ ຍຸທ຺ທໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕໍ ສງ຺ຄາໂມ ສມຸປພ຺ຍູຬ຺ໂຫ. ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ຂຕ຺ຕິຍກຸມາໂຣ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ ກຕຫຕ຺ໂຖ ກຕໂຍໂຄ ກຕູປາສໂນ ອຠີຣຸ ອຉມ຺ພີ ອຕ຺ຣາສີ ອປລາຍີ. ຠເຣຍ຺ຍາສິ ຕໍ ປຸຣິສໍ, ອຕ຺ໂຖ ຈ ເຕ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ? “ຠເຣຍ຺ຍາຫໍ, ຠນ຺ເຕ , ຕໍ ປຸຣິສໍ, ອຕ຺ໂຖ ຈ ເມ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ. “ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸມາໂຣ...ເປ... ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ເວສ຺ສກຸມາໂຣ...ເປ... ອຖ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ສຸທ຺ທກຸມາໂຣ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ ກຕຫຕ຺ໂຖ ກຕໂຍໂຄ ກຕູປາສໂນ ອຠີຣຸ ອຉມ຺ພີ ອຕ຺ຣາສີ ອປລາຍີ. ຠເຣຍ຺ຍາສິ ຕໍ ປຸຣິສໍ, ອຕ຺ໂຖ ຈ ເຕ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ? “ຠເຣຍ຺ຍາຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ຕໍ ປຸຣິສໍ, ອຕ຺ໂຖ ຈ ເມ ຕາທິເສນ ປຸຣິເສນາ”ຕິ.

“ເອວເມວ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ຍສ຺ມາ ກສ຺ມາ ເຈປິ [ຍສ຺ມາ ເຈປິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ກ.)] ກຸລາ ອາຄາຣສ຺ມາ ອນາຄາຣິຍໍ ປພ຺ພຊິໂຕ ໂຫຕິ, ໂສ ຈ ໂຫຕິ ປຎ຺ຈງ຺ຄວິປ຺ປຫີໂນ ປຎ຺ຈງ຺ຄສມນ຺ນາຄໂຕ, ຕສ຺ມິໍ ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລໍ ໂຫຕິ. ກຕມານິ ປຎ຺ຈງ຺ຄານິ ປຫີນານິ ໂຫນ຺ຕິ? ກາມຉນ຺ໂທ ປຫີໂນ ໂຫຕິ, ພ຺ຍາປາໂທ ປຫີໂນ ໂຫຕິ, ຖີນມິທ຺ທໍ ປຫີນໍ ໂຫຕິ, ອຸທ຺ທຈ຺ຈກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ປຫີນໍ ໂຫຕິ, ວິຈິກິຈ຺ຉາ ປຫີນາ ໂຫຕິ. ອິມານິ ປຎ຺ຈງ຺ຄານິ ປຫີນານິ ໂຫນ຺ຕິ. ກຕເມຫິ ປຎ຺ຈຫງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ໂຫຕິ? ອເສກ຺ເຂນ ສີລກ຺ຂນ຺ເຘນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ໂຫຕິ, ອເສກ຺ເຂນ ສມາທິກ຺ຂນ຺ເຘນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ໂຫຕິ, ອເສກ຺ເຂນ ປຎ຺ຎາກ຺ຂນ຺ເຘນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ໂຫຕິ, ອເສກ຺ເຂນ ວິມຸຕ຺ຕິກ຺ຂນ຺ເຘນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ໂຫຕິ, ອເສກ຺ເຂນ

ចិយុត្តិកាលាពស្សតល្លេត្ថ សមត្ថកេតា ហោតិ៍ ញ្ញាណេហិ បញ្ញាហន្តេហិ សមត្ថកេតា ហោតិ៍ ញ្ញាតិ បញ្ញាទូចិប្បហិតេ បញ្ញាទូសមត្ថកេត

ជិត្តំ យហប្បល”ត្តិ៍ ញ្ញាណយេចាន ករចា...រេប... សត្វា –

“ញ្ញាស្សុត្តិ [ញ្ញាស្សុត្តំ (សីៈ ស្យាៈ កំៈ)] ពាលចិរិយញ្ញា [ពាលចិរិយញ្ញា (សីៈ ស្យាៈ កំៈ បីៈ)], យស្មិំ ចិនេ្ទឆ យាលាេច;

តំ យុទ្ធេត្វា កនេ ទាឌា, តាស្វាំ ឌាតិបច្ចយា៍

“តេឆច លត្តិសោទន្តំ, ឆយ្ហា យស្មិំ បតិដ្ឋិតា;

អរិយចុត្តិ រេយឆាចិ, ហិតឌច្ចយិ ប្វឌេយ៍

“ការេយ អស្សេម ទេយ្យ, ចាសេយត្ថ ពាហុស្សុតេ;

បបញ្ញា ចិចរេត ពយិទា, ត្វេក្ក សក្កយតាតិ ច៍

“អត្តំ បិតំ លាឆតឹយំ, ចត្ថេសតាសតាតិ ច;

ឆេឆយ្យ ដ្ឋក្វេពស្វ, ចិប្បសេត្ត ឆេពសា៍

“យថា ហិ រេយឈោ ឆតយំ, ចិន្ទ្យាលិ សពក្កក្យ;

ឆលំ តិត្ថញ្ញា ប្វទេតិ, អភិចស្សំ ចស្វត្ថំ៍

“តេឆច សន្ធោ ស្វតចា, អភិសព្ចច្ច រកាឌតំ;

ចតិញ្ញកេ តប្បយតិ, អត្តបិរេត បស្តិតោ៍

“អារេយាឆយារេតា បកិទេតិ, ឆេឆ ឆេឆាតិ ករសតិ;

ຕໍ ຫິສ຺ສ ຄຊ຺ຊິຕໍ ໂຫຕິ, ເທວ຺ສ຺ເສວ ປວ຺ສໂຕ;

ສາ ປຸຎ຺ຎຘາຣາ ວິປຸລາ, ທາຕາຣໍ ອຠິວ຺ສຕີ"ຕິ.

໕. ປພ຺ພຕູປມສຸຕ຺ຕໍ

໑໓໖. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ນໍ ໂຂ ຣາຊານໍ ປເສນທິໍ ໂກສລໍ ຠຄວາ ເອຕທໂວຈ – "ຫນ຺ທ, ກຸໂຕ ນຸ ຕ຺ວໍ, ມຫາຣາຊ, ອາຄຈ຺ຉສິ ທິວາ ທິວສ຺ສາ"ຕິ? "ຍານິ ຕານິ, ຠນ຺ເຕ, ຣຎ຺ຎໍ ຂຕ຺ຕິຍານໍ ມຸທ຺ຘາວສິຕ຺ຕານໍ ອິສ຺ສຣິຍມທມຕ຺ຕານໍ ກາມເຄຘປຣິຍຸຏ຺ຐິຕານໍ ຊນປທຕ຺ຖາວຣິຍປ຺ປຕ຺ຕານໍ ມຫນ຺ຕໍ ປຖວິມຓ຺ຑລໍ ອຠິວິຊິຍ ອຊ຺ຌາວສນ຺ຕານໍ ຣາຊກຣຓີຍານິ ຠວນ຺ຕິ, ເຕສຸ ຂ຺ວາຫໍ, ເອຕຣຫິ ອຸສ຺ສຸກ຺ກມາປນ຺ໂນ"ຕິ.

"ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎສິ, ມຫາຣາຊ, ອິຘ ເຕ ປຸຣິໂສ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ປຸຣຕ຺ຖິມາຍ ທິສາຍ ສທ຺ຘາຍິໂກ ປຈ຺ຈຍິໂກ. ໂສ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວໍ ວເທຍ຺ຍ – 'ຍຄ຺ເຆ, ມຫາຣາຊ, ຊາເນຍ຺ຍາສິ, ອຫໍ ອາຄຈ຺ຉາມິ ປຸຣຕ຺ຖິມາຍ ທິສາຍ. ຕຕ຺ຖທ຺ທສໍ ມຫນ຺ຕໍ ປພ຺ພຕໍ ອພ຺ຠສມໍ ສພ຺ເພ ປາເຓ ນິປ຺ໂປເຖນ຺ໂຕ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ຍໍ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ກຣຓີຍໍ, ຕໍ ກໂຣຫີ'ຕິ. ອຖ ທຸຕິໂຍ ປຸຣິໂສ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ປຈ຺ຉິມາຍ ທິສາຍ…ເປ… ອຖ ຕຕິໂຍ ປຸຣິໂສ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ອຸຕ຺ຕຣາຍ ທິສາຍ…ເປ… ອຖ ຈຕຸຕ຺ໂຖ ປຸຣິໂສ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ ທກ຺ຂິຓາຍ ທິສາຍ ສທ຺ຘາຍິໂກ ປຈ຺ຈຍິໂກ. ໂສ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວໍ ວເທຍ຺ຍ – 'ຍຄ຺ເຆ, ມຫາຣາຊ, ຊາເນຍ຺ຍາສິ, ອຫໍ ອາຄຈ຺ຉາມິ ທກ຺ຂິຓາຍ ທິສາຍ. ຕຕ຺ຖທ຺ທສໍ ມຫນ຺ຕໍ ປພ຺ພຕໍ ອພ຺ຠສມໍ ສພ຺ເພ ປາເຓ ນິປ຺ໂປເຖນ຺ໂຕ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ຍໍ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ກຣຓີຍໍ ຕໍ ກໂຣຫີ'ຕິ. ເອວຣູເປ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ມຫຕິ ມຫພ຺ຠເຍ ສມຸປ຺ປນ຺ເນ ທາຣຸເຓ ມນຸສ຺ສກ຺ຂເຍ [ມນຸສ຺ສກາເຍ (ກ.)] ທຸລ຺ລເຠ ມນຸສ຺ສຕ຺ເຕ ກິມສ຺ສ ກຣຓີຍ"ນ຺ຕິ?

"ເອວຣູເປ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ມຫຕິ ມຫພ຺ຠເຍ ສມຸປ຺ປນ຺ເນ ທາຣຸເຓ ມນຸສ຺ສກ຺ຂເຍ ທຸລ຺ລເຠ ມນຸສ຺ສຕ຺ເຕ ກິມສ຺ສ ກຣຓີຍໍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ຘມ຺ມຈຣິຍາຍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ສມຈຣິຍາຍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ກຸສລກິຣິຍາຍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ປຸຎ຺ຎກິຣິຍາຍາ"ຕິ?

"ອາໂຣເຈມິ ໂຂ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ປຏິເວເທມິ ໂຂ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ອທິວຕ຺ຕຕິ ໂຂ ຕໍ, ມຫາຣາຊ, ຊຣາມຣຓໍ. ອທິວຕ຺ຕມາເນ ເຈ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ຊຣາມຣເຓ ກິມສ຺ສ ກຣຓີຍ"ນ຺ຕິ? "ອທິວຕ຺ຕມາເນ ຈ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ຊຣາມຣເຓ ກິມສ຺ສ ກຣຓີຍໍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ຘມ຺ມຈຣິຍາຍ ສມຈຣິຍາຍ ກຸສລກິຣິຍາຍ ປຸຎ຺ຎກິຣິຍາຍ? ຍານິ ຕານິ, ຠນ຺ເຕ, ຣຎ຺ຎໍ ຂຕ຺ຕິຍານໍ ມຸທ຺ຘາວສິຕ຺ຕານໍ ອິສ຺ສຣິຍມທມຕ຺ຕານໍ ກາມເຄຘປຣິຍຸຏ຺ຐິຕານໍ ຊນປທຕ຺ຖາວຣິຍປ຺ປຕ຺ຕານໍ ມຫນ຺ຕໍ ປຖວິມຓ຺ຑລໍ ອຠິວິຊິຍ ອຊ຺ຌາວສນ຺ຕານໍ ຫຕ຺ຖິຍຸທ຺ຘານິ ຠວນ຺ຕິ; ເຕສມ຺ປິ, ຠນ຺ເຕ, ຫຕ຺ຖິຍຸທ຺ຘານໍ ນຕ຺ຖິ ຄຕິ ນຕ຺ຖິ ວິສໂຍ ອທິວຕ຺ຕມາເນ ຊຣາມຣເຓ. ຍານິປິ ຕານິ, ຠນ຺ເຕ, ຣຎ຺ຎໍ ຂຕ຺ຕິຍານໍ ມຸທ຺ຘາວສິຕ຺ຕານໍ…ເປ… ອຊ຺ຌາວສນ຺ຕານໍ ອສ຺ສຍຸທ຺ຘານິ ຠວນ຺ຕິ…ເປ… ຣຖຍຸທ຺ຘານິ ຠວນ຺ຕິ …ເປ… ປຕ຺ຕິຍຸທ຺ຘານິ ຠວນ຺ຕິ; ເຕສມ຺ປິ , ຠນ຺ເຕ, ປຕ຺ຕິຍຸທ຺ຘານໍ ນຕ຺ຖິ ຄຕິ ນຕ຺ຖິ ວິສໂຍ ອທິວຕ຺ຕມາເນ ຊຣາມຣເຓ. ສນ຺ຕິ ໂຂ ປນ, ຠນ຺ເຕ, ອິມສ຺ມິໍ ຣາຊກຸເລ ມນ຺ຕິໂນ ມຫາມຕ຺ຕາ, ເຍ ປໂຫນ຺ຕິ [ເຍເມ ໂຫນ຺ຕິ (ກ.)] ອາຄເຕ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກ ມເນ຺ຕຫິ ເຠທຍິຕຸໍ. ເຕສມ຺ປິ, ຠນ຺ເຕ, ມນ຺ຕຍຸທ຺ຘານໍ ນຕ຺ຖິ ຄຕິ ນຕ຺ຖິ ວິສໂຍ ອທິວຕ຺ຕມາເນ ຊຣາມຣເຓ. ສໍວິຊ຺ຊຕິ ໂຂ ປນ, ຠນ຺ເຕ,

ອິມສ຺ມິ ຣາຊກຸເລ ປຫູຕໍ ຫິຣຎ຺ຎສຸວຓ຺ຓໍ ພູມິຄຕຎ຺ເຈວ ເວຫາສຏ຺ຐຎ຺ຈ, ເຍນ ມຍໍ ປໂຫມ ອາຄເຕ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກ ທເນນ ອຸປລາເປຕຸໍ. ເຕນປິ, ພນ຺ເຕ, ທນຍຸທ຺ທານໍ ນຕ຺ຖິ ຄຕິ ນຕ຺ຖິ ວິສໂຍ ອພິວຕ຺ຕມາເນ ຊຣາມຣເຓ. ອພິວຕ຺ຕມາເນ ຈ ເມ, ພນ຺ເຕ, ຊຣາມຣເຓ ກິມສ຺ສ ກຣຓີຍໍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ທມ຺ມຈຣິຍາຍ ສມຈຣິຍາຍ ກຸສລກິຣິຍາຍ ປຸຎ຺ຎກິຣິຍາຍາ”ຕິ?

“ເອວເມຕໍ, ມຫາຣາຊ, ເອວເມຕໍ, ມຫາຣາຊ! ອພິວຕ຺ຕມາເນ ຊຣາມຣເຓ ກິມສ຺ສ ກຣຓີຍໍ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ທມ຺ມຈຣິຍາຍ ສມຈຣິຍາຍ ກຸສລກິຣິຍາຍ ປຸຎ຺ຎກິຣິຍາຍາ”ຕິ? ອິທມໂວຈ ພຄວາ...ເປ... ສຕ຺ຖາ –

“ຍຖາປິ ເສລາ ວິປຸລາ, ນພໍ ອາຫຈ຺ຈ ປພ຺ພຕາ;

ສມນ຺ຕານຸປຣິຍາເຍຍ຺ຍຸໍ, ນິປ຺ໂປເຖນ຺ຕາ ຈຕຸທ຺ທິສາ.

“ເອວໍ ຊຣາ ຈ ມຈ຺ຈຸ ຈ, ອພິວຕ຺ຕນ຺ຕິ ປາຓິເນ [ປາຓິໂນ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)];

ຂຕ຺ຕິເຍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ເວສ຺ເສ, ສຸທ຺ເທ ຈຓ຺ຑາລປຸກ຺ກຸເສ;

ນ ກິຎ຺ຈິ [ນ ກຎ຺ຈິ (?)] ປຣິວຊ຺ເຊຕິ, ສພ຺ພເມວາພິມທ຺ທຕິ.

“ນ ຕຕ຺ຖ ຫຕ຺ຖີນໍ ພູມິ, ນ ຣຖານໍ ນ ປຕ຺ຕິຍາ;

ນ ຈາປິ ມນ຺ຕຍຸທ຺ເທນ, ສກ຺ກາ ເຊຕຸໍ ທເນນ ວາ.

“ຕສ຺ມາ ຫິ ປຓ຺ຑິໂຕ ໂປໂສ, ສມ຺ປສ຺ສໍ ອຕ຺ຖມຕ຺ຕໂນ;

ພຸທ຺ເທ ທມ຺ເມ ຈ ສງ຺ເຆ ຈ, ທີໂຣ ສທ຺ທໍ ນິເວສເຍ.

“ໂຍ ທມ຺ມໍ ຈຣິ [ທມ຺ມຈາຣີ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ກາເຍນ, ວາຈາຍ ອຸທ ເຈຕສາ;

ອິເທວ ນໍ ປສໍສນ຺ຕິ, ເປຈ຺ຈ ສຄ຺ເຄ ປໂມທຕີ”ຕິ.

ពពិឃោ ចក្កោ៍

ពស្សុទ្ទាត៌ –

បុក្កលោ អឃ្សិកា លោកោ, ខ្ពស្សត្ថ [ខ្ពស្សត្ថំ (សិ៍ ស្យា៍ កំ៍)] បន្ទត្បយា;

ចេសិតំ ញុទ្ធសេដ្ឋត, ខ្ពុយំ កោរលបព្វាកត្តិ៍

កោរលសំឃុត្ត សយត្តិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤. មារសំយុត្តំ

១. បឋមវគ្គោ

១. តបោកម្មសុត្តំ

១៣៧. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ. អថ ខោ ភគវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “មុត្តោ វតម្ហិ តាយ ទុក្ករការិកាយ. សាធុ មុត្តោ វតម្ហិ តាយ អនត្ថសំហិតាយ ទុក្ករការិកាយ. សាធុ វតម្ហិ មុត្តោ ពោធិំ សមជ្ឈគ”ន្តិ [សាធុ ឋិតោ សតោ ពោធិំ សមជ្ឈគន្តិ (សី. បី.), សាធុ វតម្ហិ សតោ ពោធិំសមជ្ឈគន្តិ (ស្យា. កំ.)].

អថ ខោ មារោ បាបិមា ភគវតោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តបោកម្មា អបក្កម្ម, យេន សុជ្ឈន្តិ មាណវា;

អសុទ្ធោ មញ្ញសិ សុទ្ធោ, សុទ្ធិមគ្គា អបរទ្ធោ” [សុទ្ធិមគ្គអបរទ្ធោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] តិ.

អថ ខោ ភគវា “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“អនត្ថសំហិតំ ញត្វា, យំ កិញ្ចិ អមរំ តបំ [អបរំ តបំ (ក.)];

សព្ពំ នត្ថាវហំ ហោតិ, ផិយារិត្តំវ ធម្មនិ [វម្មនិ (សី.), ធម្មនិ (បី.), ជម្មនិ (ក.) ឯត្ថាយំ ធម្មសទ្ទោ សក្កតេ ធន្វ-សទ្ទេន សមានោ ធនុចាបកោតិ វេទិតព្ពោ, យថា ទឡ្ហធម្មាតិបទំ].

“សីលំ សមាធិ បញ្ញញ្ច, មគ្គំ ពោធាយ ភាវយំ;

បត្តោស្មិ បរមំ សុទ្ធិំ, និហតោ ត្វមសិ អន្តកា”តិ.

អថ ខោ មារោ បាបិមា "ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ"តិ, ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

២. ហត្ថិរាជវណ្ណសុត្តំ

១៣៨. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តន្ធការតិមិសាយំ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ, ទេវោ ច ឯកមេកំ ផុសាយតិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា ភគវតោ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ មហន្តំ ហត្ថិរាជវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។ សេយ្យថាបិ នាម មហាអរិដ្ឋកោ មណិ, ឯវមស្ស សីសំ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធំ រូបិយំ, ឯវមស្ស ទន្តា ហោន្តិ។ សេយ្យថាបិ នាម មហតី នង្គលីសា [នង្គលសីសា (បី. ក.)], ឯវមស្ស សោណ្ឌោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា "មារោ អយំ បាបិមា" តិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

"សំសរំ ទីឃមទ្ធានំ, វណ្ណំ កត្វា សុភាសុភំ;

អលំ តេ តេន បាបិម, និហតោ ត្វមសិ អន្តកា"តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា "ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ"តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៣. សុភសុត្តំ

១៣៩. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តន្ធការតិមិសាយំ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ, ទេវោ ច ឯកមេកំ ផុសាយតិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា, ភគវតោ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ, យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ អវិទូរេ ឧច្ចាវចា វណ្ណនិភា ឧបទំសេតិ, សុភា ចេវ អសុភា ច។ អថ ខោ ភគវា "មារោ អយំ បាបិមា" តិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

"សំសរំ ទីឃមទ្ធានំ, វណ្ណំ កត្វា សុភាសុភំ;

អលំ តេ តេន បាបិម, និហតោ ត្វមសិ អន្តក។

“យេ ច កាយេន វាចាយ, មនសា ច សុសំវុតា;

ន តេ មារវសានុគា, ន តេ មារស្ស ពទ្ធគូ” [ពទ្ធគូ (ក។), បច្ឆគូ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] តិ។

អថ ខោ មារោ...បេ... តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៣។ បឋមមារបាសសុត្តំ

១៣០។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“មយ្ហំ ខោ, ភិក្ខវេ, យោនិសោ មនសិការា យោនិសោ សម្មប្បធានា អនុត្តរា វិមុត្តិ អនុប្បត្តា, អនុត្តរា វិមុត្តិ សច្ឆិកតា។ តុម្ហេបិ, ភិក្ខវេ, យោនិសោ មនសិការា យោនិសោ សម្មប្បធានា អនុត្តរំ វិមុត្តិំ អនុបាបុណាថ, អនុត្តរំ វិមុត្តិំ សច្ឆិករោថា”តិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ពទ្ធោសិ មារបាសេន, យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា;

មារពន្ធនពទ្ធោសិ, ន មេ សមណ មោក្ខសី”តិ។

“មុត្តាហំ [មុត្តោហំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] មារបាសេន, យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា;

មារពន្ធនមុត្តោម្ហិ, និហតោ ត្វមសិ អន្តកា”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា...បេ... តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៤។ ទុតិយមារបាសសុត្តំ

១៣១។ ឯកំ សមយំ ភគវា ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“មុត្តាហំ, ភិក្ខវេ, សព្ពបាសេហិ យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា។ តុម្ហេបិ, ភិក្ខវេ, មុត្តា សព្ពបាសេហិ យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា។ ចរថ, ភិក្ខវេ, ចារិកំ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ។ មា ឯកេន ទ្វេ អគមិត្ថ។ ទេសេថ, ភិក្ខវេ, ធម្មំ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេថ។ សន្តិ សត្តា អប្បរជក្ខជាតិកា, អស្សវនតា ធម្មស្ស បរិហាយន្តិ។ ភវិស្សន្តិ ធម្មស្ស អញ្ញាតារោ។ អហម្បិ, ភិក្ខវេ, យេន ឧរុវេលា សេនានិគមោ តេនុបសង្កមិស្សាមិ ធម្មទេសនាយា”តិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ពទ្ធោសិ សព្ពបាសេហិ, យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា;

មហាពន្ធនពទ្ធោសិ, ន មេ សមណ មោក្ខសី”តិ។

“មុត្តាហំ សព្ពបាសេហិ, យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា;

មហាពន្ធនមុត្តោម្ហិ, និហតោ ត្វមសិ អន្តកា”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា…បេ… តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៩។ សប្បសុត្តំ

១៣៧។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តន្ធការតិមិសាយំ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ, ទេវោ ច ឯកមេកំ ផុសាយតិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា ភគវតោ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ មហន្តំ សប្បរាជវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។ សេយ្យថាបិ នាម មហតី ឯករុក្ខិកា នាវា, ឯវមស្ស កាយោ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម មហន្តំ សោណ្ឌិកាកិឡញ្ជំ, ឯវមស្ស ផណោ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម មហតី កោសលិកា កំសបាតិ, ឯវមស្ស អក្ខីនិ ភវន្តិ។ សេយ្យថាបិ នាម ទេវេ គឡគឡាយន្តេ វិជ្ជុល្លតា និច្ឆរន្តិ, ឯវមស្ស មុខតោ ជិវ្ហា និច្ឆរតិ។ សេយ្យថាបិ នាម កម្មារគគ្គរិយា ធមមានាយ សទ្ទោ ហោតិ, ឯវមស្ស អស្សាសបស្សាសានំ សទ្ទោ ហោតិ។

អថ ខោ ភគវា “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ເຍາ ປຸຎ຺ຎເກທາຕິ ເສວຕິ,

ເສເຍ຺ຍາ ເສາ ຢຸຕິ ອຕ຺ຕສຎ຺ຎເຕາ;

ເຈາສ຺ສຸຊ຺ຊ ຣເຣຍ຺ຍ ຕຕ຺ຖ ເສາ,

ປຕິຮຸປຕິຍາຕຄາບີຄສ຺ສ ຕໍ·

“ຣຣກາ ຣາທຸ ເກຣຈາ ຣາທຸ,

ອເຄາ ຊໍສສຣີສປິ [ຊໍສ ສິຣີ ສປິ (ສີ· ສ຺ຍາ· ກໍ· ປີ·)] ຣາທຸ;

ເລີຍຍຸ ຄ ຕຕ຺ຖ ຕຸຊ຺ຊເຍ,

ສຸຎ຺ຎາກາຣເກເຕາ ຍທາຍຸຄິ·

“ຄກໍ ຜເລຍ຺ຍ ປຄຊີ ຣເລຍ຺ຍ,

ສເຕ຺ຕປິ ປິຬາ ງຸຄ ສຕ຺ຕເສຍ຺ຍ;

ສລ຺ລຍຸ ເຈ ງຸຣສິ ປກປຍເຍຍ຺ຍ,

ງຸປຊີສຸ ຕາທໍ ຄ ກເຣາຕ຺ຕິ ຕຸຕ຺ຖາ”ຕິ·

ອຄ ເຂາ ຍາເຣາ ປິປິຍາ “ຊາຄາຕິ ມໍ ກກຈາ, ຊາຄາຕິ ມໍ ສຸກເຕາ”ຕິ ຄຸຕ຺ວາ ຄຸຍຸເຄາ ຕເຕ຺ຖຈຕ຺ຕຣຄາຍີຕິ·

ລໍ· ສຸປຕິສຸຕ຺ຕໍ

໑໓໒. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ເວຬຸວເນ ກລນ຺ທກນິວາເປ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ພຫຸເທວຣຕ຺ຕິໍ ອພ຺ໂພກາເສ ຈງ຺ກມິຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິຍາ ປຈ຺ຈູສສມຍໍ ປາເທ ປກ຺ຂາເລຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ທກ຺ຂິເຓນ ປສ຺ເສນ ສີຫເສຍ຺ຍໍ ກປ຺ເປສິ ປາເທ ປາທໍ ອຈ຺ຈາຘາຍ ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ ອຸຏ຺ຐານສຎ຺ຎໍ ມນສິ ກຣິຕ຺ວາ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“ກິໍ ໂສປ຺ປສິ ກິໍ ນຸ ໂສປ຺ປສິ,

ກິມິທໍ ໂສປ຺ປສິ ທຸພ຺ຠໂຄ [ທຸພ຺ຠໂຕ (ສ຺ຍາ. ກໍ.), ທຸພ຺ຠໂຍ (ປີ.)] ວິຍ;

ສຸຎ຺ຎມຄາຣນ຺ຕິ ໂສປ຺ປສິ,

ກິມິທໍ ໂສປ຺ປສິ ສູຣິເຍ ອຸຄ຺ຄເຕ”ຕິ.

“ຍສ຺ສ ຊາລິນີ ວິສຕ຺ຕິກາ,

ຕຓ຺ຫາ ນຕ຺ຖິ ກຸຫິຎ຺ຈິ ເນຕເວ;

ສພ຺ພູປຘິປຣິກ຺ຂຍາ ພຸທ຺ໂຘ,

ໂສປ຺ປຕິ ກິໍ ຕເວຕ຺ຖ ມາຣາ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ...ເປ... ຕເຕ຺ຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

໘. ນນ຺ທນສຸຕ຺ຕໍ

໑໓໓. ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ສນ຺ຕິເກ ອິມໍ ຄາຖໍ ອຠາສິ –

“ນນ຺ທຕິ ປຸຕ຺ເຕຫິ ປຸຕ຺ຕິມາ, ໂຄມາ ໂຄມິ ຕເຖວ ນນ຺ທຕິ;

ឧបធីហិ នរស្ស នន្ទនា, ន ហិ សោ នន្ទតិ យោ និរុបធី”តិ។

“សោចតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា, គោមា គោហិ តថេវ សោចតិ;

ឧបធីហិ នរស្ស សោចនា, ន ហិ សោ សោចតិ យោ និរុបធី”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៩. បឋមអាយុសុត្តំ

១៤៥. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“អប្បមិទំ, ភិក្ខវេ, មនុស្សានំ អាយុ។ គមនីយោ សម្បរាយោ, កត្តព្ពំ កុសលំ, ចរិតព្ពំ ព្រហ្មចរិយំ។ នត្ថិ ជាតស្ស អមរណំ។ យោ, ភិក្ខវេ, ចិរំ ជីវតិ, សោ វស្សសតំ អប្បំ វា ភិយ្យោ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ទីឃមាយុ មនុស្សានំ, ន នំ ហីឡេ សុបោរិសោ;

ចរេយ្យ ខីរមត្តោវ, នត្ថិ មច្ចុស្ស អាគមោ”តិ។

“អប្បមាយុ មនុស្សានំ, ហីឡេយ្យ នំ សុបោរិសោ;

ចរេយ្យាទិត្តសីសោវ, នត្ថិ មច្ចុស្ស នាគមោ”តិ។

អថ ខោ មារោ…បេ… តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

១០. ទុតិយអាយុសុត្តំ

១៣៩។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តត្រ ខោ ភគវា…បេ… ឯតទវោច –

“អប្បមិទំ, ភិក្ខវេ, មនុស្សានំ អាយុ។ គមនីយោ សម្បរាយោ, កត្តព្ពំ កុសលំ, ចរិតព្ពំ ព្រហ្មចរិយំ នត្ថិ ជាតស្ស អមរណំ យោ, ភិក្ខវេ, ចិរំ ជីវតិ, សោ វស្សសតំ អប្បំ វា ភិយ្យោ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“នាច្ចយន្តិ អហោរត្តា, ជីវិតំ នូបរុជ្ឈតិ;

អាយុ អនុបរិយាយតិ, មច្ចានំ នេមីវ រថកុព្ពរ”ន្តិ។

“អច្ចយន្តិ អហោរត្តា, ជីវិតំ ឧបរុជ្ឈតិ;

អាយុ ខីយតិ មច្ចានំ, កុន្នទីនំវ ឱទក”ន្តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

បឋមោ វគ្គោ។

តស្សុទ្ទានំ –

តបោកម្មញ្ច នាគោ ច, សុភំ បាសេន តេ ទុវេ;

សប្បោ សុបតិ នន្ទតិ, អាយុនា អបរេ ទុវេតិ។

២។ ទុតិយវគ្គោ

១។ បាសាណសុត្តំ

໑໔໗. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ຄິຊ຺ຌກູເຏ ປພ຺ພເຕ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຠຄວາ ຣຕ຺ຕນ຺ຘການຣຕິມິສາຍໍ ອພ຺ໂຠກາເສ ນິສິນ຺ໂນ ໂຫຕິ, ເທໂວ ຈ ເອກເມກໍ ຜຸສາຍຕິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ຠຄວໂຕ ຠຍໍ ຉມ຺ຠິຕຕ຺ຕໍ ໂລມຫໍສໍ ອຸປ຺ປາເທຕຸກາໂມ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ອວິທູເຣ ມຫນ຺ເຕ ປາສາເຓ ປທາເລສິ.

ອຖ ໂຂ ຠຄວາ "ມາໂຣ ອຍໍ ປາປິມາ" ອິຕິ ວິທິຕ຺ວາ ມາຣໍ ປາປິມນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

"ສເຈປິ ເກວລໍ ສພ຺ພໍ, ຄິຊ຺ຌກູຏໍ ຈເລສ຺ສສິ [ກມ຺ປເຍ຺ຍສິ (ສ຺ຍາ. ກໍ.), ຈເລຍ຺ຍາສິ (ກ.)];

ເນວ ສມ຺ມາວິມຸຕ຺ຕານໍ, ພຸທ຺ຘານໍ ອຕ຺ຖິ ອິຎ຺ຊິຕ"ນ຺ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ "ຊານາຕິ ມໍ ຠຄວາ, ຊານາຕິ ມໍ ສຸຄໂຕ"ຕິ ທຸກ຺ຂີ ທຸມ຺ມໂນ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

໒. ກິນ຺ນຸສີຫສຸຕ຺ຕໍ

໑໔໘. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຠຄວາ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ປຣິວຸໂຕ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາຣສ຺ສ ປາປິມໂຕ ເອຕທໂຫສິ – "ອຍໍ ໂຂ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ປຣິວຸໂຕ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ. ຍໍນູນາຫໍ ເຍນ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ເຕນຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍໍ ວິຈກ຺ຂຸກມ຺ມາຍາ"ຕິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

"ກິນ຺ນຸ ສີໂຫວ ນທສິ, ປຣິສາຍໍ ວິສາຣໂທ;

ປຏິມລ຺ໂລ ຫິ ເຕ ອຕ຺ຖິ, ວິຊິຕາວີ ນຸ ມຎ຺ຎສີ"ຕິ.

"ນທນ຺ຕິ ເວ ມຫາວີຣາ, ປຣິສາສຸ ວິສາຣທາ;

ຕຖາຄຕາ ພລປ຺ປຕ຺ຕາ, ຕິຓ຺ຓາ ໂລເກ ວິສຕ຺ຕິກາ"ນ຺ຕິ.

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៣។ សកលិកសុត្តំ

១៤៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ មទ្ទកុច្ឆិស្មិំ មិគទាយេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតោ បាទោ សកលិកាយ ខតោ ហោតិ, ភុសា សុទំ ភគវតោ វេទនា វត្តន្តិ សារីរិកា ទុក្ខា តិព្វា ខរា កដុកា អសាតា អមនាបា។ តា សុទំ ភគវា សតោ សម្បជានោ អធិវាសេតិ អវិហញ្ញមានោ។ អថ ខោ ភគវា ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដិំ បញ្ញបេត្វា ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេសិ បាទេ បាទំ អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“មន្ទិយា នុ ខោ សេសិ ឧទាហុ កាវេយ្យមត្តោ,

អត្ថា នុ តេ សម្បចុរា ន សន្តិ;

ឯកោ វិវិត្តេ សយនាសនម្ហិ,

និទ្ទាមុខោ កិមិទំ សោប្បសេ ចា”តិ។

“ន មន្ទិយា សយាមិ នាបិ កាវេយ្យមត្តោ,

អត្ថំ សមេច្ចាហមបេតសោកោ;

ឯកោ វិវិត្តេ សយនាសនម្ហិ,

សយាមហំ សព្ពភូតានុកម្បី។

“យេសម្បិ សល្លំ ឧរសិ បវិដ្ឋំ,

មុហុំ មុហុំ ហទយំ វេធមានំ;

តេបីធ សោប្បំ លភរេ សសល្លា,

តស្មា អហំ ន សុបេ វីតសល្លោ។

“ជគ្គំ ន សង្កេ នបិ ភេមិ សោត្តុំ,

រត្តិន្ទិវា នានុតបន្តិ មាមំ;

ហានិំ ន បស្សាមិ កុហិញ្ចិ លោកេ,

តស្មា សុបេ សព្ពភូតានុកម្បី”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៣។ បតិរូបសុត្តំ

១៦០។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ ឯកសាលាយំ ព្រាហ្មណគាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា មហតិយា គិហិបរិសាយ បរិវុតោ ធម្មំ ទេសេតិ។

អថ ខោ មារស្ស បាបិមតោ ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ សមណោ គោតមោ មហតិយា គិហិបរិសាយ បរិវុតោ ធម្មំ ទេសេតិ។ យំនូនាហំ យេន សមណោ គោតមោ តេនុបសង្កមេយ្យំ វិចក្ខុកម្មាយា”តិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“នេតំ តវ បតិរូបំ, យទញ្ញមនុសាសសិ;

អនុរោធវិរោធេសុ, មា សជ្ជិត្ថោ តទាចរ”ន្តិ។

"ហិតានុកម្បី សម្ពុទ្ធោ, យទញ្ញមនុសាសតិ;

អនុរោធវិរោធេហិ, វិប្បមុត្តោ តថាគតោ"តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា "ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ"តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៥។ មានសសុត្តំ

១៥១។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

"អន្តលិក្ខចរោ បាសោ, យ្វាយំ ចរតិ មានសោ;

តេន តំ ពាធយិស្សាមិ, ន មេ សមណ មោក្ខសី"តិ។

"រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា, ផោដ្ឋព្វា ច មនោរមា;

ឯត្ថ មេ វិគតោ ឆន្ទោ, និហតោ ត្វមសិ អន្តកា"តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា "ជានាតិ មំ ភគវា, ជានាតិ មំ សុគតោ"តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៦។ បត្តសុត្តំ

១៥២។ សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ ឧបាទាយ ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ [សមាទាបេតិ (?)] សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋឹ កត្វា [អដ្ឋិកត្វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] មនសិ កត្វា សព្វចេតសា [សព្វចេតសោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។), សព្វំ ចេតសា (ក។)] សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ។

អថ ខោ មារស្ស បាបិមតោ ឯតទហោសិ – "អយំ ខោ សមណោ គោតមោ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ ឧបាទាយ ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋឹ កត្វា មនសិ កត្វា សព្វចេតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ

ສຸຓນ຺ຕິ. ຍໍນູນາຫໍ ເຍນ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ເຕນຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍໍ ວິຈກ຺ຂຸກມ຺ມາຍາ”ຕິ.

ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ສມ຺ພຫຸລາ ປຕ຺ຕາ ອພ຺ໂຠກາເສ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕາ ໂຫນ຺ຕິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ພລີພທ຺ທວຓ຺ຓໍ ອຠິນິມ຺ມິນິຕ຺ວາ ເຍນ ເຕ ປຕ຺ຕາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ. ອຖ ໂຂ ອຎ຺ຎຕໂຣ ຠິກ຺ຂຸ ອຎ຺ຎຕຣໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ເອຕທໂວຈ – “ຠິກ຺ຂຸ, ຠິກ຺ຂຸ, ເອໂສ ພລີພທ຺ໂທ ປເຕ຺ຕ ຠິນ຺ເທຍ຺ຍາ”ຕິ. ເອວໍ ວຸເຕ຺ຕ ຠຄວາ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ເອຕທໂວຈ – “ນ ໂສ, ຠິກ຺ຂຸ, ພລີພທ຺ໂທ. ມາໂຣ ເອໂສ ປາປິມາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວິຈກ຺ຂຸກມ຺ມາຍ ອາຄໂຕ”ຕິ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ “ມາໂຣ ອຍໍ ປາປິມາ” ອິຕິ ວິທິຕ຺ວາ ມາຣໍ ປາປິມນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“ຣູປໍ ເວທຍິຕໍ ສຎ຺ຎາ, ວິຎ຺ຎາຓໍ ຍຎ຺ຈ ສງ຺ຂຕໍ;

ເນໂສຫມສ຺ມິ ເນຕໍ ເມ, ເອວໍ ຕຕ຺ຖ ວິຣຊ຺ຊຕິ.

“ເອວໍ ວິຣຕ຺ຕໍ ເຂມຕ຺ຕໍ, ສພ຺ພສໍໂຍຊນາຕິຄໍ;

ອເນ຺ວສໍ ສພ຺ພຏ຺ຐາເນສຸ, ມາຣເສນາປິ ນາຊ຺ຌຄາ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ...ເປ... ຕເຕ຺ຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

໘. ຉຜສ຺ສາຍຕນສຸຕ຺ຕໍ

໑໖໓. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ເວສາລິຍໍ ວິຫຣຕິ ມຫາວເນ ກູຏາຄາຣສາລາຍໍ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຠຄວາ ຉນ຺ນໍ ຜສ຺ສາຍຕນານໍ ອຸປາທາຍ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມິຍາ ກຖາຍ ສນ຺ທສ຺ເສຕິ ສມາທເປຕິ ສມຸເຕ຺ຕເຊຕິ ສມ຺ປຫໍເສຕິ. ເຕ ຈ ຠິກ຺ຂູ ອຏ຺ຐິໍ ກຕ຺ວາ ມນສິ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພເຈຕສາ ສມນ຺ນາຫຣິຕ຺ວາ ໂອຫິຕໂສຕາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາຣສ຺ສ ປາປິມໂຕ ເອຕທໂຫສິ – “ອຍໍ ໂຂ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ຉນ຺ນໍ ຜສ຺ສາຍຕນານໍ ອຸປາທາຍ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມິຍາ ກຖາຍ ສນ຺ທສ຺ເສຕິ ສມາທເປຕິ ສມຸເຕ຺ຕເຊຕິ ສມ຺ປຫໍເສຕິ . ເຕ ຈ ຠິກ຺ຂູ ອຏ຺ຐິໍ ກຕ຺ວາ ມນສິ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພເຈຕສາ ສມນ຺ນາຫຣິຕ຺ວາ ໂອຫິຕໂສຕາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ຕິ. ຍໍນູນາຫໍ ເຍນ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ເຕນຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍໍ ວິຈກ຺ຂຸກມ຺ມາຍາ”ຕິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ອວິທູເຣ ມຫນ຺ຕໍ ຠຍເຠຣວໍ ສທ຺ທມກາສິ, ອປິສຸທໍ ປຖວີ ມເຎ຺ຎ ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕິ [ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.) ອຸ + ທຣ + ຍ + ຕິ = ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕິ]. ອຖ ໂຂ ອຎ຺ຎຕໂຣ ຠິກ຺ຂຸ ອຎ຺ຎຕຣໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ເອຕທໂວຈ – “ຠິກ຺ຂຸ, ຠິກ຺ຂຸ, ເອສາ ປຖວີ ມເຎ຺ຎ ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕີ”ຕິ. ເອວໍ ວຸເຕ຺ຕ, ຠຄວາ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ເອຕທໂວຈ – “ເນສາ ຠິກ຺ຂຸ ປຖວີ ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕິ. ມາໂຣ ເອໂສ ປາປິມາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວິຈກ຺ຂຸກມ຺ມາຍ ອາຄໂຕ”ຕິ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ “ມາໂຣ

អហំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា, ផស្សា ធម្មា ច កេវលា;

ឯតំ លោកាមិសំ ឃោរំ, ឯត្ថ លោកោ វិមុច្ឆិតោ។

“ឯតញ្ច សមតិក្កម្ម, សតោ ពុទ្ធស្ស សាវកោ;

មារធេយ្យំ អតិក្កម្ម, អាទិច្ចោវ វិរោចតី”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា...បេ... តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៨។ បិណ្ឌសុត្តំ

១៥៥។ ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ វិហរតិ បញ្ចសាលាយំ ព្រាហ្មណគាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចសាលាយំ ព្រាហ្មណគាមេ កុមារិកានំ បាហុនកានិ ភវន្តិ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ បញ្ចសាលំ ព្រាហ្មណគាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចសាលេយ្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា មារេន បាបិមតា អន្វាវិដ្ឋា ភវន្តិ – មា សមណោ គោតមោ បិណ្ឌមលត្ថាតិ។

អថ ខោ ភគវា យថាធោតេន បត្តេន បញ្ចសាលំ ព្រាហ្មណគាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ តថាធោតេន [យថាធោតេន (?)] បត្តេន បដិក្កមិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អបិ ត្វំ, សមណ, បិណ្ឌមលត្ថា”តិ? “តថា នុ ត្វំ, បាបិម, អកាសិ យថាហំ បិណ្ឌំ ន លភេយ្យ”ន្តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, ភគវា ទុតិយម្បិ បញ្ចសាលំ ព្រាហ្មណគាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតុ។ តថាហំ ករិស្សាមិ យថា ភគវា បិណ្ឌំ លច្ឆតី”តិ។

“អបុញ្ញំ បសវិ មារោ, អាសជ្ជ នំ តថាគតំ;

កិំ នុ មញ្ញសិ បាបិម, ន មេ បាបំ វិបច្ចតិ។

“សុសុខំ វត ជីវាម, យេសំ នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ;

ឋិតិកប្លា កចិស្សាយ, ឥធា អាកស្សទា ឃធា”តិ៍

អឆ ខោ យានទា បិបិយា “ឌាតាតិ យំ កកចា, ឌាតាតិ យំ ស្កទោ”តិ ក្ភូ ក្ឃូទតា ពទេច្ចតូនធាឃិតិ៍

៥៍ កស្សកស្វត្ត

១៥៥៍ ឃាចត្តិតិធាត៍ ទោត ខោ បត ឃយទយត កកចា កិក្លុត៌ តិព្ធាតបដិឃំឃុត្តាឃ ឆយិ្ឃា កចាឃ ឃត្តទស្សតិ ឃយាឌបតិ ឃយុទច្ចទឌតិ ឃយ្យហំទឃតិ ៍ ទោ ច កិក្លុ អដ្ឋិ កត្វា យតឃិ កត្វា ឃដ្ឋាទចតឃា ឃយត្អាហទិត្វា ឱហិតទឃាតា ឆយំ ស្ពលក្តិ៍

អឆ ខោ យានស្ស បិបិយទោ ឲតទទហាឃិ – “អឃំ ខោ ឃយណោ ទកាតទយា កិក្លុត៌ តិព្ធាតបដិឃំឃុត្តាឃ ឆយិ្ឃា កចាឃ…ទប… ឃំត្វតាហំ ទឃត ឃយណោ ទកាតទយា ទតត្យបឃក្តទយឃ្យ ចិចក្លុកយ្ចាឃា”តិ៍ អឆ ខោ យានទា បិបិយា កស្សកចណ្ណុ អកិតិយ្ចិតិត្វា យហត្តិ តក្កល់ ឍទត្ត កទិត្វា ឌីឈបិចតយដ្ឋិ កទហត្វា ហដហដទកទឃា ឃាឈឃាដិតិចទត្វា កត្កយយក្តិទតហិ បិទឌហិ ទឃត កកចា ទតត្យបឃក្តយិ; ក្តបឃក្តយិត្វា កកចត្តិ ឲតទទចាច – “អបិ, ឃយណ, ពាលិពទត្ត អត្ថឃា”តិ? “កិ បត, បិបិយ, ទោ ពាលិពទត្តហិ”តិ? “យទយច, ឃយណ, ចក្លុ, យយ ទ្ធបិ, យយ ចក្លុឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត៍ ក្យហិ ទយ, ឃយណ, កត្តា ទយាក្លូឃិ? យទយច, ឃយណ, ទឃាត់, យយ ឃត្តា…ទប… យទយច, ឃយណ, ឈាត់, យយ កត្តា; យទយច, ឃយណ, ឌិច្បា, យយ ទឃា; យទយច, ឃយណ, កាទឃា, យយ ទចាដ្ឋព្ធា; យទយច, ឃយណ, យទតា, យយ ឆយ្ចា, យយ យទតាឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត៍ ក្យហិ ទយ, ឃយណ, កត្តា ទយាក្លូឃី”តិ?

“តទចច , បិបិយ, ចក្លុ, តច ទ្ធបិ, តច ចក្លុឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត៍ ឃត្ត ច ខោ, បិបិយ, តត្តិ ចក្លុ, តត្តិ ទ្ធបិ, តត្តិ ចក្លុឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត, អកតិ តច តត្ត, បិបិយ៍ តទចច, បិបិយ , ទឃាត់, តច ឃត្តា, តច ទឃាតឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត៍ ឃត្ត ច ខោ, បិបិយ, តត្តិ ទឃាត់, តត្តិ ឃត្តា, តត្តិ ទឃាតឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត, អកតិ តច តត្ត, បិបិយ៍ តទចច , បិបិយ, ឈាត់, តច កត្តា, តច ឈាតឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត៍ ឃត្ត ច ខោ, បិបិយ, តត្តិ ឈាត់, តត្តិ កត្តា, តត្តិ ឈាតឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត, អកតិ តច តត្ត, បិបិយ៍ តទចច, បិបិយ, ឌិច្បា, តច ទឃា, តច ឌិច្បាឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត…ទប… តទចច, បិបិយ, កាទឃា, តច ទចាដ្ឋព្ធា, តច កាឃឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត…ទប… តទចច, បិបិយ, យទតា, តច ឆយ្ចា, តច យទតាឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត៍ ឃត្ត ច ខោ, បិបិយ, តត្តិ យទតា, តត្តិ ឆយ្ចា, តត្តិ យទតាឃយ្យស្សចិព្ធាណាឃតត, អកតិ តច តត្ត, បិបិយា”តិ៍

“ឃំ ចឌត្តិ យយ ឃិឌត្តិ, ទឃ ចឌត្តិ យយត្តិ ច;

ឲត្ត ទច ទោ យទតា អត្តិ, ត ទយ ឃយណ ទយាក្លូឃី”តិ៍

“យំ ចឥត្តិ ត ចាំ យឃ្យុំ ឃេ ចឥត្តិ ត ពេ អហំ;

ឲចំ បិបិយ ជាតាហិ, ត យេ យក្កុម្បិ ឥក្ខសី”តិ៍

អឆ ពោ យារោ បិបិយា…របេ… ពរេត្ថចត្តរធាឃីតិ៍

១០៍ រជ្ជសុត្តំ

១៥៩៍ ឲកំ សមយំ ភកចា កោសរលសុ ចិហរតិ ហិមចត្តបរេឥរស [ហិមចត្តបរេស្ស (សី៍)] អរញ្ញកុជិកាយំ៍ អឆ ពោ ភកចរពា

ររហាកពស្ស បជិសល្លីតស្ស ឲចំ ចេពរសា បរិចិពរក្កា វ្គូឥបាទិ – “សក្កា តុ ពោ រជ្ជំ ការេពុំ អហតំ អឃាពយំ អជិតំ អជាបយំ

អរសាចំ អរសាចាបយំ ធរម្មុតា”តិ?

អឆ ពោ យារោ បិបិយា ភកចរពា ចេពសា ចេរពាបរិចិពក្កមញ្ញាយ រយត ភកចា ពេតុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភកចន្តំ ឲពឥរចាច –

“ការេពុ, ភរន្តា, ភកចា រជ្ជំ, ការេពុ, សុករពា, រជ្ជំ អហតំ អឃាពយំ អជិតំ អជាបយំ អរសាចំ អរសាចាបយំ ធរម្មុតា”តិ៍ “កិំ បត រយ

ត្វំ, បិបិយ, បស្សសិ យំ មំ ត្វំ ឲចំ ចរឥសិ – ‘ការេពុ, ភរន្តា, ភកចា រជ្ជំ, ការេពុ សុករពា , រជ្ជំ អហតំ អឃាពយំ អជិតំ អជាបយំ

អរសាចំ អរសាចាបយំ ធរម្មុតា’”តិ? “ភកចពា ពោ, ភរន្តា, ចត្តាររោ ឥទ្ធិបាទា ភាចិពា ពហុលីកពា យាតីកពា ចត្ថុកពា អតុដ្ឋិពា

បរិចិពា សុសយារទ្ធា៍ អាកង្ខមារតោ ច, ភរន្តា, ភកចា ហិមចន្តំ បព្ពពរាជំ សុចណ្ណំ ត្វេច អធិមុច្ចេយ្យ សុចណ្ណញ្ចេ បតស្សា”តិ

[សុចណ្ណបព្ពពស្សាតិ (សី៍ ស្យា៍ កំ៍), សុចណ្ណញ្ចេ បព្ពពស្សាតិ (បី៍)]៍

“បព្ពពស្ស សុចណ្ណស្ស, ជាពរូបស្ស រកចរលា;

ទ្វិត្តាច ភាលរយកស្ស, ឥតិ ចិទ្វា សយញ្ចរេ៍

“រយា ឥក្ខមឥក្ខិ យពោនិធាតំ,

ការេយសុ រសា ជត្តុ កធំ តរេយ្យ;

ឧបធិំ ចិទិត្វា សង្គោតិ រលារក,

ᨲᩔᩮᩅ ᨩᨶ᩠ᨲᩩ ᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩮ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨸᩣᨸᩥᨾᩣ “ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᨽᨣᩅᩣ, ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᩈᩩᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩦᨲᩥ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ ᩈᨠᩃᩥᨠᩴ [ᩈᨠ᩠ᨠᩃᩥᨠᩴ (ᨠ᪨)], ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᨶᩈᩴ;

ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨿᨲᨶᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ, ᨠᩔᨠᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨲᩮ ᨴᩈᩣᨲᩥ᪨

᪓᪨ ᨲᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪕᪗᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᩥᩃᩣᩅᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨲᩣᨸᩥᨶᩮᩣ ᨸᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨸᩣᨸᩥᨾᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨩᨭᨱ᩠ᨯᩩᩅᩮᨶ ᩋᨩᩥᨶᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨸᩣᨶᩈᩥᩅᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᨥᩩᩁᩩᨥᩩᩁᩩᨸᩔᩣᩈᩦ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨴᩉᩁᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᩈᩩᩈᩪ ᨠᩣᩊᨠᩮᩈᩣ ᨽᨴᩕᩮᨶ ᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᨸᨮᨾᩮᨶ ᩅᨿᩈᩣ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩦᩊᩥᨲᩣᩅᩥᨶᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩩ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩮ ᨠᩣᨾᩮ᪨ ᨾᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨶ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩴ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨵᩣᩅᩣᨾ᪨ ᨠᩣᩃᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩴ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨵᩣᩅᩣᨾ᪨ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣ ᩉᩥ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨠᩣᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨻᩉᩩᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩉᩩᨸᩣᨿᩣᩈᩣ, ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ ᩑᩉᩥᨸᩔᩥᨠᩮᩣ ᩒᨸᨶᩮᨿ᩠ᨿᩥᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨸᩣᨸᩥᨾᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᩒᨠᨾ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩴ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩅᩥᩈᩣᨡᩴ ᨶᩃᩣᨭᩮ ᨶᩃᩣᨭᩥᨠᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨾᩮᩣᩃᩩᨻ᩠ᨽ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ – “ᩍᨵ ᨾᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨲᩣᨸᩥᨶᩮᩣ ᨸᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᩣᨾ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨩᨭᨱ᩠ᨯᩩᩅᩮᨶ ᩋᨩᩥᨶᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨸᩣᨶᩈᩥᩅᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᨥᩩᩁᩩᨥᩩᩁᩩᨸᩔᩣᩈᩦ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨾᨿᩴ

តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អម្ហេ ឯតទវោច – ‘ទហរា ភវន្តោ បព្ពជិតា សុសូ កាឡកេសា ភទ្រេន យោព្ពនេន សមន្នាគតា បឋមេន វយសា អនិក្កីឡិតាវិនោ កាមេសុ។ ភុញ្ជន្តុ ភវន្តោ មានុសកេ កាមេ។ មា សន្ទិដ្ឋិកំ ហិត្វា កាលិកំ អនុធាវិត្ថា’តិ។ ឯវំ វុត្តេ មយំ, ភន្តេ, តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោចុម្ហ – ‘ន ខោ មយំ, ព្រាហ្មណ, សន្ទិដ្ឋិកំ ហិត្វា កាលិកំ អនុធាវាម។ កាលិកញ្ច ខោ មយំ, ព្រាហ្មណ, ហិត្វា សន្ទិដ្ឋិកំ អនុធាវាម។ កាលិកា ហិ, ព្រាហ្មណ, កាមា វុត្តា ភគវតា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ សន្ទិដ្ឋិកោ អយំ ធម្មោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនេយ្យិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហី’តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភន្តេ, សោ ព្រាហ្មណោ សីសំ ឱកម្បេត្វា ជិវ្ហំ និល្លាលេត្វា តិវិសាខំ នលាដេ នលាដិកំ វុដ្ឋាបេត្វា ទណ្ឌមោលុព្ភ បក្កន្តោ”តិ។

“នេសោ, ភិក្ខវេ, ព្រាហ្មណោ។ មារោ ឯសោ បាបិមា តុម្ហាកំ វិចក្ខុកម្មាយ អាគតោ”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“យោ ទុក្ខមទ្ទក្ខិ យតោនិទានំ,

កាមេសុ សោ ជន្តុ កថំ នមេយ្យ;

ឧបធិំ វិទិត្វា សង្គោតិ លោកេ,

តស្សេវ ជន្តុ វិនយាយ សិក្ខេ”តិ។

២។ សមិទ្ធិសុត្តំ

១៥៨។ ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ សិលាវតិយំ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សមិទ្ធិ ភគវតោ អវិទូរេ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរតិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ សមិទ្ធិស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យស្ស មេ សត្ថា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យ្វាហំ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិតោ។ លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យស្ស មេ សព្រហ្មចារិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា”តិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា អាយស្មតោ សមិទ្ធិស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ យេនាយស្មា សមិទ្ធិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតោ សមិទ្ធិស្ស អវិទូរេ មហន្តំ ភយភេរវំ សទ្ទមកាសិ, អបិស្សុទំ បថវី មញ្ញេ ឧន្ទ្រីយតិ។

អថ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ អាយស្មា សមិទ្ធិ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អវិទូរេ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរាមិ។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, រហោគតស្ស

ປຏິສລ຺ລີນສ຺ສ ເອວໍ ເຈຕໂສ ປຣິວິຕກ຺ໂກ ອຸທປາທິ – 'ລາພາ ວຕ ເມ, ສຸລທ຺ທໍ ວຕ ເມ, ຍສ຺ສ ເມ ສຕ຺ຖາ ອຣຫໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂທ. ລາພາ ວຕ ເມ, ສຸລທ຺ທໍ ວຕ ເມ, ຍ຺ວາຫໍ ເອວໍ ສ຺ວາກ຺ຂາເຕ ຘມ຺ມວິນເຍ ປພ຺ພຊິໂຕ. ລາພາ ວຕ ເມ, ສຸລທ຺ທໍ ວຕ ເມ, ຍສ຺ສ ເມ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິໂນ ສີລວນ຺ໂຕ ກລ຺ຍາຓຘມ຺ມາ'ຕິ. ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ, ພນ຺ເຕ, ອວິທູເຣ ມຫາພຍເພຣວສທ຺ໂທ ອໂຫສິ, ອປິ ສຸທໍ ປຖວີ ມຎ຺ເຎ ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕີ"ຕິ.

"ເນໂສ, ສມິທ຺ທິ, ປຖວີ ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕິ. ມາໂຣ ເອໂສ ປາປິມາ ຕຸຍ຺ຫໍ ວິຈກ຺ຂຸກມ຺ມາຍ ອາຄໂຕ. ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ, ສມິທ຺ທິ, ຕເຕ຺ຖວ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫຣາຫີ"ຕິ. "ເອວໍ, ພນ຺ເຕ"ຕິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ສມິທ຺ທິ ພຄວໂຕ ປຏິສ຺ສຸຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ພຄວນ຺ຕໍ ອພິວາເທຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ທຸຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ສມິທ຺ທິ ຕເຕ຺ຖວ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫາສິ. ທຸຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມໂຕ ສມິທ຺ທິສ຺ສ ຣໂຫຄຕສ຺ສ ປຏິສລ຺ລີນສ຺ສ...ເປ... ທຸຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ອາຍສ຺ມໂຕ ສມິທ຺ທິສ຺ສ ເຈຕສາ ເຈໂຕປຣິວິຕກ຺ກມຎ຺ຎາຍ...ເປ... ອປິ ສຸທໍ ປຖວີ ມຎ຺ເຎ ອຸນ຺ທ຺ຣີຍຕິ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ສມິທ຺ທິ ມາຣໍ ປາປິມນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌພາສິ –

"ສທ຺ຘາຍາຫໍ ປພ຺ພຊິໂຕ, ອຄາຣສ຺ມາ ອນຄາຣິຍໍ;

ສຕິ ປຎ຺ຎາ ຈ ເມ ພຸທ຺ຘາ, ຈິຕ຺ຕຎ຺ຈ ສຸສມາຫິຕໍ;

ກາມໍ ກຣສ຺ສຸ ຣູປານິ, ເນວ ມໍ ພ຺ຍາຘຍິສ຺ສສີ"ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ "ຊານາຕິ ມໍ ສມິທ຺ທິ ພິກ຺ຂູ"ຕິ ທຸກ຺ຂີ ທຸມ຺ມໂນ ຕເຕ຺ຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

໓. ໂຄທິກສຸຕ຺ຕ

໑໕໙. ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ພຄວາ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ເວຬຸວເນ ກລນ຺ທກນິວາເປ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ອິສິຄິລິປສ຺ເສ ວິຫຣຕິ ກາຬສິລາຍໍ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາມາຍິກໍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ຕມ຺ຫາ ສາມາຍິກາຍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປຣິຫາຍິ. ທຸຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາມາຍິກໍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິ. ທຸຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ຕມ຺ຫາ ສາມາຍິກາຍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປຣິຫາຍິ. ຕຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາມາຍິກໍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິ. ຕຕິຍມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ຕມ຺ຫາ..ເປ... ປຣິຫາຍິ. ຈຕຸຕ຺ຖມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ...ເປ... ວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິ. ຈຕຸຕ຺ຖມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ຕມ຺ຫາ..ເປ... ປຣິຫາຍິ. ປຎ຺ຈມມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ...ເປ... ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິ. ປຎ຺ຈມມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ...ເປ... ວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປຣິຫາຍິ. ຉຏ຺ຐມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາມາຍິກໍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິ. ຉຏ຺ຐມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ໂຄທິໂກ ຕມ຺ຫາ ສາມາຍິກາຍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປຣິຫາຍິ. ສຕ຺ຕມມ຺ປິ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ

កោសិកោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ សាមយិកំ ចេតោវិមុត្តិំ ផុសិ។

អថ ខោ អាយស្មតោ កោសិកស្ស ឯតទហោសិ – “យាវ ឆដ្ឋំ ខ្វាហំ សាមយិកាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិហីនោ។ យំនូនាហំ សត្ថំ អាហរេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា អាយស្មតោ កោសិកស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“មហាវីរ មហាបញ្ញ, ឥទ្ធិយា យសសា ជល;

សព្ពវេរភយាតីត, បាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុម។

“សាវកោ តេ មហាវីរ, មរណំ មរណាភិភូ;

អាកង្ខតិ ចេតយតិ, តំ និសេធ ជុតិន្ធរ។

“កថញ្ហិ ភគវា តុយ្ហំ, សាវកោ សាសនេ រតោ;

អប្បត្តមានសោ សេក្ខោ, កាលំ កយិរា ជនេសុតា”តិ។

តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតា កោសិកេន សត្ថំ អាហរិតំ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ឯវញ្ហិ ធីរា កុព្ពន្តិ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ;

សមូលំ តណ្ហមព្ពុយ្ហ, កោសិកោ បរិនិព្ពុតោ”តិ។

អថ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អាយាម, ភិក្ខវេ, យេន ឥសិគិលិបស្សំ កាឡសិលា តេនុបសង្កមិស្សាម យត្ថ កោសិកេន កុលបុត្តេន សត្ថំ អាហរិត”ន្តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។

អថ ខោ ភគវា សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ យេន ឥសិគិលិបស្សំ កាឡសិលា តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ កោសិកំ

ທູຣໂຕວ ມຎ຺ຈເກ ວິວຕ຺ຕກ຺ຂນ຺ຘໍ ເສມານໍ [ເສຍ຺ຍມານໍ (ສ຺ຍາ. ກໍ.), ສຍມານໍ (ກ.)]. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຘູມາຍິຕຕ຺ຕໍ ຕິມິຣາຍິຕຕ຺ຕໍ ຄຈ຺ຉເຕວ ປຸຣິມໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ປຈ຺ຉິມໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ອຸຕ຺ຕຣໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ທກ຺ຂິຓໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ອຸທ຺ຘໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ອໂຘ, ຄຈ຺ຉຕິ ອນຸທິສໍ.

ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ຠິກ຺ຂູ ອາມເນ຺ຕສິ – “ປສ຺ສຖ ໂນ ຕຸເມ຺ຫ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕໍ ຘູມາຍິຕຕ຺ຕໍ ຕິມິຣາຍິຕຕ຺ຕໍ ຄຈ຺ຉເຕວ ປຸຣິມໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ປຈ຺ຉິມໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ອຸຕ຺ຕຣໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ທກ຺ຂິຓໍ ທິສໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ອຸທ຺ຘໍ, ຄຈ຺ຉຕິ ອໂຘ, ຄຈ຺ຉຕິ ອນຸທິສ”ນ຺ຕິ? “ເອວໍ, ຠເນ຺ຕ”. “ເອໂສ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ມາໂຣ ປາປິມາ ໂຄຘິກສ຺ສ ກຸລປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວິຎ຺ຎາຓໍ ສມເນ຺ວສຕິ – ‘ກຕ຺ຖ ໂຄຘິກສ຺ສ ກຸລປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວິຎ຺ຎາຓໍ ປຕິຏ຺ຐິຕ’ນ຺ຕິ? ອປ຺ປຕິຏ຺ຐິເຕນ ຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ວິຎ຺ຎາເຓນ ໂຄຘິໂກ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ”ຕິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເພລຸວປຓ຺ຑຸວີຓໍ ອາທາຍ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

“ອຸທ຺ຘໍ ອໂຘ ຈ ຕິຣິຍໍ, ທິສາ ອນຸທິສາ ສ຺ວຫໍ;

ອເນ຺ວສໍ ນາຘິຄຈ຺ຉາມິ, ໂຄຘິໂກ ໂສ ກຸຫິໍ ຄໂຕ”ຕິ.

“ໂຍ [ໂສ (ສີ. ປີ.)] ຘີໂຣ ຘິຕິສມ຺ປໂນ຺, ຌາຍີ ຌານຣໂຕ ສທາ;

ອໂຫຣຕ຺ຕໍ ອນຸຍຸຎ຺ຊໍ, ຊີວິຕໍ ອນິກາມຍໍ.

“ເຊຕ຺ວານ ມຈ຺ຈຸໂນ [ເຠຕ຺ວາ ນມຸຈິໂນ (ສີ.)] ເສນໍ, ອນາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນພ຺ຠວໍ;

ສມູລໍ ຕຓ຺ຫມພ຺ພຸຍ຺ຫ, ໂຄຘິໂກ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ”ຕິ.

“ຕສ຺ສ ໂສກປເຣຕສ຺ສ, ວີຓາ ກຈ຺ຉາ ອຠສ຺ສຖ;

ຕໂຕ ໂສ ທຸມ຺ມໂນ ຍກ຺ໂຂ, ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍຖາ”ຕິ [ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍິຖາຕິ (ສ຺ຍາ. ກໍ.), ຕຕ຺ເຖວ ອນ຺ຕຣຘາຍີຕິ (ກ.)].

໓. ສຕ຺ຕວສ຺ສານຸພນ຺ຘສຸຕ຺ຕໍ

໑໙໐. ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ອຸຣຸເວລາຍໍ ວິຫຣຕິ ນຊ຺ຊາ ເນຣຎ຺ຊຣາຍ ຕີເຣ ອຊປາລນິໂຄ຺ຣເຘ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ມາໂຣ ປາປິມາ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ຠຄວນ຺ຕໍ ອນຸພເນ຺ຘາ ໂຫຕິ ໂອຕາຣາເປກ຺ໂຂ ໂອຕາຣໍ ອລຠມາໂນ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເຍນ ຠຄວາ

តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“សោកាវតិណ្ណោ នុ វនម្ហិ ឈាយសិ,

វិត្តំ នុ ជីនោ ឧទ បត្ថយានោ;

អាគុំ នុ គាមស្មិមកាសិ កិញ្ចិ,

កស្មា ជនេន ន ករោសិ សក្ខិំ;

សក្ខី ន សម្បជ្ជតិ កេនចិ តេ”តិ។

“សោកស្ស មូលំ បលិខាយ សព្វំ,

អនាគុ ឈាយាមិ អសោចមានោ;

ឆេត្វាន សព្វំ ភវលោភជប្បំ,

អនាសវោ ឈាយាមិ បមត្តពន្ធូ”តិ។

“យំ វទន្តិ មម យិទន្តិ, យេ វទន្តិ មមន្តិ ច;

ឯត្ថ ចេ តេ មនោ អត្ថិ, ន មេ សមណ មោក្ខសី”តិ។

“យំ វទន្តិ ន តំ មយ្ហំ, យេ វទន្តិ ន តេ អហំ;

ឯវំ បាបិម ជានាហិ, ន មេ មគ្គម្បិ ទក្ខសី”តិ។

“សចេ មគ្គំ អនុពុទ្ធំ, ខេមំ អមតគាមិនំ;

ᩋᨷᩮᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅᩮᨠᩮᩣ, ᨠᩥᨾᨬ᩠ᨬᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩩᨵᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮ ᨩᨶᩣ ᨷᩣᩁᨣᩤᨾᩥᨶᩮᩣ;

ᨲᩮᩈᩣᩉᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ᨿᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨲᩴ ᨶᩥᩁᩪᨷᨵᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨣᩣᨾᩔ ᩅᩣ ᨶᩥᨣᨾᩔ ᩅᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦ᪨ ᨲᨲᩕᩔ ᨠᨠ᩠ᨠᨭᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩣ ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᨷᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨿᩴ ᨿᨴᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨠ᩠ᨠᨭᨠᩮᩣ ᩋᩊᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᨲᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩣ ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᨳᩃᩥᨿ ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨽᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨠ᩠ᨠᨭᨠᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩋᩊᩮᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨽᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩋᨽᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᨷᩩᨶ ᩒᨲᩁᩥᨲᩩᩴ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨿᩣᨶᩥ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᩅᩥᩈᩪᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩥ [ᨿᩣᨶᩥ ᩅᩥᩈᩪᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᩅᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩥᨲᩣᨶᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ [ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᨣ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨽᨣ᩠ᨣᩣᨶᩥ᪨ ᩋᨽᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨷᩩᨶ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩒᨲᩣᩁᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᩣᨷᩥᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨩᨶᩦᨿᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨾᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨬ᩠ᨧ ᨷᩣᩈᩣᨱᩴ, ᩅᩣᨿᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩁᩥᨿᨣᩤ;

ᩋᨷᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩩᨴᩩᩴ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᩮᨾ, ᩋᨷᩥ ᩋᩔᩣᨴᨶᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

“ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩔᩣᨴᩴ, ᩅᩣᨿᩈᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮ;

ᨠᩣᨠᩮᩣᩅ ᩈᩮᩃᨾᩣᩈᨩ᩠ᨩ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨩ᩠ᨩᩣᨷᩮᨾ ᨣᩮᩣᨲᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

᪅᪨ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪁᪉᪁᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᩣᨷᩥᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨩᨶᩦᨿᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨮᩣᨶᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨷᨳᩅᩥᨿᩴ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩪᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨠᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨵᩮᩣᨾᩩᨡᩮᩣ ᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᩅᩥᩃᩥᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ ᩋᩁᨲᩥ ᨧ ᩁᨣᩤ ᨧ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᩣᨷᩥᨾᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩴ ᨷᩣᨷᩥᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥᩴᩈᩩ –

“កេនាសិ ទុម្មនោ តាត, បុរិសំ កំ នុ សោចសិ;

មយំ តំ រាគបាសេន, អារញ្ញមិវ កុញ្ជរំ;

ពន្ធិត្វា អានយិស្សាម, វសគោ តេ ភវិស្សតី”តិ។

“អរហំ សុគតោ លោកេ, ន រាគេន សុវានយោ;

មារធេយ្យំ អតិក្កន្តោ, តស្មា សោចាមហំ ភុស”ន្តិ។

អថ ខោ តណ្ហា ច អរតិ ច រគា ច មារធីតរោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “បាទេ តេ, សមណ, បរិចារេមា”តិ។ អថ ខោ ភគវា ន មនសាកាសិ, យថា តំ អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តោ។

អថ ខោ តណ្ហា ច អរតិ ច រគា ច មារធីតរោ ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ – “ឧច្ចាវចា ខោ បុរិសានំ អធិប្បាយា។ យំនូន មយំ ឯកសតំ ឯកសតំ កុមារិវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនេយ្យាមា”តិ។ អថ ខោ តណ្ហា ច អរតិ ច រគា ច មារធីតរោ ឯកសតំ ឯកសតំ កុមារិវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “បាទេ តេ, សមណ, បរិចារេមា”តិ។ តម្បិ ភគវា ន មនសាកាសិ, យថា តំ អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តោ។

អថ ខោ តណ្ហា ច អរតិ ច រគា ច មារធីតរោ ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ – “ឧច្ចាវចា ខោ បុរិសានំ អធិប្បាយា។ យំនូន មយំ ឯកសតំ ឯកសតំ អវិជាតវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនេយ្យាមា”តិ។ អថ ខោ តណ្ហា ច អរតិ ច រគា ច មារធីតរោ ឯកសតំ ឯកសតំ អវិជាតវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “បាទេ តេ, សមណ, បរិចារេមា”តិ។ តម្បិ ភគវា ន មនសាកាសិ, យថា តំ អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តោ។

អថ ខោ តណ្ហា ច…បេ… យំនូន មយំ ឯកសតំ ឯកសតំ សកិំ វិជាតវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនេយ្យាមាតិ។ អថ ខោ តណ្ហា ច…បេ… សកិំ វិជាតវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “បាទេ តេ, សមណ, បរិចារេមា”តិ។ តម្បិ ភគវា ន មនសាកាសិ, យថា តំ អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តោ។

អថ ខោ តណ្ហា ច…បេ… យំនូន មយំ ឯកសតំ ឯកសតំ ទុវិជាតវណ្ណសតំ អភិនិម្មិនេយ្យាមាតិ។ អថ ខោ តណ្ហា ច…បេ…

ᨴᩩᩅᩥᨩᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᩈᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩤ…ᨷᩮ… ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮ ᩏᨷᨵᩥᩈᨦ᩠ᨡᨿᩮ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ…ᨷᩮ… ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩥᨲ᩠ᨳᩥᩅᨱ᩠ᨱᩈᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ…ᨷᩮ… ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩥᨲ᩠ᨳᩥᩅᨱ᩠ᨱᩈᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ…ᨷᩮ… ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮ ᩏᨷᨵᩥᩈᨦ᩠ᨡᨿᩮ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ…ᨷᩮ… ᨾᩉᩥᨲ᩠ᨳᩥᩅᨱ᩠ᨱᩈᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ…ᨷᩮ… ᨾᩉᩥᨲ᩠ᨳᩥᩅᨱ᩠ᨱᩈᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩤ…ᨷᩮ… ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮ ᩏᨷᨵᩥᩈᨦ᩠ᨡᨿᩮ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ ᩋᩁᨲᩥ ᨧ ᩁᨣᩤ ᨧ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ – ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨶᩮᩣ ᨷᩥᨲᩤ ᩋᩅᩮᩣᨧ –

“ᩋᩁᩉᩴ ᩈᩩᨣᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨶ ᩁᩣᨣᩮᨶ ᩈᩩᩅᩣᨶᨿᩮᩣ;

ᨾᩣᩁᨵᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩣᨾᩉᩴ ᨽᩩᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᨿᩴ ᩈᨾᨱᩴ ᩅᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ ᩉᨴᨿᩴ ᩅᩣᩔ ᨹᩃᩮᨿ᩠ᨿ, ᩏᨱ᩠ᩉᩴ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩏᨾ᩠ᨾᩣᨴᩴ ᩅᩣ ᨷᩤᨷᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩮᨷᩴ ᩅᩣ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨷᨶ ᨶᩊᩮᩣ ᩉᩁᩥᨲᩮᩣ ᩃᩩᨲᩮᩣ ᩏᩔᩩᩔᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᩔᨲᩥ ᨾᩥᩃᩣᨿᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩏᩔᩩᩔᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩥᩈᩩᩔᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩥᩃᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ ᩋᩁᨲᩥ ᨧ ᩁᨣᩤ ᨧ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩤ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᩈᩮᩣᨠᩣᩅᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨶᩩ ᩅᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨫᩣᨿᩈᩥ,

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩩ ᨩᩦᨶᩮᩣ ᩏᨴ ᨷᨲ᩠ᨳᨿᩣᨶᩮᩣ;

ᩋᩣᨣᩩᩴ ᨶᩩ ᨣᩣᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ,

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᨶᩮᨶ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴ;

ᩈᨠ᩠ᨡᩦ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩉᨴᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ,

ເຊຕ຺ວານ ເສນໍ ປິຍສາຕຣູປໍ;

ເອໂກຫໍ [ເອກາຫໍ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ. ກ.)] ຌາຍໍ ສຸຂມນຸໂພຘິໍ,

ຕສ຺ມາ ຊເນນ ນ ກໂຣມິ ສກ຺ຂິໍ;

ສກ຺ຂີ ນ ສມ຺ປຊ຺ຊຕິ ເກນຈິ ເມ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ອຣຕີ [ອຣຕີ ຈ (ກ.)] ມາຣຘີຕາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“ກຖໍ ວິຫາຣີພຫຸໂລຘ ຠິກ຺ຂຸ,

ປຎ຺ໂຈຆຕິຓ຺ໂຓ ອຕຣີຘ ຉຏ຺ຐໍ;

ກຖໍ ຌາຍິໍ [ກຖໍ ຌາຍໍ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.), ກຖຊ຺ຌາຍໍ (ກ.)] ພຫຸລໍ ກາມສຎ຺ຎາ,

ປຣິພາຫິຣາ ໂຫນ຺ຕິ ອລທ຺ຘ ໂຍ ຕ”ນ຺ຕິ.

“ປສ຺ສທ຺ຘກາໂຍ ສຸວິມຸຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ,

ອສງ຺ຂຣາໂນ ສຕິມາ ອໂນໂກ;

ອຎ຺ຎາຍ ຘມ຺ມໍ ອວິຕກ຺ກຌາຍີ,

ນ ກຸປ຺ປຕິ ນ ສຣຕິ ນ ຖິໂນ [ນ ກຸປ຺ປຕີ ນສ຺ສຣຕີ ນ ຖີໂນ (ສີ.)].

“ເອວໍວິຫາຣີພຫຸໂລຘ ຠິກ຺ຂຸ,

បញ្ចោឃតិណ្ណោ អតរីធ ឆដ្ឋំ;

កថំ ឈាយិំ ពហុលំ កាមសញ្ញា,

បរិពាហិរា ហោន្តិ អលទ្ធ យោ ត”ន្តិ។

អថ ខោ រគា [រគាច (ក.)] មារធីតា ភគវតោ សន្តិកេ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“អច្ឆេជ្ជ តណ្ហំគណសង្ឃចារី,

អទ្ធា ចរិស្សន្តិ [តរិស្សន្តិ (សី.)] ពហូ ច សទ្ធា;

ពហុំ វតាយំ ជនតំ អនោកោ,

អច្ឆេជ្ជ នេស្សតិ មច្ចុរាជស្ស បារ”ន្តិ។

“នយន្តិ វេ មហាវីរា, សទ្ធម្មេន តថាគតា;

ធម្មេន នយមានានំ, កា ឧសូយា វិជានត”ន្តិ។

អថ ខោ តណ្ហា ច អរតិ ច រគា ច មារធីតរោ យេន មារោ បាបិមា តេនុបសង្កមិំសុ។ អទ្ទសា ខោ មារោ បាបិមា តណ្ហញ្ច អរតិញ្ច រគញ្ច មារធីតរោ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តិយោ។ ទិស្វាន គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ពាលា កុមុទនាឡេហិ, បព្ពតំ អភិមត្ថថ [អភិមន្ថថ (សី.)];

គិរិំ នខេន ខនថ, អយោ ទន្តេហិ ខាទថ។

“សេលំវ សិរសូហច្ច [សិរសិ ឱហច្ច (សី.), សិរសិ ឧហច្ច (ស្យា. កំ.)], បាតាលេ គាធមេសថ;

ឍាល្យេច ក្ខុរសារសដ្ឋ, តិដ្ឋិដ្ឋាទេបឆ ទេកាតយា”តិ៍

“ចន្ទ្លយាភា អាកាដ្ឋ៉ា, តណ្ហា ច អទតិ ទកា;

តា តត្ត បត្តិ៍ សត្តា, ត្ធលិ៍ កដ្ឋ៉ិច យាលុទេតា”តិ៍

តតិយោ ចេក្កា៍

តស្សុទ្ទានំ –

សព្ពហុលិ សមិទ្ធិ ច, ទេកាសិកំ សត្តចស្សាតិ;

ឌិតន៌ ទេសិតំ ត្យុទ្ធ, សេទេដ្ឋត ពួម៌ យាទបញ្ញាកត្តិ៍

យាទសំឃុត្តំ សមត្តំ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥។ ភិក្ខុនីសំយុត្តំ

១។ អាឡវិកាសុត្តំ

១៦២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ អាឡវិកា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន អន្ធវនំ តេនុបសង្កមិ វិវេកត្ថិនី។ អថ ខោ មារោ បាបិមា អាឡវិកាយ ភិក្ខុនិយា ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ វិវេកម្ហា ចាវេតុកាមោ យេន អាឡវិកា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាឡវិកំ ភិក្ខុនិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“នត្ថិ និស្សរណំ លោកេ, កិំ វិវេកេន កាហសិ;

ភុញ្ជស្សុ កាមរតិយោ, មាហុ បច្ឆានុតាបិនី”តិ។

អថ ខោ អាឡវិកាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “កោ នុ ខ្វាយំ មនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា គាថំ ភាសតី”តិ? អថ ខោ អាឡវិកាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “មារោ ខោ អយំ បាបិមា មម ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ វិវេកម្ហា ចាវេតុកាមោ គាថំ ភាសតី”តិ។ អថ ខោ អាឡវិកា ភិក្ខុនី “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ បច្ចភាសិ –

“អត្ថិ និស្សរណំ លោកេ, បញ្ញាយ មេ សុផុស្សិតំ [សុផស្សិតំ (សី។ បី។)];

បមត្តពន្ធុ បាបិម, ន ត្វំ ជានាសិ តំ បទំ។

“សត្តិសូលូបមា កាមា, ខន្ធាសំ អធិកុដ្ដនា;

យំ ត្វំ កាមរតិំ ព្រូសិ, អរតិ មយ្ហំ សា អហុ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ អាឡវិកា ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

២។ សោមាសុត្តំ

໑໖໓. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ . ອຖ ໂຂ ໂສມາ ຠິກ຺ຂຸນີ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ສາວຕ຺ຖິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຉ຺ຉາຠຕ຺ຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕປຏິກ຺ກນ຺ຕາ ເຍນ ອນ຺ຘວນໍ ເຕນຸປສງ຺ກມິ ທິວາວິຫາຣາຍ. ອນ຺ຘວນໍ ອຌ຺ໂຌຄາເຫຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ທິວາວິຫາຣໍ ນິສີທິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ໂສມາຍ ຠິກ຺ຂຸນິຍາ ຠຍໍ ຉມ຺ຠິຕຕ຺ຕໍ ໂລມຫໍສໍ ອຸປ຺ປາເທຕຸກາໂມ ສມາທິມ຺ຫາຈາເວຕຸກາໂມ ເຍນ ໂສມາ ຠິກ຺ຂຸນີ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ໂສມໍ ຠິກ຺ຂຸນິໍ ຄາຖາຍ ອຌ຺ຌຠາສິ –

“ຍໍ ຕໍ ອິສີຫິ ປຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຓານໍ ທຸຣຠິສມ຺ຠວໍ;

ນ ຕໍ ທ຺ວງ຺ຄຸລປຎ຺ຎາຍ, ສກ຺ກາ ປປ຺ໂປຕຸມິຕ຺ຖິຍາ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ໂສມາຍ ຠິກ຺ຂຸນິຍາ ເອຕທໂຫສິ – “ໂກ ນຸ ຂ຺ວາຍໍ ມນຸສ຺ໂສ ວາ ອມນຸສ຺ໂສ ວາ ຄາຖໍ ຠາສຕີ”ຕິ? ອຖ ໂຂ ໂສມາຍ ຠິກ຺ຂຸນິຍາ ເອຕທໂຫສິ – “ມາໂຣ ໂຂ ອຍໍ ປາປິມາ ມມ ຠຍໍ ຉມ຺ຠິຕຕ຺ຕໍ ໂລມຫໍສໍ ອຸປ຺ປາເທຕຸກາໂມ ສມາທິມ຺ຫາຈາເວຕຸກາໂມ ຄາຖໍ ຠາສຕີ”ຕິ. ອຖ ໂຂ ໂສມາ ຠິກ຺ຂຸນີ “ມາໂຣ ອຍໍ ປາປິມາ” ອິຕິ ວິທິຕ຺ວາ ມາຣໍ ປາປິມນ຺ຕໍ ຄາຖາຫິ ປຈ຺ຈຠາສິ –

“ອິຕ຺ຖິຠາໂວ ກິໍ ກຍິຣາ, ຈິຕ຺ຕມ຺ຫິ ສຸສມາຫິເຕ;

ຎາຓມ຺ຫິ ວຕ຺ຕມານມ຺ຫິ, ສມ຺ມາ ຘມ຺ມໍ ວິປສ຺ສໂຕ.

“ຍສ຺ສ ນູນ ສິຍາ ເອວໍ, ອິຕ຺ຖາຫໍ ປຸຣິໂສຕິ ວາ;

ກິຎ຺ຈິ ວາ ປນ ອຎ຺ຎສ຺ມິ [ອສ຺ມີຕິ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)], ຕໍ ມາໂຣ ວຕ຺ຕຸມຣຫຕີ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ “ຊານາຕິ ມໍ ໂສມາ ຠິກ຺ຂຸນີ”ຕິ ທຸກ຺ຂີ ທຸມ຺ມໂນ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

໒. ກິສາໂຄຕມີສຸຕ຺ຕໍ

໑໖໔. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ອຖ ໂຂ ກິສາໂຄຕມີ ຠິກ຺ຂຸນີ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ສາວຕ຺ຖິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຉ຺ຉາຠຕ຺ຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕປຏິກ຺ກນ຺ຕາ ເຍນ ອນ຺ຘວນໍ ເຕນຸປສງ຺ກມິ , ທິວາວິຫາຣາຍ. ອນ຺ຘວນໍ ອຌ຺ໂຌຄາເຫຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ທິວາວິຫາຣໍ ນິສີທິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ກິສາໂຄຕມິຍາ ຠິກ຺ຂຸນິຍາ ຠຍໍ ຉມ຺ຠິຕຕ຺ຕໍ ໂລມຫໍສໍ ອຸປ຺ປາເທຕຸກາໂມ ສມາທິມ຺ຫາ

ចាវេតុកាមោ យេន កិសាគោតមី ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា កិសាគោតមិំ ភិក្ខុនិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កិំ នុ ត្វំ មតបុត្តាវ, ឯកមាសិ រុទម្មុខី;

វនមជ្ឈគតា ឯកា, បុរិសំ នុ គវេសសី”តិ។

អថ ខោ កិសាគោតមិយា ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “កោ នុ ខ្វាយំ មនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា គាថំ ភាសតី”តិ? អថ ខោ កិសាគោតមិយា ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “មារោ ខោ អយំ បាបិមា មម ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ គាថំ ភាសតី”តិ។

អថ ខោ កិសាគោតមី ភិក្ខុនី “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ បច្ចភាសិ –

“អច្ចន្តំ មតបុត្តាម្ហិ, បុរិសា ឯតទន្តិកា;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, ន តំ ភាយាមិ អាវុសោ។

“សព្ពត្ថ វិហតា នន្ទី, តមោក្ខន្ធោ បទាលិតោ;

ជេត្វាន មច្ចុនោ [ជេត្វា នមុចិនោ (សី.)] សេនំ, វិហរាមិ អនាសវា”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ កិសាគោតមី ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៤. វិជយាសុត្តំ

១៦៥. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ វិជយា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា…បេ… អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា វិជយាយ ភិក្ខុនិយា ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ យេន វិជយា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា វិជយំ ភិក្ខុនិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ទហរា ត្វំ រូបវតី, អហញ្ច ទហរោ សុសុ;

បញ្ចង្គិកេន តុរិយេន, ឯហយ្យេភិរមាមសេ”តិ [ឯហិ អយ្យេ រមាមសេតិ (សី។)]។

អថ ខោ វិជយាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “កោ នុ ខ្វាយំ មនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា គាថំ ភាសតី”តិ? អថ ខោ វិជយាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “មារោ ខោ អយំ បាបិមា មម ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ គាថំ ភាសតី”តិ។ អថ ខោ វិជយា ភិក្ខុនី “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ បច្ចភាសិ –

“រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា, ផោដ្ឋព្វា ច មនោរមា;

និយ្យាតយាមិ តុយ្ហេវ, មារ នាហំ តេនត្ថិកា។

“ឥមិនា បូតិកាយេន, ភិន្ទនេន បភង្គុនា;

អដ្ដិយាមិ ហរាយាមិ, កាមតណ្ហា សមូហតា។

“យេ ច រូបូបគា សត្តា, យេ ច អរូបដ្ឋាយិនោ [អារុប្បដ្ឋាយិនោ (សី។ បី។)];

យា ច សន្តា សមាបត្តិ, សព្ពត្ថ វិហតោ តមោ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ វិជយា ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៥។ ឧប្បលវណ្ណាសុត្តំ

១៦៦។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា…បេ… អញ្ញតរស្មិំ សុបុប្ផិតសាលរុក្ខមូលេ អដ្ឋាសិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនិយា ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ យេន ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឧប្បលវណ្ណំ ភិក្ខុនិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“សុបុប្ផិតគ្គំ ឧបគម្ម ភិក្ខុនិ,

ឯកា តុវំ តិដ្ឋសិ សាលមូលេ;

ន ចត្ថិ តេ ទុតិយា វណ្ណធាតុ,

ពាលេ ន ត្វំ ភាយសិ ធុត្តកានន្តិ។

អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “កោ នុ ខ្វាយំ មនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា គាថំ ភាសតី”តិ? អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “មារោ ខោ អយំ បាបិមា មម ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ គាថំ ភាសតី”តិ។ អថ ខោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ បច្ចភាសិ –

“សតំ សហស្សានិបិ ធុត្តកានំ,

ឥធាគតា តាទិសកា ភវេយ្យុំ;

លោមំ ន ឥញ្ជាមិ ន សន្តសាមិ,

ន មារ ភាយាមិ តមេកិកាបិ។

“ឯសា អន្តរធាយាមិ, កុច្ឆិំ វា បវិសាមិ តេ;

បខុមន្តរិកាយម្បិ, តិដ្ឋន្តិំ មំ ន ទក្ខសិ។

“ចិត្តស្មិំ វសីភូតាម្ហិ,ឥទ្ធិបាទា សុភាវិតា;

សព្ពពន្ធនមុត្តាម្ហិ,ន តំ ភាយាមិ អាវុសោ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៦. ចាលាសុត្តំ

១៦៧។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ចាលា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា…បេ… អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ចាលា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ចាលំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោច – “កិំ នុ ត្វំ, ភិក្ខុនិ, ន រោចេសី”តិ? “ជាតិំ ខ្វាហំ, អាវុសោ, ន រោចេមី”តិ។

“កិំ នុ ជាតិំ ន រោចេសិ, ជាតោ កាមានិ ភុញ្ជតិ;

កោ នុ តំ ឥទមាទបយិ, ជាតិំ មា រោច [មា រោចេសិ (សី។ បី។)] ភិក្ខុនី”តិ។

“ជាតស្ស មរណំ ហោតិ, ជាតោ ទុក្ខានិ ផុស្សតិ [បស្សតិ (សី។ បី។)];

ពន្ធំ វធំ បរិក្លេសំ, តស្មា ជាតិំ ន រោចយេ។

“ពុទ្ធោ ធម្មមទេសេសិ, ជាតិយា សមតិក្កមំ;

សព្ពទុក្ខប្បហានាយ, សោ មំ សច្ចេ និវេសយិ។

“យេ ច រូបូបគា សត្តា, យេ ច អរូបដ្ឋាយិនោ;

និរោធំ អប្បជានន្តា, អាគន្តារោ បុនព្ភវ”ន្តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ ចាលា ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៧។ ឧបចាលាសុត្តំ

១៦៨។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ឧបចាលា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា…បេ… អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា យេន ឧបចាលា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឧបចាលំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោច – “កត្ថ នុ ត្វំ, ភិក្ខុនិ, ឧបបជ្ជិតុកាមា”តិ? “ន ខ្វាហំ, អាវុសោ, កត្ថចិ ឧបបជ្ជិតុកាមា”តិ។

"ຕາວຕິໍສາ ຈ ຍາມາ ຈ, ຕຸສິຕາ ຈາປິ ເທວຕາ;

ນິມ຺ມານຣຕິໂນ ເທວາ, ເຍ ເທວາ ວສວຕ຺ຕິໂນ;

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປຓິເຘຫິ, ຣຕິໍ ປຈ຺ຈນຸໂຠສ຺ສສີ"ຕິ.

"ຕາວຕິໍສາ ຈ ຍາມາ ຈ, ຕຸສິຕາ ຈາປິ ເທວຕາ;

ນິມ຺ມານຣຕິໂນ ເທວາ, ເຍ ເທວາ ວສວຕ຺ຕິໂນ;

ກາມພນ຺ຘນພທ຺ຘາ ເຕ, ເອນ຺ຕິ ມາຣວສໍ ປຸນ.

"ສພ຺ໂພ ອາທີປິໂຕ [ສພ຺ໂພວ ອາທິໂຕ (ສ຺ຍາ. ກໍ.)] ໂລໂກ, ສພ຺ໂພ ໂລໂກ ປຘູປິໂຕ;

ສພ຺ໂພ ປຊ຺ຊລິໂຕ [ປຊ຺ຊລິໂຕ (ສພ຺ພຕ຺ຖ)] ໂລໂກ, ສພ຺ໂພ ໂລໂກ ປກມ຺ປິໂຕ.

"ອກມ຺ປິຕໍ ອປຊ຺ຊລິຕໍ [ອຈລິຕໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)], ອປຸຖຸຊ຺ຊນເສວິຕໍ;

ອຄຕິ ຍຕ຺ຖ ມາຣສ຺ສ, ຕຕ຺ຖ ເມ ນິຣໂຕ ມໂນ"ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ "ຊານາຕິ ມໍ ອຸປຈາລາ ພິກ຺ຂຸນີ"ຕິ ທຸກ຺ຂີ ທຸມ຺ມໂນ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

໘. ສີສຸປຈາລາສຸຕ຺ຕໍ

໑໖໘. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ອຖ ໂຂ ສີສຸປຈາລາ [ສີສູປຈາລາ (ສີ.)] ພິກ຺ຂຸນີ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ …ເປ… ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ທິວາວິຫາຣໍ ນິສີທິ. ອຖ ໂຂ ມາໂຣ ປາປິມາ ເຍນ ສີສຸປຈາລາ ພິກ຺ຂຸນີ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ສີສຸປຈາລໍ ພິກ຺ຂຸນິໍ ເອຕທໂວຈ – "ກສ຺ສ ນຸ ຕ຺ວໍ, ພິກ຺ຂຸນິ, ປາສຓ຺ຑໍ ໂຣເຈສີ"ຕິ? "ນ ຂ຺ວາຫໍ, ອາວຸໂສ, ກສ຺ສຈິ ປາສຓ຺ຑໍ ໂຣເຈມີ"ຕິ.

"ກິໍ ນຸ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ມຸຓ຺ຑາສິ, ສມຓີ ວິຍ ທິສ຺ສສິ;

ន ច រោចេសិ បាសណ្ឌំ, កិមិវ ចរសិ មោមុហា”តិ។

“ឥតោ ពហិទ្ធា បាសណ្ឌា, ទិដ្ឋីសុ បសីទន្តិ តេ;

ន តេសំ ធម្មំ រោចេមិ, តេ ធម្មស្ស អកោវិទា។

“អត្ថិ សក្យកុលេ ជាតោ, ពុទ្ធោ អប្បដិបុគ្គលោ;

សព្ពាភិភូ មារនុទោ, សព្ពត្ថមបរាជិតោ។

“សព្ពត្ថ មុត្តោ អសិតោ, សព្ពំ បស្សតិ ចក្ខុមា;

សព្ពកម្មក្ខយំ បត្តោ, វិមុត្តោ ឧបធិសង្ខយេ;

សោ មយ្ហំ ភគវា សត្ថា, តស្ស រោចេមិ សាសន”ន្តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ សីសុបចាលា ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

៩. សេលាសុត្តំ

១៧០. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ សេលា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា…បេ… អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា សេលាយ ភិក្ខុនិយា ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ…បេ… សេលំ ភិក្ខុនិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កេនិទំ បកតំ ពិម្ពំ, ក្វនុ [ក្វន្នុ (សី. បី.), ក្វចិ (ស្យា. កំ. ក.)] ពិម្ពស្ស ការកោ;

ក្វនុ ពិម្ពំ សមុប្បន្នំ, ក្វនុ ពិម្ពំ និរុជ្ឈតី”តិ។

អថ ខោ សេលាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “កោ នុ ខ្វាយំ មនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា គាថំ ភាសតី”តិ? អថ ខោ សេលាយ ភិក្ខុនិយា

ឯតទហោសិ – “មារោ ខោ អយំ បាបិមា មម ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ គាថំ ភាសតី”តិ។
អថ ខោ សេលា ភិក្ខុនី “មារោ អយំ បាបិមា” ឥតិ វិទិត្វា មារំ បាបិមន្តំ គាថាហិ បច្ចភាសិ –

“នយិទំ អត្តកតំ [នយិទំ បកតំ (ស្យា. ក.)] ពិម្ពំ, នយិទំ បរកតំ [នយិទំ បកតំ (ស្យា. ក.)] អឃំ;

ហេតុំ បដិច្ច សម្ភូតំ, ហេតុភង្គា និរុជ្ឈតិ។

“យថា អញ្ញតរំ ពីជំ, ខេត្តេ វុត្តំ វិរូហតិ;

បថវីរសញ្ចាគម្ម, សិនេហញ្ច តទូភយំ។

“ឯវំ ខន្ធា ច ធាតុយោ, ឆ ច អាយតនា ឥមេ;

ហេតុំ បដិច្ច សម្ភូតា, ហេតុភង្គា និរុជ្ឈរេ”តិ។

អថ ខោ មារោ បាបិមា “ជានាតិ មំ សេលា ភិក្ខុនី”តិ ទុក្ខី ទុម្មនោ តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

១០. វជិរាសុត្តំ

១៧១. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ វជិរា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន អន្ធវនំ តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ។ អន្ធវនំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ។ អថ ខោ មារោ បាបិមា វជិរាយ ភិក្ខុនិយា ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ សមាធិម្ហា ចាវេតុកាមោ យេន វជិរា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា វជិរំ ភិក្ខុនិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កេនាយំ បកតោ សត្តោ, កុវំ សត្តស្ស ការកោ;

កុវំ សត្តោ សមុប្បន្នោ, កុវំ សត្តោ និរុជ្ឈតី”តិ។

អថ ខោ វជិរាយ ភិក្ខុនិយា ឯតទហោសិ – “កោ នុ ខ្វាយំ មនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា គាថំ ភាសតី”តិ? អថ ខោ វជិរាយ ភិក្ខុនិយា

ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᩤᨷᩥᨾᩣ ᨾᨾ ᨽᨿᩴ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩤᨴᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩣ ᨧᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨣᩤᨳᩴ ᨽᩣᩈᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩅᨩᩥᩁᩤ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ “ᨾᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᩤᨷᩥᨾᩣ” ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ, ᨾᩣᩁᩴ ᨷᩤᨷᩥᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩤᨳᩣᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᩈᩥ, ᨾᩣᩁ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩴ ᨶᩩ ᨲᩮ;

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨷᩩᨬ᩠ᨩᩮᩣᨿᩴ, ᨶᨿᩥᨵ ᩈᨲ᩠ᨲᩪᨷᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨

“ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩣ, ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩁᨳᩮᩣ ᩍᨲᩥ;

ᩑᩅᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ [ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)]᪨

“ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᩅᩮᨲᩥ ᨧ;

ᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩤ ᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩤ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᩤᨷᩥᨾᩣ “ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᩅᨩᩥᩁᩤ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ”ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩦᨲᩥ᪨

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᩋᩣᩊᩅᩥᨠᩣ ᨧ ᩈᩮᩣᨾᩣ ᨧ, ᨣᩮᩣᨲᨾᩦ ᩅᩥᨩᨿᩣ ᩈᩉ;

ᩏᨷ᩠ᨷᩃᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨧ ᨧᩣᩃᩣ, ᩏᨷᨧᩣᩃᩣ ᩈᩦᩈᩩᨷᨧᩣᩃᩣ ᨧ;

ᩈᩮᩃᩣ ᩅᨩᩥᩁᩤᨿ ᨲᩮ ᨴᩈᩣᨲᩥ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩។ ព្រហ្មសំយុត្តំ

១។ បឋមវគ្គោ

១។ ព្រហ្មាយាចនសុត្តំ

១៧២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ។ អថ ខោ ភគវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “អធិគតោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ គម្ភីរោ ទុទ្ទសោ ទុរនុពោធោ សន្តោ បណីតោ អតក្កាវចរោ និបុណោ បណ្ឌិតវេទនីយោ។ អាលយរាមា ខោ បនាយំ បជា អាលយរតា អាលយសម្មុទិតា។ អាលយរាមាយ ខោ បន បជាយ អាលយរតាយ អាលយសម្មុទិតាយ ទុទ្ទសំ ឥទំ ឋានំ យទិទំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បាទោ។ ឥទម្បិ ខោ ឋានំ ទុទ្ទសំ យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពានំ។ អហញ្ចេវ ខោ បន ធម្មំ ទេសេយ្យំ; បរេ ច មេ ន អាជានេយ្យុំ; សោ មមស្ស កិលមថោ, សា មមស្ស វិហេសា”តិ។ អបិស្សុ ភគវន្តំ ឥមា អនច្ឆរិយា គាថាយោ បដិភំសុ បុព្ពេ អស្សុតបុព្ពា –

“កិច្ឆេន មេ អធិគតំ, ហលំ ទានិ បកាសិតុំ;

រាគទោសបរេតេហិ, នាយំ ធម្មោ សុសម្ពុធោ។

“បដិសោតគាមិំ និបុណំ, គម្ភីរំ ទុទ្ទសំ អណុំ;

រាគរត្តា ន ទក្ខន្តិ, តមោខន្ធេន អាវុដា”តិ [តមោក្ខន្ធេន អាវុតាតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។

ឥតិហ ភគវតោ បដិសញ្ចិក្ខតោ អប្បោស្សុក្កតាយ ចិត្តំ នមតិ, នោ ធម្មទេសនាយ។

អថ ខោ ព្រហ្មុនោ សហម្បតិស្ស ភគវតោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ ឯតទហោសិ – “នស្សតិ វត ភោ លោកោ, វិនស្សតិ វត ភោ លោកោ, យត្រ ហិ នាម តថាគតស្ស អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អប្បោស្សុក្កតាយ ចិត្តំ នមតិ [នមិស្សតិ (?)], នោ ធម្មទេសនាយា”តិ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ [សម្មិញ្ជិតំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ; ឯវមេវ – ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ភគវតោ បុរតោ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ ព្រហ្មា

សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទក្ខិណជាណុមណ្ឌលំ បថវិយំ និហន្ត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច –
“ទេសេតុ, ភន្តេ, ភគវា ធម្មំ, ទេសេតុ សុគតោ ធម្មំ។ សន្តិ សត្តា អប្បរជក្ខជាតិកា, អស្សវនតា ធម្មស្ស បរិហាយន្តិ។ ភវិស្សន្តិ ធម្មស្ស អញ្ញាតារោ”តិ។ ឥទមវោច ព្រហ្មា សហម្បតិ, ឥទំ វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច –

“បាតុរហោសិ មគធេសុ បុព្វេ,

ធម្មោ អសុទ្ធោ សមលេហិ ចិន្តិតោ;

អបាបុរេតំ [អវាបុរេតំ (សី។)] អមតស្ស ទ្វារំ,

សុណន្តុ ធម្មំ វិមលេនានុពុទ្ធំ។

“សេលេ យថា បព្វតមុទ្ធនិដ្ឋិតោ,

យថាបិ បស្សេ ជនតំ សមន្តតោ;

តថូបមំ ធម្មមយំ សុមេធ,

បាសាទមារុយ្ហ សមន្តចក្ខុ;

សោកាវតិណ្ណំ [សោកាវកិណ្ណំ (សី។)] ជនតមបេតសោកោ,

អវេក្ខស្សុ ជាតិជរាភិភូតំ។

“ឧដ្ឋេហិ វីរ វិជិតសង្គាម,

សត្ថវាហ អនណ [អណណ (រូបសិទ្ធិដីកា)] វិចរ លោកេ;

ទេសស្សុ [ទេសេតុ (ស្យា។ ក។ បី។ ក។)] ភគវា ធម្មំ,

អញ្ញាតារោ ភវិស្សន្តី"តិ។

អថ ខោ ភគវា ព្រហ្មុនោ ច អជ្ឈេសនំ វិទិត្វា សត្តេសុ ច ការុញ្ញតំ បដិច្ច ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេសិ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ សត្តេ អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ, អប្បេកច្ចេ បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនេ វិហរន្តេ, អប្បេកច្ចេ ន បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនេ [ទស្សាវិនោ (សី· ស្យា· កំ· បី·)] វិហរន្តេ។ សេយ្យថាបិ នាម ឧប្បលិនិយំ វា បទុមិនិយំ វា បុណ្ឌរីកិនិយំ វា អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ ឧទកានុគ្គតានិ អន្តោ និមុគ្គបោសីនិ, អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ សមោទកំ ឋិតានិ, អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ ឧទកា អច្ចុគ្គម្ម ឋិតានិ [តិដ្ឋន្តិ (សី· ស្យា· កំ· បី·)] អនុបលិត្តានិ ឧទកេន; ឯវមេវ ភគវា ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ អទ្ទស សត្តេ អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ, អប្បេកច្ចេ បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនេ វិហរន្តេ, អប្បេកច្ចេ ន បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនេ វិហរន្តេ។ ទិស្វាន ព្រហ្មានំ សហម្បតិំ គាថាយ បច្ចភាសិ –

"អបារុតា តេសំ អមតស្ស ទ្វារា,

យេ សោតវន្តោ បមុញ្ចន្តុ សទ្ធំ;

វិហិំសសញ្ញី បគុណំ ន ភាសិំ,

ធម្មំ បណីតំ មនុជេសុ ព្រហ្មេ"តិ។

អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ "កតាវកាសោ ខោម្ហិ ភគវតា ធម្មទេសនាយា"តិ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

២· គារវសុត្តំ

១៧៣· ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ។ អថ ខោ ភគវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – "ទុក្ខំ ខោ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ, កំ នុ ខ្វាហំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា សក្កត្វា គរុំ កត្វា [គរុកត្វា (សី· ស្យា· កំ· បី·)] ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យ"ន្តិ?

អថ ខោ ភកចតោ ឲតឝហោសិ – “អបរិបុណ្ណស្ស ខោ ឹលក្ខន្ធស្ស បរិបូរិយា អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ ៍ ត ខោ បតាហំ បស្សាមិ នទេចកេ លោកេ នយារកេ នព្រហ្មកេ នស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ នទេចមនុស្សាយ អត្តនា ឹលនម្បន្នតរំ អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា, យមហំ នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉

“អបរិបុណ្ណស្ស ខោ នយាធិក្ខន្ធស្ស បរិបូរិយា អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉ ត ខោ បតាហំ បស្សាមិ នទេចកេ លោកេ...បេ... អត្តនា នយាធិនម្បន្នតរំ អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា, យមហំ នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉

“អបរិបុណ្ណស្ស បញ្ញាក្ខន្ធស្ស បរិបូរិយា អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉ ត ខោ បតាហំ បស្សាមិ នទេចកេ...បេ... អត្តនា បញ្ញានម្បន្នតរំ អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា, យមហំ នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉

“អបរិបុណ្ណស្ស ខោ ចិមុត្តិក្ខន្ធស្ស បរិបូរិយា អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉ ត ខោ បតាហំ បស្សាមិ នទេចកេ...បេ... អត្តនា ចិមុត្តិនម្បន្នតរំ អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា, យមហំ នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉

“អបរិបុណ្ណស្ស ខោ ចិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធស្ស បរិបូរិយា អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉ ត ខោ បតាហំ បស្សាមិ នទេចកេ លោកេ នយារកេ នព្រហ្មកេ នស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ នទេចមនុស្សាយ អត្តនា ចិមុត្តិញាណទស្សននម្បន្នតរំ អញ្ញំ នយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា, យមហំ នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យំ៉ យំន្នូនាហំ យ្វាយំ ធម្មោ យយា អភិនម្ពុទ្ធោ តមេច ធម្មំ នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរេយ្យ”ន្តិ៉

អថ ខោ ព្រហ្មា នហម្បតិ ភកចតោ ចេតសា ចេតោបរិចិតក្កមញ្ញាយ – សេយ្យថាបិ នាម ពលចា បុរិសោ នមិញ្ជិតំ ចា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ ចា ពាហំ នមិញ្ជេយ្យ ឲចមេច – ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ភកចតោ បុរតោ បាតុរហោសិ៉ អថ ខោ ព្រហ្មា នហម្បតិ ឲកំនំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភកចា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភកចន្តំ ឲតឝចោច – “ឲចមេតំ , ភកចា, ឲចមេតំ, ស្កត! យេបិ តេ, ភន្តេ, អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ នម្មានម្ពុទ្ធា, តេបិ ភកចន្តោ ធម្មញ្ញេច នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរិំ សុ; យេបិ តេ, ភន្តេ, ភចិស្សន្តិ អនាកតមទ្ធានំ អរហន្តោ នម្មានម្ពុទ្ធា តេបិ ភកចន្តោ ធម្មញ្ញេច នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរិស្សន្តិ៉ ភកចាបិ, ភន្តេ, ឲតរហិ អរហំ នម្មានម្ពុទ្ធោ ធម្មញ្ញេច នក្កត្វា កទុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ ចិហរតុ”តិ៉ ឥទមចោច ព្រហ្មា នហម្បតិ, ឥទំ ចត្វា អថាបរំ ឲតឝចោច –

“យេ ច អតីតា នម្ពុទ្ធា, យេ ច ពុទ្ធា អនាកតា;

យេ ចេតរហិ សម្ពុទ្ធា, ពហុនំ [ពហុន្នំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] សោកនាសនោ។

“សព្ពេ សទ្ធម្មគរុនោ, វិហំសុ [វិហរិំសុ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វិហរន្តិ ច;

តថាបិ វិហរិស្សន្តិ, ឯសា ពុទ្ធាន ធម្មតា។

“តស្មា ហិ អត្តកាមេន [អត្ថកាមេន (សី។ បី។ ក។)], មហត្តមភិកង្ខតា;

សទ្ធម្មោ គរុកាតព្ពោ, សរំ ពុទ្ធាន សាសន”ន្តិ។

៣។ ព្រហ្មទេវសុត្តំ

១៧៤។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរិស្សា ព្រាហ្មណិយា ព្រហ្មទេវោ នាម បុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ ហោតិ។

អថ ខោ អាយស្មា ព្រហ្មទេវោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ, តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ “ខីណា ជាតិ , វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា”តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ព្រហ្មទេវោ អរហតំ អហោសិ។

អថ ខោ អាយស្មា ព្រហ្មទេវោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ យេន សកា មាតុ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ព្រហ្មទេវស្ស មាតា ព្រាហ្មណី ព្រហ្មុនោ អាហុតិំ និច្ចំ បគ្គណ្ហាតិ ។ អថ ខោ ព្រហ្មុនោ សហម្បតិស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ អាយស្មតោ ព្រហ្មទេវស្ស មាតា ព្រាហ្មណី ព្រហ្មុនោ អាហុតិំ និច្ចំ បគ្គណ្ហាតិ។ យំនូនាហំ តំ ឧបសង្កមិត្វា សំវេជេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ – ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ អាយស្មតោ ព្រហ្មទេវស្ស មាតុ និវេសនេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ វេហាសំ ឋិតោ អាយស្មតោ ព្រហ្មទេវស្ស មាតរំ ព្រាហ្មណិំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

–

“ក្វេទ ខ្ពេតា ព្រហ្មណិ ព្រហ្មណេលិកា,

យស្សាហុតិំ បគ្គណ្ហាសិ តិដ្ឋំ;

នេតាជិសោ ព្រហ្មណិ ព្រហ្មកេប្លា,

កិំ ជប្បសិ ព្រហ្មបថំ អជានំ [អជានន្តិ (សី॰ បី॰ ក॰)]។

“ទុសោ ហិ តេ ព្រហ្មណិ ព្រហ្មណេចោ,

តិទ្ធបឆិកោ អតិទេចបេត្វា;

អកិច្ចកេតា កិច្ច អកត្ថាបេរិសិ,

យោ តេ សោ [តេ សោ (សី॰ បី॰), យោ តេ ស (?)] បិណ្ឌាយ ឈទំ បចិនេ្ត។

“អាហុនេយ្យា ចេធគ្យ កាមិតេត្វា,

តទាតំ ធេចាតច្ចា ធក្ខិណេយ្យា;

ជាហិត្វា បាបានិ អត្ថុបលិត្តា,

ឈាយេសន្តំ ទ្ធទិឃតិ សីតិភូតោ។

“ន តស្ស បន្ធា ន បុទត្ថយត្តិ,

សន្តា វិធូមា អនីឃា និរាសា;

តិក្ខិត្តធណ្ឌា តសធាចរេសុ,

សោ ព្យាហុតិ ភុញ្ញាតុ អក្កបិណ្ឌ៍

“ចិសេតិក្ខខោ ឧបសត្តចិត្តោ,

ភាកោច ឥត្តោ ឆទតិ អភេខោ;

កិក្ខុ សុសីលេ សុចិយុត្តចិត្តោ,

សោ ព្យាហុតិ ភុញ្ញាតុ អក្កបិណ្ឌ៍

“តស្មិំ បសន្នា អចិកយ្យយាភា,

បតិដ្ឋបេហិ ឥក្លិលំ ឥក្លិលោឃ្យេ;

កទោហិ បុញ្ញា សុលយាឃតិកំ,

ទិស្វា យុតិ៍ ព្រាហ្មណិ ឱឈតិណ្ណា”ត្តិ៍

“តស្មិំ បសន្នា អចិកយ្យយាភា,

បតិដ្ឋបេសិ ឥក្លិលំ ឥក្លិលោឃ្យេ;

អកាសិ បុញ្ញា សុលយាឃតិកំ,

ទិស្វា យុតិ៍ ព្រាហ្មណី ឱឈតិណ្ណា”ត្តិ៍

៣៍ ទាកព្រាហ្មសុត្តំ

๑๗๕. เอวํ เม สุตํ – เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน พกสฺส พฺรหฺมุโน เอวรูปํ ปาปกํ ทิฏฺฐิคตํ อุปฺปนฺนํ โหติ – "อิทํ นิจฺจํ, อิทํ ธุวํ, อิทํ สสฺสตํ, อิทํ เกวลํ, อิทํ อจวนธมฺมํ, อิทญฺหิ น ชายติ น ชียติ น มียติ น จวติ น อุปปชฺชติ, อิโต จ ปนญฺญํ อุตฺตริ [อุตฺตรึ (สี. สฺยา. กํ. ปี.)] นิสฺสรณํ นตฺถี"ติ.

อถ โข ภควา พกสฺส พฺรหฺมุโน เจตสา เจโตปริวิตกฺกมญฺญาย – เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สมิญฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย, ปสาริตํ วา พาหํ สมิญฺเชยฺย เอวเมว – เชตวเน อนฺตรหิโต ตสฺมึ พฺรหฺมโลเก ปาตุรโหสิ. อทฺทสา โข พโก พฺรหฺมา ภควนฺตํ ทูรโตว อาคจฺฉนฺตํ. ทิสฺวาน ภควนฺตํ เอตทโวจ – "เอหิ โข, มาริส, สฺวาคตํ เต, มาริส! จิรสฺสํ โข, มาริส! อิมํ ปริยายมกาสิ ยทิทํ อิธาคมนาย. อิทญฺหิ, มาริส, นิจฺจํ, อิทํ ธุวํ, อิทํ สสฺสตํ, อิทํ เกวลํ, อิทํ อจวนธมฺมํ, อิทญฺหิ น ชายติ น ชียติ น มียติ น จวติ น อุปปชฺชติ. อิโต จ ปนญฺญํ อุตฺตริ นิสฺสรณํ นตฺถี"ติ.

เอวํ วุตฺเต, ภควา พกํ พฺรหฺมานํ เอตทโวจ – "อวิชฺชาคโต วต, โภ, พโก พฺรหฺมา; อวิชฺชาคโต วต, โภ, พโก พฺรหฺมา. ยตฺร หิ นาม อนิจฺจํเยว สมานํ นิจฺจนฺติ วกฺขติ, อทฺธุวํเยว สมานํ ธุวนฺติ วกฺขติ, อสสฺสตํเยว สมานํ สสฺสตนฺติ วกฺขติ, อเกวลํเยว สมานํ เกวลนฺติ วกฺขติ, จวนธมฺมํเยว สมานํ อจวนธมฺมนฺติ วกฺขติ. ยตฺถ จ ปน ชายติ จ ชียติ จ มียติ จ จวติ จ อุปปชฺชติ จ, ตญฺจ ตถา วกฺขติ – 'อิทญฺหิ น ชายติ น ชียติ น มียติ น จวติ น อุปปชฺชติ'. สนฺตญฺจ ปนญฺญํ อุตฺตริ นิสฺสรณํ, 'นตฺถญฺญํ อุตฺตริ นิสฺสรณ'นฺติ วกฺขตี"ติ.

"ทฺวาสตฺตติ โคตม ปุญฺญกมฺมา,

วสวตฺติโน ชาติชรํ อตีตา;

อยมนฺติมา เวทคู พฺรหฺมุปปตฺติ,

อสฺมาภิชปฺปนฺติ ชนา อเนกา"ติ.

"อปฺปญฺหิ เอตํ น หิ ทีฆมายุ,

ยํ ตฺวํ พก มญฺญสิ ทีฆมายุํ;

สตํ สหสฺสานํ [สหสฺสาน (สฺยา. กํ.)] นิรพฺพุทานํ,

អាឃុំ បឌាភាយិ ពចាហំ ច្រាហេុ”ពិ៍

“អភត្តួឌឃ្សឹ ភកចាហយស្ទិ,

ឌាពិឌរ៍ ឃោកយុបិពិចព្តោ;

កិ ឃេ បុទាល៌ា ចពឃឹលចត្តិ,

អាឆិក្លួ ឃេ ពំ ឃយហំ ចិឌព្ពា”ពិ៍

“ឃំ ត្តុំ អបិឃេឃិ ឆាហ្វ យត្យេស្ស,

បិបិឃិពេ ឈយុត្តិ ឃយ្យេទពេ;

ពំ ពេ បុទាល៌ា ចពឃឹលចត្តិ,

ឃុត្តបព្យពុឌ្ឍោច អត្យស្សទាយិ៍

“ឃំ ឲហិក្បុលឃ្វិ ឌភិ កហិពំ,

អឃោចឃឹ កយ្យ៉ាក្រិ ភិឃយាភិ;

ពំ ពេ បុទាល៌ា ចពឃឹលចត្តិ,

ឃុត្តបព្យពុឌ្ឍោច អត្យស្សទាយិ៍

“កក្កាឃ ឃោពឃ្វិ កហិពភាចិ,

លុទ្ទេន នាគេន មនុស្សកប្បា;

បមោចយិត្ថ ពលសា បសយ្ហ

តំ តេ បុរាណំ វតសីលវត្តំ,

សុត្តប្បពុទ្ធោវ អនុស្សរាមិ។

“កប្បោ ច តេ ពទ្ធចរោ អហោសិំ,

សម្ពុទ្ធិមន្តំ [សម្ពុទ្ធិវន្តំ (ពហូសុ)] វតិនំ អមញ្ញិ;

តំ តេ បុរាណំ វតសីលវត្តំ,

សុត្តប្បពុទ្ធោវ អនុស្សរាមី”តិ។

“អទ្ធា បជានាសិ មមេតមាយុំ,

អញ្ញេបិ [អញ្ញម្បិ (សី។ បី។)] ជានាសិ តថា ហិ ពុទ្ធោ;

តថា ហិ ត្យាយំ ជលិតានុភាវោ,

ឱភាសយំ តិដ្ឋតិ ព្រហ្មលោក”ន្តិ។

៥។ អញ្ញតរព្រហ្មសុត្តំ

១៧៩។ សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ព្រហ្មុនោ ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ – “នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ ឥធ អាគច្ឆេយ្យា”តិ។ អថ ខោ ភគវា តស្ស ព្រហ្មុនោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ...បេ... តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ ភគវា តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសីទិ តេជោធាតុំ

សមាបជ្ជិត្វា។

អថ ខោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ឯតទហោសិ – “កហំ នុ ខោ ឯតរហិ ភគវា វិហរតី”តិ? អទ្ទសា ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ [មហាមោគ្គលានោ (ក.)] ភគវន្តំ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសិន្នំ តេជោធាតុំ សមាបន្នំ។ ទិស្វាន – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ – ជេតវនេ អន្តរហិតោ តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ បុរត្ថិមំ ទិសំ និស្សាយ [ឧបនិស្សាយ (សី.)] តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសីទិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា នីចតរំ ភគវតោ។

អថ ខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស ឯតទហោសិ – “កហំ នុ ខោ ឯតរហិ ភគវា វិហរតី”តិ? អទ្ទសា ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ ភគវន្តំ ទិព្ពេន ចក្ខុនា…បេ… ទិស្វាន – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ…បេ… ឯវមេវ – ជេតវនេ អន្តរហិតោ តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ ទក្ខិណំ ទិសំ និស្សាយ តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសីទិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា នីចតរំ ភគវតោ។

អថ ខោ អាយស្មតោ មហាកប្បិនស្ស ឯតទហោសិ – “កហំ នុ ខោ ឯតរហិ ភគវា វិហរតី”តិ? អទ្ទសា ខោ អាយស្មា មហាកប្បិនោ ភគវន្តំ ទិព្ពេន ចក្ខុនា…បេ… តេជោធាតុំ សមាបន្នំ។ ទិស្វាន – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ…បេ… ឯវមេវ – ជេតវនេ អន្តរហិតោ តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកប្បិនោ បច្ឆិមំ ទិសំ និស្សាយ តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសីទិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា នីចតរំ ភគវតោ។

អថ ខោ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស ឯតទហោសិ – “កហំ នុ ខោ ឯតរហិ ភគវា វិហរតី”តិ? អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ…បេ… តេជោធាតុំ សមាបន្នំ។ ទិស្វាន – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ…បេ… តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ឧត្តរំ ទិសំ និស្សាយ តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសីទិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា នីចតរំ ភគវតោ។

អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ ព្រហ្មានំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“អជ្ជាបិ តេ អាវុសោ សា ទិដ្ឋិ, យា តេ ទិដ្ឋិ បុរេ អហុ;

បស្សសិ វីតិវត្តន្តំ, ព្រហ្មលោកេ បភស្សរ”ន្តិ។

“ន មេ មារិស សា ទិដ្ឋិ, យា មេ ទិដ្ឋិ បុរេ អហុ;

បស្សាមិ វីតិវត្តន្តំ, ព្រហ្មលោកេ បភស្សរំ;

សោហំ អជ្ជ កថំ វជ្ជំ, អហំ និច្ចោម្ហិ សស្សតោ”តិ។

អថ ខោ ភគវា តំ ព្រហ្មានំ សំវេជេត្វា – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ – តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ជេតវនេ បាតុរហោសិ។ អថ ខោ សោ ព្រហ្មា អញ្ញតរំ ព្រហ្មបារិសជ្ជំ អាមន្តេសិ – “ឯហិ ត្វំ, មារិស, យេនាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេនុបសង្កម; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ ឯវំ វទេហិ – ‘អត្ថិ នុ ខោ, មារិស មោគ្គល្លាន, អញ្ញេបិ តស្ស ភគវតោ សាវកា ឯវំមហិទ្ធិកា ឯវំមហានុភាវា ; សេយ្យថាបិ ភវំ មោគ្គល្លានោ កស្សបោ កប្បិនោ អនុរុទ្ធោ’”តិ? “ឯវំ, មារិសា”តិ ខោ សោ ព្រហ្មបារិសជ្ជោ តស្ស ព្រហ្មុនោ បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ ឯតទវោច – “អត្ថិ នុ ខោ, មារិស មោគ្គល្លាន, អញ្ញេបិ តស្ស ភគវតោ សាវកា ឯវំមហិទ្ធិកា ឯវំមហានុភាវា; សេយ្យថាបិ ភវំ មោគ្គល្លានោ កស្សបោ កប្បិនោ អនុរុទ្ធោ”តិ? អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ ព្រហ្មបារិសជ្ជំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តេវិជ្ជា ឥទ្ធិបត្តា ច, ចេតោបរិយាយកោវិទា;

ខីណាសវា អរហន្តោ, ពហូ ពុទ្ធស្ស សាវកា”តិ។

អថ ខោ សោ ព្រហ្មបារិសជ្ជោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា យេន សោ ព្រហ្មា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ព្រហ្មានំ ឯតទវោច – “អាយស្មា, មារិស, មហាមោគ្គល្លានោ ឯវមាហ –

“តេវិជ្ជា ឥទ្ធិបត្តា ច, ចេតោបរិយាយកោវិទា;

ខីណាសវា អរហន្តោ, ពហូ ពុទ្ធស្ស សាវកា”តិ។

ឥទមវោច សោ ព្រហ្មបារិសជ្ជោ។ អត្តមនោ ច សោ ព្រហ្មា តស្ស ព្រហ្មបារិសជ្ជស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

៦។ ព្រហ្មលោកសុត្តំ

១៨១។ សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ទិវាវិហារគតោ ហោតិ បដិសល្លីនោ។ អថ ខោ សុព្រហ្មា ច បច្ចេកព្រហ្មា សុទ្ធាវាសោ ច បច្ចេកព្រហ្មា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា បច្ចេកំ ទ្វារពាហំ [បច្ចេកទ្វារពាហំ (បី។ ក។)] ឧបនិស្សាយ អដ្ឋំសុ។ អថ ខោ សុព្រហ្មា បច្ចេកព្រហ្មា សុទ្ធាវាសំ បច្ចេកព្រហ្មានំ ឯតទវោច – “អកាលោ ខោ តាវ, មារិស, ភគវន្តំ បយិរុបាសិតុំ; ទិវាវិហារគតោ ភគវា បដិសល្លីនោ ច។ អសុកោ ច ព្រហ្មលោកោ ឥទ្ធោ ចេវ ផីតោ ច, ព្រហ្មា ច តត្ថ បមាទវិហារំ វិហរតិ។ អាយាម, មារិស, យេន សោ ព្រហ្មលោកោ តេនុបសង្កមិស្សាម; ឧបសង្កមិត្វា តំ ព្រហ្មានំ សំវេជេយ្យាមា”តិ។ “ឯវំ , មារិសា”តិ ខោ សុទ្ធាវាសោ បច្ចេកព្រហ្មា សុព្រហ្មុនោ បច្ចេកព្រហ្មុនោ បច្ចស្សោសិ។

អថ ខោ សុព្រហ្មា ច បច្ចេកព្រហ្មា សុទ្ធាវាសោ ច បច្ចេកព្រហ្មា – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ...បេ... ឯវមេវ – ភគវតោ បុរតោ អន្តរហិតា តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហេសុំ។ អទ្ទសា ខោ សោ ព្រហ្មា តេ ព្រហ្មានោ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តេ។ ទិស្វាន តេ ព្រហ្មានោ ឯតទវោច – “ហន្ទ កុតោ នុ តុម្ហេ មារិសា, អាគច្ឆថា”តិ? “អាគតា ខោ មយំ, មារិស, អម្ហ តស្ស ភគវតោ សន្តិកា អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។ គច្ឆេយ្យាសិ បន ត្វំ, មារិស, តស្ស ភគវតោ ឧបដ្ឋានំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ?

ឯវំ វុត្តោ [ឯវំ វុត្តេ (សី។ ស្យា។ កំ។)] ខោ សោ ព្រហ្មា តំ វចនំ អនធិវាសេន្តោ សហស្សក្ខត្តុំ អត្តានំ អភិនិម្មិនិត្វា សុព្រហ្មានំ បច្ចេកព្រហ្មានំ ឯតទវោច – “បស្សសិ មេ ត្វំ, មារិស, ឯវរូបំ ឥទ្ធានុភាវ”ន្តិ? “បស្សាមិ ខោ អហំ, មារិស, ឯវរូបំ ឥទ្ធានុភាវ”ន្តិ។ “សោ ខ្វាហំ, មារិស, ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ កស្ស អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា ឧបដ្ឋានំ គមិស្សាមី”តិ?

អថ ខោ សុព្រហ្មា បច្ចេកព្រហ្មា ទ្វិសហស្សក្ខត្តុំ អត្តានំ អភិនិម្មិនិត្វា តំ ព្រហ្មានំ ឯតទវោច – “បស្សសិ មេ ត្វំ, មារិស, ឯវរូបំ ឥទ្ធានុភាវ”ន្តិ? “បស្សាមិ ខោ អហំ, មារិស, ឯវរូបំ ឥទ្ធានុភាវ”ន្តិ។ “តយា ច ខោ, មារិស, មយា ច ស្វេវ ភគវា មហិទ្ធិកតរោ ចេវ មហានុភាវតរោ ច។ គច្ឆេយ្យាសិ ត្វំ, មារិស, តស្ស ភគវតោ ឧបដ្ឋានំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ? អថ ខោ សោ ព្រហ្មា សុព្រហ្មានំ បច្ចេកព្រហ្មានំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តយោ សុបណ្ណា ចតុរោ ច ហំសា,

ព្យគ្ឃីនិសា បញ្ចសតា ច ឈាយិនោ;

តយិទំ វិមានំ ជលតេ ច [ជលតេវ (បី។ ក។)] ព្រហ្មេ,

ឱភាសយំ ឧត្តរស្សំ ទិសាយ”ន្តិ។

“ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨩᩃᨲᩮ ᩅᩥᨾᩣᨶᩴ,

ᩒᨽᩣᩈᨿᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ;

ᩁᩪᨸᩮ ᩁᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨴᩣ ᨸᩅᩮᨵᩥᨲᩴ,

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩁᩪᨸᩮ ᩁᨾᨲᩦ ᩈᩩᨾᩮᨵᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᩴᩅᩮᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥᩴᩈᩩ ᪨ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩋᨸᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔᩣᨲᩥ᪨

᪗᪨ ᨠᩮᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪗᪘᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᩣᩉᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨠᩮᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨸᨾᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩮᩣᨵ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᩮ;

ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨸᨾᩣᨿᩥᨶᩴ, ᨶᩥᩅᩩᨲᩴ ᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪘᪨ ᨠᨭᨾᩮᩣᩁᨠᨲᩥᩔᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪗᪙᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᩣᩉᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨠᨭᨾᩮᩣᩁᨠᨲᩥᩔᨠᩴ [ᨠᨭᨾᩮᩣᨴᨠᨲᩥᩔᨠᩴ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨ ᨠᩴ᪨)] ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨸᨾᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩮᩣᨵ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᩮ;

អប្បមេយ្យំ បមាយិនំ, និវុតំ តំ មញ្ញេ អកិស្សវ”ន្តិ។

៩។ តុទុព្រហ្មសុត្តំ

១៨០។ សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន កោកាលិកោ ភិក្ខុ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ អថ ខោ តុទុ [តុរូ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] បច្ចេកព្រហ្មា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន កោកាលិកោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា វេហាសំ ឋិតោ កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “បសាទេហិ, កោកាលិក, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ។ បេសលា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។ “កោសិ ត្វំ, អាវុសោ”តិ? “អហំ តុទុ បច្ចេកព្រហ្មា”តិ។ “ននុ ត្វំ, អាវុសោ, ភគវតា អនាគាមី ព្យាកតោ, អថ កិញ្ចរហិ ឥធាគតោ? បស្ស, យាវញ្ច តេ ឥទំ អបរទ្ធ”ន្តិ។

“បុរិសស្ស ហិ ជាតស្ស, កុឋារី [កុធារី (ស្យា។ កំ។ ក។)] ជាយតេ មុខេ;

យាយ ឆិន្ទតិ អត្តានំ, ពាលោ ទុព្ភាសិតំ ភណំ។

“យោ និន្ទិយំ បសំសតិ,

តំ វា និន្ទតិ យោ បសំសិយោ;

វិចិនាតិ មុខេន សោ កលិំ,

កលិនា តេន សុខំ ន វិន្ទតិ។

“អប្បមត្តកោ អយំ កលិ,

យោ អក្ខេសុ ធនបរាជយោ;

សព្ពស្សាបិ សហាបិ អត្តនា,

អយមេវ មហន្តតរោ កលិ;

យោ សុគតេសុ មនំ បទោសយេ។

“សតំ សហស្សានំ និរព្ពុទានំ,

ឆត្តិំសតិ បញ្ច ច អព្ពុទានិ;

យមរិយគរហី [យមរិយេ គរហី (ស្យា។ ក។), យមរិយំ គរហំ (ក។)] និរយំ ឧបេតិ,

វាចំ មនញ្ច បណិធាយ បាបក”ន្តិ។

១០។ កោកាលិកសុត្តំ

១៨១។ សាវត្ថិនិទានំ ។ អថ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “បាបិច្ឆា, ភន្តេ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានា បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភគវា កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា ហេវំ, កោកាលិក, អវច; មា ហេវំ, កោកាលិក, អវច។ បសាទេហិ, កោកាលិក, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ។ បេសលា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិញ្ចាបិ មេ, ភន្តេ, ភគវា សទ្ធាយិកោ បច្ចយិកោ; អថ ខោ បាបិច្ឆាវ ភន្តេ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានា បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា ហេវំ, កោកាលិក, អវច; មា ហេវំ, កោកាលិក, អវច។ បសាទេហិ, កោកាលិក, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ។ បេសលា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។ តតិយម្បិ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិញ្ចាបិ…បេ… ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា ហេវំ…បេ… បេសលា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។

អថ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អចិរបក្កន្តស្ស ច កោកាលិកស្ស ភិក្ខុនោ សាសបមត្តីហិ បីឡកាហិ [បិឡកាហិ (សី។ បី។)] សព្ពោ កាយោ ផុដោ អហោសិ។ សាសបមត្តិយោ ហុត្វា មុគ្គមត្តិយោ អហេសុំ, មុគ្គមត្តិយោ ហុត្វា កលាយមត្តិយោ អហេសុំ, កលាយមត្តិយោ ហុត្វា កោលដ្ឋិមត្តិយោ អហេសុំ, កោលដ្ឋិមត្តិយោ ហុត្វា កោលមត្តិយោ អហេសុំ, កោលមត្តិយោ ហុត្វា អាមលកមត្តិយោ អហេសុំ, អាមលកមត្តិយោ ហុត្វា ពេលុវសលាដុកមត្តិយោ អហេសុំ, ពេលុវសលាដុកមត្តិយោ ហុត្វា ពិល្លមត្តិយោ អហេសុំ, ពិល្លមត្តិយោ ហុត្វា បភិជ្ជិំសុ។ បុព្ពញ្ច លោហិតញ្ច បគ្ឃរិំសុ។ អថ ខោ

ເກາກາລິເກາ ຠິກ຺ຂຸ ເຕເນວ ອາພາເຘນ ກາລມກາສິ . ກາລງ຺ກເຕາ ຈ ເກາກາລິເກາ ຠິກ຺ຂຸ ປທຸມໍ ນິຣຍໍ ອຸປປຊ຺ຊິ ສາຣິປຸຕ຺ຕເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຆາເຕຕ຺ວາ.

ອຖ ເຂາ ພ຺ຣຫ຺ມາ ສຫມ຺ປຕິ ອຠິກ຺ກນ຺ຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຠິກ຺ກນ຺ຕວຓ຺ເຓາ ເກວລກປ຺ປໍ ເຊຕວນໍ ເອາຠາເສຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິ. ເອກມນ຺ຕໍ ຐິເຕາ ເຂາ ພ຺ຣຫ຺ມາ ສຫມ຺ປຕິ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທເວາຈ – "ເກາກາລິເກາ, ຠນ຺ເຕ, ຠິກ຺ຂຸ ກາລງ຺ກເຕາ. ກາລງ຺ກເຕາ ຈ, ຠນ຺ເຕ, ເກາກາລິເກາ ຠິກ຺ຂຸ ປທຸມໍ ນິຣຍໍ ອຸປປນ຺ເນາ ສາຣິປຸຕ຺ຕເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຆາເຕຕ຺ວາ"ຕິ. ອິທມເວາຈ ພ຺ຣຫ຺ມາ ສຫມ຺ປຕິ, ອິທໍ ວຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍີຕິ.

ອຖ ເຂາ ຠຄວາ ຕສ຺ສາ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຈ຺ຈເຍນ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ – "ອິມໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣຕ຺ຕິໍ ພ຺ຣຫ຺ມາ ສຫມ຺ປຕິ ອຠິກ຺ກນ຺ຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຠິກ຺ກນ຺ຕວຓ຺ເຓາ ເກວລກປ຺ປໍ ເຊຕວນໍ ເອາຠາເສຕ຺ວາ ເຍນາຫໍ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ມໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິ. ເອກມນ຺ຕໍ ຐິເຕາ ເຂາ, ຠິກ຺ຂເວ, ພ຺ຣຫ຺ມາ ສຫມ຺ປຕິ ມໍ ເອຕທເວາຈ – 'ເກາກາລິເກາ, ຠນ຺ເຕ, ຠິກ຺ຂຸ ກາລງ຺ກເຕາ. ກາລງ຺ກເຕາ ຈ, ຠນ຺ເຕ, ເກາກາລິເກາ ຠິກ຺ຂຸ ປທຸມໍ ນິຣຍໍ ອຸປປນ຺ເນາ ສາຣິປຸຕ຺ຕເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຆາເຕຕ຺ວາ'ຕິ. ອິທມເວາຈ, ຠິກ຺ຂເວ , ພ຺ຣຫ຺ມາ ສຫມ຺ປຕິ, ອິທໍ ວຕ຺ວາ ມໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວນ຺ຕຣຘາຍີ"ຕິ.

ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ, ອຎ຺ຎຕເຣາ ຠິກ຺ຂຸ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທເວາຈ – "ກີວທີຆໍ ນຸ ເຂາ, ຠນ຺ເຕ, ປທຸເມ ນິຣເຍ ອາຍຸປ຺ປມາຓ"ນ຺ຕິ? "ທີຆໍ ເຂາ, ຠິກ຺ຂຸ, ປທຸເມ ນິຣເຍ ອາຍຸປ຺ປມາຓໍ. ຕໍ ນ ສຸກຣໍ ສງ຺ຂາຕຸໍ – ເອຕ຺ຕການິ ວສ຺ສານິ ອິຕິ ວາ, ເອຕ຺ຕການິ ວສ຺ສສຕານິ ອິຕິ ວາ, ເອຕ຺ຕການິ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ອິຕິ ວາ, ເອຕ຺ຕການິ ວສ຺ສສຕສຫສ຺ສານິ ອິຕິ ວາ"ຕິ. "ສກ຺ກາ ປນ, ຠນ຺ເຕ, ອຸປມໍ ກາຕຸ"ນ຺ຕິ? "ສກ຺ກາ , ຠິກ຺ຂູ"ຕິ ຠຄວາ ອເວາຈ –

"ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິຂາຣິເກາ ເກາສລເກາ ຕິລວາເຫາ. ຕເຕາ ປຸຣິເສາ ວສ຺ສສຕສ຺ສ ວສ຺ສສຕສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ເອກເມກໍ ຕິລໍ ອຸທ຺ຘເຣຍ຺ຍ; ຂິປ຺ປຕຣໍ ເຂາ ເສາ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິຂາຣິເກາ ເກາສລເກາ ຕິລວາເຫາ ອິມິນາ ອຸປກ຺ກເມນ ປຣິກ຺ຂຍໍ ປຣິຍາທານໍ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ, ນ ຕ຺ເວວ ເອເກາ ອພ຺ພຸເທາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ອພ຺ພຸທາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ນິຣພ຺ພຸທນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ນິຣພ຺ພຸທາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ອພເພາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ອພພາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ອຏເຏາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ອຏຏາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ອຫເຫາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ອຫຫາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ກຸມຸເທາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ກຸມຸທາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ເສາຄນ຺ຘິເກາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ເສາຄນ຺ຘິກາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ອຸປ຺ປລນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ອຸປ຺ປລາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ປຸຓ຺ຑຣິເກາ ນິຣເຍາ. ເສຍ຺ຍຖາປິ , ຠິກ຺ຂຸ, ວີສຕິ ປຸຓ຺ຑຣິກາ ນິຣຍາ, ເອວເມເກາ ປທຸເມາ ນິຣເຍາ. ປທຸເມ ປນ, ຠິກ຺ຂຸ, ນິຣເຍ ເກາກາລິເກາ ຠິກ຺ຂຸ ອຸປປນ຺ເນາ ສາຣິປຸຕ຺ຕເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຆາເຕຕ຺ວາ"ຕິ. ອິທມເວາຈ ຠຄວາ, ອິທໍ ວຕ຺ວານ ສຸຄເຕາ ອຖາປຣໍ ເອຕທເວາຈ ສຕ຺ຖາ –

"ປຸຣິສສ຺ສ ຫິ ຊາຕສ຺ສ,

កុឋារី ជាយតេ មុខេ;

យាយ ឆិន្ទតិ អត្តានំ,

ពាលោ ទុព្ភាសិតំ ភណំ។

“យោ និន្ទិយំ បសំសតិ,

តំ វា និន្ទតិ យោ បសំសិយោ;

វិចិនាតិ មុខេន សោ កលិំ,

កលិនា តេន សុខំ ន វិន្ទតិ។

“អប្បមត្តកោ អយំ កលិ,

យោ អក្ខេសុ ធនបរាជយោ;

សព្ពស្សាបិ សហាបិ អត្តនា,

អយមេវ មហត្តរោ កលិ;

យោ សុគតេសុ មនំ បទោសយេ។

“សតំ សហស្សានំ និរព្ពុទានំ,

ឆត្តិំសតិ បញ្ច ច អព្ពុទានិ;

យមរិយគរហី និរយំ ឧបេតិ,

វាចំ មនញ្ច បណិធាយ បាបក”ន្តិ។

បឋមោ វគ្គោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អាយាចនំ គារវោ ព្រហ្មទេវោ,

ពកោ ច ព្រហ្មា អបរា ច ទិដ្ឋិ;

បមាទកោកាលិកតិស្សកោ ច,

តុទុ ច ព្រហ្មា អបរោ ច កោកាលិកោតិ។

២។ ទុតិយវគ្គោ

១។ សនង្កុមារសុត្តំ

១៨២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ សប្បិនីតីរេ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ សប្បិនីតីរំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មិំ, យេ គោត្តបដិសារិនោ;

វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, សោ សេដ្ឋោ ទេវមានុសេ”តិ។

ឥទមវោច ព្រហ្មា សនង្កុមារោ។ សមនុញ្ញោ សត្ថា អហោសិ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ “សមនុញ្ញោ មេ សត្ថា”តិ ភគវន្តំ

អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ។

២។ ទេវទត្តសុត្តំ

១៨២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្ពតេ អចិរបក្កន្តេ ទេវទត្តេ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ គិជ្ឈកូដំ បព្ពតំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ទេវទត្តំ អារព្ភ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ផលំ វេ កទលិំ ហន្តិ, ផលំ វេឡុំ ផលំ នឡំ;

សក្ការោ កាបុរិសំ ហន្តិ, គព្ភោ អស្សតរិំ យថា”តិ។

៣។ អន្ធកវិន្ទសុត្តំ

១៨៣។ ឯកំ សមយំ ភគវា មាគធេសុ វិហរតិ អន្ធកវិន្ទេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តន្ធការតិមិសាយំ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ, ទេវោ ច ឯកមេកំ ផុសាយតិ។ អថ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ អន្ធកវិន្ទំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“សេវេថ បន្តានិ សេនាសនានិ,

ចរេយ្យ សំយោជនវិប្បមោក្ខា;

សចេ រតិំ នាធិគច្ឆេយ្យ តត្ថ,

សង្ឃេ វសេ រក្ខិតត្តោ សតីមា។

“កុលាកុលំ បិណ្ឌិកាយ ចរន្តោ,

ខ្ពត្រិយក្យេត្តា តិបកោ សតីយា;

សេចេឆ បត្តាតិ សេតាសតាតិ,

កឃា បយុទ្ធា អកចេឃ ចិយុទ្ធា·

“ឃត្ត ខេកចោ សទិសបិ [សិទិ សបិ (សី· ស្យា· កំ· បី·)],

ចិន្ទុ សញ្ញាទតិ ឆតឃតិ ខេខេចា;

អក្ខការទតិយិសាឃ ទត្តិឃា,

តិសិទិ ពត្ត កិក្ខុ ចិកាពលេលិយហំសោ·

“ខ្ពខពិញ្ញាខាតា ខេយ ខិន្តុ, តឃិជំ ខ្ពតិហិតិហំ;

ខុក្ខិ ព្រហ្មទិឃម្ហិ, សហស្សំ យក្ខហាឃិតំ·

“កិខេយ្យា [កិខេឃា (សី· ស្យា· កំ· បី·)] បញ្ញសតា ខេសក្កា, ខសា ច ខសធា ខស;

សខេត្ថា ខេសាពសយាបក្ខា, អតិរដ្ឋាភកាយិខេតា·

“អចាយំ [អត្តាយំ-ខ្ពតិបិ ឌី· តិ· ១·១៥០] ខ្ពតរា បខា, បុញ្ញកាកាតិ ខេយ យខេតា;

សត្តាតំ ខេតាបិ សខេក្កាយិ, យុសាចាខស្ស ជត្តុប”ត្តិ [ជត្តុខេបតិ (សី· ស្យា· កំ· បី·), ជត្តុខេប្យតិ (ក·)]·

៣. អនុលោមតីសុត្ត

១២៣. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ...បេ... តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ. “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ

ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, រាជា អហោសិ អរុណវា នាម។ រញ្ញោ ខោ បន, ភិក្ខវេ, អរុណវតោ អរុណវតី នាម រាជធានី អហោសិ។ អរុណវតិំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, រាជធានិំ [អរុណវតិយំ ខោ បន ភិក្ខវេ រាជធានិយំ (បី។ ក។)] សិខី ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧបនិស្សាយ វិហាសិ។ សិខិស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អភិភូសម្ភវំ នាម សាវកយុគំ អហោសិ អគ្គំ ភទ្ទយុគំ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សិខី ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អភិភុំ ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ – ‘អាយាម, ព្រាហ្មណ, យេន អញ្ញតរោ ព្រហ្មលោកោ តេនុបសង្កមិស្សាម, យាវ ភត្តស្ស កាលោ ភវិស្សតី’តិ។ ‘ឯវំ, ភន្តេ’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, អភិភូ ភិក្ខុ សិខិស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សិខី ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អភិភូ ច ភិក្ខុ – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ – អរុណវតិយា រាជធានិយា អន្តរហិតា តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហេសុំ។

“អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សិខី ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អភិភុំ ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ – ‘បដិភាតុ, ព្រាហ្មណ, តំ ព្រហ្មុនោ ច ព្រហ្មបរិសាយ ច ព្រហ្មបារិសជ្ជានញ្ច ធម្មី កថា’តិ។ ‘ឯវំ, ភន្តេ’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, អភិភូ ភិក្ខុ សិខិស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បដិស្សុត្វា, ព្រហ្មានញ្ច ព្រហ្មបរិសញ្ច ព្រហ្មបារិសជ្ជេ ច ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ តត្រ សុទំ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា ច ព្រហ្មបរិសា ច ព្រហ្មបារិសជ្ជា ច ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ [ខីយន្តិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វិបាចេន្តិ – ‘អច្ឆរិយំ វត , ភោ, អព្ភុតំ វត ភោ, កថញ្ហិ នាម សត្ថុ សម្មុខា សាវកោ ធម្មំ ទេសេស្សតី’”តិ !

“អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សិខី ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អភិភុំ ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ – ‘ឧជ្ឈាយន្តិ ខោ តេ, ព្រាហ្មណ, ព្រហ្មា ច ព្រហ្មបរិសា ច ព្រហ្មបារិសជ្ជា ច – អច្ឆរិយំ វត, ភោ, អព្ភុតំ វត, ភោ, កថញ្ហិ នាម សត្ថុ សម្មុខា សាវកោ ធម្មំ ទេសេស្សតីតិ! តេន ហិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ភិយ្យោសោមត្តាយ ព្រហ្មានញ្ច ព្រហ្មបរិសញ្ច ព្រហ្មបារិសជ្ជេ ច សំវេជេហី’តិ។ ‘ឯវំ, ភន្តេ’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, អភិភូ ភិក្ខុ សិខិស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បដិស្សុត្វា ទិស្សមានេនបិ កាយេន ធម្មំ ទេសេសិ, អទិស្សមានេនបិ កាយេន ធម្មំ ទេសេសិ, ទិស្សមានេនបិ ហេដ្ឋិមេន ឧបឌ្ឍកាយេន អទិស្សមានេន ឧបរិមេន ឧបឌ្ឍកាយេន ធម្មំ ទេសេសិ, ទិស្សមានេនបិ ឧបរិមេន ឧបឌ្ឍកាយេន អទិស្សមានេន ហេដ្ឋិមេន ឧបឌ្ឍកាយេន ធម្មំ ទេសេសិ។ តត្រ សុទំ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា ច ព្រហ្មបរិសា ច ព្រហ្មបារិសជ្ជា ច អច្ឆរិយព្ភុតចិត្តជាតា អហេសុំ – ‘អច្ឆរិយំ វត, ភោ, អព្ភុតំ វត, ភោ, សមណស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា’”តិ!

“អថ ខោ អភិភូ ភិក្ខុ សិខិំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច – ‘អភិជានាមិ ខ្វាហំ, ភន្តេ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស មជ្ឈេ ឯវរូបិំ វាចំ ភាសិតា – បហោមិ ខ្វាហំ អាវុសោ, ព្រហ្មលោកេ ឋិតោ សហស្សិលោកធាតុំ [សហស្សីលោកធាតុំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] សរេន វិញ្ញាបេតុ’ន្តិ។ ‘ឯតស្ស, ព្រាហ្មណ, កាលោ, ឯតស្ស, ព្រាហ្មណ, កាលោ; យំ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ព្រហ្មលោកេ ឋិតោ សហស្សិលោកធាតុំ សរេន វិញ្ញាបេយ្យាសី’តិ។ ‘ឯវំ, ភន្តេ’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, អភិភូ ភិក្ខុ សិខិស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បដិស្សុត្វា ព្រហ្មលោកេ ឋិតោ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“អារព្ភ [អារទ្ធ (សព្ពត្ថ)] តិក្ខមេវ [តិក្ខមេវ (សី. បី.)], ឃុដ្ឋាទ ព្យគ្ឃសាលតេ;

ឆុតាទ មក្ខតោ សេតិ, តទ្យអាការេទ ព្យញ្ជនោ.

“យោ ខ្លមស្មិំ ឆមុទិតយេ, អប្បមត្តោ ទិហស្សតិ;

បហាយ ជាតិសំសារំ, ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតី”តិ.

“អថ ខោ, កិម្ពិល, សិលី ច ភកចា អទហំ សមុសមុទ្ទោ អភិក្ខ ច ភិក្ខុ ព្រាហ្មាគព្ភា ព្រាហ្មបរិសព្ភា ព្រាហ្មបរិសជ្ជេ ច សំទេទជេត្វា –

សេយ្យថាបិ តាយ...បេ... តស្មិំ ព្រាហ្មលោកេ អត្តុទហិតា អនុលាទតិយា រាជឆាតិយា បិតុរេហេស្សុំ. អថ ខោ, កិម្ពិល, សិលី ភកចា អទហំ សមុសមុទ្ទោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ – ‘អស្សុត្ថ នោ, តុមេ្យកិម្ពិលេ, អភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនោ ព្រាហ្មលោកេ ជិតស្ស កាឆាយោ ការសមាតស្សា’តិ? ‘អស្សុម្ហ ខោ មយំ, ភន្តេ, អភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនោ ព្រាហ្មលោកេ ជិតស្ស កាឆាយោ ការសមាតស្សា’តិ. ‘យថា កថំ បន តុមេ្យកិម្ពិលេ, អស្សុត្ថ អភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនោ ព្រាហ្មលោកេ ជិតស្ស កាឆាយោ ការសមាតស្សា’”តិ? ឲចំ ខោ មយំ, ភន្តេ, អស្សុម្ហ អភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនោ ព្រាហ្មលោកេ ជិតស្ស កាឆាយោ ការសមាតស្ស –

“អារព្ភ តិក្ខមេវ, ឃុដ្ឋាទ ព្យគ្ឃសាលតេ;

ឆុតាទ មក្ខតោ សេតិ, តទ្យអាការេទ ព្យញ្ជនោ.

“យោ ខ្លមស្មិំ ឆមុទិតយេ, អប្បមត្តោ ទិហស្សតិ;

បហាយ ជាតិសំសារំ, ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតី”តិ.

“‘ឲចំ ខោ មយំ, ភន្តេ, អស្សុម្ហ អភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនោ ព្រាហ្មលោកេ ជិតស្ស កាឆាយោ ការសមាតស្សា’តិ. ‘សាធុ សាធុ, កិម្ពិលេ; សាធុ ខោ តុមេ្យកិម្ពិលេ! អស្សុត្ថ អភិក្ខុស្ស ភិក្ខុនោ ព្រាហ្មលោកេ ជិតស្ស កាឆាយោ ការសមាតស្សា’”តិ.

ឱទមេទោច ភកចា, អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកចតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ.

៥។ បរិនិព្ពានសុត្តំ

១៨៦។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុសិនារាយំ វិហរតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ អន្តរេន យមកសាលានំ បរិនិព្ពានសមយេ។ អថ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ហន្ទ ទានិ, ភិក្ខវេ , អាមន្តយាមិ វោ – ‘វយធម្មា សង្ខារា, អប្បមាទេន សម្បាទេថា’តិ។ អយំ តថាគតស្ស បច្ឆិមា វាចា”។

អថ ខោ ភគវា បឋមំ ឈានំ [បឋមជ្ឈានំ (ស្យា។ កំ។) ឯវំ ទុតិយំ ឈានំ អាទីសុបិ] សមាបជ្ជិ។ បឋមា ឈានា [បឋមជ្ឈានា (ស្យា។ កំ។) ឯវំ ទុតិយា ឈានា អាទីសុបិ] វុដ្ឋហិត្វា ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា តតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ តតិយា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា អាកាសានញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជិ។ អាកាសានញ្ចាយតនា វុដ្ឋហិត្វា វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជិ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនា វុដ្ឋហិត្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជិ។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនា វុដ្ឋហិត្វា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជិ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនា វុដ្ឋហិត្វា សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជិ។

សញ្ញាវេទយិតនិរោធា វុដ្ឋហិត្វា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជិ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនា វុដ្ឋហិត្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជិ។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនា វុដ្ឋហិត្វា វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជិ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនា វុដ្ឋហិត្វា អាកាសានញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជិ។ អាកាសានញ្ចាយតនា វុដ្ឋហិត្វា ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា តតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ តតិយា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ បឋមា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា តតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ តតិយា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា សមនន្តរា ភគវា បរិនិព្ពាយិ។ បរិនិព្ពុតេ ភគវតិ សហ បរិនិព្ពានា ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“សព្ពេវ និក្ខិបិស្សន្តិ, ភូតា លោកេ សមុស្សយំ;

យត្ថ ឯតាទិសោ សត្ថា, លោកេ អប្បដិបុគ្គលោ;

តថាគតោ ពលប្បត្តោ, សម្ពុទ្ធោ បរិនិព្ពុតោ”តិ។

បរិនិព្ពុតេ ភគវតិ សហ បរិនិព្ពានា សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“អនិច្ចា វត សង្ខារា, ឧប្បាទវយធម្មិនោ;

ឬប្បន្ទិតា តិរុង្គត្តិ, តេមសំ ច្ឆបសេយា ស្ភេលា”តិ៍

បរិតិត្ញេត ភកចតិ សហ បរិតិត្តាតា អាយស្មា អាភេន្ធា ត្លុយំ កាឆំ អភាសិ –

“តងាសិ ឃំ ភឹសតក៌, តងាសិ លេមយហ៌សត៌;

សត្តាកាលេចន្ទុបេត, សព្ញេន្ធ បរិតិត្ញេត”តិ៍

បរិតិត្ញេត ភកចតិ សហ បរិតិត្តាតា អាយស្មា អត្យុរន្ធោ ត្លយា កាឆាយោ អភាសិ –

“ភាហុ អស្សាសបស្សាសោ, ឋិតចិត្តស្ស តាឌិតោ;

អនេតជោ សត្តិយាលក្ខ, ចក្លុយា បរិតិត្ញេតា [ឃំ កាលយកទឹ យុតិ (យហាបរិតិត្តាតស្យុត្តេ)]៍

“អសល្លីនេត ចិត្តេត, វេទតំ អជ្ញាសយិ;

បជ្ជោតស្សេច តិត្តាតំ, ចិមោក្ខោ ចេតសោ អហុ”តិ៍

ធុតិយោ ចក្កា៍

តស្សុត្តាតំ –

ទ្រាហ្មាសតំ ធេចេន្តា, អត្ថកចិន្តោ អរុហចតី;

បរិតិត្តាតេត ច ធេសិតំ, ត្លងំ ទ្រាហ្មបត្តាកត្តិ៍

ទ្រាហ្មសំយុត្តំ សមត្តំ៍ [ត្លតោ បរំ យរមូបេតក្ខកោស្ន ឲចប្បិ ឌិស្សតិ –§ទ្រាហ្មាឃាចតំ អកាលេចត្តា, ទ្រាហ្មធេចោ ពកោ ច ទ្រាហ្មា៍§អញ្ញាតរោ ច ទ្រាហ្មាលោកាកាលិកត្តា, តិស្សកត្តា តុរុន្ធ ច§ទ្រាហ្មា លោកាកាលិកភិក្ខុ, សតក្ខុយាលេត ធេចេន្តំ៍§អត្ថកចិត្តំ អរុហចតិ, បរិតិត្តាតេត បត្តុរសាតិ]

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

សិ៍ ទ្រាហ្វណសំយុត្តំ

១៍ អរហត្តចេក្កា

១៍ ឆតញ្ជាតឹសុត្តំ

១ប័សិ៍ ឲចំ មេយ សុតំ – ឲកំ សយយំ ភកចា រាឌកេហ ចិហរតិ ចេឡ្វុចនេត កលន្ទកតិចាបេ៍ តេត ខោ បត សយមេឃត អញ្ញតរស្ស ភារទ្វាឌគោត្តស្ស ទ្រាហ្វណស្ស ឆតញ្ជាតឹ [ឆាតញ្ជាតឹ (បី៍ សី៍ អដ្ឋ៍)] តាម ទ្រាហ្វណី អភិប្បសន្នា ហោតិ ពុទ្ធេ ច ឆម្មេ ច សង្ឃេ ច៍ អថ ខោ ឆតញ្ជាតឹ ទ្រាហ្វណី ភារទ្វាឌគោត្តស្ស ទ្រាហ្វណស្ស ភត្តំ ឧបសំហរន្តី ឧបក្ខលិត្វា តិក្ខត្តុំ ឧទាតំ ឧទាតេសិ –

“តមោ តស្ស ភកចតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស;

តមោ តស្ស ភកចតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស;

តមោ តស្ស ភកចតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ៍

ឲចំ ចុត្តេ, ភារទ្វាឌគោត្តោ ទ្រាហ្វណោ ឆតញ្ជាតឹ ទ្រាហ្វណឹ ឲតទចោច – “ឲចមេចំ បតាយំ ចសលី យស្មិំ ចា តស្មិំ ចា តស្ស មុណ្ឌកស្ស សមណស្ស ចណ្ណំ ភាសតិ៍ ឥទាតិ ត្យាហំ, ចសលិ, តស្ស សត្ថុនោ ចាទំ អារោបេស្សាមី”តិ៍ “ត ខ្វាហំ តំ, ទ្រាហ្វណ, បស្សាមិ សទេចកេ លោកេ សមារកេ សទ្រាហ្វកេ សស្សមណទ្រាហ្វណិយា បឌាយ សទេចមតុស្សាយ, មោ តស្ស ភកចតោ ចាទំ អារោបេយ្យ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស៍ អបិ ច ត្វំ, ទ្រាហ្វណ, កច្ឆ, កត្វា ចិឌាតិស្សសី”តិ [កត្វាបិ ឌាតិស្សសីតិ (ស្យា៍ កំ៍)]៍

អថ ខោ ភារទ្វាឌគោត្តោ ទ្រាហ្វណោ កុបិតោ អតត្តមតោ មេឃត ភកចា តេតុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភកចតា សទ្ធិំ សម្មោទិ៍ សម្មោទតីយំ កថំ សារណីយំ ចីតិសារេត្វា ឲកមត្តំ តិសីទិ៍ ឲកមត្តំ តិសិន្នោ ខោ ភារទ្វាឌគោត្តោ ទ្រាហ្វណោ ភកចត្តំ កាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កិំសុ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កិំសុ ឆេត្វា ត សោចតិ;

កិស្សស្សុ ឲកឆម្មស្ស, ចឆំ រោចេសិ កោតមា”តិ៍

“កោឆំ លោក្វា ឃុលំ សេតិ, កោឆំ លោក្វា ត សោចតិ;

កោឆស្ស ចិសម្មលស្ស, យឆុរក្កស្ស (ទាហុល;

ចឆំ អទិយា បសំសត្តិ, តឌៀ្យលោក្វា ត សោចតី”តិ។

ឧចំ ចុត្តេ, ការក្វាឌកោរត្តា (ទាហុលោ ភកចត្តំ ឧតឆទចាច – “អភិក្កត្តំ, ភោ កោតយ, អភិក្កត្តំ, ភោ កោតយ! សេយ្យថាបិ, ភោ កោតយ, តិក្កុឌ្ជិតំ ចា ឃុក្កុឌ្ជេយ្យ, បដិច្ឆត្តំ ចា ចិចទេយ្យ, ម្មឡហស្ស ចា យក្កំ អាចិក្ខេយ្យ, អត្ថការេ ចា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ចក្ខុមត្តោ រូបាតិ ឥក្ខត្តីតិ; ឧចមេចំ ភោតា កោតមេត អនេកបរិយាយេត ធម្មោ បកាសិតោ។ ឧសាហំ, ភត្តេ, ភកចត្តំ កោតមំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ លភេយ្យាហំ ភោតោ កោតមស្ស សត្តិកេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យំ ឧបសម្បទ”ត្តិ។

អលត្ថ ខោ ការក្វាឌកោរត្តា (ទាហុលោ ភកចតោ សត្តិកេ បព្ពជ្ជំ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អចិរូបសម្បន្នោ ខោ បតាយស្មា ការក្វាឌខា ឧកោ ចូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ ចិហរត្តោ តចិរស្សេច – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេច អការស្មា អតការិយំ បព្ពជត្តិ តឆត្តុត្តរំ – (ទាហុចរិយបរិយោសាតំ ឌិដ្ឋេច ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ ចិហាសិ។ “ឍីណា ឌាតិ, ចុសិតំ (ទាហុចរិយំ, កតំ ករណីយំ, តាបរំ ឥត្ថត្តាយា”តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ច បតាយស្មា ការក្វាឌខា អរហតំ អហោសីតិ។

៧។ អក្កោសសុត្តំ

១៥៥។ ឧកំ សមយំ ភកចា រាឌកហេ ចិហរតិ ចេឡុចតេ កលត្ថកតិចាបេ។ អស្សោសិ ខោ អក្កោសកការក្វាឌខា (ទាហុលោ – “ការក្វាឌកោរត្តា កិរ (ទាហុលោ សមណស្ស កោតមស្ស សត្តិកេ អការស្មា អតការិយំ បព្ពជិតោ”តិ កុបិតោ អតត្តមតោ ឧយេត ភកចា តេតុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភកចត្តំ អសព្ភាហិ ផរុសាហិ ចាចាហិ អក្កោសតិ បរិភាសតិ។

ឧចំ ចុត្តេ, ភកចា អក្កោសកការក្វាឌំ (ទាហុលំ ឧតឆទចាច – “តំ កិំ យញ្ញសិ, (ទាហុល, អបិ តុ ខោ តេ អាកច្ឆត្តិ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា អតិថិយោ [អតិថយោ (?)]”តិ? “អប្បេកទា មេ, ភោ កោតយ, អាកច្ឆត្តិ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា អតិថិយោ”តិ។ “‘តំ កិំ យញ្ញសិ, (ទាហុល, អបិ តុ តេសំ អតុប្បទេសិ ខាឆតីយំ ចា ភោឌតីយំ ចា សាយតីយំ ចា’”តិ? “‘អប្បេកទា តេសាហំ, ភោ កោតយ, អតុប្បទេមិ ខាឆតីយំ ចា ភោឌតីយំ ចា សាយតីយំ ចា’”តិ។ “‘សចេ ខោ បត តេ, (ទាហុល, តប្បដិក្កណ្ហត្តិ, កស្ស តំ ហោតី’”តិ? “‘សចេ តេ, ភោ កោតយ, តប្បដិក្កណ្ហត្តិ, អម្ហាកមេច តំ ហោតី’”តិ។ “ឧចមេច ខោ, (ទាហុល, យំ ត្វំ អម្ហេ អតក្កោសត្តេ អក្កោសសិ, អរោសេត្តេ រោសេសិ, អភណ្ឌត្តេ ភណ្ឌសិ, តំ តេ មយំ តប្បដិក្កណ្ហាម។ តទេចេតំ, (ទាហុល, ហោតិ;

តវេវេតំ, ព្រាហ្មណ, ហោតិ”។

“យោ ខោ, ព្រាហ្មណ, អក្កោសន្តំ បច្ចក្កោសតិ, រោសេន្តំ បដិរោសេតិ, ភណ្ឌន្តំ បដិភណ្ឌតិ, អយំ វុច្ចតិ, ព្រាហ្មណ, សម្ភុញ្ជតិ វីតិហរតីតិ។ តេ មយំ តយា នេវ សម្ភុញ្ជាម ន វីតិហរាម។ តវេវេតំ, ព្រាហ្មណ, ហោតិ; តវេវេតំ, ព្រាហ្មណ, ហោតី”តិ។ “ភវន្តំ ខោ គោតមំ សរាជិកា បរិសា ឯវំ ជានាតិ – ‘អរហំ សមណោ គោតមោ’តិ។ អថ ច បន ភវំ គោតមោ កុជ្ឈតី”តិ។

“អក្កោធស្ស កុតោ កោធោ, ទន្តស្ស សមជីវិនោ;

សម្មទញ្ញា វិមុត្តស្ស, ឧបសន្តស្ស តាទិនោ។

“តស្សេវ តេន បាបិយោ, យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ។

“ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតិ។

“ឧភិន្នំ តិកិច្ឆន្តានំ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

ជនា មញ្ញន្តិ ពាលោតិ, យេ ធម្មស្ស អកោវិទា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អក្កោសកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ លភេយ្យាហំ, ភន្តេ, ភោតោ គោតមស្ស សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យំ ឧបសម្បទ”ន្តិ។

អលត្ថ ខោ អក្កោសកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អចិរូបសម្បន្នោ ខោ បនាយស្មា អក្កោសកភារទ្វាជោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ តទនុត្តរំ – ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ “ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា”តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសីតិ។

៣។ អសុរិន្ទកសុត្តំ

១៨៩។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ អស្សោសិ ខោ អសុរិន្ទកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ – “ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ កិរ សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ”តិ កុបិតោ អនត្តមនោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសតិ បរិភាសតិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភគវា តុណ្ហី អហោសិ។ អថ ខោ អសុរិន្ទកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ជិតោសិ, សមណ, ជិតោសិ, សមណា”តិ។

“ជយំ វេ មញ្ញតិ ពាលោ, វាចាយ ផរុសំ ភណំ;

ជយញ្ចេវស្ស តំ ហោតិ, យា តិតិក្ខា វិជានតោ។

“តស្សេវ តេន បាបិយោ, យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ។

“ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតិ។

“ឧភិន្នំ តិកិច្ឆន្តានំ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

ជនា មញ្ញន្តិ ពាលោតិ, យេ ធម្មស្ស អកោវិទា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អសុរិន្ទកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសី”តិ។

៤។ ពិលង្គិកសុត្តំ

១៥០។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ អស្សោសិ ខោ ពិលង្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ – “ភារទ្វាជគោត្តោ កិរ ព្រាហ្មណោ សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ”តិ កុបិតោ អនត្តមនោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តុណ្ហីភូតោ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថ ខោ ភគវា ពិលង្គិកស្ស ភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ ពិលង្គិកំ ភារទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ,

សុទ្ធស្ស បោសស្ស អនង្គណស្ស;

តមេវ ពាលំ បច្ចេតិ បាបំ,

សុខុមោ រជោ បដិវាតំវ ខិត្តោ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ពិលង្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសី”តិ។

៥។ អហិំសកសុត្ត

១៥១។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ អហិំសកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អហិំសកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អហិំសកាហំ, ភោ គោតម, អហិំសកាហំ, ភោ គោតមា”តិ។

“យថា នាមំ តថា ចស្ស, សិយា ខោ ត្វំ អហិំសកោ;

យោ ច កាយេន វាចាយ, មនសា ច ន ហិំសតិ;

ស វេ អហិំសកោ ហោតិ, យោ បរំ ន វិហិំសតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អហិំសកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា

ᩋᩉᩥᩴᩈᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

᪖᪨ ᨩᨭᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪙᪒᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨩᨭᩣᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩣᩁᨱᩦᨿᩴ ᩅᩦᨲᩥᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨩᨭᩣᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨩᨭᩣ ᨻᩉᩥᨩᨭᩣ, ᨩᨭᩣᨿ ᨩᨭᩥᨲᩣ ᨷᨩᩣ;

ᨲᩴ ᨲᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᨠᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩅᩥᨩᨭᨿᩮ ᨩᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩈᩦᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩁᩮᩣ ᩈᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᨿᩴ;

ᩋᩣᨲᩣᨷᩦ ᨶᩥᨷᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩅᩥᨩᨭᨿᩮ ᨩᨭᩴ᪨

“ᨿᩮᩈᩴ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨧ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨧ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨧ ᩅᩥᩁᩣᨩᩥᨲᩣ;

ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨩᨭᩥᨲᩣ ᨩᨭᩣ᪨

“ᨿᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨾᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨧ, ᩋᩈᩮᩈᩴ ᩏᨷᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᨷᨭᩥᨥᩴ ᩁᩪᨷᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ, ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩈᩣ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩮ ᨩᨭᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨩᨭᩣᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ…ᨷᩮ… ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᨷᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

᪗᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

១៩៦។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ សុទ្ធិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សុទ្ធិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អជ្ឈភាសិ –

“ន ព្រាហ្មណោ [នាព្រាហ្មណោ (?)] សុជ្ឈតិ កោចិ, លោកេ សីលវាបិ តបោករំ;

វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, សោ សុជ្ឈតិ ន អញ្ញា ឥតរា បជា”តិ។

“ពហុម្បិ បលបំ ជប្បំ, ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

អន្តោកសម្ពុ សង្កិលិដ្ឋោ, កុហនំ ឧបនិស្សិតោ។

“ខត្តិយោ ព្រាហ្មណោ វេស្សោ, សុទ្ទោ ចណ្ឌាលបុក្កុសោ;

អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមោ;

បប្បោតិ បរមំ សុទ្ធិំ, ឯវំ ជានាហិ ព្រាហ្មណា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, សុទ្ធិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសី”តិ។

៨។ អគ្គិកសុត្តំ

១៩៧។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អគ្គិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស សប្បិនា បាយសោ សន្និហិតោ ហោតិ – “អគ្គិំ ជុហិស្សាមិ, អគ្គិហុត្តំ បរិចរិស្សាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ រាជគហេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ យេន អគ្គិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អទ្ទសា ខោ អគ្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ បិណ្ឌាយ ឋិតំ។ ទិស្វាន ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តីហិ វិជ្ជាហិ សម្បន្នោ, ជាតិយា សុតវា ពហូ;

វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, សោយំ ភុញ្ជេយ្យ បាយស”ន្តិ។

“ពហុម្បិ បលបំ ជប្បំ, ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

អន្តោកសម្ពុ សំកិលិដ្ឋោ, កុហនាបរិវារិតោ។

“បុព្វេនិវាសំ យោ វេទី, សគ្គាបាយញ្ច បស្សតិ;

អថោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ, អភិញ្ញាវោសិតោ មុនិ។

“ឯតាហិ តីហិ វិជ្ជាហិ, តេវិជ្ជោ ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, សោយំ ភុញ្ជេយ្យ បាយស”ន្តិ។

“ភុញ្ជតុ ភវំ គោតមោ ព្រាហ្មណោ ភវ”ន្តិ។

“គាថាភិគីតំ មេ អភោជនេយ្យំ,

សម្បស្សតំ ព្រាហ្មណ នេស ធម្មោ;

គាថាភិគីតំ បនុទន្តិ ពុទ្ធា,

ធម្មេ សតិ ព្រាហ្មណ វុត្តិរេសា។

“អញ្ញេន ច កេវលិនំ មហេសិំ,

ខីណាសវំ កុក្កុច្ចវូបសន្តំ;

អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋហស្សុ,

ខេត្តញ្ហិ តំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ហោតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អគ្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា អគ្គិកភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសី”តិ។

៩. សុន្ទរិកសុត្តំ

១៩៥. ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ សុន្ទរិកាយ នទិយា តីរេ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ សុន្ទរិកាយ នទិយា តីរេ អគ្គិំ ជុហតិ, អគ្គិហុត្តំ បរិចរតិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ អគ្គិំ ជុហិត្វា អគ្គិហុត្តំ បរិចរិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេសិ – “កោ នុ ខោ ឥមំ ហព្យសេសំ ភុញ្ជេយ្យា”តិ? អទ្ទសា ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ សសីសំ បារុតំ និសិន្នំ; ទិស្វាន វាមេន ហត្ថេន ហព្យសេសំ គហេត្វា ទក្ខិណេន ហត្ថេន កមណ្ឌលុំ គហេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។ អថ ខោ ភគវា សុន្ទរិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស បទសទ្ទេន សីសំ វិវរិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ‘មុណ្ឌោ អយំ ភវំ, មុណ្ឌកោ អយំ ភវ’ន្តិ តតោវ បុន និវត្តិតុកាមោ អហោសិ។ អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ – ‘មុណ្ឌាបិ ហិ ឥធេកច្ចេ ព្រាហ្មណា ភវន្តិ; យំនូនាហំ តំ ឧបសង្កមិត្វា ជាតិំ បុច្ឆេយ្យ’ន្តិ។

អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘កិំជច្ចោ ភវ’ន្តិ?

“មា ជាតិំ បុច្ឆ ចរណញ្ច បុច្ឆ,

កដ្ឋា ហវេ ជាយតិ ជាតវេទោ;

នីចាកុលីនោបិ មុនិ ធិតិមា,

អាជានីយោ ហោតិ ហិរីនិសេធោ។

“សន្ឋេត ជន្តោ ជយសា ក្លេបតោ,

ចេជត្តក្ឃ ចុសិតព្រាហ្មចរិយោ;

ឃញ្ញោបតិតោ តយុបច្ចុយឆ,

កាលេត សោ ឌុហតិ ជក្លិលោឃ្យ”តិ៍

“អន្ឋា សុឃិដ្ឋំ សុហុតំ យយ ឃិធំ,

ឃំ តាឌិសំ ចេជក្យយក្ខសាយិ;

ឥយ្យាឌិសាតពេ្យាអជស្សេតត,

អញ្ញោ ឌតោ ក្ញញតិ ហញ្យេសស”ត្តិ៍

“ក្ញញតុ កចំ កោតយោ៍ ព្រាហ្មលោ កច”ត្តិ៍

“កាឆាគិគីតំ យេ អកោឌតេឃ្យ,

សព្យស្សតំ ព្រាហ្មណ តេស ឆម្មោ;

កាឆាគិគីតំ បត្ថជត្តិ ញុន្ឋា,

ឆម្មោ សតិ ព្រាហ្មណ ចុត្តិទេសា៍

“អញ្ញាត ជ ពោចលិតំ យហេសិ,

លីណាសចំ ក្យក្កដ្ឋច្ឆបសត្តិ;

អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋហស្សុ,

ខេត្តញ្ហិ តំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ហោតី”តិ។

“អថ កស្ស ចាហំ, ភោ គោតម, ឥមំ ហព្យសេសំ ទម្មី”តិ? “ន ខ្វាហំ, ព្រាហ្មណ, បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ យស្ស សោ ហព្យសេសោ ភុត្តោ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆេយ្យ អញ្ញត្រ, ព្រាហ្មណ, តថាគតស្ស វា តថាគតសាវកស្ស វា។ តេន ហិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, តំ ហព្យសេសំ អប្បហរិតេ វា ឆឌ្ឌេហិ អប្បាណកេ វា ឧទកេ ឱបិលាបេហី”តិ។

អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ តំ ហព្យសេសំ អប្បាណកេ ឧទកេ ឱបិលាបេសិ។ អថ ខោ សោ ហព្យសេសោ ឧទកេ បក្ខិត្តោ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ សន្ធូបាយតិ សម្បធូបាយតិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ផាលោ [ផាលេ (ក។)] ទិវសំសន្តត្តោ [ទិវសសន្តត្តោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឧទកេ បក្ខិត្តោ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ សន្ធូបាយតិ សម្បធូបាយតិ; ឯវមេវ សោ ហព្យសេសោ ឧទកេ បក្ខិត្តោ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ សន្ធូបាយតិ សម្បធូបាយតិ។

អថ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ សំវិគ្គោ លោមហដ្ឋជាតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតំ ខោ សុន្ទរិកភារទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ ភគវា គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“មា ព្រាហ្មណ ទារុ សមាទហានោ,

សុទ្ធិំ អមញ្ញិ ពហិទ្ធា ហិ ឯតំ;

ន ហិ តេន សុទ្ធិំ កុសលា វទន្តិ,

យោ ពាហិរេន បរិសុទ្ធិមិច្ឆេ។

“ហិត្វា អហំ ព្រាហ្មណ ទារុទាហំ

អជ្ឈត្តមេវុជ្ជលយាមិ [អជ្ឈត្តមេវ ជលយាមិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ជោតិំ;

និច្ចគ្គិនី និច្ចសមាហិតត្តោ,

អរហំ អហំ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ។

“មានោ ហិ តេ ព្រាហ្មណ ខារិភារោ,

កោធោ ធូមោ ភស្មនិ មោសវជ្ជំ;

ជិវ្ហា សុជា ហទយំ ជោតិដ្ឋានំ,

អត្តា សុទន្តោ បុរិសស្ស ជោតិ។

“ធម្មោ រហទោ ព្រាហ្មណ សីលតិត្ថោ,

អនាវិលោ សព្ភិ សតំ បសត្ថោ;

យត្ថ ហវេ វេទគុនោ សិនាតា,

អនល្លគត្តាវ [អនល្លីនគត្តាវ (សី។ បី។ ក។)] តរន្តិ បារំ។

“សច្ចំ ធម្មោ សំយមោ ព្រហ្មចរិយំ,

មជ្ឈេសិតា ព្រាហ្មណ ព្រហ្មបត្តិ;

ស តុជ្ជុភូតេសុ នមោ ករោហិ,

តមហំ នរំ ធម្មសារីតិ ព្រូមី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, សុន្ទរិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសី”តិ។

១០។ ពហុធីតរសុត្តំ

១៤៩។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ចតុទ្ទស ពលីពទ្ទា នដ្ឋា ហោន្តិ។ អថ ខោ ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ តេ ពលីពទ្ទេ គវេសន្តោ យេន សោ វនសណ្ឌោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អទ្ទស ភគវន្តំ តស្មិំ វនសណ្ឌេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ ទិស្វាន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ន ហិ នូនិមស្ស [នហនូនិមស្ស (សី. ស្យា. កំ.)] សមណស្ស, ពលីពទ្ទា ចតុទ្ទស;

អជ្ជសដ្ឋិំ ន ទិស្សន្តិ, តេនាយំ សមណោ សុខី។

“ន ហិ នូនិមស្ស សមណស្ស, តិលាខេត្តស្មិ បាបកា;

ឯកបណ្ណា ទុបណ្ណា [ទ្វិបណ្ណា (សី. បី.)] ច, តេនាយំ សមណោ សុខី។

“ន ហិ នូនិមស្ស សមណស្ស, តុច្ឆកោដ្ឋស្មិ មូសិកា;

ឧស្សោឡ្ហិកាយ នច្ចន្តិ, តេនាយំ សមណោ សុខី។

“ន ហិ នូនិមស្ស សមណស្ស, សន្ថារោ សត្តមាសិកោ;

ឧប្បាដកេហិ សញ្ឆន្នោ, តេនាយំ សមណោ សុខី។

“ន ហិ នូនិមស្ស សមណស្ស, វិធវា សត្ត ធីតរោ;

ឯកបុត្តា ទុបុត្តា [ទ្វិបុត្តា (សី. បី.)] ច, តេនាយំ សមណោ សុខី។

“ន ហិ នូនិយស្ស សយនស្ស, បិក្កលា តិលកាហតា;

សោត្តុំ បិនេត នៅនេតិ, តេនាយំ សយនោ សុចិ៍

“ន ហិ នូនិយស្ស សយនស្ស, បច្ចូសមិព្រ្កណាឃិកា;

គេឆ គេឆាតិ ឆោគេត្តិ, តេនាយំ សយនោ សុចិ”តិ៍

“ន ហិ មញ្ញាព្រាហ្មណ, ពាលីពាគ្គា ចត្តគ្គស;

អជ្ជសង្គ៍ ន ចិស្សត្តិ, តេនាយំ ព្រាហ្មណា សុចិ៍

“ន ហិ មញ្ញាព្រាហ្មណ, តិលិតេលត្តុម្ពិ បិបកា;

ទុកបណ្ណា ក្យបណ្ណា ច, តេនាយំ ព្រាហ្មណា សុចិ៍

“ន ហិ មញ្ញាព្រាហ្មណ, តុច្ឆកោដ្ឋម្ពិ មូសិកា;

ក្តស្សាញហិកាឃ នច្ចត្តិ, តេនាយំ ព្រាហ្មណា សុចិ៍

“ន ហិ មញ្ញាព្រាហ្មណ, សត្តាទោ សត្តយាសិកោ;

ក្តប្យាងកេហិ សត្តោត្តា, តេនាយំ ព្រាហ្មណា សុចិ៍

“ន ហិ មញ្ញាព្រាហ្មណ, ចិឆចា សត្ត ឆីតទោ;

ទុកបុត្តា ក្យបុត្តា ច, តេនាយំ ព្រាហ្មណា សុចិ៍

“ន ហិ មយ្ហំ ព្រាហ្មណ, បិង្គលា តិលកាហតា;

សោត្តំ បាទេន ពោធេតិ, តេនាហំ ព្រាហ្មណ សុខី។

“ន ហិ មយ្ហំ ព្រាហ្មណ, បច្ចូសម្ហិ ឥណាយិកា;

ទេថ ទេថាតិ ចោទេន្តិ, តេនាហំ ព្រាហ្មណ សុខី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម! សេយ្យថាបិ, ភោ គោតម, និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ, មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ; ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ។ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ លភេយ្យាហំ ភោតោ គោតមស្ស សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យំ ឧបសម្បទ”ន្តិ។

អលត្ថ ខោ ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អចិរូបសម្បន្នោ បនាយស្មា ភារទ្វាជោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ, តទនុត្តរំ – ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ “ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា”តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ភារទ្វាជោ អរហតំ អហោសីតិ។

អរហន្តវគ្គោ បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ធនញ្ជានី ច អក្កោសំ, អសុរិន្ទំ ពិលង្គិកំ;

អហិំសកំ ជដា ចេវ, សុទ្ធិកញ្ចេវ អគ្គិកា;

សុន្ទរិកំ ពហុធីតរេន ច តេ ទសាតិ។

២។ ឧបាសកវគ្គោ

១។ កសិភារទ្វាជសុត្តំ

១៩៧។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ វិហរតិ ទក្ខិណាគិរិស្មិំ ឯកនាឡាយំ ព្រាហ្មណគាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន កសិភារទ្វាជស្ស [កសិកភារទ្វាជស្ស (ក។)] ព្រាហ្មណស្ស បញ្ចមត្តានិ នង្គលសតានិ បយុត្តានិ ហោន្តិ វប្បកាលេ។ អថ ខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន កសិភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស កម្មន្តោ តេនុបសង្កមិ។

តេន ខោ បន សមយេន កសិភារទ្វាជស្ស ព្រាហ្មណស្ស បរិវេសនា វត្តតិ។ អថ ខោ ភគវា យេន បរិវេសនា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អទ្ទសា ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ បិណ្ឌាយ ឋិតំ។ ទិស្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អហំ ខោ, សមណ, កសាមិ ច វបាមិ ច, កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជាមិ។ ត្វម្បិ, សមណ, កសស្សុ ច វបស្សុ ច, កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជស្សូ”តិ។ “អហម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, កសាមិ ច វបាមិ ច, កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជាមី”តិ។ ន ខោ មយំ បស្សាម ភោតោ គោតមស្ស យុគំ វា នង្គលំ វា ផាលំ វា បាចនំ វា ពលីពទ្ទេ វា, អថ ច បន ភវំ គោតមោ ឯវមាហ – “អហម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, កសាមិ ច វបាមិ ច, កសិត្វា ច វបិត្វា ច ភុញ្ជាមី”តិ ។ អថ ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កស្សកោ បដិជានាសិ, ន ច បស្សាមិ តេ កសិំ;

កស្សកោ បុច្ឆិតោ ព្រូហិ, កថំ ជានេមុ តំ កសិំ”ន្តិ។

“សទ្ធា ពីជំ តបោ វុដ្ឋិ, បញ្ញា មេ យុគនង្គលំ;

ហិរី ឦសា មនោ យោត្តំ, សតិ មេ ផាលបាចនំ។

“កាយគុត្តោ វចីគុត្តោ, អាហារេ ឧទរេ យតោ;

សច្ចំ ករោមិ និទ្ទានំ, សោរច្ចំ មេ បមោចនំ។

“វីរិយំ មេ ធុរធោរយ្ហំ, យោគក្ខេមាធិវាហនំ;

គច្ឆតិ អនិវត្តន្តំ, យត្ថ គន្ត្វា ន សោចតិ។

“ឯវមេសា កសី កដ្ឋា, សា ហោតិ អមតប្ផលា;

ឯតំ កសិំ កសិត្វាន, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

“ភុញ្ជតុ ភវំ គោតមោ។ កស្សកោ ភវំ។ យញ្ហិភវំ គោតមោ អមតប្ផលម្បិ កសិំ កសតី”តិ [កសតីតិ (ក។)]។

“គាថាភិគីតំ មេ អភោជនេយ្យំ,

សម្បស្សតំ ព្រាហ្មណ នេស ធម្មោ;

គាថាភិគីតំ បនុទន្តិ ពុទ្ធា,

ធម្មេ សតី ព្រាហ្មណ វុត្តិរេសា។

“អញ្ញេន ច កេវលិនំ មហេសិំ,

ខីណាសវំ កុក្កុច្ចវូបសន្តំ;

អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋហស្សុ,

ខេត្តញ្ហិ តំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ហោតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

២។ ឧទយសុត្តំ

១៩៨។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ឧទយស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ។ អថ ខោ ឧទយោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បត្តំ ឱទនេន បូរេសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន

ឧទយស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ...បេ... ទុតិយម្បិ ខោ ឧទយោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បត្តំ ឱទនេន បូរេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “បកដ្ឋកោយំ សមណោ គោតមោ បុនប្បុនំ អាគច្ឆតី”តិ។

“បុនប្បុនញ្ចេវ វបន្តិ ពីជំ, បុនប្បុនំ វស្សតិ ទេវរាជា;

បុនប្បុនំ ខេត្តំ កសន្តិ កស្សកា, បុនប្បុនំ ធញ្ញមុបេតិ រដ្ឋំ។

“បុនប្បុនំ យាចកា យាចយន្តិ, បុនប្បុនំ ទានបតី ទទន្តិ;

បុនប្បុនំ ទានបតី ទទិត្វា, បុនប្បុនំ សគ្គមុបេន្តិ ឋានំ។

“បុនប្បុនំ ខីរនិកា ទុហន្តិ, បុនប្បុនំ វច្ឆោ ឧបេតិ មាតរំ;

បុនប្បុនំ កិលមតិ ផន្ទតិ ច, បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោ។

“បុនប្បុនំ ជាយតិ មីយតិ ច, បុនប្បុនំ សិវថិកំ [សីវថិកំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ហរន្តិ;

មគ្គញ្ច លទ្ធា អបុនព្ភវាយ, ន បុនប្បុនំ ជាយតិ ភូរិបញ្ញោ”តិ [បុនប្បុនំ ជាយតិ ភូរិបញ្ញោតិ (ស្យា។ កំ។ ក។)]។

ឯវំ វុត្តេ, ឧទយោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៣. ទេវហិតសុត្តំ

១៩៩. សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា វាតេហាពាធិកោ ហោតិ; អាយស្មា ច ឧបវាណោ ភគវតោ ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ឧបវាណំ អាមន្តេសិ – “ឥង្ឃ មេ ត្វំ, ឧបវាណ, ឧណ្ហោទកំ ជានាហី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា ឧបវាណោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ទេវហិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តុណ្ហីភូតោ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អទ្ទសា ខោ ទេវហិតោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ ឧបវាណំ តុណ្ហីភូតំ ឯកមន្តំ ឋិតំ។ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ ឧបវាណំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ហុលិទ្ធតោ ភចំ តិដ្ឋំ, យុវណ្ឌា សញ្ញាដិបាទុតោ;

កិំ បត្ថយានោ កិំ ឯសំ, កិំ ត្វ ឃាចិត្វយាគតោ”តិ·

“អរហំ សុគតោ លោកេ, ចាតេហាទាមិសោ យុតិ;

សចេ ត្វញ្ញោគំ អត្ថិ, យុតិនោ នេហិ ទ្រោណុលា·

“បូជិតោ បូជនេយ្យានំ, សក្កុរេយ្យាន សក្កតោ;

អបចិតោ អបចេយ្យានំ [អបចិតេយ្យានំ (សី· ស្យា· ក·) ដីកា ខ្លលោកតន្តា], តស្ស ត្តុន្នាយិ ហាតវេ”តិ·

អថ ខោ នេចហិតោ ទ្រោណុលោ វ្យញ្ញោគស្ស កាដំ បុរិសេត កាហាបេត្វា ឋាលិតស្ស ច បុដំ អាឃវុតោ វ្យបចាលស្ស បិតាសិ· អថ ខោ អាឃវុា វ្យបចារលោ ឃេត ភកចា តេតុបសង្កមិ; វ្យបសង្កមិត្វា ភកចត្តំ វ្យញ្ញោគេនេត ត្យាបេត្វា [តហាបេត្វា (សី· បី·)] វ្យញ្ញោគេនេត ឋាលិតំ អាលោលេត្វា ភកចតោ បិតាសិ· អថ ខោ ភកចតោ អានាមេឆា បដិប្បស្សម្ភិ·

អថ ខោ នេចហិតោ ទ្រោណុលោ ឃេត ភកចា តេតុបសង្កមិ; វ្យបសង្កមិត្វា ភកចតា សទ្ធិ សម្មោទិ· សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ ជីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ· ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ នេចហិតោ ទ្រោណុលោ ភកចន្តំ កាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កត្ថ ទន្នា មហេយ្យផលំ, កត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ;

កថញ្ហិ យជមានស្ស, កថំ ឦជ្ឈតិ ទក្ខិណា”តិ·

“បុព្វេនិវាសំ យោ វេទិ, សគ្គាបាយញ្ច បស្សតិ;

អថោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ, អភិញ្ញាវោសិតោ យុតិ·

“ឯត្ថ ទន្នា មហេយ្យផលំ, ឯត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ;

ឯវំ យជមានស្ស, ឯវំ ឥជ្ឈតិ ទក្ខិណា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ទេវហិតោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ ភោ គោតម…បេ… ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៤. មហាសាលសុត្តំ

២០០. សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណមហាសាលោ លូខោ លូខបាវុរណោ [លូខបាបុរណោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ ព្រាហ្មណមហាសាលំ ភគវា ឯតទវោច – “កិន្នុ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, លូខោ លូខបាវុរណោ”តិ? “ឥធ មេ, ភោ គោតម, ចត្តារោ បុត្តា។ តេ មំ ទារេហិ សំបុច្ឆ ឃរា និក្ខាមេន្តី”តិ។ “តេន ហិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ឥមា គាថាយោ បរិយាបុណិត្វា សភាយំ មហាជនកាយេ សន្និបតិតេ បុត្តេសុ ច សន្និសិន្នេសុ ភាសស្សុ –

“យេហិ ជាតេហិ នន្ទិស្សំ, យេសញ្ច ភវមិច្ឆិសំ;

តេ មំ ទារេហិ សំបុច្ឆ, សាវ វារេន្តិ សូករំ។

“អសន្តា កិរ មំ ជម្មា, តាត តាតាតិ ភាសរេ;

រក្ខសា បុត្តរូបេន, តេ ជហន្តិ វយោគតំ។

“អស្សោវ ជិណ្ណោ និព្ភោគោ, ខាទនា អបនីយតិ;

ពាលកានំ បិតា ថេរោ, បរាគារេសុ ភិក្ខតិ។

“ទណ្ឌោវ កិរ មេ សេយ្យោ, យញ្ចេ បុត្តា អនស្សវា;

ចណ្ឌម្បិ គោណំ វារេតិ, អថោ ចណ្ឌម្បិ កុក្កុរំ។

“អន្ធការេ បុរេ ហោតិ, គម្ភីរេ គាធមេធតិ;

ទណ្ឌស្ស អានុភាវេន, ខលិត្វា បតិតិដ្ឋតី”តិ។

អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណមហាសាលោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ បរិយាបុណិត្វា សភាយំ មហាជនកាយេ សន្និបតិតេ បុត្តេសុ ច សន្និសិន្នេសុ អភាសិ –

“យេហិ ជាតេហិ នន្ទិស្សំ, យេសញ្ច ភវមិច្ឆិសំ;

តេ មំ ទារេហិ សំបុច្ឆ, សាវ វារេន្តិ សូករំ។

“អសន្តា កិរ មំ ជម្មា, តាត តាតាតិ ភាសរេ;

រក្ខសា បុត្តរូបេន, តេ ជហន្តិ វយោគតំ។

“អស្សោវ ជិណ្ណោ និព្ភោគោ, ខាទនា អបនីយតិ;

ពាលកានំ បិតា ថេរោ, បរាគារេសុ ភិក្ខតិ។

“ទណ្ឌោវ កិរ មេ សេយ្យោ, យញ្ចេ បុត្តា អនស្សវា;

ចណ្ឌម្បិ គោណំ វារេតិ, អថោ ចណ្ឌម្បិ កុក្កុរំ។

“អន្ធការេ បុរេ ហោតិ, គម្ភីរេ គាធមេធតិ;

ទណ្ឌស្ស អានុភាវេន, ខលិត្វា បតិតិដ្ឋតី”តិ។

អថ ខោ តំ ព្រាហ្មណមហាសាលំ បុត្តា ឃរំ នេត្វា ន្ហាបេត្វា បច្ចេកំ ទុស្សយុគេន អច្ឆាទេសុំ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណមហាសាលោ ឯកំ

ທຸສ຺ສຍຸຄໍ ອາທາຍ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວຕາ ສທ຺ຘິໍ ສມ຺ໂມທິ. ສມ຺ໂມທນີຍໍ ກຖໍ ສາຣຓີຍໍ ວີຕິສາເຣຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຂ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາໂລ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – "ມຍໍ, ໂຠ ໂຄຕມ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ນາມ ອາຈຣິຍສ຺ສ ອາຈຣິຍຘນໍ ປຣິເຍສາມ. ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕຸ ເມ ຠວໍ ໂຄຕໂມ ອາຈຣິໂຍ ອາຈຣິຍຘນ"ນ຺ຕິ. ປຏິຄ຺ຄເຫສິ ຠຄວາ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍ. ອຖ ໂຂ ໂສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາໂລ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – "ອຠິກ຺ກນ຺ຕໍ, ໂຠ ໂຄຕມ…ເປ… ອຸປາສກໍ ມໍ ຠວໍ ໂຄຕໂມ ຘາເຣຕຸ ອຊ຺ຊຕຄ຺ເຄ ປາຓຸເປຕໍ ສຣຓໍ ຄຕ"ນ຺ຕິ.

໕. ມານຕ຺ຖທ຺ຘສຸຕ຺ຕໍ

໒໐໑. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ມານຕ຺ຖທ຺ໂຘ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປຏິວສຕິ. ໂສ ເນວ ມາຕຣໍ ອຠິວາເທຕິ, ນ ປິຕຣໍ ອຠິວາເທຕິ, ນ ອາຈຣິຍໍ ອຠິວາເທຕິ, ນ ເຊຏ຺ຐຠາຕຣໍ ອຠິວາເທຕິ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຠຄວາ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ປຣິວຸໂຕ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ. ອຖ ໂຂ ມານຕ຺ຖທ຺ຘສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – "ອຍໍ ໂຂ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ປຣິວຸໂຕ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ. ຍໍນູນາຫໍ ເຍນ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ເຕນຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍໍ. ສເຈ ມໍ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ອາລປິສ຺ສຕິ, ອຫມ຺ປິ ຕໍ ອາລປິສ຺ສາມິ. ໂນ ເຈ ມໍ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ອາລປິສ຺ສຕິ, ອຫມ຺ປິ ນາລປິສ຺ສາມີ"ຕິ. ອຖ ໂຂ ມານຕ຺ຖທ຺ໂຘ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕຸຓ຺ຫີຠູໂຕ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ຕໍ ນາລປິ. ອຖ ໂຂ ມານຕ຺ຖທ຺ໂຘ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ – 'ນາຍໍ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ກິຎ຺ຈິ ຊານາຕີ'ຕິ ຕໂຕວ ປຸນ ນິວຕ຺ຕິຕຸກາໂມ ອໂຫສິ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ມານຕ຺ຖທ຺ຘສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ເຈຕສາ ເຈໂຕປຣິວິຕກ຺ກມຎ຺ຎາຍ ມານຕ຺ຖທ຺ຘໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

"ນ ມານໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ ສາຘຸ, ອຕ຺ຖິກສ຺ສີຘ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ;

ເຍນ ອຕ຺ເຖນ ອາຄຈ຺ຉິ, ຕເມວມນຸພ຺ຣູຫເຍ"ຕິ.

ອຖ ໂຂ ມານຕ຺ຖທ຺ໂຘ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ – "ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ສມໂຓ ໂຄຕໂມ ຊານາຕີ"ຕິ ຕຕ຺ເຖວ ຠຄວໂຕ ປາເທສຸ ສິຣສາ ນິປຕິຕ຺ວາ ຠຄວໂຕ ປາທານິ ມຸເຂນ ຈ ປຣິຈຸມ຺ພຕິ ປາຓີຫິ ຈ ປຣິສມ຺ພາຫຕິ, ນາມຎ຺ຈ ສາເວຕິ – "ມານຕ຺ຖທ຺ຘາຫໍ, ໂຠ ໂຄຕມ, ມານຕ຺ຖທ຺ຘາຫໍ, ໂຠ ໂຄຕມາ"ຕິ. ອຖ ໂຂ ສາ ປຣິສາ ອພ຺ຠຸຕຈິຕ຺ຕຊາຕາ [ອພ຺ຠຸຕຈິຕ຺ຕຊາຕາ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.), ອຈ຺ຉຣິຍພ຺ຠຸຕຈິຕ຺ຕຊາຕາ (ກ.)] ອໂຫສິ – 'ອຈ຺ຉຣິຍໍ ວຕ ໂຠ, ອພ຺ຠຸຕໍ ວຕ ໂຠ! ອຍຎ຺ຫິ ມານຕ຺ຖທ຺ໂຘ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເນວ ມາຕຣໍ ອຠິວາເທຕິ, ນ ປິຕຣໍ ອຠິວາເທຕິ, ນ ອາຈຣິຍໍ ອຠິວາເທຕິ, ນ ເຊຏ຺ຐຠາຕຣໍ ອຠິວາເທຕິ; ອຖ ຈ ປນ ສມເຓ ໂຄຕເມ ເອວຣູປໍ ປຣມນິປຈ຺ຈກາຣໍ ກໂຣຕີ'ຕິ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ມານຕ຺ຖທ຺ຘໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ເອຕທໂວຈ – "ອລໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ອຸຏ຺ເຐຫິ, ສເກ ອາສເນ ນິສີທ. ຍໂຕ ເຕ ມຍິ ຈິຕ຺ຕໍ ປສນ຺ນ"ນ຺ຕິ. ອຖ ໂຂ ມານຕ຺ຖທ຺ໂຘ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ສເກ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“កេសុ ន មានំ កយិរាថ, កេសុ ចស្ស សគារវោ;

ក្យស្ស អបចិតា អស្សុ, ក្យស្ស សាធុ សុបូជិតា”តិ។

“មាតរិ បិតរិ ចាបិ, អថោ ជេដ្ឋម្ហិ ភាតរិ;

អាចរិយេ ចតុត្ថម្ហិ,

តេសុ ន មានំ កយិរាថ;

តេសុ អស្ស សគារវោ,

ត្យស្ស អបចិតា អស្សុ;

ត្យស្ស សាធុ សុបូជិតា។

“អរហន្តេ សីតីភូតេ, កតកិច្ចេ អនាសវេ;

និហច្ច មានំ អថទ្ធោ, តេ នមស្ស អនុត្តរេ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, មានត្ថទ្ធោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៦។ បច្ចនីកសុត្តំ

២០២។ សាវត្ថិនិទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន បច្ចនីកសាតោ នាម ព្រាហ្មណោ សាវត្ថិយំ បដិវសតិ។ អថ ខោ បច្ចនីកសាតស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ – “យំនូនាហំ យេន សមណោ គោតមោ តេនុបសង្កមេយ្យំ។ យំ យទេវ សមណោ គោតមោ ភាសិស្សតិ តំ តទេវស្សាហំ [តទេវ សាហំ (ក។)] បច្ចនីកស្ស”ន្តិ [បច្ចនីកស្សន្តិ (បី។), បច្ចនីកសាតន្តិ (ក។)]។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា អព្ភោកាសេ ចង្កមតិ។ អថ ខោ បច្ចនីកសាតោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ចង្កមន្តំ ឯតទវោច –

‘ᨽᨱ ᩈᨾᨱ ᨵᨾ᩠ᨾ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩈᩣᨲᩮᨶ, ᩈᩩᩅᩥᨩᩣᨶᩴ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩴ;

ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᨻᩉᩩᩃᩮᨶ ᨧ᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᨬ᩠ᨧ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ;

ᩋᩣᨥᩣᨲᩴ ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩ, ᩈ ᩅᩮ [ᩈᨧᩮ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨)] ᨩᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩈᩣᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ…ᨸᩮ… ᩏᨸᩣᩈᨠᩴ ᨾᩴ ᨽᩅᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩ ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨣ᩠ᨣᩮ ᨸᩣᨱᩩᨸᩮᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪗᪨ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪐᪓᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣ ᨡᩮᩣ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩣᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨩᩩᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᨸᨱᩥᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᨾᩩᨡᩴ ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨾᩣᨾᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨾᨲᩦ”ᨲᩥ? ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ᪨ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᩮ ᨶᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩣᩃᩅᨶᩮ ᨲᩅ;

ᨿᨴᩮᨠᨠᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᩁᨲᩥ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨶ ᨾᩮ ᩅᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩁᨱᩦᨿᨾᨲ᩠ᨳᩥ,

ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᩴ ᨾᩮ ᩅᨶᩴ ᩅᩥᩈᩪᨠᩴ;

ស្វាហំ វនេ និព្ពនថោ វិសល្លោ,

ឯកោ រមេ អរតិំ វិប្បហាយា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, នវកម្មិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៨។ កដ្ឋហារសុត្តំ

១០៣។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស សម្ពហុលា អន្តេវាសិកា កដ្ឋហារកា មាណវកា យេន វនសណ្ឌោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា អទ្ទសំសុ ភគវន្តំ តស្មិំ វនសណ្ឌេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ ទិស្វាន យេន ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភារទ្វាជគោត្តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោចុំ – “យគ្ឃេ, ភវំ ជានេយ្យាសិ! អសុកស្មិំ វនសណ្ឌេ សមណោ និសិន្នោ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា”តិ។ អថ ខោ ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ តេហិ មាណវកេហិ សទ្ធិំ យេន សោ វនសណ្ឌោ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសា ខោ ភគវន្តំ តស្មិំ វនសណ្ឌេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ ទិស្វាន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“គម្ភីររូបេ ពហុភេរវេ វនេ,

សុញ្ញំ អរញ្ញំ វិជនំ វិគាហិយ;

អនិញ្ជមានេន ឋិតេន វគ្គុនា,

សុចារុរូបំ វត ភិក្ខុ ឈាយសិ។

“ន យត្ថ គីតំ នបិ យត្ថ វាទិតំ,

ឯកោ អរញ្ញេ វនវស្សិតោ មុនិ;

អច្ឆេររូបំ បដិភាតិ មំ ឥទំ,

យទេកកោ បីតិមនោ វនេ វសេ។

“មញ្ញាមហំ លោកាធិបតិសហព្យតំ,

អាកង្ខមានោ តិទិវំ អនុត្តរំ;

កស្មា ភវំ វិជនមរញ្ញមស្សិតោ,

តបោ ឥធ កុព្វសិ ព្រហ្មបត្តិយា”តិ។

“យា កាចិ កង្ខា អភិនន្ទនា វា,

អនេកធាតូសុ បុថូ សទាសិតា;

អញ្ញាណមូលប្បភវា បជប្បិតា,

សព្វា មយា ព្យន្តិកតា សមូលិកា។

“ស្វាហំ អកង្ខោ អសិតោ អនូបយោ,

សព្វេសុ ធម្មេសុ វិសុទ្ធទស្សនោ;

បប្បុយ្យ សម្ពោធិមនុត្តរំ សិវំ,

ឈាយាមហំ ព្រហ្ម រហោ វិសារទោ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម...បេ... អជ្ជតគ្គេ

បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៩. មាតុបោសកសុត្តំ

១០៨។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ មាតុបោសកោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មាតុបោសកោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អហញ្ហិ, ភោ គោតម, ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសាមិ, ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសិត្វា មាតាបិតរោ បោសេមិ។ កច្ចាហំ, ភោ គោតម, ឯវំការី កិច្ចការី ហោមី”តិ? “តគ្ឃ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ឯវំការី កិច្ចការី ហោសិ។ យោ ខោ, ព្រាហ្មណ, ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសតិ, ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសិត្វា មាតាបិតរោ បោសេតិ, ពហុំ សោ បុញ្ញំ បសវតី”តិ។

“យោ មាតរំ បិតរំ វា, មច្ចោ ធម្មេន បោសតិ;

តាយ នំ បារិចរិយាយ, មាតាបិតូសុ បណ្ឌិតា;

ឥធេវ នំ បសំសន្តិ, បេច្ច សគ្គេ បមោទតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, មាតុបោសកោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

១០. ភិក្ខកសុត្តំ

១០៩។ សាវត្ថិនិទានំ។ អថ ខោ ភិក្ខកោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ភិក្ខកោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អហម្បិ ខោ, ភោ គោតម, ភិក្ខកោ, ភវម្បិ ភិក្ខកោ, ឥធ នោ កិំ នានាករណ”ន្តិ?

“ន តេន ភិក្ខកោ ហោតិ, យាវតា ភិក្ខតេ បរេ;

វិស្សំ ធម្មំ សមាទាយ, ភិក្ខុ ហោតិ ន តាវតា។

“យោធ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច, ពាហិត្វា ព្រហ្មចរិយំ;

សង្ខាយ លោកេ ចរតិ, ស វេ ភិក្ខូតិ វុច្ចតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខកោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

១១. សង្គារវសុត្តំ

២០៨. សាវត្ថិនិទានំ។ តេន ខោ បន សមយេន សង្គារវោ នាម ព្រាហ្មណោ សាវត្ថិយំ បដិវសតិ ឧទកសុទ្ធិកោ, ឧទកេន បរិសុទ្ធិំ បច្ចេតិ, សាយំ បាតំ ឧទកោរោហនានុយោគមនុយុត្តោ វិហរតិ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធ, ភន្តេ, សង្គារវោ នាម ព្រាហ្មណោ សាវត្ថិយំ បដិវសតិ ឧទកសុទ្ធិកោ , ឧទកេន សុទ្ធិំ បច្ចេតិ, សាយំ បាតំ ឧទកោរោហនានុយោគមនុយុត្តោ វិហរតិ។ សាធុ, ភន្តេ, ភគវា យេន សង្គារវស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។

អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សង្គារវស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ សង្គារវោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ សង្គារវំ ព្រាហ្មណំ ភគវា ឯតទវោច – “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ឧទកសុទ្ធិកោ, ឧទកេន សុទ្ធិំ បច្ចេសិ, សាយំ បាតំ ឧទកោរោហនានុយោគមនុយុត្តោ វិហរសី”តិ? “ឯវំ, ភោ គោតម”។ “កិំ បន ត្វំ, ព្រាហ្មណ, អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ឧទកសុទ្ធិកោ, ឧទកសុទ្ធិំ បច្ចេសិ, សាយំ បាតំ ឧទកោរោហនានុយោគមនុយុត្តោ វិហរសី”តិ? “ឥធ មេ, ភោ គោតម [ឥធ ភោ គោតម អហំ (បី. ក.)], យំ ទិវា បាបកម្មំ កតំ ហោតិ, តំ សាយំ ន្ហានេន [នហានេន (សី. ស្យា. កំ. បី.)] បវាហេមិ, យំ រត្តិំ បាបកម្មំ កតំ ហោតិ តំ បាតំ ន្ហានេន បវាហេមិ។ ឥមំ ខ្វាហំ, ភោ គោតម, អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ឧទកសុទ្ធិកោ, ឧទកេន សុទ្ធិំ បច្ចេមិ, សាយំ បាតំ ឧទកោរោហនានុយោគមនុយុត្តោ វិហរាមី”តិ។

“ធម្មោ រហទោ ព្រាហ្មណ សីលតិត្ថោ,

អនាវិលោ សព្ភិ សតំ បសត្ថោ;

យត្ថ ហវេ វេទគុនោ សិនាតា,

អនល្លគត្តាវ [អនល្លីនគត្តាវ (ក។)] តរន្តិ បារ”ន្តិ។

ឯវំ វុត្តេ, សង្គារវោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ… ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

១២។ ខោមទុស្សសុត្តំ

២០៥។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ ខោមទុស្សំ នាម សក្យានំ និគមោ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ខោមទុស្សំ និគមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តេន ខោ បន សមយេន ខោមទុស្សកា ព្រាហ្មណគហបតិកា សភាយំ សន្និបតិតា ហោន្តិ កេនចិទេវ ករណីយេន, ទេវោ ច ឯកមេកំ ផុសាយតិ។ អថ ខោ ភគវា យេន សា សភា តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសំសុ ខោ ខោមទុស្សកា ព្រាហ្មណគហបតិកា ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ឯតទវោចុំ – “កេ ច មុណ្ឌកា សមណកា, កេ ច សភាធម្មំ ជានិស្សន្តី”តិ? អថ ខោ ភគវា ខោមទុស្សកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“នេសា សភា យត្ថ ន សន្តិ សន្តោ,

សន្តោ ន តេ យេ ន វទន្តិ ធម្មំ;

រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ,

ធម្មំ វទន្តា ច ភវន្តិ សន្តោ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, ខោមទុស្សកា ព្រាហ្មណគហបតិកា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម; សេយ្យថាបិ, ភោ គោតម, និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ, មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ, ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ។ ឯតេ មយំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាម ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ ឧបាសកេ នោ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតេ សរណំ គតេ”តិ។

ក្ខុបិសកវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

កសិ ក្ខយោ គេចហិតោ, អញ្ញតរយហាសាលំ;

យាភច្ឆន្តិ បច្ចត្ថិកំ, តចកយ្យុកក្ខហារំ;

យាត្យុបិសកំ កិព្ពកោ, សក្ការចោ ច តោយទ្យុស្សត ក្ខាគសាតិ។

(ទោហុលាសំឃុត្តំ សយត្តំ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨។ វង្គីសសំយុត្តំ

១។ និក្ខន្តសុត្តំ

២០៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ អាយស្មា វង្គីសោ អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ អាយស្មតា និគ្រោធកប្បេន ឧបជ្ឈាយេន សទ្ធិំ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា វង្គីសោ នវកោ ហោតិ អចិរបព្ពជិតោ ឱហិយ្យកោ វិហារបាលោ។ អថ ខោ សម្ពហុលា ឥត្ថិយោ សមលង្ករិត្វា យេន អគ្គាឡវកោ អារាមោ តេនុបសង្កមិំសុ វិហារបេក្ខិកាយោ។ អថ ខោ អាយស្មតោ វង្គីសស្ស តា ឥត្ថិយោ ទិស្វា អនភិរតិ ឧប្បជ្ជតិ, រាគោ ចិត្តំ អនុទ្ធំសេតិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ វង្គីសស្ស ឯតទហោសិ – “អលាភា វត មេ, ន វត មេ លាភា; ទុល្លទ្ធំ វត មេ, ន វត មេ សុលទ្ធំ; យស្ស មេ អនភិរតិ ឧប្បន្នា, រាគោ ចិត្តំ អនុទ្ធំសេតិ, តំ កុតេត្ថ លព្ភា, យំ មេ បរោ អនភិរតិំ វិនោទេត្វា អភិរតិំ ឧប្បាទេយ្យ។ យំនូនាហំ អត្តនាវ អត្តនោ អនភិរតិំ វិនោទេត្វា អភិរតិំ ឧប្បាទេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ អត្តនាវ អត្តនោ អនភិរតិំ វិនោទេត្វា អភិរតិំ ឧប្បាទេត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“និក្ខន្តំ វត មំ សន្តំ, អគារស្មានគារិយំ;

វិតក្កា ឧបធាវន្តិ, បគព្ភា កណ្ហតោ ឥមេ។

“ឧគ្គបុត្តា មហិស្សាសា, សិក្ខិតា ទឡ្ហធម្មិនោ;

សមន្តា បរិកិរេយ្យុំ, សហស្សំ អបលាយិនំ។

“សចេបិ ឯតតោ [ឯត្តតោ (សី។ បី។ ក។), ឯត្តកា (ស្យា។ កំ។)] ភិយ្យោ, អាគមិស្សន្តិ ឥត្ថិយោ;

នេវ មំ ព្យាធយិស្សន្តិ [ព្យាថយិស្សន្តិ (?)], ធម្មេ សម្ហិ បតិដ្ឋិតំ។

“សក្ខី ហិ មេ សុតំ ឯតំ, ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ;

និព្ពានគមនំ មគ្គំ, តត្ថ មេ និរតោ មនោ។

“ឧចឆេជ្ជា យំ ចិហទត្តំ, បិបិយ ឧបកច្ឆសិ;

ពឆា យជ្ជ ពទិឃ្សាយិ, ត ឧយ យក្កយ្យិ ឥក្លសិ”តិ៑

១៑ អទតិសុត្តំ

១១០៑ ឧក៌ សយយំ...ឧប... អាឃស្មា ចក្ខុឧសា អាតួអចិឃំ ចិហទតិ អក្កាតួអឧច ឧចតិឧឃ អាឃស្មតា តិឧព្រាឆកឧប្យត ឧបឌ្ឍាឧឃត សង្គិ៑ ឧពត ឧលា បត សយឧឃត អាឃស្មា តិឧព្រាឆកឧប្យា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌបិពបដិក្កន្តោ ចិហារំ បចិសតិ, សាឃំ ចា តិក្លមតិ អបទជ្ជ ចា ពាឧល៑ ឧពត ឧលា បត សយឧឃត អាឃស្មតោ ចក្ខុសស្ស អតកិទតិ ឧប្បត្ត ឧហាតិ, ទាឧកា ចិត្តំ អត្ថឌ្ឍឧសតិ៑ អឆ ឧលា អាឃស្មតោ ចក្ខុសស្ស ឧពតឥឧហាសិ – “អលិកា ចព ឧយ, ត ចព ឧយ លិកា; ក្សល្លិ ចព ឧយ, ត ចព ឧយ សុលិ; ឃស្ស ឧយ អតកិទតិ ឧប្បត្ត, ទាឧកា ចិត្តំ អត្ថឌ្ឍឧសតិ; ពំ ក្យឧពត្ត លព្ភា, ឃំ ឧយ បឧទា អតកិទតិ ចិឧតាឧឥត្វា អកិទតិ ឧប្បាឧឥយ្យ៑ ឃំត្នូតាហំ អត្តតាច អត្តឧតា អតកិទតិ ចិឧតាឧឥត្វា អកិទតិ ឧប្បាឧឥយ្យ”ត្តិ៑ អឆ ឧលា អាឃស្មា ចក្ខុឧសា អត្តតាច អត្តឧតា អតកិទតិ ចិឧតាឧឥត្វា អកិទតិ ឧប្បាឧឥត្វា ពាឃំ ឧចលិឃំ ត្តុយា កាឆាឧឃា អកាសិ –

“អទតិត្វា ទតិត្វា បហាឃ, សត្តាឧសា ឧកហសិពត្វា ចិពក្កិ;

ចតឆំ ត ពឧទឃ្យ ក្យហិត្វា, តិត្តាតឧឆា អទឧតា ស ហិ កិក្ខុ [ស កិក្ខុ (ក៑)]៑

“ឃមិឆ បឆចិត្វា ឧចហាសំ, ទូបកពត្វា ឌកឧពាកឆំ;

កិត្វា បទិឌឹឃតិ សត្តាយតិត្វំ, ឧចំ សឧយត្ត ឆទត្តិ យុពត្តា៑

“ឧបឆិសុ ឌតា កឆិពាឧស [កឆិពាឧស (សិ៑)], តិឌ្ឍសុឧព បដិឧឈ ឆ យុឧព ឆ;

ឧពត្វ ចិឧតាឥឃ លត្កូយឧតឧឌា, ឧឃា ឧពត្វ ត លិប្បតិ ពំ យុតិយាហុ៑

“អឆ សដ្ឋិតិស្សិតា សចិពក្កា, បុត្ធ ឌតពាឃ អឆយ្យា តិចិដ្ឋា;

ត ឆ ចក្កពស្ស ក្យហិត្វា, ឧតា បត ទត្តលូកាលំ ស កិក្ខុ៑

“ននេន្ទា ចិរទត្តសយាហិនេតា, អក្យុទេកោ តិបនេកោ អបិហាល្យ;

សត្ថិ បង អញ្ញាយា ឫតិ បដិច្ច, បរិតិត្តុនេតា កច្ឆតិ កាល”ន្តិ។

៧។ បេសលសុត្តំ

១១០។ ឲកំ សមយំ អាយស្មា ចក្កិនេសា អាឡអចិយំ ចិហទតិ អក្កាឡអនេច នេចតិនេយ អាយស្មតា តិនេក្រោឆកនេប្យត ្តបញ្ញោនេយត សទ្ធិំ។ នេតត នោ បត សមនេយត អាយស្មា ចក្កិនេសា អត្តនេតា បដិការនេតត អនេញ្ញា បេសនេល កិញ្ចិ អតិមញ្ញតិ។ អថ នោ អាយស្មនេតា ចក្កិសស្ស ឲតាននេហាសិ – “អលិកា ចត នេយ, ត ចត នេយ លិកា; ត្យុល្លត្តិ ចត នេយ, ត ចត នេយ ស្យុលត្តិ; ឃ្លាហំ អត្តនេតា បដិការនេតត អនេញ្ញា បេសនេល កិញ្ចិ អតិមញ្ញាមិ”តិ។ អថ នោ អាយស្មា ចក្កិនេសា អត្តតាច អត្តនេតា ចិប្បដិសារំ ្តប្បានេតត្វា តាយំ នេចលាយំ ត្តយា កាចានេយា អកាសិ –

“យាតំ បដហស្ស នេកាតយ, យាតបច្ចា បដហស្ស;

អនេសសំ យាតបច្ចិ, សមុន្និនេតា ចិប្បដិសារីហុចា ចិរទត្តំ។

“យនេក្លត យក្លិតា បឌា, យាតហតា តិរយំ បបតត្តិ;

នេសាចត្តិ ឌតា ចិរទត្តំ, យាតហតា តិរយំ ្តបបត្តា។

“ត ហិ នេសាចតិ កិញ្ចិ កនាចិ, យក្កុឌិនេតា សម្មាបដិបនេន្តា;

កិត្តិញ្ចា ស្មុខញ្ចា អត្យុនេភាតិ, ឆយ្យុនេសាតិ តយាហុ បហិតត្តំ។

“តស្មា អចិនេលាឆ បឆាតចា, តិចនេរលាតិ បហាយ ចិស្យុទ្ធោ;

យាតញ្ចា បហាយ អនេសសំ, ចិញ្ញាឃត្តកនេរា សមិតាចី”តិ។

៨។ អាតត្ថសុត្តំ

໒໑໒. ເອກໍ ສມຍໍ ອາຍສ຺ມາ ອານນ຺ໂທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ອານນ຺ໂທ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ສາວຕ຺ຖິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິ ອາຍສ຺ມຕາ ວງ຺ຄີເສນ ປຈ຺ຉາສມເຓນ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ອາຍສ຺ມໂຕ ວງ຺ຄີສສ຺ສ ອນຠິຣຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນາ ໂຫຕິ, ຣາໂຄ ຈິຕ຺ຕໍ ອນຸທ຺ຘໍເສຕິ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ອານນ຺ທໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“ກາມຣາເຄນ ຑຍ຺ຫາມິ, ຈິຕ຺ຕໍ ເມ ປຣິຑຍ຺ຫຕິ;

ສາຘຸ ນິພ຺ພາປນໍ ພ຺ຣູຫິ, ອນຸກມ຺ປາຍ ໂຄຕມາ”ຕິ.

“ສຎ຺ຎາຍ ວິປຣິເຍສາ, ຈິຕ຺ຕໍ ເຕ ປຣິຑຍ຺ຫຕິ;

ນິມິຕ຺ຕໍ ປຣິວຊ຺ເຊຫິ, ສຸຠໍ ຣາຄູປສໍຫິຕໍ.

“ສງ຺ຂາເຣ ປຣໂຕ ປສ຺ສ, ທຸກ຺ຂໂຕ ມາ ຈ ອຕ຺ຕໂຕ;

ນິພ຺ພາເປຫິ ມຫາຣາຄໍ, ມາ ຑຍ຺ຫິຕ຺ໂຖ ປຸນປ຺ປຸນໍ.

“ອສຸຠາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ຠາເວຫິ, ເອກຄ຺ຄໍ ສຸສມາຫິຕໍ;

ສຕິ ກາຍຄຕາ ຕ຺ຍຕ຺ຖຸ, ນິພ຺ພິທາພຫຸໂລ ຠວ.

“ອນິມິຕ຺ຕຎ຺ຈ ຠາເວຫິ, ມານານຸສຍມຸຊ຺ຊຫ;

ຕໂຕ ມານາຠິສມຍາ, ອຸປສນ຺ໂຕ ຈຣິສ຺ສສີ”ຕິ.

໔. ສຸຠາສິຕສຸຕ຺ຕໍ

໒໑໓. ສາວຕ຺ຖິນິທານໍ. ຕຕ຺ຣ ໂຂ ຠຄວາ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ – “ຠິກ຺ຂໂວ”ຕິ. “ຠທ຺ທນ຺ເຕ”ຕິ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ຠຄວໂຕ ປຈ຺ຈສ຺ໂສສຸໍ. ຠຄວາ ເອຕທໂວຈ

–

“ចតូហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតិ, នោ ទុព្ភាសិតា; អនវជ្ជា ច អននុវជ្ជា ច វិញ្ញូនំ។ កតមេហិ ចតូហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សុភាសិតំយេវ ភាសតិ នោ ទុព្ភាសិតំ, ធម្មំយេវ ភាសតិ នោ អធម្មំ, បិយំយេវ ភាសតិ នោ អប្បិយំ, សច្ចំយេវ ភាសតិ នោ អលិកំ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ចតូហិ អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតិ, នោ ទុព្ភាសិតា, អនវជ្ជា ច អននុវជ្ជា ច វិញ្ញូន”ន្តិ។ ឥទមវោច ភគវា, ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

“សុភាសិតំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ,

ធម្មំ ភណេ នាធម្មំ តំ ទុតិយំ;

បិយំ ភណេ នាប្បិយំ តំ តតិយំ,

សច្ចំ ភណេ នាលិកំ តំ ចតុត្ថ”ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “បដិភាតិ មំ ភគវា, បដិភាតិ មំ សុគតា”តិ។ “បដិភាតុ តំ វង្គីសា”តិ ភគវា អវោច។ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ភគវន្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

“តមេវ វាចំ ភាសេយ្យ, យាយត្តានំ ន តាបយេ;

បរេ ច ន វិហិំសេយ្យ, សា វេ វាចា សុភាសិតា។

“បិយវាចមេវ ភាសេយ្យ, យា វាចា បដិនន្ទិតា;

យំ អនាទាយ បាបានិ, បរេសំ ភាសតេ បិយំ។

“សច្ចំ វេ អមតា វាចា, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ;

សច្ចេ អត្ថេ ច ធម្មេ ច, អាហុ សន្តោ បតិដ្ឋិតា។

“យំ ពុទ្ធោ ភាសតេ វាចំ, ខេមំ និព្ពានបត្តិយា;

ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ, សា វេ វាចានមុត្តមា”តិ។

៩។ សារិបុត្តសុត្តំ

១៣៩. ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារិបុត្តោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារិបុត្តោ ភិក្ខូ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ បោរិយា វាចាយ វិស្សដ្ឋាយ អនេលគលាយ [អនេឡគលាយ (សី។ ក។), អនេលគឡាយ (ស្យា។ កំ។ បី។)] អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ កត្វា សព្ពចេតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ វង្គីសស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភិក្ខូ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ បោរិយា វាចាយ វិស្សដ្ឋាយ អនេលគលាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ កត្វា សព្ពចេតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ។ យំនូនាហំ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវេយ្យ”ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេនាយស្មា សារិបុត្តោ តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ឯតទវោច – “បដិភាតិ មំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, បដិភាតិ មំ, អាវុសោ សារិបុត្តា”តិ។ “បដិភាតុ តំ, អាវុសោ វង្គីសា”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

“គម្ភីរបញ្ញោ មេធាវី, មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទោ;

សារិបុត្តោ មហាបញ្ញោ, ធម្មំ ទេសេតិ ភិក្ខុនំ។

“សំខិត្តេនបិ ទេសេតិ, វិត្ថារេនបិ ភាសតិ;

សាឡិកាយិវ និគ្ឃោសោ, បដិភានំ ឧទីរយិ [ឧទីរិយិ (ស្យា។ កំ។) ឧទីរយតិ (សារត្ថប្បកាសិនីដ្ឋកថាយំ)]។

“តស្ស តំ ទេសយន្តស្ស, សុណន្តិ មធុរំ គិរំ;

ສເຣນ ຣຊນີເຍນ, ສວນີເຍນ ວຄ຺ຄຸນາ;

ອຸທຄ຺ຄຈິຕ຺ຕາ ມຸທິຕາ, ໂສຕໍ ໂອເທນ຺ຕິ ຠິກ຺ຂໂວ”ຕິ.

໗. ປວາຣຓາສຸຕ຺ຕໍ

໒໑໕. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ປຸພ຺ພາຣາເມ ມິຄາຣມາຕຸປາສາເທ ມຫຕາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ສທ຺ຘິໍ ປຎ຺ຈມຕ຺ເຕຫິ ຠິກ຺ຂຸສເຕຫິ ສພ຺ເພເຫວ ອຣຫນ຺ເຕຫິ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ຠຄວາ ຕທຫຸໂປສເຖ ປນ຺ນຣເສ ປວາຣຓາຍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຣິວຸໂຕ ອພ຺ໂຠກາເສ ນິສິນ຺ໂນ ໂຫຕິ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ຕຸຓ຺ຫີຠູຕໍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ອນຸວິໂລເກຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ – “ຫນ຺ທ ທານິ, ຠິກ຺ຂເວ, ປວາເຣມິ ໂວ. ນ ຈ ເມ ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫຖ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ”ຕິ.

ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ, ອາຍສ຺ມາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ເອກໍສໍ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ກຣິຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຎ຺ຊລິໍ ປຓາເມຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – “ນ ໂຂ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວໂຕ ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫາມ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ. ຠຄວາ ຫິ , ຠນ຺ເຕ, ອນຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ມຄ຺ຄສ຺ສ ອຸປ຺ປາເທຕາ, ອສຎ຺ຊາຕສ຺ສ ມຄ຺ຄສ຺ສ ສຎ຺ຊເນຕາ, ອນກ຺ຂາຕສ຺ສ ມຄ຺ຄສ຺ສ ອກ຺ຂາຕາ, ມຄ຺ຄຎ຺ຎູ ມຄ຺ຄວິທູ ມຄ຺ຄໂກວິໂທ. ມຄ຺ຄານຸຄາ ຈ, ຠນ຺ເຕ, ເອຕຣຫິ ສາວກາ ວິຫຣນ຺ຕິ ປຈ຺ຉາ ສມນ຺ນາຄຕາ; ອຫຎ຺ຈ ໂຂ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວນ຺ຕໍ ປວາເຣມິ. ນ ຈ ເມ ຠຄວາ ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫຕິ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ”ຕິ.

“ນ ຂ຺ວາຫໍ ເຕ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫາມິ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ. ປຓ຺ຑິໂຕ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ມຫາປຎ຺ໂຎ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ , ປຸຖຸປຎ຺ໂຎ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຫາສປຎ຺ໂຎ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຊວນປຎ຺ໂຎ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຕິກ຺ຂປຎ຺ໂຎ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ນິພ຺ເພຘິກປຎ຺ໂຎ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຣຎ຺ໂຎ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ເຊຏ຺ຐປຸຕ຺ໂຕ ປິຕຣາ ປວຕ຺ຕິຕໍ ຈກ຺ກໍ ສມ຺ມເທວ ອນຸປ຺ປວຕ຺ເຕຕິ; ເອວເມວ ໂຂ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ມຍາ ອນຸຕ຺ຕຣໍ ຘມ຺ມຈກ຺ກໍ ປວຕ຺ຕິຕໍ ສມ຺ມເທວ ອນຸປ຺ປວຕ຺ເຕສີ”ຕິ.

“ໂນ ເຈ ກິຣ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວາ ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫຕິ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ. ອິເມສໍ ປນ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວາ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ຠິກ຺ຂຸສຕານໍ ນ ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫຕິ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ”ຕິ. “ອິເມສມ຺ປິ ຂ຺ວາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ຠິກ຺ຂຸສຕານໍ ນ ກິຎ຺ຈິ ຄຣຫາມິ ກາຍິກໍ ວາ ວາຈສິກໍ ວາ. ອິເມສຎ຺ຫິ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ຠິກ຺ຂຸສຕານໍ ສຏ຺ຐິ ຠິກ຺ຂູ ເຕວິຊ຺ຊາ, ສຏ຺ຐິ ຠິກ຺ຂູ ຉຬຠິຎ຺ຎາ, ສຏ຺ຐິ ຠິກ຺ຂູ ອຸຠໂຕຠາຄວິມຸຕ຺ຕາ, ອຖ ອິຕເຣ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕາ”ຕິ.

ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ເອກໍສໍ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ກຣິຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຎ຺ຊລິໍ ປຓາເມຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – “ປຏິຠາຕິ ມໍ ຠຄວາ, ປຏິຠາຕິ ມໍ ສຸຄຕາ”ຕິ. “ປຏິຠາຕຸ ຕໍ, ວງ຺ຄີສາ”ຕິ ຠຄວາ ອໂວຈ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ຠຄວນ຺ຕໍ ສມ຺ມຸຂາ ສາຣຸປ຺ປາຫິ ຄາຖາຫິ ອຠິຕ຺ຖວິ –

"អជ្ជ បន្នរសេ វិសុទ្ធិយា, ភិក្ខូ បញ្ចសតា សមាគតា;

សំយោជនពន្ធនច្ឆិទា, អនីឃា ខីណបុនព្ភវា ឥសី។

"ចក្កវត្តី យថា រាជា, អមច្ចបរិវារិតោ;

សមន្តា អនុបរិយេតិ, សាគរន្តំ មហិំ ឥមំ។

"ឯវំ វិជិតសង្គាមំ, សត្ថវាហំ អនុត្តរំ;

សាវកា បយិរុបាសន្តិ, តេវិជ្ជា មច្ចុហាយិនោ។

"សព្ពេ ភគវតោ បុត្តា, បលាបេត្ថ ន វិជ្ជតិ;

តណ្ហាសល្លស្ស ហន្តារំ, វន្ទេ អាទិច្ចពន្ធុន"ន្តិ។

៨។ បរោសហស្សសុត្តំ

២១៩។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ អឌ្ឍតេឡសេហិ ភិក្ខុសតេហិ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូ និព្ពានបដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ កត្វា សព្ពចេតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ វង្គីសស្ស ឯតទហោសិ – "អយំ ខោ ភគវា ភិក្ខូ និព្ពានបដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ កត្វា សព្ពចេតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ។ យំនូនាហំ ភគវន្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវេយ្យ"ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – "បដិភាតិ មំ ភគវា, បដិភាតិ មំ សុគតា"តិ។ "បដិភាតុ តំ, វង្គីសា"តិ ភគវា អវោច។ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ភគវន្តំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

“បរោសហស្សំ ភិក្ខូនំ, សុគតំ បយិរុបាសតិ;

ទេសេន្តំ វិរជំ ធម្មំ, និព្ពានំ អកុតោភយំ។

“សុណន្តិ ធម្មំ វិមលំ, សម្មាសម្ពុទ្ធទេសិតំ;

សោភតិ វត សម្ពុទ្ធោ, ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ។

“នាគនាមោសិ ភគវា, ឥសីនំ ឥសិសត្តមោ;

មហាមេឃោវ ហុត្វាន, សាវកេ អភិវស្សតិ។

“ទិវាវិហារា និក្ខម្ម, សត្ថុទស្សនកម្យតា [សត្ថុទស្សនកាមតា (សី។ ស្យា។ កំ។)];

សាវកោ តេ មហាវីរ, បាទេ វន្ទតិ វង្គីសោ”តិ។

“កិំ នុ ខោ, វង្គីស, ឥមា គាថាយោ បុព្ពេ បរិវិតក្កិតា, ឧទាហុ ឋានសោវ តំ បដិភន្តី”តិ? ‘ន ខោ មេ, ភន្តេ, ឥមា គាថាយោ បុព្ពេ បរិវិតក្កិតា, អថ ខោ ឋានសោវ មំ បដិភន្តី’តិ។ ‘តេន ហិ តំ, វង្គីស, ភិយ្យោសោមត្តាយ បុព្ពេ អបរិវិតក្កិតា គាថាយោ បដិភន្តូ’តិ។ ‘ឯវំ, ភន្តេ’តិ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ភិយ្យោសោមត្តាយ ភគវន្តំ បុព្ពេ អបរិវិតក្កិតាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

“ឧម្មគ្គបថំ [ឧម្មគ្គសតំ (ស្យា។ កំ។ ក។)] មារស្ស អភិភុយ្យ, ចរតិ បភិជ្ជ ខិលានិ;

តំ បស្សថ ពន្ធបមុញ្ចករំ, អសិតំ ភាគសោ បវិភជំ។

“ឱឃស្ស និត្ថរណត្ថំ, អនេកវិហិតំ មគ្គំ អក្ខាសិ;

តស្មិញ្ចេ អមតេ អក្ខាតេ, ធម្មទ្ទសា ឋិតា អសំហីរា។

“បជ្ជោតករោ អតិវិជ្ឈ[អតិវិជ្ឈធម្មំ (សី។ ស្យា។ កំ។)], សព្ពដ្ឋិតីនំ អតិក្កមមទ្ទស;

ញាត្វា ច សច្ឆិកត្វា ច, អគ្គំ សោ ទេសយិ ទសទ្ធានំ៎

“ឯវំ សុទេសិតេ ធម្មេ,

កោ បមាទោ វិជានតំ ធម្មំ [កោ បមាទោ វិជានតំ (សី៎ ស្យា៎ កំ៎)];

តស្មា ហិ តស្ស ភគវតោ សាសនេ;

អប្បមត្តោ សទា នមស្សមនុសិក្ខេ”តិ៎

៩៎ កោណ្ឌញ្ញសុត្តំ

២១៨៎ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ៎ អថ ខោ អាយស្មា អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោ [អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញោ (សី៎ ស្យា៎ កំ៎)] សុចិរស្សេវ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវតោ បាទានិ មុខេន ច បរិចុម្ពតិ, បាណីហិ ច បរិសម្ពាហតិ, នាមញ្ច សាវេតិ – “កោណ្ឌញ្ញាហំ, ភគវា, កោណ្ឌញ្ញាហំ, សុគតា”តិ៎ អថ ខោ អាយស្មតោ វង្គីសស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ អាយស្មា អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោ សុចិរស្សេវ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវតោ បាទានិ មុខេន ច បរិចុម្ពតិ, បាណីហិ ច បរិសម្ពាហតិ, នាមញ្ច សាវេតិ – ‘កោណ្ឌញ្ញាហំ, ភគវា, កោណ្ឌញ្ញាហំ, សុគតា’តិ៎ យំនូនាហំ អាយស្មន្តំ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញំ ភគវតោ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវេយ្យ”ន្តិ៎

អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “បដិភាតិ មំ, ភគវា, បដិភាតិ មំ, សុគតា”តិ៎ “បដិភាតុ តំ, វង្គីសា”តិ ភគវា អវោច៎ អថ ខោ អាយស្មា វង្គីសោ អាយស្មន្តំ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញំ ភគវតោ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវិ –

“ពុទ្ធានុពុទ្ធោ សោ ថេរោ, កោណ្ឌញ្ញោ តិព្ពនិក្កមោ;

លាភី សុខវិហារានំ, វិវេកានំ អភិណ្ហសោ៎

“ยํ สาวเกน ปตฺตพฺพํ, สตฺถุสาสนการินา;

สพฺพสฺส ตํ อนุปฺปตฺตํ, อปฺปมตฺตสฺส สิกฺขโต.

“มหานุภาโว เตวิชฺโช, เจโตปริยายโกวิโท;

โกณฺฑญฺโญ พุทฺธทายาโท [พุทฺธสาวโก (ปี.)], ปาเท วนฺทติ สตฺถุโน”ติ.

๑๐. โมคฺคลฺลานสุตฺตํ

๒๑๙. เอกํ สมยํ ภควา ราชคเห วิหรติ อิสิคิลิปสฺเส กาฬสิลายํ มหตา ภิกฺขุสงฺเฆน สทฺธึ ปญฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสเตหิ สพฺเพเหว อรหนฺเตหิ. เตสํ สุทํ อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน เจตสา จิตฺตํ สมนฺเนสติ [สมนฺเวสติ (สฺยา. อฏฺ.)] วิปฺปมุตฺตํ นิรุปธึ. อถ โข อายสฺมโต วงฺคีสสฺส เอตทโหสิ – “อยํ โข ภควา ราชคเห วิหรติ อิสิคิลิปสฺเส กาฬสิลายํ มหตา ภิกฺขุสงฺเฆน สทฺธึ ปญฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสเตหิ สพฺเพเหว อรหนฺเตหิ. เตสํ สุทํ อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน เจตสา จิตฺตํ สมนฺเนสติ วิปฺปมุตฺตํ นิรุปธึ. ยํนูนาหํ อายสฺมนฺตํ มหาโมคฺคลฺลานํ ภควโต สมฺมุขา สารุปฺปาหิ คาถาหิ อภิตฺถเวยฺย”นฺติ.

อถ โข อายสฺมา วงฺคีโส อุฏฺฐายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา เยน ภควา เตนญฺชลึ ปณาเมตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ – “ปฏิภาติ มํ, ภควา, ปฏิภาติ มํ, สุคตา”ติ. “ปฏิภาตุ ตํ, วงฺคีสา”ติ ภควา อโวจ. อถ โข อายสฺมา วงฺคีโส อายสฺมนฺตํ มหาโมคฺคลฺลานํ ภควโต สมฺมุขา สารุปฺปาหิ คาถาหิ อภิตฺถวิ –

“นคสฺส ปสฺเส อาสีนํ, มุนึ ทุกฺขสฺส ปารคุํ;

สาวกา ปยิรุปาสนฺติ, เตวิชฺชา มจฺจุหายิโน.

“เต เจตสา อนุปริเยติ [อนุปริเยสติ (สี. สฺยา. กํ.)], โมคฺคลฺลาโน มหิทฺธิโก;

จิตฺตํ เนสํ สมนฺเนสํ [สมนฺเวสํ (สฺยา. อฏฺ.)], วิปฺปมุตฺตํ นิรุปธึ.

“เอวํ สพฺพงฺคสมฺปนฺนํ, มุนึ ทุกฺขสฺส ปารคุํ;

ອເນກາກາຣສມ຺ປນ຺ນໍ, ປຍິຣຸປາສນ຺ຕິ ໂຄຕມ”ນ຺ຕິ.

໑໑. ຄຄ຺ຄຣາສຸຕ຺ຕ

໒໑໙. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຈມ຺ປາຍໍ ວິຫຣຕິ ຄຄ຺ຄຣາຍ ໂປກ຺ຂຣຓິຍາ ຕີເຣ ມຫຕາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ສທ຺ຘິໍ ປຎ຺ຈມຕ຺ເຕຫິ ຠິກ຺ຂຸສເຕຫິ ສຕ຺ຕຫິ ຈ ອຸປາສກສເຕຫິ ສຕ຺ຕຫິ ຈ ອຸປາສິກາສເຕຫິ ອເນເກຫິ ຈ ເທວຕາສຫສ຺ເສຫິ. ຕ຺ຍາສ຺ສຸທໍ ຠຄວາ ອຕິໂຣຈຕິ [ອຕິວິໂຣຈຕິ (ກ.)] ວຓ຺ເຓນ ເຈວ ຍສສາ ຈ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມໂຕ ວງ຺ຄີສສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – “ອຍໍ ໂຂ ຠຄວາ ຈມ຺ປາຍໍ ວິຫຣຕິ ຄຄ຺ຄຣາຍ ໂປກ຺ຂຣຓິຍາ ຕີເຣ ມຫຕາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆນ ສທ຺ຘິໍ ປຎ຺ຈມຕ຺ເຕຫິ ຠິກ຺ຂຸສເຕຫິ ສຕ຺ຕຫິ ຈ ອຸປາສກສເຕຫິ ສຕ຺ຕຫິ ຈ ອຸປາສິກາສເຕຫິ ອເນເກຫິ ຈ ເທວຕາສຫສ຺ເສຫິ. ຕ຺ຍາສ຺ສຸທໍ ຠຄວາ ອຕິໂຣຈຕິ ວຓ຺ເຓນ ເຈວ ຍສສາ ຈ. ຍໍນູນາຫໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ສມ຺ມຸຂາ ສາຣຸປ຺ປາຍ ຄາຖາຍ ອຠິຕ຺ຖເວຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ.

ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ເອກໍສໍ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ກຣິຕ຺ວາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຎ຺ຊລິໍ ປຓາເມຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – “ປຏິຠາຕິ ມໍ, ຠຄວາ, ປຏິຠາຕິ ມໍ, ສຸຄຕາ”ຕິ. “ປຏິຠາຕຸ ຕໍ, ວງ຺ຄີສາ”ຕິ ຠຄວາ ອໂວຈ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ຠຄວນ຺ຕໍ ສມ຺ມຸຂາ ສາຣຸປ຺ປາຍ ຄາຖາຍ ອຠິຕ຺ຖວິ –

“ຈນ຺ໂທ ຍຖາ ວິຄຕວລາຫເກ ນເຠ,

ວິໂຣຈຕິ ວິຄຕມໂລວ ຠາຓຸມາ;

ເອວມ຺ປິ ອງ຺ຄີຣສ ຕ຺ວໍ ມຫາມຸນິ,

ອຕິໂຣຈສິ ຍສສາ ສພ຺ພໂລກ”ນ຺ຕິ.

໑໒. ວງ຺ຄີສສຸຕ຺ຕ

໒໒໐. ເອກໍ ສມຍໍ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ອາຍສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ອຈິຣອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ [ໂຫຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ.)] ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂໍ ປຏິສໍເວທີ [ວິມຸຕ຺ຕິສຸຂປຏິສໍເວທີ (ສີ. ປີ.)] ຕາຍໍ ເວລາຍໍ ອິມາ ຄາຖາໂຍ ອຠາສິ –

“កាវេយ្យមត្តា វិចរិម្ហបុព្វេ, គាមា គាមំ បុរា បុរំ;

អថទ្ទសាម សម្ពុទ្ធំ, សទ្ធា នោ ឧបបជ្ជថ។

“សោ មេ ធម្មមទេសេសិ, ខន្ធាយតនធាតុយោ [ធម្មំ អាយតនានិ ធាតុយោ (ស្យា។ ក។ បី។ ក។)];

តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន, បព្ពជិំ អនគារិយំ។

“ពហុន្នំ វត អត្ថាយ, ពោធិំ អជ្ឈគមា មុនិ;

ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនញ្ច, យេ និយាមគតទ្ទសា។

“ស្វាគតំ វត មេ អាសិ, មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

“បុព្ពេនិវាសំ ជានាមិ, ទិព្ពចក្ខុ វិសោធិតំ;

តេវិជ្ជោ ឥទ្ធិបត្តោម្ហិ, ចេតោបរិយាយកោវិទោ”តិ។

វង្គីសសំយុត្តំ សមត្តំ។

តស្សុទ្ទានំ –

និក្ខន្តំ អរតិ ចេវ, បេសលា អតិមញ្ញនា;

អានន្ទេន សុភាសិតា, សារិបុត្តបវារណា;

បទោឃហស្សៀ កោល្ឌេឡ្ឋា, យោក្កល្លោភោ កក្កោ;

ចក្កឹនេត ក្វាគយាតិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ដ៌ ចតសំយុត្តំ

១៉ ចិវេចកសុត្តំ

១១៧៉ ឲចំ ខេ ស្ុតំ – ឲកំ សយឃំ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ កោឃសលេស្ុ ចិហរតិ អញ្ញាតរស្មិំ ចតសណ្ឌេ៉ តេត ខោ បត សយឃេត សោ ភិក្ខុ ឌិចាចិហារកេតា បាបកេ អកុសលេ ចិតក្កេ ចិតក្កេតិ កេហតិស្សិតេ៉ អធ ខោ ឃា តស្មិំ ចតសណ្ឌេ អធិចត្ថា ទេចតា តស្ស ភិក្ខុតោ អត្ថុកម្បិកា អត្ថកាឃា តំ ភិក្ខុំ សំចេជេតុកាឃា យេត សោ ភិក្ខុ តេតុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ កាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ចិវេចកកាយោសិ ចតំ បចិដ្ឋោ,

អធ តេ ឃតោ តិច្ឆរតិ ពាហិទ្ធា;

ជតោ ជតស្មិំ ចិតឃស្សុ ឈន្ទំ,

តតោ ស្ុខី ហោហិសិ ចីតរាកោ៉

“អរតិំ បជហាសិ សតោ, ភចាសិ សតំ តំ សារឃាយេស;

បាតាលរជោ ហិ ទុត្តរោ, ឃា តំ កាមរជោ អចាហរិ៉

“សកុណោ ឃថា បំសុកុន្ថិតោ [បំសុកុណ្ឋិតោ (ក៉), បំសុកុណ្ឌិតោ (ឃី៉ ស្យា៉ កំ៉ បី៉)], ចិធុតំ បាតយតិ សិតំ រជំ;

ឲចំ ភិក្ខុ បធាតចា សតិមា, ចិធុតំ បាតយតិ សិតំ រជ”ត្តិ៉

អធ ខោ សោ ភិក្ខុ តាយ ទេចតាយ សំចេជិតោ សំចេកយាបាទិតិ៉

១៉ ឧបដ្ឋាតសុត្តំ

១១១. ឯកំ សមយំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ. តេន ខោ បន សមយេន សោ ភិក្ខុ ទិវាវិហារគតោ សុបតិ. អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តស្ស ភិក្ខុនោ អនុកម្បិកា អត្ថកាមា តំ ភិក្ខុំ សំវេជេតុកាមា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ឧដ្ឋេហិ ភិក្ខុ កិំ សេសិ, កោ អត្ថោ សុបិតេន [សុបិតេន (សី.)] តេ;

អាតុរស្ស ហិ កា និទ្ទា, សល្លវិទ្ធស្ស រុប្បតោ.

“យាយ សទ្ធាយ បព្ពជិតោ [យាយ សទ្ធាបព្ពជិតោ (សី. ស្យា. កំ.)], អគារស្មានគារិយំ;

តមេវ សទ្ធំ ព្រូហេហិ, មា និទ្ទាយ វសំ គមី”តិ.

“អនិច្ចា អទ្ធុវា កាមា, យេសុ មន្ទោវ មុច្ឆិតោ;

ពន្ធេសុ [ឆន្ធេសុ (សី.)] មុត្តំ អសិតំ, កស្មា បព្ពជិតំ តបេ.

“ឆន្ទរាគស្ស វិនយា, អវិជ្ជាសមតិក្កមា;

តំ ញាណំ បរមោទាតំ [បរិយោទាតំ (សី. បី.), បរមោទាតំ (ស្យា. កំ.), បរមោទាតំ (សី. អដ្ឋ.)], កស្មា បព្ពជិតំ តបេ.

“ឆេត្វា [ភេត្វា (សី. ស្យា. កំ. បី.)] អវិជ្ជំ វិជ្ជាយ, អាសវានំ បរិក្ខយា;

អសោកំ អនុបាយាសំ, កស្មា បព្ពជិតំ តបេ.

“អារទ្ធវីរិយំ បហិតត្តំ, និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមំ;

និព្ពានំ អភិកង្ខន្តំ, កស្មា បព្ពជិតំ តបេ”តិ.

១. កស្សបគោត្តសុត្តំ

២២៣. ឯកំ សមយំ អាយស្មា កស្សបគោត្តោ កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា កស្សបគោត្តោ ទិវាវិហារគតោ អញ្ញតរំ ឆេតំ ឱវទតិ។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា អាយស្មន្តំ កស្សបគោត្តំ សំវេជេតុកាមា យេនាយស្មា កស្សបគោត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ កស្សបគោត្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

"គិរិទុគ្គចរំ ឆេតំ, អប្បបញ្ញំ អចេតសំ;

អកាលេ ឱវទំ ភិក្ខុ, មន្ទោវ បដិភាតិ មំ។

"សុណាតិ ន វិជានាតិ, អាលោកេតិ ន បស្សតិ;

ធម្មស្មិំ ភញ្ញមានស្មិំ, អត្ថំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ។

"សចេបិ ទស បជ្ជោតេ, ធារយិស្សសិ កស្សប;

នេវ ទក្ខតិ រូបានិ, ចក្ខុ ហិស្ស ន វិជ្ជតី"តិ។

អថ ខោ អាយស្មា កស្សបគោត្តោ តាយ ទេវតាយ សំវេជិតោ សំវេគមាបាទីតិ។

៤. សម្ពហុលសុត្តំ

២២៤. ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ វិហរន្តិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ វស្សំវុដ្ឋា [វស្សំវុត្ថា (សី. ស្យា. កំ. បី.)] តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិំសុ។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តេ ភិក្ខូ អបស្សន្តី បរិទេវមានា តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

"អរតិ វិយ មេជ្ជ ខាយតិ,

ពហុកេ ទិស្វាន វិវិត្តេ អាសនេ;

ᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩣ,

ᨠᩮᩣᨾᩮ ᨣᩮᩣᨲᨾᩈᩣᩅᨠᩣ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨽᩣᩈᩥ –

“ᨾᩣᨣᨵᩴ ᨣᨲᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩴ ᨣᨲᩣ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩥᨿᩣ ᨸᨶ ᩅᨩ᩠ᨩᩥᨽᩪᨾᩥᨿᩣ;

ᨾᨣᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᨦ᩠ᨣᨧᩣᩁᩥᨶᩮᩣ, ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪕᪨ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪒᪕᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᩮᩃᩴ ᨣᩥᩉᩥᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨻᩉᩩᩃᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨿᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩔ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥᨠᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᩈᩴᩅᩮᨩᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᨿᩮᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨣᩉᨶᩴ ᨸᩈᨠ᩠ᨠᩥᨿ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩉᨴᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩒᨸᩥᨿ;

ᨫᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ ᨾᩣ ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ [ᨾᩣ ᨧ ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)], ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᨻᩥᩊᩥᨻᩥᩊᩥᨠᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩈᩴᩅᩮᨩᩥᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩮᨣᨾᩣᨸᩣᨴᩦᨲᩥ᪨

᪖᪨ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪒᪖᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨠᩣᨿᩥᨠᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨩᩣᩃᩥᨶᩦ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨸᩩᩁᩣᨱᨴᩩᨲᩥᨿᩥᨠᩣ ᨿᩮᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨱᩥᨵᩮᩉᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩅᩩᩈᩥᨲᩴ ᨸᩩᩁᩮ;

ຕາວຕິໍເສສຸ ເທເວສຸ, ສພ຺ພກາມສມິທ຺ຘິສຸ;

ປຸຣກ຺ຂໂຕ ປຣິວຸໂຕ, ເທວກຎ຺ຎາຫິ ໂສຠສີ”ຕິ.

“ທຸຄ຺ຄຕາ ເທວກຎ຺ຎາໂຍ, ສກ຺ກາຍສ຺ມິໍ ປຕິຏ຺ຐິຕາ;

ເຕ ຈາປິ ທຸຄ຺ຄຕາ ສຕ຺ຕາ, ເທວກຎ຺ຎາຫິ ປຕ຺ຖິຕາ”ຕິ.

“ນ ເຕ ສຸຂໍ ປຊານນ຺ຕິ, ເຍ ນ ປສ຺ສນ຺ຕິ ນນ຺ທນໍ;

ອາວາສໍ ນຣເທວານໍ, ຕິທສານໍ ຍສສ຺ສິນ”ນ຺ຕິ.

“ນ ຕ຺ວໍ ພາເລ ວິຊານາສິ, ຍຖາ ອຣຫຕໍ ວໂຈ;

ອນິຈ຺ຈາ ສພ຺ພສງ຺ຂາຣາ, ອຸປ຺ປາທວຍຘມ຺ມິໂນ;

ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ, ເຕສໍ ວູປສໂມ ສຸໂຂ.

“ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນາວາໂສ, ເທວກາຍສ຺ມິ ຊາລິນິ;

ວິກ຺ຂີໂຓ ຊາຕິສໍສາໂຣ, ນຕ຺ຖິ ທານິ ປຸນພ຺ພໂວ”ຕິ.

໗. ນາຄທຕ຺ຕສຸຕ຺ຕໍ

໒໒໗. ເອກໍ ສມຍໍ ອາຍສ຺ມາ ນາຄທຕ຺ໂຕ ໂກສເລສຸ ວິຫຣຕິ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ວນສຓ຺ເຑ. ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ອາຍສ຺ມາ ນາຄທຕ຺ໂຕ ອຕິກາເລນ ຄາມໍ ປວິສຕິ, ອຕິທິວາ ປຏິກ຺ກມຕິ. ອຖ ໂຂ ຍາ ຕສ຺ມິໍ ວນສຓ຺ເຑ ອຘິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ອາຍສ຺ມໂຕ ນາຄທຕ຺ຕສ຺ສ ອນຸກມ຺ປິກາ ອຕ຺ຖກາມາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ນາຄທຕ຺ຕໍ ສໍເວເຊຕຸກາມາ ເຍນາຍສ຺ມາ ນາຄທຕ຺ໂຕ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ນາຄທຕ຺ຕໍ ຄາຖາຫິ ອຌ຺ຌຠາສິ –

“កាលេ បវិស នាគទត្ត, ទិវា ច អាគន្ត្វា អតិវេលចារី;

សំសដ្ឋោ គហដ្ឋេហិ, សមានសុខទុក្ខោ។

“ភាយាមិ នាគទត្តំ សុប្បគព្ភំ, កុលេសុ វិនិពទ្ធំ;

មា ហេវ មច្ចុរញ្ញោ ពលវតោ, អន្តកស្ស វសំ ឧបេសី”តិ [វសមេយ្យាតិ (សី. បី.), វសមេសីតិ (ស្យា. កំ.)]។

អថ ខោ អាយស្មា នាគទត្តោ តាយ ទេវតាយ សំវេជិតោ សំវេគមាបាទីតិ។

១០. កុលឃរណីសុត្តំ

២៣០. ឯកំ សមយំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន សោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្មិំ កុលេ អតិវេលំ អជ្ឈោគាឡ្ហប្បត្តោ វិហរតិ។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តស្ស ភិក្ខុនោ អនុកម្បិកា អត្ថកាមា តំ ភិក្ខុំ សំវេជេតុកាមា យា តស្មិំ កុលេ កុលឃរណី, តស្សា វណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“នទីតីរេសុ សណ្ឋានេ, សភាសុ រថិយាសុ ច;

ជនា សង្គម្ម មន្តេន្តិ, មញ្ច តញ្ច [ត្វញ្ច (ក.)] កិមន្តរ”ន្តិ។

“ពហូហិ សទ្ទា បច្ចូហា, ខមិតព្ពា តបស្សិនា;

ន តេន មង្កុ ហោតព្ពំ, ន ហិ តេន កិលិស្សតិ។

“យោ ច សទ្ទបរិត្តាសី, វនេ វាតមិគោ យថា;

លហុចិត្តោតិ តំ អាហុ, នាស្ស សម្បជ្ជតេ វត”ន្តិ។

៩។ វជ្ជិបុត្តសុត្តំ

២២៩។ ឯកំ សមយំ អញ្ញតរោ វជ្ជិបុត្តកោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយំ វជ្ជិបុត្តកោ សព្ពរត្តិចារោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ វេសាលិយា តូរិយ-តាឡិត-វាទិត-និគ្ឃោសសទ្ទំ សុត្វា បរិទេវមានោ តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឯកកា មយំ អរញ្ញេ វិហរាម,

អបវិទ្ធំវ [អបវិដ្ឋំវ (ស្យា។ កំ។)] វនស្មិំ ទារុកំ;

ឯតាទិសិកាយ រត្តិយា,

កោ សុ នាមម្ហេហិ [នាម អម្ហេហិ (សី។ បី។)] បាបិយោ”តិ។

អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តស្ស ភិក្ខុនោ អនុកម្បិកា អត្ថកាមា តំ ភិក្ខុំ សំវេជេតុកាមា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ឯកោវ ត្វំ អរញ្ញេ វិហរសិ, អបវិទ្ធំវ វនស្មិំ ទារុកំ;

តស្ស តេ ពហុកា បិហយន្តិ, នេរយិកា វិយ សគ្គគាមិន”ន្តិ។

អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តាយ ទេវតាយ សំវេជិតោ សំវេគមាបាទីតិ។

១០។ សជ្ឈាយសុត្តំ

២៣០។ ឯកំ សមយំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន សោ ភិក្ខុ យំ សុទំ បុព្ពេ អតិវេលំ សជ្ឈាយពហុលោ វិហរតិ សោ អបរេន សមយេន អប្បោស្សុក្កោ តុណ្ហីភូតោ សង្កសាយតិ។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តស្ស ភិក្ខុនោ ធម្មំ អសុណន្តី យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩣᨶᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨶᩣᨵᩦᨿᩈᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᩴᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ;

ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩃᨽᨲᩥᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩴ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩃᨽᨲᩥᨸ᩠ᨸᩈᩴᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩋᩉᩩ ᨸᩩᩁᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩮᩈᩩ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨿᩣᩅ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᨶ ᩈᨾᩣᨣᨾᩥᨾ᩠ᩉ;

ᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᨶ ᩈᨾᩣᨣᨾᩥᨾ᩠ᩉ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴᩅ ᩈᩩᨲᩴ ᨾᩩᨲᩴ ᩅᩣ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨶᨾᩣᩉᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪑᪑᪨ ᩋᨠᩩᩈᩃᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪓᪑᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᨣᨲᩮᩣ ᨸᩣᨸᨠᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨲᩥ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨠᩣᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ, ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ, ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨿᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥᨠᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩣ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩴᩅᩮᨩᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᨿᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩣ, ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩉᩥ ᨡᨩ᩠ᨩᩈᩥ;

ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩴ [ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩ, ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿ᪨

“ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩣᩁᨻ᩠ᨽ, ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ;

ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ ᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᨸᩦᨲᩥᩈᩩᨡᨾᩈᩴᩈᨿᩴ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨻᩉᩩᩃᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᩣᨿ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩈᩴᩅᩮᨩᩥᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩮᨣᨾᩣᨸᩣᨴᩦᨲᩥ᪨

១២។ មជ្ឈន្ហិកសុត្តំ

២៣២។ ឯកំ សមយំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឋិតេ មជ្ឈន្ហិកេ កាលេ, សន្និសីវេសុ [សន្និសិន្នេសុ (ស្យា។ កំ។ បី។)] បក្ខិសុ;

សណតេវ ព្រហារញ្ញំ, តំ ភយំ បដិភាតិ មំ។

“ឋិតេ មជ្ឈន្ហិកេ កាលេ, សន្និសីវេសុ បក្ខិសុ;

សណតេវ ព្រហារញ្ញំ, សា រតិ បដិភាតិ ម”ន្តិ។

១៣។ បាកតិន្ទ្រិយសុត្តំ

២៣៣។ ឯកំ សមយំ សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ វិហរន្តិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ ឧទ្ធតា ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា បាកតិន្ទ្រិយា។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តេសំ ភិក្ខូនំ អនុកម្បិកា អត្ថកាមា តេ ភិក្ខូ សំវេជេតុកាមា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“សុខជីវិនោ បុរេ អាសុំ, ភិក្ខូ គោតមសាវកា;

អនិច្ឆា បិណ្ឌមេសនា, អនិច្ឆា សយនាសនំ;

លោកេ អនិច្ចតំ ញត្វា, ទុក្ខស្សន្តំ អកំសុ តេ។

“ទុប្បោសំ កត្វា អត្តានំ, គាមេ គាមណិកា វិយ;

ភុត្វា ភុត្វា និបជ្ជន្តិ, បរាគារេសុ មុច្ឆិតា។

“សង្ឃស្ស អញ្ជលិំ កត្វា, ឥធេកច្ចេ វទាមហំ;

អបវិទ្ធា [អបវិដ្ឋា (ស្យា. កំ.)] អនាថា តេ, យថា បេតា តថេវ តេ។

“យេ ខោ បមត្តា វិហរន្តិ, តេ មេ សន្ធាយ ភាសិតំ;

យេ អប្បមត្តា វិហរន្តិ, នមោ តេសំ ករោមហ”ន្តិ។

អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តាយ ទេវតាយ សំវេជិតា សំវេគមាបាទុន្តិ។

១៤. គន្ធត្ថេនសុត្តំ

២២៤. ឯកំ សមយំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ វិហរតិ អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ។ តេន ខោ បន សមយេន សោ ភិក្ខុ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ បោក្ខរណិំ ឱគាហេត្វា បទុមំ ឧបសិង្ឃតិ។ អថ ខោ យា តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា តស្ស ភិក្ខុនោ អនុកម្បិកា អត្ថកាមា តំ ភិក្ខុំ សំវេជេតុកាមា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“យមេតំ វារិជំ បុប្ផំ, អទិន្នំ ឧបសិង្ឃសិ;

ឯកង្គមេតំ ថេយ្យានំ, គន្ធត្ថេនោសិ មារិសា”តិ។

“ន ហរាមិ ន ភញ្ជាមិ, អារា សិង្ឃាមិ វារិជំ;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, គន្ធត្ថេនោតិ វុច្ចតិ។

“យ្វាយំ ភិសានិ ខនតិ, បុណ្ឌរីកានិ ភញ្ជតិ;

ឯវំ អាកិណ្ណកម្មន្តោ, កស្មា ឯសោ ន វុច្ចតី”តិ។

“អាកិណ្ណលុទ្ទោ បុរិសោ, ធាតិចេលំវ មក្ខិតោ;

តស្មិំ មេ វចនំ កត្វា, ត្វញ្ញារេហាមិ វត្ថុវេ។

“អតក្កហស្ស បេមស្ស, ភិន្ទំ បុចិកេចសិតោ;

ចាលក្កមត្ថំ បិបស្ស, អញ្ញាមត្ថំច លាយតី”តិ។

“អទ្ធា មំ យក្ខ ជានាសិ, អថោ មេ អនុកម្បសិ;

បុនបិ យក្ខ វជ្ជាសិ, យទា បស្សសិ ឯទិស”ន្តិ។

“នេវ តំ ឧបជីវាម, នបិ តេ ភតកាមស្មា;

វុមេវ កិច្ចំ ជានេយ្យ, យេន កម្មេន សុគ្គតី”ន្តិ។

អថ ខោ សោ កិច្ចំ តាយ វេឡុតាយ សំវេជិតោ សំវេគមាបាទីតិ។

ចតុសំយុត្តំ សមត្តំ។

តស្សុទ្ទានំ –

ចិវេចកំ ឧបជ្ឈាភញ្ញា, កស្សបកោវត្តក សព្ពហុលិ;

អាភវត្តា អត្ថុរវត្តា ច, ភាគវត្តញ្ញា កុលឈរលិ។

វជ្ជិបុវត្តា ច វេសាលី, សព្ពាមេភ អយោនិសោ;

មជ្ឈត្តិកាលមិមិបាកតិវត្តមិយ, បកុមបុបេយ្យក ទុក្ខស ភវេចតិ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໑໐. ຍກ຺ຂສໍຍຸຕ຺ຕໍ

໑. ອິນ຺ທກສຸຕ຺ຕໍ

໒໓໕. ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ອິນ຺ທກູເຏ ປພ຺ພເຕ, ອິນ຺ທກສ຺ສ ຍກ຺ຂສ຺ສ ຠວເນ. ອຖ ໂຂ ອິນ຺ທໂກ ຍກ຺ໂຂ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

"ຣູປໍ ນ ຊີວນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ ພຸທ຺ຘາ, ກຖໍ ນ຺ວຍໍ ວິນ຺ທຕິມໍ ສຣີຣໍ;

ກຸຕສ຺ສ ອຏ຺ຐີຍກປິຓ຺ຑເມຕິ, ກຖໍ ນ຺ວຍໍ ສຊ຺ຊຕິ ຄພ຺ຠຣສ຺ມິ"ນ຺ຕິ.

"ປຐມໍ ກລລໍ ໂຫຕິ, ກລລາ ໂຫຕິ ອພ຺ພຸທໍ;

ອພ຺ພຸທາ ຊາຍເຕ ເປສິ, ເປສິ ນິພ຺ພຕ຺ຕຕີ ຄໂນ;

ຄນາ ປສາຂາ ຊາຍນ຺ຕິ, ເກສາ ໂລມາ ນຂາປິ ຈ.

"ຍຎ຺ຈສ຺ສ ຠຸຎ຺ຊຕີ ມາຕາ, ອນ຺ນໍ ປານຎ຺ຈ ໂຠຊນໍ;

ເຕນ ໂສ ຕຕ຺ຖ ຍາເປຕິ, ມາຕຸກຸຈ຺ຉິຄໂຕ ນໂຣ"ຕິ.

໒. ສກ຺ກນາມສຸຕ຺ຕໍ

໒໓໖. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ ຄິຊ຺ຌກູເຏ ປພ຺ພເຕ. ອຖ ໂຂ ສກ຺ກນາມໂກ ຍກ຺ໂຂ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

"ສພ຺ພຄນ຺ຖປ຺ປຫີນສ຺ສ , ວິປ຺ປມຸຕ຺ຕສ຺ສ ເຕ ສໂຕ;

ສມຓສ຺ສ ນ ຕໍ ສາຘຸ, ຍທຎ຺ຎມນຸສາສຕີ”ຕິ [ຍທຎ຺ຎມນຸສາສຕີຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)].

“ເຍນ ເກນຈິ ວເຓ຺ຓນ, ສໍວາເສາ ສກ຺ກ ຊາຍຕິ;

ນ ຕໍ ອຣຫຕິ ສປ຺ປເຎ຺ຎາ, ມນສາ ອນຸກມ຺ປິຕຸໍ.

“ມນສາ ເຈ ປສເນ຺ນນ, ຍທຎ຺ຎມນຸສາສຕິ;

ນ ເຕນ ເຫາຕິ ສໍຍຸເຕ຺ຕາ, ຍານຸກມ຺ປາ [ສານຸກມ຺ປາ (ສີ. ປີ.)] ອນຸທ຺ທຍາ”ຕິ.

໓. ສູຈິເລາມສຸຕ຺ຕໍ

໒໓໗. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ຄຍາຍໍ ວິຫຣຕິ ຏງ຺ກິຕມເຎ຺ຈ ສູຈິເລາມສ຺ສ ຍກ຺ຂສ຺ສ ຠວເນ. ເຕນ ເຂາ ປນ ສມເຍນ ຂເຣາ ຈ ຍເກ຺ຂາ ສູຈິເລາເມາ ຈ ຍເກ຺ຂາ ຠຄວເຕາ ອວິທູເຣ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິ. ອຖ ເຂາ ຂເຣາ ຍເກ຺ຂາ ສູຈິເລາມໍ ຍກ຺ຂໍ ເອຕທເວາຈ – “ເອເສາ ສມເຓາ”ຕິ! “ເນເສາ ສມເຓາ, ສມຓເກາ ເອເສາ”. “ຍາວ ຊານາມິ ຍທິ ວາ ເສາ ສມເຓາ ຍທິ ວາ ປນ ເສາ ສມຓເກາ”ຕິ.

ອຖ ເຂາ ສູຈິເລາເມາ ຍເກ຺ຂາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວເຕາ ກາຍໍ ອຸປນາເມສິ. ອຖ ເຂາ ຠຄວາ ກາຍໍ ອປນາເມສິ. ອຖ ເຂາ ສູຈິເລາເມາ ຍເກ຺ຂາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທເວາຈ – “ຠາຍສິ ມໍ ສມຓາ”ຕິ? “ນ ຂ຺ວາຫໍ ຕໍ, ອາວຸເສາ, ຠາຍາມິ; ອປິ ຈ ເຕ ສມ຺ຜເສ຺ສາ ປາປເກາ”ຕິ. “ປຎ຺ຫໍ ຕໍ, ສມຓ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ. ສເຈ ເມ ນ ພ຺ຍາກຣິສ຺ສສິ, ຈິຕ຺ຕໍ ວາ ເຕ ຂິປິສ຺ສາມິ, ຫທຍໍ ວາ ເຕ ຜາເລສ຺ສາມິ, ປາເທສຸ ວາ ຄເຫຕ຺ວາ ປາຣຄງ຺ຄາຍ [ປາຣໍ ຄງ຺ຄາຍ (ກ.)] ຂິປິສ຺ສາມີ”ຕິ. “ນ ຂ຺ວາຫໍ ຕໍ, ອາວຸເສາ, ປສ຺ສາມິ ສເທວເກ ເລາເກ ສມາຣເກ ສພ຺ຣຫ຺ມເກ ສສ຺ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓິຍາ ປຊາຍ ສເທວມນຸສ຺ສາຍ, ເຍາ ເມ ຈິຕ຺ຕໍ ວາ ຂິເປຍ຺ຍ ຫທຍໍ ວາ ຜາເລຍ຺ຍ ປາເທສຸ ວາ ຄເຫຕ຺ວາ ປາຣຄງ຺ຄາຍ ຂິເປຍ຺ຍ; ອປິ ຈ ຕ຺ວໍ, ອາວຸເສາ, ປຸຈ຺ຉ ຍທາກງ຺ຂສີ”ຕິ. ອຖ ເຂາ ສູຈິເລາເມາ ຍເກ຺ຂາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ – ( ) [(ອຖ ເຂາ ສູຈິເລາເມາ ຍເກ຺ຂາ ຠຄວນ຺ຕໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ) (ສີ.)]

“ຣາເຄາ ຈ ເທາເສາ ຈ ກຸເຕານິທານາ,

ອຣຕີ ຣຕີ ເລາມຫໍເສາ ກຸເຕາຊາ;

ກຸເຕາ ສມຸຏ຺ຐາຍ ມເນາວິຕກ຺ກາ,

ព្យាករោ ឆន្ទមិទោរិយញ្ញត្តិ”តិ។

“ទាយកា ច ទោយសា ច ពួទេតាតិទាភា,

អទតិ ទតិ លេមិយហំសោ ពួទេតាឌា;

ពួទេតា សមុដ្ឋាយ មទេតាចិតក្កា,

ព្យាករោ ឆន្ទមិទោរិយញ្ញត្តិ។

“ទេស្ហុឌា អត្តសម្ពុតា, តិទេក្រោឆទេស្សច លគ្គឌា;

ប្ញឆ្វ ចិសត្តា ការទេមស្ញ, មាល្ញចាច ចិតតា [ចិត្តួតា (ស្យា។ កំ។)] ចទេភ។

“ទេឃ ភំ បឌាភត្តិ ឃទេតាតិទាភំ,

ទេត ភំ ចិទេភាទេទត្តិ ស្ញទេណាហិ ឃក្លួ;

ទេត ទ្យត្តទំ ព្ញឈមិមំ តទត្តិ,

អតិញ្ញាបុត្តំ អប្ញភព្ភចាឃា”តិ។

៣។ មលិកឌ្ឍស្ញត្តំ

១១៣។ ឲកំ សមមំ ភកចា មកទេឆស្ញ ចិហទតិ មលិមាលិទេក ទេចតិទេឃ មលិកឌ្ឍស្ស ឃក្លស្ស ភចទេភ។ អឆ ទេខា មលិកទេឌ្ឍា ឃទេក្លា ទេឃភ ភកចា ទេតស្ញបសង្កមិ; ឌ្ញបសង្កមិត្វា ភកចទេតា សត្តិទេក ពួមំ កាឆំ អភាសិ –

“សតីមទេតា សទា ភឌ្ឍំ, សតិមា ស្ញលទេមឆតិ;

ສຕີມເຕາ ສຸເວ ເສເຍ຺ຍາ, ເວຣາ ຈ ປຣິມຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ.

“ສຕີມເຕາ ສທາ ຠທ຺ທໍ, ສຕິມາ ສຸຂເມຘຕິ;

ສຕີມເຕາ ສຸເວ ເສເຍ຺ຍາ, ເວຣາ ນ ປຣິມຸຈ຺ຈຕີ.

“ຍສ຺ສ ສພ຺ພມເຫາຣຕ຺ຕໍ [ຣຕ຺ຕິໍ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ກ.)], ອຫິໍສາຍ ຣເຕາ ມເນາ;

ເມຕ຺ຕໍ ເສາ ສພ຺ພຠູເຕສຸ, ເວຣໍ ຕສ຺ສ ນ ເກນຈີ”ຕິ.

໕. ສານຸສຸຕ຺ຕໍ

໒໓໙. ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ເຕນ ເຂາ ປນ ສມເຍນ ອຎ຺ຎຕຣິສ຺ສາ ອຸປາສິກາຍ ສານຸ ນາມ ປຸເຕ຺ຕາ ຍເກ຺ຂນ ຄຫິເຕາ ເຫາຕິ. ອຖ ເຂາ ສາ ອຸປາສິກາ ປຣິເທວມານາ ຕາຍໍ ເວລາຍໍ ອິມາ ຄາຖາເຍາ ອຠາສິ –

“ຈາຕຸທ຺ທສິໍ ປຎ຺ຈທສິໍ, ຍາ ຈ ປກ຺ຂສ຺ສ ອຏ຺ຐມີ;

ປາຏິຫາຣິຍປກ຺ຂຎ຺ຈ, ອຏ຺ຐງ຺ຄສຸສມາຄຕໍ.

“ອຸເປາສຖໍ ອຸປວສນ຺ຕິ, ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ ເຍ;

ນ ເຕຫິ ຍກ຺ຂາ ກີຬນ຺ຕິ, ອິຕິ ເມ ອຣຫຕໍ ສຸຕໍ;

ສາ ທານິ ອຊ຺ຊ ປສ຺ສາມິ, ຍກ຺ຂາ ກີຬນ຺ຕິ ສານຸນາ”ຕິ.

“ຈາຕຸທ຺ທສິໍ ປຎ຺ຈທສິໍ, ຍາ ຈ ປກ຺ຂສ຺ສ ອຏ຺ຐມີ;

ປາຏິຫາຣິຍປກ຺ຂຎ຺ຈ, ອຏ຺ຐງ຺ຄສຸສມາຄຕໍ;

ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ, ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ យេ។

“ន តេហិ យក្ខា កីឡន្តិ, សាហុ តេ អរហតំ សុតំ;

សានុំ បពុទ្ធំ វជ្ជាសិ, យក្ខានំ វចនំ ឥទំ;

មាកាសិ បាបកំ កម្មំ, អាវិ វា យទិ វា រហោ។

“សចេ ច [សចេវ (ស្យា។ កំ។ បី។ ក។), យញ្ចេ (សី។)] បាបកំ កម្មំ, ករិស្សសិ ករោសិ វា;

ន តេ ទុក្ខា បមុត្យត្ថិ, ឧបេច្ចាបិ បលាយតោ”តិ។

“មតំ វា អម្ម រោទន្តិ, យោ វា ជីវំ ន ទិស្សតិ;

ជីវន្តំ អម្ម បស្សន្តី, កស្មា មំ អម្ម រោទសី”តិ។

“មតំ វា បុត្ត រោទន្តិ, យោ វា ជីវំ ន ទិស្សតិ;

យោ ច កាមេ ចជិត្វាន, បុនរាគច្ឆតេ ឥធ;

តំ វាបិ បុត្ត រោទន្តិ, បុន ជីវំ មតោ ហិ សោ។

“កុក្កុឡា ឧព្ភតោ តាត, កុក្កុឡំ [កុក្កុឡេ (សី។)] បតិតុមិច្ឆសិ;

នរកា ឧព្ភតោ តាត, នរកំ បតិតុមិច្ឆសិ។

“អភិធាវថ ភទ្ទន្តេ, កស្ស ឧជ្ឈាបយាមសេ;

ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩦᩉᨲᩴ [ᨶᩥᨻ᩠ᨽᨲᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨), ᨶᩦᨽᨲᩴ (ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨽᨱ᩠ᨯᩴ, ᨸᩩᨶ ᨯᨿ᩠ᩉᩥᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

᪖᪨ ᨸᩥᨿᨦ᩠ᨠᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪔᪐᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᩈᨾᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩣᨶᩥ ᨽᩣᩈᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨸᩥᨿᨦ᩠ᨠᩁᨾᩣᨲᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩣᩈᩮᩈᩥ –

“ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᩁᩥ ᨸᩥᨿᨦ᩠ᨠᩁ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩣᨶᩥ ᨽᩣᩈᨲᩥ;

ᩋᨸᩥ [ᩋᨸᩥ (ᩈᩦ᪨)] ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩥᨿ, ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩮᨾ ᩉᩥᨲᩣᨿ ᨶᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

“ᨸᩣᨱᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᩴᨿᨾᩣᨾᩈᩮ, ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣ ᨶ ᨽᨱᩣᨾᩈᩮ;

ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩮᨾ ᩈᩩᩈᩦᩃ᩠ᨿᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ [ᩈᩩᩈᩦᩃᨿᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)], ᩋᨸᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᨾ ᨸᩥᩈᩣᨧᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

᪗᪨ ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨻᩈᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪔᪑᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨿᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᨸᩮᨲᩥ ᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨩᩮᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩉᩴᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᩮᨲᩈᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨻᩈᩩᨾᩣᨲᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩣᩈᩮᩈᩥ –

“ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨠᩮ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩉᩮᩣᩉᩥ ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨻᩈᩩ;

ᨿᩣᩅᩣᩉᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᩔ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩮᩣᩔᩣᨾᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ᪨

“ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩣᩉ, ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨾᩮᩣᨧᨶᩴ;

ᩋᨲᩥᩅᩮᩊᩣ ᨧ ᨾᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨸᩥᨿᩣᨿᨶᩣ᪨

“បិយោ លោកេ សកោ បុត្តោ, បិយោ លោកេ សកោ បតិ;

តតោ បិយតរា មយ្ហំ, អស្ស ធម្មស្ស មគ្គនា។

“ន ហិ បុត្តោ បតិ ចាបិ, បិយោ ទុក្ខា បមោចយេ;

យថា សទ្ធម្មស្សវនំ, ទុក្ខា មោចេតិ បាណិនំ។

“លោកេ ទុក្ខបរេតស្មិំ, ជរាមរណសំយុតេ;

ជរាមរណមោក្ខាយ, យំ ធម្មំ អភិសម្ពុធំ;

តំ ធម្មំ សោតុមិច្ឆាមិ, តុណ្ហីហោហិ បុនព្វសូ”តិ។

“អម្មា ន ព្យាហរិស្សាមិ, តុណ្ហីភូតាយមុត្តរា;

ធម្មមេវ និសាមេហិ, សទ្ធម្មស្សវនំ សុខំ;

សទ្ធម្មស្ស អនញ្ញាយ, អម្មា ទុក្ខំ ចរាមសេ។

“ឯស ទេវមនុស្សានំ, សម្មូឡ្ហានំ បភង្ករោ;

ពុទ្ធោ អន្តិមសារីរោ, ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា”តិ។

“សាធុ ខោ បណ្ឌិតោ នាម, បុត្តោ ជាតោ ឧរេសយោ;

បុត្តោ មេ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស, ធម្មំ សុទ្ធំ បិយាយតិ។

“បុនព្វសុ សុខី ហោហិ, អជ្ជាហម្ហិសមុគ្គតា;

ទិដ្ឋានិ អរិយសច្ចានិ, ឧត្តរាបិ សុណាតុ មេ”តិ។

៨. សុទត្តសុត្តំ

២៤២. ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ សីតវនេ។ តេន ខោ បន សមយេន អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ រាជគហំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អស្សោសិ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ – “ពុទ្ធោ កិរ លោកេ ឧប្បន្នោ”តិ។ តាវទេវ ច បន ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុកាមោ ហោតិ។ អថស្ស អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស ឯតទហោសិ – “អកាលោ ខោ អជ្ជ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ។ ស្វេវ ទានាហំ កាលេន ភគវន្តំ ទស្សនាយ គមិស្សាមី”តិ ពុទ្ធគតាយ សតិយា និបជ្ជិ។ រត្តិយា សុទំ តិក្ខត្តុំ ឧដ្ឋាសិ បភាតន្តិ មញ្ញមានោ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ យេន សិវថិកទ្វារំ [សីវថិកទ្វារំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] តេនុបសង្កមិ។ អមនុស្សា ទ្វារំ វិវរិំសុ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស នគរម្ហា និក្ខន្តស្ស អាលោកោ អន្តរធាយិ, អន្ធការោ បាតុរហោសិ, ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ ឧទបាទិ, តតោវ បុន និវត្តិតុកាមោ អហោសិ។ អថ ខោ សិវកោ [សីវកោ (សី. បី.)] យក្ខោ អន្តរហិតោ សទ្ទមនុស្សាវេសិ –

“សតំ ហត្ថី សតំ អស្សា, សតំ អស្សតរីរថា;

សតំ កញ្ញាសហស្សានិ, អាមុក្កមណិកុណ្ឌលា;

ឯកស្ស បទវីតិហារស្ស, កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសិំ។

“អភិក្កម គហបតិ, អភិក្កម គហបតិ;

អភិក្កមនំ តេ សេយ្យោ, នោ បដិក្កមន”ន្តិ។

អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស អន្ធការោ អន្តរធាយិ, អាលោកោ បាតុរហោសិ, យំ អហោសិ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ, សោ បដិប្បស្សម្ភិ។ ទុតិយម្បិ ខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស អាលោកោ អន្តរធាយិ, អន្ធការោ បាតុរហោសិ, ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ ឧទបាទិ, តតោវ បុន និវត្តិតុកាមោ អហោសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សិវកោ យក្ខោ អន្តរហិតោ សទ្ទមនុស្សាវេសិ –

“សតំ ហត្ថី សតំ អស្សា…បេ…

កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសិំ។

“អភិក្កម គហបតិ, អភិក្កម គហបតិ;

អភិក្កមនំ តេ សេយ្យោ, នោ បដិក្កមន”ន្តិ។

អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស អន្ធការោ អន្តរធាយិ , អាលោកោ បាតុរហោសិ, យំ អហោសិ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ, សោ បដិប្បស្សម្ភិ។ ទុតិយម្បិ ខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស អាលោកោ អន្តរធាយិ, អន្ធការោ បាតុរហោសិ, ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ ឧទបាទិ, តតោបិ បុន និវត្តិតុកាមោ អហោសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សិវកោ យក្ខោ អន្តរហិតោ សទ្ទមនុស្សាវេសិ –

“សតំ ហត្ថី សតំ អស្សា...បេ...

កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសិំ។

“អភិក្កម គហបតិ, អភិក្កម គហបតិ;

អភិក្កមនំ តេ សេយ្យោ, នោ បដិក្កមន”ន្តិ។

អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស អន្ធការោ អន្តរធាយិ, អាលោកោ បាតុរហោសិ, យំ អហោសិ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសោ, សោ បដិប្បស្សម្ភិ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ យេន សីតវនំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។

តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ អព្ភោកាសេ ចង្កមតិ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ចង្កមា ឱរោហិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិំ ឯតទវោច – “ឯហិ សុទត្តា”តិ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ, នាមេន មំ ភគវា អាលបតីតិ, ហដ្ឋោ ឧទគ្គោ តត្ថេវ ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កច្ចិ, ភន្តេ, ភគវា សុខមសយិត្ថា”តិ?

“សព្ពទា វេ សុខំ សេតិ, ព្រាហ្មណោ បរិនិព្ពុតោ;

ᨿᩮᩣ ᨶ ᩃᩥᨾ᩠ᨸᨲᩥ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ, ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᩪᨸᨵᩥ᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᩉᨴᨿᩮ ᨴᩁᩴ;

ᩏᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩮᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨸ᩠ᨸᩩᨿ᩠ᨿ ᨧᩮᨲᩈᩣ”ᨲᩥ [ᨧᩮᨲᩈᩮᩣᨲᩥ (ᩈᩦ᪨)]᪨

᪙᪨ ᨸᨮᨾᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪓᪒᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᨠᩃᨶ᩠ᨴᨠᨶᩥᩅᩣᨸᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᨾᩉᨲᩥᨿᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩁᨳᩥᨠᩣᨿ ᩁᨳᩥᨠᩴ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩮᨶ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᨲᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᨾᨶᩩᩔᩣ, ᨾᨵᩩᨸᩦᨲᩣᩅ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩁᩮ;

ᨿᩮ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨶ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨾᨲᩴ ᨸᨴᩴ᪨

“ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩣᨶᩦᨿᩴ, ᩋᩈᩮᨧᨶᨠᨾᩮᩣᨩᩅᩴ;

ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᩅᩃᩣᩉᨠᨾᩥᩅ ᨸᨶ᩠ᨳᨣᩪ”ᨲᩥ [ᩅᩃᩣᩉᨠᨾᩥᩅᨴ᩠ᨵᨣᩪᨲᩥ (ᩈᩦ᪨)]᪨

᪑᪐᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪓᪓᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᨠᩃᨶ᩠ᨴᨠᨶᩥᩅᩣᨸᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩁᨳᩥᨠᩣᨿ ᩁᨳᩥᨠᩴ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩮᨶ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᨲ ᨸᩈᩅᩥ ᨻᩉᩩᩴ, ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᨲᩣᨿᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩣ;

ᨿᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᩋᨴᩣᩈᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ [ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨)]᪨

១១។ ចីរាសុត្តំ

២៤៥។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឧបាសកោ ចីរាយ [វីរាយ (ក។)] ភិក្ខុនិយា ចីវរំ អទាសិ។ អថ ខោ ចីរាយ ភិក្ខុនិយា អភិប្បសន្នោ យក្ខោ រាជគហេ រថិកាយ រថិកំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ ឧបសង្កមិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“បុញ្ញំ វត បសវិ ពហុំ, សប្បញ្ញោ វតាយំ ឧបាសកោ;

យោ ចីរាយ អទាសិ ចីវរំ, សព្ពយោគេហិ វិប្បមុត្តិយា”តិ [វិប្បមុត្តាយាតិ (ស្យា។ ក។)]។

១២។ អាឡវកសុត្តំ

២៤៦។ ឯកំ សមយំ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អាឡវកស្ស យក្ខស្ស ភវនេ។ អថ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា និក្ខមិ។ “បវិស, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា បាវិសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា និក្ខមិ។ “បវិស, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា បាវិសិ។ តតិយម្បិ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា និក្ខមិ។ “បវិស, សមណា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ ភគវា បាវិសិ។ ចតុត្ថម្បិ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “និក្ខម, សមណា”តិ។ “ន ខ្វាហំ តំ, អាវុសោ, និក្ខមិស្សាមិ។ យំ តេ ករណីយំ តំ ករោហី”តិ។ “បញ្ហំ តំ, សមណ, បុច្ឆិស្សាមិ។ សចេ មេ ន ព្យាករិស្សសិ, ចិត្តំ វា តេ ខិបិស្សាមិ, ហទយំ វា តេ ផាលេស្សាមិ, បាទេសុ វា គហេត្វា បារគង្គាយ ខិបិស្សាមី”តិ។ “ន ខ្វាហំ តំ, អាវុសោ, បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ, យោ មេ ចិត្តំ វា ខិបេយ្យ ហទយំ វា ផាលេយ្យ, បាទេសុ វា គហេត្វា បារគង្គាយ ខិបេយ្យ។ អបិ ច ត្វំ, អាវុសោ, បុច្ឆ យទា កង្ខសី”តិ [(អថ ខោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ។) (សី។)]។

“កិំសូធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ, កិំសុ សុចិណ្ណំ សុខមាវហាតិ;

កិំសុ ហវេ សាទុតរំ រសានំ, កថំជីវិំ ជីវិតមាហុ សេដ្ឋ”ន្តិ។

“សទ្ធីធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ, ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ;

សច្ចំ ហវេ សាទុតរំ រសានំ, បញ្ញាជីវឹ ជីវិតមាហុ សេដ្ឋ”ន្តិ៍

“កថំសុ តរតិ ឱឃំ, កថំសុ តរតិ អណ្ណវំ;

កថំសុ ទុក្ខមច្ចេតិ, កថំសុ បរិសុជ្ឈតី”តិ៍

“សទ្ធាយ តរតិ ឱឃំ, អប្បមាទេន អណ្ណវំ;

វីរិយេន ទុក្ខមច្ចេតិ, បញ្ញាយ បរិសុជ្ឈតី”តិ៍

“កថំសុ លភតេ បញ្ញំ, កថំសុ វិន្ទតេ ធនំ;

កថំសុ កិត្តឹ បប្បោតិ, កថំ មិត្តានិ គន្ថតិ;

អស្មា លោកា បរំ លោកំ, កថំ បេច្ច ន សោចតី”តិ៍

“សទ្ទហានោ អរហតំ, ធម្មំ និព្ពានបត្តិយា;

សុស្សូសំ [សុស្សូសា (សី៍ បី៍)] លភតេ បញ្ញំ, អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ៍

“បតិរូបការី ធុរវា, ឧដ្ឋាតា វិន្ទតេ ធនំ;

សច្ចេន កិត្តឹ បប្បោតិ, ទទំ មិត្តានិ គន្ថតិ;

អស្មា លោកា បរំ លោកំ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ៍

“យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា, សទ្ធស្ស ឃរមេសិនោ;

សច្ចំ ធម្មោ ធិតិ ចាគោ, ស វេ បេច្ច ន សោចតិ។

“ឥង្ឃ អញ្ញេបិ បុច្ឆស្សុ, បុថូ សមណព្រាហ្មណេ;

យទិ សច្ចា ទមា ចាគា, ខន្ត្យា ភិយ្យោធ វិជ្ជតី”តិ។

“កថំ នុ ទានិ បុច្ឆេយ្យំ, បុថូ សមណព្រាហ្មណេ;

យោហំ [សោហំ (សី។), ស្វាហំ (ក។)] អជ្ជ បជានាមិ, យោ អត្ថោ សម្បរាយិកោ។

“អត្ថាយ វត មេ ពុទ្ធោ, វាសាយាឡវិមាគមា [មាគតោ (បី។ ក។)];

យោហំ [សោហំ (សី។)] អជ្ជ បជានាមិ, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ។

“សោ អហំ វិចរិស្សាមិ, គាមា គាមំ បុរា បុរំ;

នមស្សមានោ សម្ពុទ្ធំ, ធម្មស្ស ច សុធម្មត”ន្តិ។

យក្ខសំយុត្តំ សមត្តំ។

តស្សុទ្ទានំ –

ឥន្ទកោ សក្ក សូចិ ច, មណិភទ្ទោ ច សានុ ច;

បិយង្ករ បុនព្វសុ សុទត្តោ ច, ទ្វេ សុក្កា ចីរអាឡវីតិ ទ្វាទស។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១. សក្កសំយុត្តំ

១. បឋមវគ្គោ

១. សុវីរសុត្តំ

២៤៧. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ. “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ. ភគវា ឯតទវោច –

“ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, អសុរា ទេវេ អភិយំសុ. អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុវីរំ ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ – ‘ឯតេ, តាត សុវីរ, អសុរា ទេវេ អភិយន្តិ. គច្ឆ, តាត សុវីរ, អសុរេ បច្ចុយ្យាហី’តិ. ‘ឯវំ ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, សុវីរោ ទេវបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា បមាទំ អាបាទេសិ [អាហរេសិ (កត្ថចិ) ដីកាយំ សីហឡបោត្ថកេសុបិ]. ទុតិយម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុវីរំ ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ – ‘ឯតេ, តាត សុវីរ, អសុរា ទេវេ អភិយន្តិ. គច្ឆ, តាត សុវីរ, អសុរេ បច្ចុយ្យាហី’តិ. ‘ឯវំ ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, សុវីរោ ទេវបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា ទុតិយម្បិ បមាទំ អាបាទេសិ. តតិយម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុវីរំ ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ – ‘ឯតេ, តាត សុវីរ, អសុរា ទេវេ អភិយន្តិ. គច្ឆ, តាត សុវីរ, អសុរេ បច្ចុយ្យាហី’តិ. ‘ឯវំ ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, សុវីរោ ទេវបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា តតិយម្បិ បមាទំ អាបាទេសិ. អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុវីរំ ទេវបុត្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“អនុដ្ឋហំ អវាយាមំ, សុខំ យត្រាធិគច្ឆតិ;

សុវីរ តត្ថ គច្ឆាហិ, មញ្ច តត្ថេវ បាបយា”តិ.

“អលស្វស្ស [អលសស្ស (សី. បី.), អលស្វាយំ (ស្យា. កំ.)] អនុដ្ឋាតា, ន ច កិច្ចានិ ការយេ;

សព្ពកាមសមិទ្ធស្ស, តំ មេ សក្ក វរំ ទិសា”តិ.

“យត្ថាលសោ អនុដ្ឋាតា, អច្ចន្តំ សុខមេធតិ;

សុវីរ តត្ថ គច្ឆាហិ, មញ្ច តត្ថេវ បាបយា”តិ។

“អកម្មុនា [អកម្មនា (សី។ បី។)] ទេវសេដ្ឋ, សក្ក វិន្ទេយ្យ យំ សុខំ;

អសោកំ អនុបាយាសំ, តំ មេ សក្ក វរំ ទិសា”តិ។

“សចេ អត្ថិ អកម្មេន, កោចិ ក្វចិ ន ជីវតិ;

និព្ពានស្ស ហិ សោ មគ្គោ, សុវីរ តត្ថ គច្ឆាហិ;

មញ្ច តត្ថេវ បាបយា”តិ។

“សោ ហិ នាម, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សកំ បុញ្ញផលំ ឧបជីវមានោ ទេវានំ តាវតិំសានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេន្តោ ឧដ្ឋានវីរិយស្ស វណ្ណវាទី ភវិស្សតិ។ ឥធ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សោភេថ, យំ តុម្ហេ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្វជិតា សមានា ឧដ្ឋហេយ្យាថ ឃដេយ្យាថ វាយមេយ្យាថ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយា”តិ។

២។ សុសីមសុត្តំ

២៤៨។ សាវត្ថិយំ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, អសុរា ទេវេ អភិយំសុ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុសីមំ [សុសិមំ (ស្យា។ កំ។ ក។)] ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ – ‘ឯតេ, តាត សុសីម, អសុរា ទេវេ អភិយន្តិ។ គច្ឆ, តាត សុសីម, អសុរេ បច្ចុយ្យាហី’តិ។ ‘ឯវំ, ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, សុសីមោ ទេវបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា បមាទំ អាបាទេសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុសីមំ ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ...បេ... ទុតិយម្បិ បមាទំ អាបាទេសិ។ តតិយម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុសីមំ ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ...បេ... តតិយម្បិ បមាទំ អាបាទេសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុសីមំ ទេវបុត្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“អនុដ្ឋហំ អវាយាមំ, សុខំ យត្រាធិគច្ឆតិ;

សុសីម តត្ថ គច្ឆាហិ, មញ្ច តត្ថេវ បាបយា”តិ។

“អលព្ភស្ស អត្ថ្ឋាតា, ភ ច កិច្ចាតិ កាទេយ;

សត្តាកាយសមិទ្ធស្ស, តំ វេយ សក្កា ចទំ ឌិសា”តិ៍

“ឃត្តាលេសា អត្ថ្ឋាតា, អច្ចត្តិ សុលេយឆតិ;

សុឃឹយ តត្វ កច្ឆាហិ, យញ្ញា តេត្វច បិបឃា”តិ៍

“អកយុភា ចេចេសដ្ឋ, សក្កា ចិត្តេយុ ឃំ សុលំ;

អេសាកំ អត្ថុបិឃាឃំ, តំ វេយ សក្កា ចទំ ឌិសា”តិ៍

“សេច អត្តិ អកេយុភ, កោធិ ក្ខធិ ភ ឌីចតិ;

តិត្តាភស្ស ហិ សោ យេក្កា, សុឃឹយ តត្វ កច្ឆាហិ;

យញ្ញា តេត្វច បិបឃា”តិ៍

“សោ ហិ ភាយ, ភិក្ខុវេ, សេក្កា ចេចាតយិត្វា សកំ បុញ្ញាផលំ ឧបឌឹចយាតោ ចេចាតំ តាចតិំសាតំ ត្តស្សទិឃាឆិបច្ចំ ទដ្ឋំ កាទេត្វា ឧដ្ឋាតចិទិយស្ស ចណ្ណចាឌឹ ភចិស្សតិ៍ ត្តឆ តោ តំ, ភិក្ខុវេ, សោភេឆ, ឃំ តុយេព្រុចំ ស្វាក្ខាតេ ឆយុចិភយេ បត្តាឌិតា សយាភា ឧដ្ឋេហឃ្យាឆ ឈេងឃ្យាឆ ចាឃយេឃ្យាឆ អប្បត្តស្ស បត្តិឃា, អភឆិកតស្ស អឆិកយាឃ, អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិទិឃាឃា”តិ៍

៦៍ ឆដក្កសុត្តំ

១៦៥៍ សាចត្តិឃំ៎ តក្រ តោ ភកចា ភិក្ខុ អាយេត្តសិ – “ភិក្ខុចោ”តិ៎ “ភឆេត្តា”តិ តេ ភិក្ខុ ភកចតោ បច្ចស្សោសុំ៍ ភកចា ឯតទេចាច –

“ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខុវេ, ចេចាសុរសង្គាមោ សមុបព្យូឡ្ហោ អហោសិ៍ អឆ តោ, ភិក្ខុវេ, សក្កោ ចេចាតយិត្វា ចេចេ តាចតិំសេ អាយេត្តសិ –

‘ឯទេច, យាវិឃា, ភេចាត៌ ឯក្កាយកតាត៌ ជ្ហបុរេខ្ញួយ្យ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, យទេច តត្ថិ ឯបទេ ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច៉ យបញ៊ាទចា ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹឃិឃ្សតិ’៉

‘ទភា ទច ទយ ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច, អឆ បឌាបតិឃ្ស ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច៉ បឌាបតិឃ្ស ហិ ទចា ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹឃិឃ្សតិ’៉

‘ទភា ទច បឌាបតិឃ្ស ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច, អឆ ចទុលាឃ្ស ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច៉ ចទុលាឃ្ស ហិ ទចា ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹឃិឃ្សតិ’៉

‘ទភា ទច ចទុលាឃ្ស ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច, អឆ ថ្រាឃាគឃ្ស ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិទកយ្យាច៉ ថ្រាឃាគឃ្ស ហិ ទចា ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹឃិឃ្សតិ’”តិ៉

“តំ ទលា បគ, កិក្ខទច, ឯក្កឃ្ស ចា ភេចាគយិក្ខឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ, បឌាបតិឃ្ស ចា ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ, ចទុលាឃ្ស ចា ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ, ថ្រាឃាគឃ្ស ចា ភេចទាឌឃ្ស ឆដក្កិ ជ្ហទល្លិកឃតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹទយចាបិ ទតាបិ បហឹទយច [ទភា បហឹទយច (ក៉)]៉

“តំ កិឃ្ស ទហតុ? ឯទក្កា ហិ, កិក្ខទច, ភេចាគយិទក្ខ អចិតទាទកា អចិតទជាទឃា អចិតទយាទហា កិទ្ទ លម្ពិ ជ្ហព្រាឃិ បលិឃិតិ៉

“អហត្ថ្វា ទលា, កិក្ខទច, ឲចំ ចជាយិ – ‘ឯទេច តុយព្រាត៌, កិក្ខទច, អទឌ្ឍាកតាត៌ ចា ទុក្ខូលកតាត៌ ចា ឃុឌ្ឍាកាទកតាត៌ ចា ជ្ហបុរេខ្ញួយ្យ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, យទេច តត្ថិ ឯបទេ អតុឃ្សទេឃ្យាច – ព្ភតិបិ ទឃា កកចា អទហំ ឯឲ្យាឃព្ទុទគ្ធា ចិឌ្ឍាចទលាឃយុទត្តា ឃុកទតា ទលិកចិគ្ទ អតុត្តទទា បុទិឃជឲ្យូឃាទធិ ឯតូ្វា ភេចយតុឃ្យាត៌ ឭទគ្គ្ហា កកចា’តិ៉ យបញ៊ាទចា, កិក្ខទច, អតុឃ្សទតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹឃិឃ្សតិ៉

“ទភា ទច យំ អតុឃ្សទេឃ្យាច, អឆ ឆយ្យុំ អតុឃ្សទេឃ្យាច – ‘ឃ្វាក្កាទតា កកចតា ឆទយ្ទា ឯគ្គិជ្ជុំទកា អកាលិទកា ឲហិបឃ្សិទកា ឱ្ចបតេឃ្យិទកា បច្ចត្តំ ទចជិតទព្វា ចិឌ្ឍហឹ’តិ៉ ឆឲ្យូញ៊ាទចា, កិក្ខទច, អតុឃ្សទតំ ឃំ កចិឃ្សតិ កឃំ ចា លម្ពិក្កតត្តិ ចា ទលិយហំទឃា ចា, ទឃា បហឹឃិឃ្សតិ៉

“ទភា ទច ឆយ្យុំ អតុឃ្សទេឃ្យាច, អឆ ឯឌ្ឍុំ អតុឃ្សទេឃ្យាច – ‘ឃុបជ្ជិបទត្តា កកចទតា ឃាចកាឯទឌ្ឍា ជ្ហទុបជ្ជិបទត្តា កកចទតា ឃាចកាឯទឌ្ឍា ញាយបជ្ជិបទត្តា កកចទតា ឃាចកាឯទឌ្ឍា ឃាមិចិបជ្ជិបទត្តា កកចទតា ឃាចកាឯទឌ្ឍា, យជិជំ ចត្តាទិ បុទិឃយុកាត៌ អដ្ឋ

បុរិសបុគ្គលា ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សា’តិ. សង្ឃញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, អនុស្សរតំ យំ ភវិស្សតិ ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា លោមហំសោ វា, សោ បហីយិស្សតិ.

“តំ កិស្ស ហេតុ? តថាគតោ ហិ, ភិក្ខវេ, អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វីតរាគោ វីតទោសោ វីតមោហោ អភីរុ អច្ឆម្ភី អនុត្រាសី អបលាយី”តិ. ឥទមវោច ភគវា. ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

“អរញ្ញេ រុក្ខមូលេ វា, សុញ្ញាគារេវ ភិក្ខវោ;

អនុស្សរេថ [អនុស្សរេយ្យាថ (ក.)] សម្ពុទ្ធំ, ភយំ តុម្ហាក នោ សិយា.

“នោ ចេ ពុទ្ធំ សរេយ្យាថ, លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ;

អថ ធម្មំ សរេយ្យាថ, និយ្យានិកំ សុទេសិតំ.

“នោ ចេ ធម្មំ សរេយ្យាថ, និយ្យានិកំ សុទេសិតំ;

អថ សង្ឃំ សរេយ្យាថ, បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរំ.

“ឯវំ ពុទ្ធំ សរន្តានំ, ធម្មំ សង្ឃញ្ច ភិក្ខវោ;

ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា, លោមហំសោ ន ហេស្សតី”តិ.

៤. វេបចិត្តិសុត្តំ

២៥០. សាវត្ថិនិទានំ. “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, ទេវាសុរសង្គាមោ សមុបព្យូឡ្ហោ អហោសិ. អថ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ អសុរេ អាមន្តេសិ – ‘សចេ, មារិសា, ទេវានំ អសុរសង្គាមេ សមុបព្យូឡ្ហេ អសុរា ជិនេយ្យុំ ទេវា បរាជិនេយ្យុំ [បរាជេយ្យុំ (សី. បី.)], យេន នំ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិត្វា មម សន្តិកេ អានេយ្យាថ អសុរបុរ’ន្តិ. សក្កោបិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវតិំសេ អាមន្តេសិ – ‘សចេ, មារិសា, ទេវានំ អសុរសង្គាមេ សមុបព្យូឡ្ហេ ទេវា ជិនេយ្យុំ អសុរា បរាជិនេយ្យុំ, យេន នំ វេបចិត្តិំ អសុរិន្ទំ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិត្វា មម សន្តិកេ អានេយ្យាថ សុធម្មសភ’ន្តិ. តស្មិំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, សង្គាមេ ទេវា ជិនិំសុ, អសុរា

បរាជិនិំសុ [បរាជិំសុ (សី. បី.)]. អថ ខោ, ភិក្ខវេ, ទេវា តាវតិំសា វេបចិត្តិំ អសុរិន្ទំ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិត្វា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស សន្តិកេ អានេសុំ សុធម្មំ សភំ. តត្រ សុទំ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពទ្ធោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ សុធម្មំ សភំ បវិសន្តញ្ច និក្ខមន្តញ្ច អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសតិ បរិភាសតិ. អថ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ភយា នុ មឃវា សក្ក, ទុព្ពល្យា នោ តិតិក្ខសិ;

សុណន្តោ ផរុសំ វាចំ, សម្មុខា វេបចិត្តិនោ”តិ.

“នាហំ ភយា ន ទុព្ពល្យា, ខមាមិ វេបចិត្តិនោ;

កថញ្ហិ មាទិសោ វិញ្ញូ, ពាលេន បដិសំយុជេ”តិ.

“ភិយ្យោ ពាលា បភិជ្ជេយ្យុំ, នោ ចស្ស បដិសេធកោ;

តស្មា ភុសេន ទណ្ឌេន, ធីរោ ពាលំ និសេធយេ”តិ.

“ឯតទេវ អហំ មញ្ញេ, ពាលស្ស បដិសេធនំ;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតី”តិ.

“ឯតទេវ តិតិក្ខាយ, វជ្ជំ បស្សាមិ វាសវ;

យទា នំ មញ្ញតិ ពាលោ, ភយា ម្យាយំ តិតិក្ខតិ;

អជ្ឈារុហតិ ទុម្មេធោ, គោវ ភិយ្យោ បលាយិន”ន្តិ.

“កាមំ មញ្ញតុ វា មា វា, ភយា ម្យាយំ តិតិក្ខតិ;

សទត្ថបរមា អត្ថា, ខន្ត្យា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ។

“យោ ហវេ ពលវា សន្តោ, ទុព្ពលស្ស តិតិក្ខតិ;

តមាហុ បរមំ ខន្តិំ, និច្ចំ ខមតិ ទុព្ពលោ។

“អពលំ តំ ពលំ អាហុ, យស្ស ពាលពលំ ពលំ;

ពលស្ស ធម្មគុត្តស្ស, បដិវត្តា ន វិជ្ជតិ។

“តស្សេវ តេន បាបិយោ, យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ។

“ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតិ។

“ឧភិន្នំ តិកិច្ឆន្តានំ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

ជនា មញ្ញន្តិ ពាលោតិ, យេ ធម្មស្ស អកោវិទា”តិ។

“សោ ហិ នាម, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សកំ បុញ្ញផលំ ឧបជីវមានោ ទេវានំ តាវតិំសានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេន្តោ ខន្តិសោរច្ចស្ស វណ្ណវាទី ភវិស្សតិ។ ឥធ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សោភេថ យំ តុម្ហេ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្ពជិតា សមានា ខមា ច ភវេយ្យាថ សោរតា ចា”តិ។

៥។ សុភាសិតជយសុត្តំ

២៥២។ សាវត្ថិនិទានំ។ “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, ទេវាសុរសង្គាមោ សមុបព្យូឡ្ហោ អហោសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ សក្កំ

ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច – ‘ហោតុ, ទេវានមិន្ទ, សុភាសិតេន ជយោ’តិ។ ‘ហោតុ, វេបចិត្តិ, សុភាសិតេន ជយោ’តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, ទេវា ច អសុរា ច បារិសជ្ជេ ឋបេសុំ – ‘ឥមេ នោ សុភាសិតទុព្ភាសិតំ អាជានិស្សន្តី’តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច – ‘ភណ, ទេវានមិន្ទ, គាថ’ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ វេបចិត្តឹ អសុរិន្ទំ ឯតទវោច – ‘តុម្ហេត្ថ, វេបចិត្តិ, បុព្ពទេវា។ ភណ, វេបចិត្តិ, គាថ’ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ភិយ្យោ ពាលា បភិជ្ជេយ្យុំ, នោ ចស្ស បដិសេធកោ;

តស្មា ភុសេន ទណ្ឌេន, ធីរោ ពាលំ និសេធយេ”តិ។

“ភាសិតាយ ខោ បន, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិនា អសុរិន្ទេន គាថាយ អសុរា អនុមោទិំសុ, ទេវា តុណ្ហី អហេសុំ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច – ‘ភណ, ទេវានមិន្ទ, គាថ’ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឯតទេវ អហំ មញ្ញេ, ពាលស្ស បដិសេធនំ;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតី”តិ។

“ភាសិតាយ ខោ បន, ភិក្ខវេ, សក្កេន ទេវានមិន្ទេន គាថាយ, ទេវា អនុមោទិំសុ, អសុរា តុណ្ហី អហេសុំ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ វេបចិត្តឹ អសុរិន្ទំ ឯតទវោច – ‘ភណ, វេបចិត្តិ, គាថ’ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឯតទេវ តិតិក្ខាយ, វជ្ជំ បស្សាមិ វាសវ;

យទា នំ មញ្ញតិ ពាលោ, ភយា ម្យាយំ តិតិក្ខតិ;

អជ្ឈារូហតិ ទុម្មេធោ, គោវ ភិយ្យោ បលាយិន”ន្តិ។

“ភាសិតាយ ខោ បន, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិនា អសុរិន្ទេន គាថាយ អសុរា អនុមោទិំសុ, ទេវា តុណ្ហី អហេសុំ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច – ‘ភណ, ទេវានមិន្ទ, គាថ’ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“កាមំ មញ្ញតុ វា មា វា, ភយា មយ្ហំ តិតិក្ខតិ;

សទត្ថបរមា អត្ថា, ខន្ត្យា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ។

“យោ ហវេ ពលវា សន្តោ, ទុព្ពលស្ស តិតិក្ខតិ;

តមាហុ បរមំ ខន្តិំ, និច្ចំ ខមតិ ទុព្ពលោ។

“អពលំ តំ ពលំ អាហុ, យស្ស ពាលពលំ ពលំ;

ពលស្ស ធម្មគុត្តស្ស, បដិវត្តា ន វិជ្ជតិ។

“តស្សេវ តេន បាបិយោ, យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ។

“ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតិ។

“ឧភិន្នំ តិកិច្ឆន្តានំ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

ជនា មញ្ញន្តិ ពាលោតិ, យេ ធម្មស្ស អកោវិទា”តិ។

“ភាសិតាសុ ខោ បន, ភិក្ខវេ, សក្កេន ទេវានមិន្ទេន គាថាសុ, ទេវា អនុមោទិំសុ, អសុរា តុណ្ហីអហេសុំ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, ទេវានញ្ច អសុរានញ្ច បារិសជ្ជា ឯតទវោចុំ – ‘ភាសិតា ខោ វេបចិត្តិនា អសុរិន្ទេន គាថាយោ។ តា ច ខោ សទណ្ឌាវចរា សសត្ថាវចរា, ឥតិ ភណ្ឌនំ ឥតិ វិគ្គហោ ឥតិ កលហោ។ ភាសិតា ខោ [ភាសិតា ខោ បន (សី។)] សក្កេន ទេវានមិន្ទេន គាថាយោ។ តា ច ខោ អទណ្ឌាវចរា អសត្ថាវចរា, ឥតិ អភណ្ឌនំ ឥតិ អវិគ្គហោ ឥតិ អកលហោ។ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស សុភាសិតេន ជយោ’តិ។ ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស សុភាសិតេន ជយោ អហោសី”តិ។

᪙. ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪕᪒. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ. “ᨽᩪᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩅᩣᩈᩩᩁᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩈᨾᩩᨷᨻ᩠ᨿᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮ ᩋᩈᩩᩁᩣ ᨩᩥᨶᩥᩴᩈᩩ , ᨴᩮᩅᩣ ᨷᩁᩣᨩᩥᨶᩥᩴᩈᩩ. ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩅᩣ ᩋᨷᩣᨿᩴᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᨶᨾᩩᨡᩣ, ᩋᨽᩥᨿᩴᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨶᩮ ᩋᩈᩩᩁᩣ. ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩣ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᩈᩥᨾ᩠ᨻᩃᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ,

ᩎᩈᩣᨾᩩᨡᩮᨶ ᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᩔᩩ;

ᨠᩣᨾᩴ ᨧᨩᩣᨾ ᩋᩈᩩᩁᩮᩈᩩ ᨷᩣᨱᩴ,

ᨾᩣᨿᩥᨾᩮ ᨴᩥᨩᩣ ᩅᩥᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩣ [ᩅᩥᨠᩩᩃᩣᩅᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨠ.)] ᩋᩉᩮᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

“‘ᩑᩅᩴ ᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩅᩣ’ᨲᩥ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩣᨲᩃᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩣ ᩈᩉᩔᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᩁᨳᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨴᩣᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ. ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩈᩩᩁᩣᨶᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨴᩣᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩔ ᩈᩉᩔᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᩁᨳᩮᩣ. ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᩋᩈᩩᩁᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩔᨶ᩠ᨲᩦ’ᨲᩥ ᨽᩦᨲᩣ ᩋᩈᩩᩁᨷᩩᩁᨾᩮᩅ ᨷᩣᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ. ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶᩮᩅ ᨩᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ’”ᨲᩥ.

᪑᪐. ᨶᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪕᪓. ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ. “ᨽᩪᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩔ ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩔ ᨷᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩔ ᩑᩅᩴ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩏᨴᨷᩣᨴᩥ – ‘ᨿᩮᩣᨷᩥ ᨾᩮ ᩋᩔ ᩈᩩᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨲᩔᨷᩣᩉᩴ ᨶ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩮᨿ᩠ᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩮᩁᩮᩣᨧᨶᩮᩣ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩔ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᨧᩮᨲᩮᩣᨷᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨿᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ. ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩮᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᩅ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ. ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᩅᩮᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – ‘ᨲᩥᨭ᩠ᨮ, ᩅᩮᩁᩮᩣᨧᨶ, ᨣᩉᩥᨲᩮᩣᩈᩦ’”ᨲᩥ.

“ᨿᨴᩮᩅ ᨲᩮ, ᨾᩣᩁᩥᩈ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨴᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩣ ᨷᨩᩉᩣᩈᩦ”ᨲᩥ [ᨲᨴᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩣᩁᩥᩈ ᨷᨩᩉᩣᩈᩦᨲᩥ (ᩈᩦ. ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ.)].

“ᩈᨷᩔᩩ ᨧ ᨾᩮ, ᩅᩮᩁᩮᩣᨧᨶ, ᩋᨴᩩᨻ᩠ᨽᩣᨿᩣ”ᨲᩥ [ᩋᨴ᩠ᩁᩪᨽᩣᨿ (ᨠ.)].

“ឃំ ឫស្សា កលេតា បាបំ, ឃំ បាបំ អរិឃ្ឃូបចារិនោ;

យិត្តទ្រុនោ ច ឃំ បាបំ, ឃំ បាបំ អកាតញ្ញុនោ;

តរេច បាបំ ចុសត្យ [ចុសតិ (សីៈ ប៊ីៈ)], ឃោ តេ ទុក្ខេ ស្ទុឌយ្យតី”តិៈ

ប៉ៈ ចេចទោចតអសុទិន្ទ្រសុត្តំ

១៣៧ៈ សាចត្ថិយំ ឌេតចនេៈ តេត តេលា បត សយេឃត កពចា ឌិចាចិហារកេតា ហោតិ បដិសល្លីនោៈ អឆ តេលា សេក្កោ ច ឌេចាតយិន្ទ្រោ ចេចទោចនោ ច អសុទិន្ទ្រោ ឃេត កពចា តេតុបសន្កមិសុ; ឧបសន្កមិត្វា បច្ចេកំ ទ្វារពាហំ តិស្សាយ អដ្ឋំសុៈ អឆ តេលា ចេចទោចនោ អសុទិន្ទ្រោ កពចតោ សន្តិកេ ឥមំ កាថំ អកាសិ –

“ចាឃមេចេច បុរិសោ, ឃាច អត្ថស្ស តិបជ្ជា;

តិបជ្ជត្ថសោកនោ [សោភិនោ (សីៈ), សោកណោ (ប៊ីៈ ពៈ)] អត្ថោ [អត្ថា (សីៈ)], ចេចទោចតចនោ ឥទ”ន្តិៈ

“ចាឃមេចេច បុរិសោ, ឃាច អត្ថស្ស តិបជ្ជា;

តិបជ្ជត្ថសោកនោ អត្ថោ [តិបជ្ជត្ថសោកិនោ អត្ថា (សីៈ ស្យាៈ កំៈ)], ឍត្វា កិឃ្យោ ត ចិន្ជតី”តិៈ

“សព្វេ សត្តា អត្ថជាតា, តត្ថ តត្ថ ឃធារហំ;

សំឃោកបរមា ត្វេច, សម្ភោកា សព្វបាណិនំ;

តិបជ្ជត្ថសោកនោ អត្ថោ, ចេចទោចតចនោ ឥទ”ន្តិៈ

“សព្វេ សត្តា អត្ថជាតា, តត្ថ តត្ថ ឃធារហំ;

សំយោគបរមា ត្វេវ, សម្ភោគា សព្ពបាណិនំ;

និប្ផន្នសោភនោ អត្ថោ, ខន្ត្យា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតី”តិ។

៩។ អរញ្ញាយតនិសិសុត្តំ

២៥៥។ សាវត្ថិយំ។ “ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, សម្ពហុលា ឥសយោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដីសុ សម្មន្តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ច ទេវានមិន្ទោ វេបចិត្តិ ច អសុរិន្ទោ យេន តេ ឥសយោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា តេនុបសង្កមិំសុ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ បដលិយោ [អដលិយោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។), អាដលិយោ (ក។) ម។ និ។ ២។៣១០] ឧបាហនា អារោហិត្វា ខគ្គំ ឱលគ្គេត្វា ឆត្តេន ធារិយមានេន អគ្គទ្វារេន អស្សមំ បវិសិត្វា តេ ឥសយោ សីលវន្តេ កល្យាណធម្មេ អបព្យាមតោ ករិត្វា អតិក្កមិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បដលិយោ ឧបាហនា ឱរោហិត្វា ខគ្គំ អញ្ញេសំ ទត្វា ឆត្តំ អបនាមេត្វា ទ្វារេនេវ អស្សមំ បវិសិត្វា តេ ឥសយោ សីលវន្តេ កល្យាណធម្មេ អនុវាតំ បញ្ជលិកោ នមស្សមានោ អដ្ឋាសិ”។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, តេ ឥសយោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ គាថាយ អជ្ឈភាសិំសុ –

“គន្ធោ ឥសីនំ ចិរទិក្ខិតានំ,

កាយា ចុតោ គច្ឆតិ មាលុតេន;

ឥតោ បដិក្កម្ម សហស្សនេត្ត,

គន្ធោ ឥសីនំ អសុចិ ទេវរាជា”តិ។

“គន្ធោ ឥសីនំ ចិរទិក្ខិតានំ,

កាយា ចុតោ គច្ឆតុ [គច្ឆតិ (សី។ ស្យា។ កំ។)] មាលុតេន,

សុចិត្របុប្ផំ សិរស្មិំវ មាលំ;

គន្ធំ ឯតំ បដិកង្ខាម ភន្តេ,

ត ហេត្វ ឌេចា បដិក្វូលវត្តិតោ”តិ។

១០។ សមុទ្ទកសុត្ត

១៥៩។ សាចត្ថិយំ។ “ក្វតបុព្វំ, ភិក្ខវេច, សម្ពហុលា ឥសយោ សីលចន្តោ កល្យាណធម្មា សមុទ្ទតីរេ បណ្ណកុដីសុ សម្មន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន ឌេចាសុរសង្គាមោ សមុបព្យូឡ្ហោ អហោសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេច, តេសំ ឥសីនំ សីលចន្តានំ កល្យាណធម្មានំ ឯតទហោសិ – ‘ធម្មិកា ខោ ឌេចា, អធម្មិកា អសុរា។ សិយាបិ នោ អសុរតោ ភយំ។ យំនូន មយំ សម្ពរំ អសុរិន្ទំ ឧបសង្កមិត្វា អភយទក្ខិណំ យាចេយ្យាមា’”តិ។ “អថ ខោ, ភិក្ខវេច, តេ ឥសយោ សីលចន្តោ កល្យាណធម្មា – សេយ្យថាបិ នាម ពលចា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ ចា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ ចា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯចមេច – សមុទ្ទតីរេ បណ្ណកុដីសុ អន្តរហិតា សម្ពរស្ស អសុរិន្ទស្ស សម្មុខេ បាតុរហេសុំ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេច, តេ ឥសយោ សីលចន្តោ កល្យាណធម្មា សម្ពរំ អសុរិន្ទំ គាថាយ អជ្ឈភាសិសុ –

“ឥសយោ សម្ពរំ បត្តា, យាចន្តិ អភយទក្ខិណំ;

កាមំករោ ហិ តេ ទាតុំ, ភយស្ស អភយស្ស ចា”តិ។

“ឥសីនំ អភយំ នត្ថិ, ទុដ្ឋានំ សក្កសេវិនំ;

អភយំ យាចមានានំ, ភយមេច ទទាមិ ចោ”តិ។

“អភយំ យាចមានានំ, ភយមេច ទទាសិ នោ;

បដិគ្គណ្ហាម តេ ឯតំ, អក្ខយំ ហោតុ តេ ភយំ។

“យាទិសំ ចបតេ ពីជំ, តាទិសំ ហរតេ ផលំ;

កល្យាណការី កល្យាណំ, បាបការី ច បាបកំ;

បចុត្តំ តាត តេ ពីជំ, ផលំ បច្ចនុភោស្សសី”តិ។

“អឆ ខោ, ភិក្ខុេច, តេ ព្ពុសយោ ឃឹលចន្តេ្តា គល្យាណឆេ្ញា សប្ពន្ទំ អសុទិគ្គ៌ អភិសមិត្វា – សេឃ្យថាមិ តាយ ឆាលចា មុទិសោ សមិញ្ញិតំ ចា ឆាឃ៌ំ មសាទេឃ្យ, មសាទិតំ ចា ឆាឃ៌ំ សមិឡោឃ្យ ឲចយេច – សប្ពនស្ស អសុទិគ្គស្ស សមុខេ អត្តនហិតា សមុគ្គតីនេ មណ្ឌាកុ្ងឹសុ មិតុនេហស៊ុ៍ អឆ ខោ, ភិក្ខុេច, សប្ពនោ អសុទិគ្គោ តេហិ ព្ពឹហិ ឃឹលចន្តេ្តហិ គល្យាណឆេ្ញហិ អភិសមិតោ ទត្តឃា សុឆំ ពិក្លត្វាំ ក្ខាំខ្ញី”តិ៍

មងយោ ចក្កោ៍

តស្សុឌ្គាតំ –

សុចិទំ សុឃឹយេ្លាច, ឆដក្កំ ចេមឆិត្តិគោ;

សុកាឃិតំ ឌឃេ្លាច, កុលិចគំ គទុគ្កិឃំ;

ចេទោចត អសុទិគ្គោ, ព្ពុសយោ អទព្ពាកេ្លាច;

ព្ពុសយោ ច សមុគ្គកាតិ៍

១៍ ទុតិឃចក្កោ

១៍ ចតមងសុត្តំ

១៥៧៍ សាចត្ថិឃំ ៍ “សក្កស្ស, ភិក្ខុេច, ខេចាតមិគ្គស្ស មុខេ្ព យតុស្សកុតស្ស សត្ត ចតមងាតិ [ចត្តមងាតិ (ក៍)] សមត្តាតិ សមាឌិគ្នាតិ អហេស៊ុ, ឃេសំ សមាឌិគ្តត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈាគា៍ គតមាតិ សត្ត ចតមងាតិ? ឃាចឌីចំ យាតាបេត្តិភនោ អស្សំ, ឃាចឌីចំ កុលេ ខេដ្ឋាមចាឃី អស្សំ, ឃាចឌីចំ សណ្ហចាចោ អស្សំ, ឃាចឌីចំ អមិសុណចាចោ អស្សំ, ឃាចឌីចំ ចិគតមលមច្ឆេទេត ចេតសា អគារំ អជ្ឈាចសេឃ្យំ មុត្តចាគោ មឃតមាណិ ចោស្សគ្គនេតា ឃាចយោគោ ឆាតសំចិភាគនេតា, ឃាចឌីចំ សច្ចចាចោ អស្សំ, ឃាចឌីចំ អក្កោឆនោ អស្សំ – សចេមិ មេ កោធោ ភ្ងុប្បឌ្ជេឃ្យ, ខិប្បមេច តំ មដិចិនេឃ្យ”ន្តិ៍ “សក្កស្ស, ភិក្ខុេច, ខេចាតមិគ្គស្ស មុខេ្ព យតុស្សកុតស្ស ព្ពយាតិ សត្ត ចតមងាតិ សមត្តាតិ សមាឌិគ្នាតិ អហេស៊ុ, ឃេសំ សមាឌិគ្តត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈាគា”តិ៍

“យាតាបេត្តិភនំ ឌន្តុំ, កុលេ ខេដ្ឋាមចាឃិតំ;

សណ្ហំសខិលសម្ភាសំ, បេសុណេយ្យប្បហាយិនំ។

“មច្ឆេរវិនយេ យុត្តំ, សច្ចំ កោធាភិភុំ នរំ;

តំ វេ ទេវា តាវតិំសា, អាហុ សប្បុរិសោ ឥតី”តិ។

២. សក្កនាមសុត្តំ

២៥៨. សាវត្ថិយំ ជេតវនេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ ឯតទវោច – “សក្កោ, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ មឃោ នាម មាណវោ អហោសិ, តស្មា មឃវាតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ បុរេ [បុរេ បុរេ (សី។ បី។)] ទានំ អទាសិ, តស្មា បុរិន្ទទោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ សក្កច្ចំ ទានំ អទាសិ, តស្មា សក្កោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ , ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ អាវសថំ អទាសិ, តស្មា វាសវោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ សហស្សម្បិ អត្ថានំ មុហុត្តេន ចិន្តេតិ, តស្មា សហស្សក្ខោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កស្ស, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទស្ស សុជា នាម អសុរកញ្ញា បជាបតិ, តស្មា សុជម្បតីតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតិំសានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ, តស្មា ទេវានមិន្ទោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កស្ស , ភិក្ខវេ ទេវានមិន្ទស្ស បុព្ពេ មនុស្សភូតស្ស សត្ត វតបទានិ សមត្តានិ សមាទិន្នានិ អហេសុំ, យេសំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា។ កតមានិ សត្ត វតបទានិ? យាវជីវំ មាតាបេត្តិភរោ អស្សំ, យាវជីវំ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយី អស្សំ, យាវជីវំ សណ្ហវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ អបិសុណវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសេយ្យំ មុត្តចាគោ បយតបាណិ វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ, យាវជីវំ សច្ចវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ អក្កោធនោ អស្សំ – សចេបិ មេ កោធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ខិប្បមេវ នំ បដិវិនេយ្យ”ន្តិ។ “សក្កស្ស, ភិក្ខវេ, ទេវានមិន្ទស្ស បុព្ពេ មនុស្សភូតស្ស ឥមានិ សត្ត វតបទានិ សមត្តានិ សមាទិន្នានិ អហេសុំ,

យេសំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា”តិ។

“មាតាបេត្តិភរំ ជន្តុំ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនំ;

សណ្ហំ សខិលសម្ភាសំ, បេសុណេយ្យប្បហាយិនំ។

“មច្ឆេរវិនយេ យុត្តំ, សច្ចំ កោធាភិភុំ នរំ;

តំ វេ ទេវា តាវតិំសា, អាហុ សប្បុរិសោ ឥតី”តិ។

៣. មហាលិសុត្តំ

៣៥៩. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ អថ ខោ មហាលិ លិច្ឆវិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហាលិ លិច្ឆវិ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“ទិដ្ឋោ នោ , ភន្តេ, ភគវតា សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិ?

“ទិដ្ឋោ ខោ មេ, មហាលិ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិ។

“សោ ហិ នូន, ភន្តេ, សក្កបតិរូបកោ ភវិស្សតិ។ ទុទ្ទសោ ហិ, ភន្តេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិ។

“សក្កញ្ច ខ្វាហំ, មហាលិ, បជានាមិ សក្កករណេ ច ធម្មេ, យេសំ ធម្មានំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា, តញ្ច បជានាមិ។

“សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ មឃោ នាម មាណវោ អហោសិ, តស្មា មឃវាតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ សក្កច្ចំ ទានំ អទាសិ, តស្មា សក្កោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ បុរេ ទានំ អទាសិ, តស្មា បុរិន្ទទោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ អាវសថំ អទាសិ, តស្មា វាសវោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ សហស្សម្បិ អត្ថានំ មុហុត្តេន ចិន្តេតិ, តស្មា សហស្សក្ខោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កស្ស , មហាលិ, ទេវានមិន្ទស្ស សុជា នាម អសុរកញ្ញា បជាបតិ, តស្មា សុជម្បតីតិ វុច្ចតិ។

“សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតិំសានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ, តស្មា ទេវានមិន្ទោតិ វុច្ចតិ។

“សក្កស្ស, មហាលិ, ទេវានមិន្ទស្ស បុព្ពេ មនុស្សភូតស្ស សត្ត វតបទានិ សមត្តានិ សមាទិន្នានិ អហេសុំ, យេសំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា។ កតមានិ សត្ត វតបទានិ? យាវជីវំ មាតាបេត្តិភរោ អស្សំ, យាវជីវំ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយី អស្សំ, យាវជីវំ សណ្ហវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ អបិសុណវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសេយ្យំ មុត្តចាគោ បយតបាណិ វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ, យាវជីវំ សច្ចវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ អក្កោធនោ អស្សំ – សចេបិ មេ កោធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ខិប្បមេវ នំ បដិវិនេយ្យ”ន្តិ។ “សក្កស្ស, មហាលិ, ទេវានមិន្ទស្ស បុព្ពេ មនុស្សភូតស្ស ឥមានិ សត្ត វតបទានិ សមត្តានិ សមាទិន្នានិ អហេសុំ, យេសំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា”តិ។

“មាតាបេត្តិភរំ ជន្តុំ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនំ;

សណ្ហំសខិលសម្ភាសំ, បេសុណេយ្យប្បហាយិនំ។

“មច្ឆេរវិនយេ យុត្តំ, សច្ចំ កោធាភិភុំ នរំ;

តំ វេ ទេវា តាវតិំសា, អាហុ សប្បុរិសោ ឥតី”តិ។

៣. ទលិទ្ទសុត្តំ

២៦០. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញតរោ បុរិសោ ឥមស្មិំយេវ រាជគហេ មនុស្សទលិទ្ទោ [មនុស្សទឡិទ្ទោ (សី. ស្យា. កំ.)] អហោសិ

មនុស្សកបណោ មនុស្សវរាកោ។ សោ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ សទ្ធំ សមាទិយិ, សីលំ សមាទិយិ, សុតំ សមាទិយិ, ចាគំ សមាទិយិ, បញ្ញំ សមាទិយិ។ សោ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ សទ្ធំ សមាទិយិត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា សុតំ សមាទិយិត្វា ចាគំ សមាទិយិត្វា បញ្ញំ សមាទិយិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នោ ទេវានំ តាវតិំសានំ សហព្យតំ។ សោ អញ្ញេ ទេវេ អតិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ច។ តត្រ សុទំ, ភិក្ខវេ, ទេវា តាវតិំសា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ភុតំ វត ភោ! អយញ្ហិ ទេវបុត្តោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ មនុស្សទលិទ្ទោ អហោសិ មនុស្សកបណោ មនុស្សវរាកោ; សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នោ ទេវានំ តាវតិំសានំ សហព្យតំ។ សោ អញ្ញេ ទេវេ អតិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ចា’”តិ។

“អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវតិំសេ អាមន្តេសិ – ‘មា ខោ, តុម្ហេ មារិសា, ឯតស្ស ទេវបុត្តស្ស ឧជ្ឈាយិត្ថ។ ឯសោ ខោ, មារិសា, ទេវបុត្តោ បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ សទ្ធំ សមាទិយិ, សីលំ សមាទិយិ, សុតំ សមាទិយិ, ចាគំ សមាទិយិ, បញ្ញំ សមាទិយិ។ សោ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ សទ្ធំ សមាទិយិត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា សុតំ សមាទិយិត្វា ចាគំ សមាទិយិត្វា បញ្ញំ សមាទិយិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នោ ទេវានំ តាវតិំសានំ សហព្យតំ ។ សោ អញ្ញេ ទេវេ អតិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ចា’”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវតិំសេ អនុនយមានោ តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“យស្ស សទ្ធា តថាគតេ, អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា;

សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ, អរិយកន្តំ បសំសិតំ។

“សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថិ, ឧជុភូតញ្ច ទស្សនំ;

អទលិទ្ទោតិ តំ អាហុ, អមោឃំ តស្ស ជីវិតំ។

“តស្មា សទ្ធញ្ច សីលញ្ច, បសាទំ ធម្មទស្សនំ;

អនុយុញ្ជេថ មេធាវី, សរំ ពុទ្ធាន សាសន”ន្តិ។

៥. រាមណេយ្យកសុត្តំ

២៦១. សាវត្ថិយំ ជេតវនេ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ

អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិំ នុ ខោ, ភន្តេ, ភូមិរាមណេយ្យក”ន្តិ?

“អារាមចេត្យា វនចេត្យា, បោក្ខរញ្ញោ សុនិម្មិតា;

មនុស្សរាមណេយ្យស្ស, កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសិំ។

“គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ, និន្នេ វា យទិ វា ថលេ;

យត្ថ អរហន្តោ វិហរន្តិ, តំ ភូមិរាមណេយ្យក”ន្តិ។

៩. យជមានសុត្តំ

១៩១។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្ពតេ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“យជមានានំ មនុស្សានំ, បុញ្ញបេក្ខាន បាណិនំ;

ករោតំ ឱបធិកំ បុញ្ញំ, កត្ថ ទិន្នំ មហប្ផល”ន្តិ។

“ចត្តារោ ច បដិបន្នា, ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតា;

ឯស សង្ឃោ ឧជុភូតោ, បញ្ញាសីលសមាហិតោ។

“យជមានានំ មនុស្សានំ, បុញ្ញបេក្ខាន បាណិនំ;

ករោតំ ឱបធិកំ បុញ្ញំ, សង្ឃេ ទិន្នំ មហប្ផល”ន្តិ។

១០. ពុទ្ធវន្ទនាសុត្តំ

១៩២។ សាវត្ថិយំ ជេតវនេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ទិវាវិហារគតោ ហោតិ បដិសល្លីនោ។ អថ ខោ សក្កោ ច ទេវានមិន្ទោ ព្រហ្មា ច សហម្បតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា បច្ចេកំ ទ្វារពាហំ និស្សាយ អដ្ឋំសុ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឧដ្ឋេហិ វីរ វិជិតសង្គាម,

បន្នភារ អនណ វិចរ លោកេ;

ចិត្តញ្ច តេ សុវិមុត្តំ,

ចន្ទោ យថា បន្នរសាយ រត្តិ”ន្តិ។

“ន ខោ, ទេវានមិន្ទ, តថាគតា ឯវំ វន្ទិតព្ពា។ ឯវញ្ច ខោ, ទេវានមិន្ទ, តថាគតា វន្ទិតព្ពា –

“ឧដ្ឋេហិ វីរ វិជិតសង្គាម,

សត្ថវាហ អនណ វិចរ លោកេ;

ទេសស្សុ ភគវា ធម្មំ,

អញ្ញាតារោ ភវិស្សន្តី”តិ។

៨។ គហដ្ឋវន្ទនាសុត្តំ

១៩៣។ សាវត្ថិយំ។ តត្រ…បេ… ឯតទវោច – “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ មាតលិំ សង្គាហកំ អាមន្តេសិ – ‘យោជេហិ, សម្ម មាតលិ, សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ។ ឧយ្យានភូមិំ គច្ឆាម សុភូមិំ ទស្សនាយា’តិ។ ‘ឯវំ ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិវេទេសិ – ‘យុត្តោ ខោ តេ, មារិស, សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ។ យស្ស ទានិ កាលំ មញ្ញសី’”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ វេជយន្តបាសាទា ឱរោហន្តោ អញ្ជលិំ កត្វា [បញ្ជលិកោ (សី។), បញ្ជលិ កត្វា (ក។)] បុថុទ្ទិសា នមស្សតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ

គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តំ នមស្សន្តិ តេវិជ្ជា, សព្ពេ ភុម្មា ច ខត្តិយា;

ចត្តារោ ច មហារាជា, តិទសា ច យសស្សិនោ;

អថ កោ នាម សោ យក្ខោ, យំ ត្វំ សក្ក នមស្សសី”តិ។

“មំ នមស្សន្តិ តេវិជ្ជា, សព្ពេ ភុម្មា ច ខត្តិយា;

ចត្តារោ ច មហារាជា, តិទសា ច យសស្សិនោ។

“អហញ្ច សីលសម្បន្នេ, ចិររត្តសមាហិតេ;

សម្មាបព្ពជិតេ វន្ទេ, ព្រហ្មចរិយបរាយនេ។

“យេ គហដ្ឋា បុញ្ញករា, សីលវន្តោ ឧបាសកា;

ធម្មេន ទារំ បោសេន្តិ, តេ នមស្សាមិ មាតលី”តិ។

“សេដ្ឋា ហិ កិរ លោកស្មិំ, យេ ត្វំ សក្ក នមស្សសិ;

អហម្បិ តេ នមស្សាមិ, យេ នមស្សសិ វាសវា”តិ។

“ឥទំ វត្វាន មឃវា, ទេវរាជា សុជម្បតិ;

បុថុទ្ទិសា នមស្សិត្វា, បមុខោ រថមារុហី”តិ។

៨. សត្ថារវន្ទនាសុត្តំ

១៩៤។ ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ មាតលិំ សង្គាហកំ អាមន្តេសិ – ‘យោជេហិ, សម្ម មាតលិ, សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ, ឧយ្យានភូមិំ គច្ឆាម សុភូមិំ ទស្សនាយា’តិ។ ‘ឯវំ ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិវេទេសិ – ‘យុត្តោ ខោ តេ, មារិស, សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ។ យស្ស ទានិ កាលំ មញ្ញសី’”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ វេជយន្តបាសាទា ឱរោហន្តោ អញ្ជលិំ កត្វា សុទំ ភគវន្តំ នមស្សតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“យញ្ហិ ទេវា មនុស្សា ច, តំ នមស្សន្តិ វាសវ;

អថ កោ នាម សោ យក្ខោ, យំ ត្វំ សក្ក នមស្សសី”តិ។

“យោ ឥធ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, អស្មិំ លោកេ សទេវកេ;

អនោមនាមំ សត្ថារំ, តំ នមស្សាមិ មាតលិ។

“យេសំ រាគោ ច ទោសោ ច, អវិជ្ជា ច វិរាជិតា;

ខីណាសវា អរហន្តោ, តេ នមស្សាមិ មាតលិ។

“យេ រាគទោសវិនយា, អវិជ្ជាសមតិក្កមា;

សេក្ខា អបចយារាមា, អប្បមត្តានុសិក្ខរេ;

តេ នមស្សាមិ មាតលី”តិ។

“សេដ្ឋា ហិ កិរ លោកស្មិំ, យេ ត្វំ សក្ក នមស្សសិ;

អហម្បិ តេ នមស្សាមិ, យេ នមស្សសិ វាសវា”តិ។

“ឥទំ វត្វាន មឃវា, ទេវរាជា សុជម្បតិ;

ភគវន្តំ នមស្សិត្វា, បមុខោ រថមារុហី”តិ។

១០។ សង្ឃវន្ទនាសុត្តំ

២៦៦។ សាវត្ថិយំ ជេតវនេ។ តត្រ ខោ…បេ… ឯតទវោច – “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ មាតលិំ សង្គាហកំ អាមន្តេសិ – ‘យោជេហិ, សម្ម មាតលិ, សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ , ឧយ្យានភូមិំ គច្ឆាម សុភូមិំ ទស្សនាយា’តិ។ ‘ឯវំ ភទ្ទន្តវា’តិ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា, សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិវេទេសិ – ‘យុត្តោ ខោ តេ, មារិស, សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ, យស្ស ទានិ កាលំ មញ្ញសី’”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ , សក្កោ ទេវានមិន្ទោ វេជយន្តបាសាទា ឱរោហន្តោ អញ្ជលិំ កត្វា សុទំ ភិក្ខុសង្ឃំ នមស្សតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, មាតលិ សង្គាហកោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តញ្ហិ ឯតេ នមស្សេយ្យុំ, បូតិទេហសយា នរា;

និមុគ្គា កុណបម្ហេតេ, ខុប្បិបាសសមប្បិតា។

“កិំ នុ តេសំ បិហយសិ, អនាគារាន វាសវ;

អាចារំ ឥសិនំ ព្រូហិ, តំ សុណោម វចោ តវា”តិ។

“ឯតំ តេសំ បិហយាមិ, អនាគារាន មាតលិ;

យម្ហា គាមា បក្កមន្តិ, អនបេក្ខា វជន្តិ តេ។

“ន តេសំ កោដ្ឋេ ឱបេន្តិ, ន កុម្ភិ [ន កុម្ភា (ស្យា។ កំ។ បី។ ក។)] ន កឡោបិយំ [ខឡោបិយំ (សី។)];

បរនិដ្ឋិតមេសានា [បរនិដ្ឋិតមេសនា (ស្យា។ កំ។ ក។)], តេន យាបេន្តិ សុព្វតា។

“សុមន្តមន្តិនោ ធីរា, តុណ្ហីភូតា សមញ្ចរា;

ទេវា វិរុទ្ធា អសុរេហិ, បុថុ មច្ចា ច មាតលិ។

“អវិរុទ្ធា វិរុទ្ធេសុ, អត្តទណ្ឌេសុ និព្ពុតា;

សាទានេសុ អនាទានា, តេ នមស្សាមិ មាតលី”តិ។

“សេដ្ឋា ហិ កិរ លោកស្មិំ, យេ ត្វំ សក្ក នមស្សសិ;

អហម្បិ តេ នមស្សាមិ, យេ នមស្សសិ វាសវា”តិ។

“ឥទំ វត្វាន មឃវា, ទេវរាជា សុជម្បតិ;

ភិក្ខុសង្ឃំ នមស្សិត្វា, បមុខោ រថមារុហី”តិ។

ទុតិយោ វគ្គោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ទេវា បន [ច តបទេន (សី. ស្យា. កំ.)] តយោ វុត្តា, ទលិទ្ទញ្ច រាមណេយ្យកំ;

យជមានញ្ច វន្ទនា, តយោ សក្កនមស្សនាតិ។

៣. តតិយវគ្គោ

១. ឆេត្វាសុត្តំ

១៩៤. សាវត្ថិយំ ជេតវនេ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“កិំសុ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កិំសុ ឆេត្វា ន សោចតិ;

កិស្សស្សុ ឯកធម្មស្ស, វធំ រោចេសិ គោតមា”តិ។

“កោធំ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កោធំ ឆេត្វា ន សោចតិ;

កោធស្ស វិសមូលស្ស, មធុរគ្គស្ស វាសវ;

វធំ អរិយា បសំសន្តិ, តញ្ហិ ឆេត្វា ន សោចតី”តិ។

២. ទុព្ពណ្ណិយសុត្តំ

២៩៨។ សាវត្ថិយំ វិហរតិ។ តត្រ ខោ…បេ… ឯតទវោច – “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញតរោ យក្ខោ ទុព្ពណ្ណោ ឱកោដិមកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អាសនេ និសិន្នោ អហោសិ។ តត្រ សុទំ, ភិក្ខវេ, ទេវា តាវតិំសា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ភុតំ វត, ភោ! អយំ យក្ខោ ទុព្ពណ្ណោ ឱកោដិមកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អាសនេ និសិន្នោ’’តិ! យថា យថា ខោ, ភិក្ខវេ, ទេវា តាវតិំសា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ, តថា តថា សោ យក្ខោ អភិរូបតរោ ចេវ ហោតិ ទស្សនីយតរោ ច បាសាទិកតរោ ច។

“អថ ខោ, ភិក្ខវេ, ទេវា តាវតិំសា យេន សក្កោ ទេវានមិន្ទោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោចុំ – ‘ឥធ តេ, មារិស, អញ្ញតរោ យក្ខោ ទុព្ពណ្ណោ ឱកោដិមកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អាសនេ និសិន្នោ។ តត្រ សុទំ, មារិស, ទេវា តាវតិំសា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – អច្ឆរិយំ វត, ភោ, អព្ភុតំ វត, ភោ! អយំ យក្ខោ ទុព្ពណ្ណោ ឱកោដិមកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អាសនេ និសិន្នោតិ។ យថា យថា ខោ, មារិស, ទេវា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ, តថា តថា សោ យក្ខោ អភិរូបតរោ ចេវ ហោតិ ទស្សនីយតរោ ច បាសាទិកតរោ ចាតិ។ សោ ហិ នូន, មារិស, កោធភក្ខោ យក្ខោ ភវិស្សតី’”តិ។

“អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ យេន សោ កោធភក្ខោ យក្ខោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទក្ខិណជាណុមណ្ឌលំ បថវិយំ និហន្ត្វា យេន សោ កោធភក្ខោ យក្ខោ តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា តិក្ខត្តុំ នាមំ សាវេតិ – ‘សក្កោហំ, មារិស, ទេវានមិន្ទោ, សក្កោហំ, មារិស, ទេវានមិន្ទោ’តិ។ យថា យថា ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ នាមំ សាវេសិ, តថា តថា សោ យក្ខោ ទុព្ពណ្ណតរោ ចេវ អហោសិ ឱកោដិមកតរោ ច។ ទុព្ពណ្ណតរោ ចេវ ហុត្វា ឱកោដិមកតរោ ច តត្ថេវន្តរធាយី”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សកេ អាសនេ និសីទិត្វា ទេវេ តាវតិំសេ អនុនយមានោ តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ᨶ ᩈᩪᨷᩉᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ,ᨶᩣᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩩᩅᩣᨶᨿᩮᩣ;

ᨶ ᩅᩮᩣ ᨧᩥᩁᩣᩉᩴ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩣᨾᩥ, ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᨾᨿᩥ ᨶᩣᩅᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

“ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩣᩉᩴ ᨶ ᨹᩁᩩᩈᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩮ;

ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩈᨾ᩠ᨷᩔᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪓᪨ ᩈᨾ᩠ᨻᩁᩥᨾᩣᨿᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪖᪙᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ...ᨷᩮ... ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨽᩪᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨻᩣᨵᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨻᩤᩊ᩠ᩉᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ ᨣᩥᩃᩣᨶᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᩅ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – ‘ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨ ᨾᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩣ’ᨲᩥ᪨ ‘ᩅᩣᨧᩮᩉᩥ ᨾᩴ, ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨻᩁᩥᨾᩣᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ‘ᨶ ᨲᩣᩅᩣᩉᩴ ᩅᩣᨧᩮᨾᩥ, ᨿᩣᩅᩣᩉᩴ, ᨾᩣᩁᩥᩈ, ᩋᩈᩩᩁᩮ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ’”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩈᩩᩁᩮ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – ‘ᩅᩣᨧᩮᨾᩉᩴ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩁᩥᨾᩣᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ? ‘ᨾᩣ ᨡᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨾᩣᩁᩥᩈ, ᩅᩣᨧᩮᩈᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩁᩥᨾᩣᨿ’”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩮᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

“ᨾᩣᨿᩣᩅᩦ ᨾᨥᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠ, ᨴᩮᩅᩁᩣᨩ ᩈᩩᨩᨾ᩠ᨷᨲᩥ;

ᩏᨷᩮᨲᩥ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨥᩮᩣᩁᩴ, ᩈᨾ᩠ᨻᩁᩮᩣᩅ ᩈᨲᩴ ᩈᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪔᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪒᪗᪐᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ...ᨷᩮ... ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩕᩮᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᩈᩁᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ; ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ – “ᩍᨵ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩩᩴ, ᨲᨲᩕᩮᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᩈᩁᩣ ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

“ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ពាលា។ យោ ច អច្ចយំ អច្ចយតោ ន បស្សតិ, យោ ច អច្ចយំ ទេសេន្តស្ស យថាធម្មំ នប្បដិគ្គណ្ហាតិ”តិ – ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពាលា។ “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ យោ ច អច្ចយំ អច្ចយតោ បស្សតិ, យោ ច អច្ចយំ ទេសេន្តស្ស យថាធម្មំ បដិគ្គណ្ហាតិ”តិ – ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា។

“ភូតបុព្ពំ , ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុធម្មាយំ សភាយំ ទេវេ តាវតិំសេ អនុនយមានោ តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“កោធោ វោ វសមាយាតុ, មា ច មិត្តេហិ វោ ជរា;

អគរហិយំ មា គរហិត្ថ, មា ច ភាសិត្ថ បេសុណំ;

អថ បាបជនំ កោធោ, បព្ពតោវាភិមទ្ទតី”តិ។

៥។ អក្កោធសុត្តំ

២៧១។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ...បេ... ភគវា ឯតទវោច – “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សុធម្មាយំ សភាយំ ទេវេ តាវតិំសេ អនុនយមានោ តាយំ វេលាយំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“មា វោ កោធោ អជ្ឈភវិ, មា ច កុជ្ឈិត្ថ កុជ្ឈតំ;

អក្កោធោ អវិហិំសា ច, អរិយេសុ ច បដិវសា [វសតី សទា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)];

អថ បាបជនំ កោធោ, បព្ពតោវាភិមទ្ទតី”តិ។

តតិយោ វគ្គោ។

តស្សុទ្ទានំ –

លេឌ្ឍា ទុក្ខាល្លិឃយាឃា, អច្ឆេឃត អេកាឆេតា;

ចេឃិតំ ទ្យុឌ្ឍេយេដ្ឋត, ទ្យុចព្យិយាយក្កុបច្ឆាកត្តិ៍

សក្កុសំឃុត្តំ សយត្តិ៍

សកាឆាចក្កោ បធេយា៍

តស្សុទ្ទានំ –

ចេចតា ចេចយុត្តា ច, រាជា យានេរា ច ភិក្ខុនី;

ព្រាហ្មា ព្រាហ្មណ ចក្កីសោ, ចតឃក្លេត ចាសចោតិ៍

សកាឆាចក្កុសំឃុត្តបរិញ្ញ ត្តិដ្ឋិតា៍